C:\Users\Plazma\Desktop\A\Aldiss_Brian_W -Sklenik.PDB

PDB Name: Brian_W_Aldiss-Sklenik
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 25.1.2004
Modification Date: 25.1.2004
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Brian Aldiss

Skleník

ČÁST PRVNÍ
1
Všechno rostlo podle nevyhnutelných zákonů, tlačilo se a hnalo do výšky.
Teplota, světlo, vlhkost byly podmínky, které se neměnily. Zůstávaly stejné od... ale nikdo nevěděl od kdy. Nikoho už nezajímaly důležité otázky, které začínají "Jak dlouho...?", nebo "Proč...?". Nebylo tu už místo pro rozum. Zbylo tu místo jen pro růst, pro rostliny. Jako ve skleníku.
Na zelené světlo si vyšlo hrát několik dětí. Běžely po větvi, pozorně pátraly po nepřátelích a volaly na sebe tlumenými hlasy. Rychle rostoucí bobušleh se vzpínal šikmo vzhůru a chomáče jeho lepkavých plodů se šarlatově leskly. Bylo jasné, že je zabrán do výsevu a dětem z jeho strany nic nehrozí. Proběhly kolem. Jejich spánku využila mechřiva a vyrostla za okrajem území tlupy. Trhla sebou, když se přiblížily.
"Zabte to," řekla krátce Toy. Byla náčelníkem tlupy. Završila desátý rok, zažila desetkrát období plodů fikovníku. Poslouchaly ji všechny, dokonce i Gren. Vytáhly klacky, které každé dítě nosilo po vzoru dospělých, a vrhly se na mechřivu. Trhaly ji a sekaly. Se zápalem tloukly do rostliny a drtily její jedovaté výhonky.
V zápalu boje Clat upadla. Byla sotva pětiletá a z celé skupiny nejmladší. Její dlaně se dostaly do jedovaté hmoty. Zděšeně zaječela a převrátila se na bok. Ostatní děti vykřikly, ale žádné se k mechřivě nepustilo blíž, aby Clat zachránilo.
Malá Clat zaječela znovu a snažila se dostat z pasti. Ještě křečovitě sevřela prsty na drsné kůře - a za chvíli padala dolů. Děti viděly, jak spadla na velký list rozkládající se několik délek pod nimi; chytla se ho a ztuhla. Třásla se na rozhoupané čepeli. Žalostně se na ně podívala, bála se zavolat.
"Přiveď Lily-yo," přikázala Toy Grenovi. Gren se rychle vracel. Ze vzduchu na něj spadla osice, která dávala najevo svoji zuřivost hlubokým bzučením. Aniž by zpomalil běh, mávnutím ruky ji odrazil. Byl to řídký úkaz - velmi odvážné, zručné a chytré devítileté dítě-muž. Gren rychle dorazil k chatě Vůdkyně.
Osmnáct ořechových domů viselo upevněno pod větvemi. Ořechy byly uvnitř vydlabány a připevněny na místo pojivem zhotoveným z acetonového keře. Obývalo je osmnáct členů tlupy, po jednom v každém: Vůdkyně, jejích pět žen, jejich muž a jedenáct dětí, které zůstaly naživu. Na Grenův pokřik Lily-yo vyšplhala ze své ořechové chaty po lianě a stanula před ním.
"Clat spadla!" vykřikl Gren.
Dříve než ho předběhla, prudce zaklepala klackem na větev.
Její signál zburcoval zbylých šest dospělých. Ženy - Flor, Daphe, Hy, Ivin, Jury a muže Harise. Vyrazili se zbraní v ruce, připraveni na útok nebo útěk.
Lily-yo vydala v běhu vysoký, pronikavý hvizd.
Z hustého listoví okamžitě vypadl hlupek a přiletěl k jejímu rameni. Roztočený mechový deštníček, jehož jednotlivé pruty udržovaly směr letu, srovnal svoji rychlost s jejím během.
Děti i dospělí obstoupili Lily-yo, hledící dolů na Clat, stále ještě nataženou na listí kdesi pod nimi.
"Lež klidně, Clat! Nehýbej se!" zavolala Lily-yo. "Jdu k tobě." Přes strach a bolest Clat poslouchala rozkazy a s nadějí se dívala vzhůru, směrem, odkud přišla naděje.
Lily-yo rozkročmo dosedla na srpovitou spodní část hlupka a tichoučce zahvízdala. Z celé tlupy jen ona uměla dokonale jezdit na hlupcích. Byly to polodivoké nažky hvizdláku. Konce chlupatých prutů ukrývaly semena tak zvláštního tvaru, že každý lehký závan větru do nich šeptal jako do ucha. Díky svému sluchu čekaly na sebemenší závan, aby ho využily na výsev. Po mnoha letech pokusů se lidé naučili využívat tyto primitivní uši pro své vlastní účely, tak jak to právě dělala Lily-yo.
Teď ji hlupek nesl dolů, aby mohla zachránit bezradné děcko. Clat ležela na zádech, v duchu se modlila a sledovala, jak se Lily-yo blíží. Stále se dívala vzhůru, když v tom zelené zuby vyrazily skrz listí ze všech stran.

"Skoč, Clat!" vykřikla Lily-yo.
Děvčátko se ještě stačilo zvednout na kolena. Dravci flóry nejsou tak rychlí jako lidé. Vtom se však zelené zuby bleskově sevřely kolem jejího pasu.
Tlamoklap vylezl pod list a zaujal pozici pod tenkou vrstvou zeleně. Poněkud připomínal rám - byla to jen dvojice zrohovatělých čtvercových čelistí na závěsech se spoustou dlouhých zubů. Z jednoho rohu rámu vyrůstal tlustý kůl ve tvaru krku, silnější než člověk. Tlamoklap teď zabíjel díky této šíji, protože stahoval Clat dolů do své skutečné tlamy, která spolu se zbytkem rostliny žila ještě níž, na neviditelném dně lesa, mezi temnotou a rozkladem.
Hvizdem Lily-yo nasměrovala svého hlupka zpět vzhůru, na rodinnou větev. Pro Clat se už nedalo nic udělat. To bylo jisté.
Tlupa se pomalu rozcházela. Skupinka už zakusila od lesa bezpočet příkoří. Kromě toho smrt Clat nebyla první, kterou shlédli.
Tlupa Lily-yo se kdysi skládala ze sedmi podřízených žen a dvou mužů. Dvě ženy a jednoho muže si vzala zeleň. Těch osm žen porodilo tlupě dvacet dva dětí, z toho pět dětí-mužů. Smrt si často brala děti, vždycky tomu tak bylo. Teď, po odchodu Clat, si vzala zeleň už víc jak polovinu dětí. Lily-yo byla přesvědčena, že je to strašně vysoká úmrtnost, a jako náčelnice obviňovala sebe. I když nebylo známo, kolik nebezpečí číhalo ve větvích, všechny je znali a dokázali se bránit. Vinila se tím víc, že v potomstvu, které přežilo, zůstala jen trojice dětí-mužů, Gren, Poas a Veggy. A navíc nejasně cítila, že Gren se narodil, jen aby tlupě přidělával starosti.
Lily-yo se vracela zeleným jasem zpět. Hlupek, poslušný pudu výsevu, nepostřehnutelně odplul, vyzván mlčenlivým příkazem lesa. Nikdy nebyl svět tak přeplněn. Prázdná místa neexistovala. Stávalo se, že hlupci klouzali nad džunglí celá staletí a čekali na přistání, jako symboly osamělosti světa rostlin.
Lily-yo se zastavila u jednoho z ořechů a sestoupila po lianě dovnitř. Byla to chatka Clat. Vchod byl tak malý, že se jím vůdkyně sotva protáhla. Lidé dělali co nejmenší vchody a zvětšovali je podle toho, jak sami rostli, aby zabránili návštěvám nezvaných hostí.
V chatce Clat panoval vzorný pořádek. Uvnitř v měkké dřeni bylo vyřezáno lůžko. Tady uléhalo pětileté děvčátko, když ho uprostřed neměnné zeleně lesa přemohl spánek. Na lůžku ležela duše Clat. Lily-yo si ji strčila za pas.
Vyšplhala po lianě, vytáhla nůž a ťala do místa, kde byla odstraněna kůra stromu a kde byl ořech s tímto stromem spojen. Po několika sekundách pojivo povolilo. Chatka Clat na moment znehybněla a pak se zřítila dolů.
Mezi ohromnými, masitými listy, pod nimiž zmizela, nastal rozruch. Cosi bojovalo o největší sousto.
Lily-yo vyšplhala zpátky na větev. Na chvíli se zastavila, aby popadla dech. Zadýchala se teď rychleji než dřív. Zúčastnila se příliš mnoha lovů, porodila mnoho dětí, svedla příliš mnoho bojů. Zamyšleně se podívala na své holé, zelené prsy. Nebyly už tak plné, jako když k sobě poprvé pustila muže Harise, a visely níž. Ani tvar neměly tak hezký. Instinktivně věděla, že je konec jejímu mládí. Instinktivně věděla, že nadešel čas odejít Vzhůru.
Tlupa na ni čekala u Prohlubně. Pospíchala k nim pozorně a obratně jako vždy. Srdce ji však tížilo jako kámen. Prohlubeň, v místě, kde větev vybíhala z kmene, připomínala vzhůru obrácenou dlaň. Tam se hromadila jejich zásoba vody.
Tlupa pozorovala řadu mocermitů šplhajících po kmeni. Jeden mocermit několikrát gestem pozdravil lidi. Zamávali mu. Jestli měli vůbec nějaké spojence, pak to byli mocermité. Jen pět velkých druhů přežívalo uprostřed bujícího zeleného živlu: osice, včelci, mravenci a mocermité. Tvořily hmyzí společenstva, mocná a nezničitelná. Pátým druhem byl člověk, snadno a bídně hynoucí. Nebyl organizovaný jako hmyz, ale přece byl posledním představitelem zvířat v celém světě dobytém rostlinami.
Lily-yo se přiblížila k tlupě. Stejně jako ostatní i ona sledovala pohledem pohyblivou řadu mocermitů, dokud nezmizela ve vrstvách zeleně. Mohli žít na kterémkoliv patře velkého lesa, ve Vrcholcích nebo dole na Dně. Byl to první a poslední hmyz. Dokud cokoliv žilo, mocermité a osice nevyhynou.
Lily-yo sklopila oči a přivolala tlupu.
Vyndala duši Clat a před očima všech ji zvedla nad hlavu, aby dobře viděli.
"Zeleň si vzala Clat," řekla. "Její duše musí odejít do Vrcholků, jak káže obyčej. Flor a já ji tam vezmeme hned, abychom mohly využít cestu za mocermity. Daphe, Hy, Ivin, Jury - než se vrátíme, hlídejte dobře Harise-muže a děti."
Ženy vážně kývly. Potom postupně přicházely a dotýkaly se duše Clat.
Duše byla do dřeva hrubě vyřezaná figurka ženy. Když se narodilo dítě, k povinnostem otce patřilo vyřezání duše, protože když si někoho v lese vzala zeleň, nikdy nezůstala ani kostička, která by se dala pohřbít. Duše měla vydržet do pohřbu ve Vrcholcích.
Během ceremonie dotýkání se Gren rozběhl a odvážně se oddělil od tlupy. Byl skoro stejně starý jako Toy a vyrovnal se jí i silou a mrštností. Jedině v běhu měl menší vytrvalost. Uměl šplhat. Plavat. A navíc měl vlastní rozum. Bez ohledu na křik svého přítele Veggyho vběhl do prohlubně a skočil do vody.
Hned pod hladinou otevřel oči a uviděl mlhavý svět. Nějaká rostlina, podobná listu jetele, před ním vyrostla a čekala, až ho bude moci chytit za nohu. Gren ji bleskově dlaní odstrčil a potopil se hlouběji. Vtom si všiml pumpáka, dřív, než si ho všiml on.
Pumpák byl vodní, napůl parazitní rostlina. Rostl v prohlubních a zarýval své jak pila ozubené přísavky do stromu a vysával mízu. Ale i jeho jazykovitá horní část, i když primitivní, uměla lovit. Rozvinula se, obtočila okolo Grenovy levé ruky, bleskově sevřela vlákna a zesílila stisk.
Gren byl připraven. Jediným sekem nože rozřízl pumpáka ve dví. Když odplouval, dolní část se za ním bezmocně zmítala.
Ještě dřív, než se dostal nad hladinu, byla u něj Daphe, zkušená lovkyně s nožem připraveným k jeho obraně a s rozhněvaným pohledem. Z jejích napolo rozevřených rtů se sypaly bubliny stříbřité jako rybí šupiny.

Když se vynořili, poslal jí úsměv. Vylezl na suchý břeh. Nonšalantně se otřásl a opodál vylézající Daphe si už nevšímal.
"Sám neběhej, neplav a nešplhej," připomněla Daphe jeden ze zákonů. "Grene, copak ty nevíš, co je to strach? Máš místo hlavy prázdnou skořápku luskáče!"
Všechny ženy byly rozzlobené, ale žádná se neodvážila Grena dotknout. Byl dítě-muž. Byl tabu. Měl magickou moc vyřezávat duše a plodit děti, nebo spíše bude mít, až doroste. To se však mělo stát už brzy.
"Jsem Gren, dítě-muž!" vychloubačně se udeřil do hrudi. Hledal souhlas v očích Harise. Ale Haris odvrátil pohled. Teď, když byl Gren takvelký, ho Haris nechválil tolik jako dřív, i když se chlapec choval odvážněji.
Trochu zklamaný Gren poskakoval kolem a mával zbytkem pumpáka, který byl stále ještě ovinutý okolo jeho levé paže. Pokřikoval a vychloubal se před ženami, aby ukázal, jak málo mu na nich záleží.
"Jsi ještě dítě," zasyčela o rok starší Toy. Gren zmlkl. Přijde doba, kdy jim všem ukáže, že je někdo.
Zachmuřená Lily-yo řekla: "Děti vyrostly, vymykají se zpod kontroly. Až se po pohřbu Clat vrátíme s Flor z Vrcholků, rozbijeme tlupu. Nastal čas, abychom se rozdělili. Dávejte na sebe pozor!"
S gestem na rozloučenou se otočila na patě. Flor vyrazila za ní.
Tlupa utichla a sledovala odchod vůdkyně. Všichni věděli, že se musí rozloučit. Nikomu se nechtělo nad tím přemýšlet. Bezstarostné a bezpečné časy minou a zdálo se, že nadobro. Děti vstoupí do období samostatných činů, hodných sebe, než se připojí k jiným tlupám. Dospělým začalo stáří, odcházeli Vzhůru do neznáma, do neštěstí a smrti.

2

Lily-yo i Flor vylezly na rozsochatý kmen bez námahy, jako by stoupaly po pravidelných kamenných stupních. Každou chvíli se setkávaly s nějakým nepřátelským představitelem flóry; zřínkem nebo výtěrníkem. Tuhle drobotinu ale snadno posílaly dolů do zeleného mračna. Jejich nepřátelé byli zároveň nepřáteli mocermitů a tak se o protivníky cestou postarala jejich postupující kolona. Lily-yo i Flor šly v řadě těsně za skupinou mocermitů. Byly rády, že mají tuhle společnost.
Stoupaly už dost dlouho. Jednou si odpočinuly na holé větvi, chytily si dva poraněné luskáče, rozlouply je a snědly tučný, bělavý vnitřek. Cestou vzhůru několikrát zahlédly v blízkých větvích tlupu lidí; někdy je lidé nesměle zdravili, někdy ne. Nakonec se dostaly příliš vysoko, než aby tu narazily na lidi.

Blízké Vrcholky ukrývaly nové hrůzy. Lidé žili na klidnějších, středních patrech lesa a vyhýbali se nebezpečím Vrcholků i Dna.

"Vyrazíme," řekla Lily-yo Flor, když nabraly síly, a vstala. "Za chvíli budeme ve Vrcholcích."

Ozval se hluk a obě ženy utichly. Skrčily se za kmen a pozorovaly, co se děje nad nimi. Nad hlavami jim zašelestilo listí. Udeřila smrt.
Skakorost bil svým tělem do strupovatého kmene a v dračím šílenství útočil na skupinu mocermitů. Kořeny a stvoly skakorostu sloužily zároveň jako chapadla a jazyky. Plácal jimi do kmene a oháněl se svými lepkavými jazyky po mocermitech.
Vůči této odpuzující ohebné rostlině byl hmyz úplně bezbranný. Mocermité se rozprchli, ale nepřestali usilovně stoupat. Všichni snad věřili ve slepou statistickou naději na přežití. Pro lidi byla tato rostlina mnohem nebezpečnější, zvláště kdyby došlo k šarvátce na větvi. Ale i při setkání na kmeni je mohla snadno srazit dolů, do zeleně.
"Vylezeme po jiném kmeni," řekla Lily-yo.
Obě se svižně rozeběhly po větvi. V běhu se vyhnuly osamocenému, jiskrně kvetoucímu parazitujícímu keři, kolem kterého bzučely včelce, přední stráž barvitého světa nad nimi.
Mnohem větší nebezpečí pro ně však představoval nevinně vyhlížející otvor po rozpadlé větvi. Když se Flor a Lily-yo přiblížily, vyřítila se odtud osice. Bylo to pekelné stvoření stejně velké jako ony, vybavené jak zbraní, tak i inteligencí - a především nepřátelstvím. Viděly její ohromné oči, pohybující se kusadla a průzračná křídla tepající vzduch. Hlavu tvořily naježené chlupy a tvrdé destičky. Za útlým pasem osici visel velký, ze všech stran opancéřovaný žluto-černý zadeček, který na samém konci ukrýval smrtonosné žihadlo.
Pikovala dolů mezi ženy a chtěla je srazit křídly. Obě zalehly a tak se jen mihla nad nimi. Narazila do větve a znovu se k nim vztekle obrátila. Její zlatožluté žihadlo se míhalo, hned se objevovalo a hned zase mizelo. "Nech ji mně!" vykřikla Flor. Osice zabila jedno její dítě.
Přilétala rychle a nízko. Flor uhnula, natáhla ruku, chytila ji za kudrnaté chlupy a trhla. Osice ztratila rovnováhu. Flor zároveň vytáhla meč. Mohutným rozmachem ťala a přesekla tenký chitinový pás.
Osice se rozpadla na dva kusy. Ženy šly dál.
Hlavní větev se vůbec neztenčovala. Vedla k blízkému kmeni a srůstala s ním. Nepředstavitelně starý strom, nejdéle žijící organismus ze všech, které kdy na tomto malém světě vznikly, měl milióny kmenů. Velmi dávno, asi tak před dvěma miliardami let, rostlo mnoho rozmanitých stromů podle nadmořské výšky, klimatu a jiných činitelů. Teplota rostla, stromy se rozrůstaly a začaly mezi sebou soupeřit. Na tomto kontinentu ve vedrech nejlépe rostl fikovník. Využíval schopnosti svých větví zakořeňovat se tak dobře, že postupně zvítězil nad ostatními druhy a sám se při této zkoušce sil změnil a přizpůsobil. Po celou dobu se fikovník vypínal stále výš a rozšiřoval stále dál, čímž chránil mateřský kmen. Zapouštěl do země kmen za kmenem úměrně tomu, jak se množili nepřátelé. Natahoval větev za větví, až konečně ovládl umění vrůstat do svých soukmenovců. Tak vznikala houština, kterou se žádný jiný strom nemohl prodrat. Fíkovníkové změti se nemohlo nic rovnat, stala se skutečně nesmrtelnou.
Na kontinentu obývaném lidmi rostl teď jen jediný fíkovník. Nejdřív se stal králem lesa a pak lesem samým. Podmanil si pouště, hory, močály. Naplnil kontinent svým spletitým lešením. Strom se zastavil jen před širšími řekami a mořským břehem, kde proti němu stály strašné vodní rostliny.
Stejně tak stanul před terminátorem, před nímž končilo všechno a za nímž začínala noc.
Po setkání s osicí ženy stoupaly pomalu a pozorně. Kolem nich plály barevné skvrny, které se držely stromu a visely na

lianách; volně vlály ve větru. Kvetly liány a houby. Hlupci se namáhavě prodírali změtí. Úměrně tomu, jak stoupali, se vzduch stával stále svěžejším a barvy hýřivější blankyt a červeÚ, žluť, fialovo-růžová, celá záplava krásně zbarvených výtvorů přírody.
Pyskáč pouštěl po kmeni svoji šarlatovou gumovou slinu. Dvojice Zřínků se s rostlinnou zručností přikradla ke kapkám, vrhla se na ně a padla mrtvá. Lily-yo a Flor přišly po druhé straně.
Cestu jim zahradil bičoun. Bleskově ustoupily a začaly šplhat. Spousta místních rostlin měla fantastické tvary - připomínaly ptáky, motýly. Kolem se bez ustání míhaly tlapy a chapadla a v letu je chytaly. "Podívej!" zašeptala Flor a ukázala nad jejich hlavy.
Kůra stromu se tu téměř nepostřehnutelně rozvírala a část se jí lehce chvěla. Flor vylezla tak vysoko, až konečně její kyj dosáhl k prasklině. Ta se zachvěla.
Kus kůry se odchýlil a pod ním se objevila bledá, příšerná tlama. Do stromu byl zavrtaný a perfektně zamaskovaný mlžožrout. Flor mu rychle vrazila kyj do tlamy. Jen co se čelisti zavřely, celou silou trhla. Lily-yo ji přidržovala.
Překvapený mlžožrout se vytrhl z kmene.
V šoku otevřel čelisti a obloukem vylétl do vzduchu. Lapoň si s ním v okamžení poradil.
Lily-yo s Flor lezly výš.

Vrcholky byly cizí, zvláštní svět, království rostlin v jejich největší kráse a exotičnosti.
Jestliže fikovník kraloval v lese, byl sám lesem, pak traverzéři vládli Vrcholkům. Jejich obrovské sítě se rozprostíraly kolem a k nim patřila i hnízda vybudovaná na štítech stromů.
Když je traverzéři opustili, obsadila je jiná stvoření, jiné rostliny, které tu pak zářily k nebi svými oslňujícími barvami. Zbytky a výkaly zpevnily hnízda. Tady rostl pouzdrák; keř, který potřebovala Lily-yo, aby mohla pohřbít duši Clat.
Ženy se konečně prodraly vzhůru na jedno takové hnízdo. Unaveny výpravou odpočívaly pod ohromným listem, který je chránil před útokem ze vzduchu. Dokonce i ve stínu a dokonce i pro ně bylo vedro ve Vrcholcích k nevydržení.
Nahoře planulo ohromné slunce a ochromovalo polovinu oblohy. Planulo bez ustání, vždy. Stálo bez hnutí, stále na témže místě na nebi a bude tam stát až do dne, kdy definitivně vyhoří, do dne, který teď už není v tak nekonečně vzdálené budoucnosti.
Tady, uprostřed nehybné flóry Vrcholků, kraloval pouzdrák, který slunci vděčil za svůj neobvyklý způsob obrany.
Lily-yo a Flor uviděly v listí blížící se kruh světla - bloudil po povrchu, zastavil se a zaostřil se. V listí se objevil dým a vyskočily plameny. Keř na ně namířil jedno pouzdro. Zaútočil na nezvané hosty svojí strašlivou zbraní - ohněm.
"Rychle!" rozkázala Lily-yo a rozeběhla se. Obě skočily za korunu hvizdláku a zpod jeho ostnů pozorovaly keř pouzdráku.
Byla to skvělá podívaná.
Tyčil se vysoko a ukazoval asi půl tuctu višňových květů, větších než člověk. Některé už opylené květy se zavřely a vytvořily mnohoboká pouzdra. Byla tam i pouzdra v pozdějších stádiích, jejichž barva vybledla a semena uvnitř se zvětšila. Když semena nakonec dozrála, prázdné a neuvěřitelně silné pouzdro se stalo průzračným jako sklo a změnilo se na ohnivou zbraň, která fungovala ještě dlouho po rozesetí semen.
Všechny rostliny a tvorové kromě člověka před ohněm utíkali. Jen lidé si s pouzdrákem dokázali poradit a využít ho pro své účely.
Lily-yo dbala na každý pohyb, když se plížila a odřezávala velký list, který prorůstal hnízdem. Přitiskla list k prsům a rozběhla se přímo k pouzdráku. Skočila do houštiny jeho listí a okamžitě se vydrápala do koruny, dřív, než se stačil zorientovat a zaostřit na ni pouzdrům podobné čočky.
"Teď!" vykřikla na Flor.
Flor už byla na nohou a pádila k ní.
Lily-yo zvedla list nad pouzdrák, mezi vlastní keř a slunce. Umístila
ho tak, že na děsivá pouzdra padl stín. Keř zapadl do stínu a stal se obrazem rostlinné rezignace. Květy a pouzdra mu bezvládně visely, jakoby si uvědomoval, že jeho obranný systém selhal.
Flor se spokojeným zamručením vyskočila a uťala jedno z velkých průzračných pouzder. Chytily je z obou stran a běžely s ním do úkrytu za hvizdlákem. Když spadl zatemňující list, roztřesený pouzdrák se probral k životu a začal otáčet pouzdry, která znovu metala sluneční blesky.
Ženy doběhly do úkrytu právě včas. Ptakorost, který na ně padal z nebe, se nabodl na ostny.
Netrvalo dlouho a několik mršináků se žralo navzájem, jen aby mohli k mršině. Lily-yo a Flor využily zmatku a energicky popadly získané pouzdro. Společnými silami pomocí obou nožů odchlíply jednu stěnu natolik, že mohly dovnitř vložit duši Clat. Stěna okamžitě zaskočila zpět a hermeticky uzavřela pouzdro. Duše se na ně dívala strnulým pohledem skrz průzračné stěny.
"Nechť odejdeš Vzhůru a dostaneš se do nebe," zarecitovala Lily-yo. Právě ona měla dohlédnout na to, aby duše k tomu dostala slušnou příležitost. Spolu s Flor přenesly pouzdro k jednomu lanu, které usnoval traverzér. Horní víčko, tam, kde dřív byla semena, vylučovalo lep, který perfektně lepil. Snadno přilnul k lanu. Pouzdro tam zůstalo a lesklo se ve slunci.
Při nejbližší návštěvě na tomhle laně se traverzérovi pouzdro přilepí na některou nohu tak snadno, jako by to byl luskáč. A pak poputuje do nebe.
Právě když splnily poslání, nebe nad jejich hlavami potemnělo. Spouštěl se k nim na míle dlouhý trup. Byl to traverzér, vypasený ekvivalent pavouka v říši rostlin, a klesal na Vrcholky.
Ženy se ve spěchu prodraly listnatou podlahou. Splnily poslední povinnost, kterou vůči Clat měly. Byl čas vrátit se k tlupě.

Dřív, než se znovu ponořily do zeleného světa středu lesa, Lily-yo se přes rameno ohlédla.
Tělo traverzéra klesalo pomalu, jako ohromný balón celý porostlý vláknitými štětinami a opatřený kusadly a nohama. Pro ženy představoval něco jako boha nebo boží vůli. Polehoučku se posouval po laně sahajícím do nebe.
Blízko i daleko viděla další provazy vystupující z džungle. Všechny šikmo stoupaly vzhůru a ukazovaly do nebe jako ohebné, umdlévající prsty. Leskly se tam, kde protínaly paprsky slunce. Bylo jasné, že se táhnou v určitém přímém směru - ke stříbřité polokouli, která plula po nebi, bledá a vzdálená, ale i přes záři slunce viditelná.
Statická, znehybnělá polokoule Měsíce zůstávala na nebi na stále stejném místě.
Po tisíciletí Měsíc svou přitažlivostí postupně zpomaloval otáčení své mateřské planety kolem osy, až se zastavila, den i noc zvolnily tempo a navždy se ustálily. Den zůstal na jedné straně planety a noc na druhé. Zároveň tatáž brzda zastavila Měsíc na jeho každodenní pouti. Osvobodil se z role satelitu, oddělil se od Země a jako svobodná planeta vyrazil odvážně vpřed na vlastní pěst. Vytvořil tak jeden vrchol rozlehlého rovnoramenného trojúhelníku, jehož zbylé vrcholy tvořily Země a Slunce. Teď Země a Měsíc stály vedle sebe v neměnné vzdálenosti. Byly uvězněni bok po boku a zůstanou tak, dokud se nepřesype písek v přesýpacích hodinách času nebo nepřestane svítit Slunce.
Nespočetné linky provazů se vznášely v prostoru mezi nimi a spojovaly oba světy. Traverzéři, obrovští a bezvědomí astronauti zeleně, se pohybovali podle chuti tam a zpět, mezi Zemí a Měsícem, které omotali svou bezduchou sítí.
Byla to zvláštní náhoda, že Zemi na stará kolena omotala pavučina.
3
Návrat k tlupě proběhl zcela bez problémů. Lily-yo i Flor beze spěchu sestupovaly zpět do středních pater stromu. Lily-yo tentokrát nespěcha,la. Obávala se rozpadu tlupy, ale věděla, že se tomu nedá zabránit.
Nedokázala vyjádřit své myšlenky. V posledním zeleném tisíciletí byIo jen málo myšlenek a slov ještě méně.
"Brzy budeme muset odejít Vzhůru, stejně jako duše Clat," promluvila na Flor během sestupu.
"Ano, musí to tak být," odpověděla Flor a Lily-yo pochopila, že "kromě tohoto strohého komentáře už od ní na toto téma neuslyší ani slovo. Ani ona sama by nedokázala říct nic moudřejšího. V jejich době hloubka lidského chápání nepřipomínala tůni, ale mělčinu. Ano, musí to tak být.
Tlupa jejich návrat přijala s kamennou tváří. Unavená Lily-yo krátce pozdravila a zalezla do svého domku. Jury a Ivin jí hned přinesly potravu. Ani o krok však nepřekročily práh jejího domu, protože to bylo tabu. Najedla se, prospala a pak znovu vyšla na jejich kus větve, aby všechny přivolala.
"Rychle!" vykřikla s očima zabodnutýma do Harise, který se loudal. Jak může něco, co člověku dělá takové starosti, být tak drahé? Jak může něco tak drahého dělat takové starosti.
V tom okamžiku, právě když jí přišlo na mysl něco dalšího, zpoza kmene vylezl dlouhý, zelený jazyk. Rozvinul se a na vteřinu se pátravě zpstavil. Pak chytil Lily-yo v pase, při tiskl jí paže k bokům a zdvihl ji do vzduchu. Kopala a vřeštěla, vzteklá na sebe a na svou nepozornost.
Haris spoza pasu vytáhl nůž, se zúženými zorničkami se vrhl vpřed a hodil. Ostří se zasvištěním projelo jazykem a připíchlo ho k silné kůře.
Haris se po hodu nezastavil. Běžel k přibodnutému jazyku. N ásledovaly ho Daphe a Jury. Flor zatím zahnala děti do úkrytu. Jazyk bolestí uvolnil sevření.
Z druhé strany kmene k nim dolehl děsivý hluk. Zdálo se, že se celý les chvěje. Lily-yo hvízdla na dva hlupky, vyvlékla se ze smyček, kterými byla ovinutá, a ve zdraví se vrátil_ na větev. Jazyk se svíjel v křečích všude kolem. Čtveřice lidí se blížila s připravenými zbraněmi, aby se s ním vypořádala.
Dokonce i strom se třásl, jak jím ten vzteklý tvor cloumal. Opatrně se podívali za kmen a uviděli ho. Žížalec na ně vyvalil odpuzující zřítelnici svého jediného oka a zkřivil obrovskou rostlinnou tlamu. Vztekle tloukl do kmene stromu a slintal. Lidé se při pohledu na žížalce zachvěli, přestože ho neviděli poprvé.
Byl několikrát tlustší než kmen stromu, i když byl natažený tak jako teď. Kdyby to potřeboval, dokázal by se natáhnout až do Vrcholků. Čím výš by se ocitl, tím by se stával užším a delším. Jako pitomý čertík, který vyskakuje na pružině z krabičky, vyskakoval znenadání ze Dna a hledal žrádlo. Bez rukou a bez mozku se zvolna sunul na svých širokých kořenových tlapách do středu lesa.
"Přibijte ho!" vykřikla Lily-yo. "Ta potvora nesmí utéct!"
Podél větve ležely ostré klacky, ukryté a přece po ruce. Přišpendlili jimi konec jazyka, který stále práskal nad jejich hlavami jako bič. Nakonec ostny přibili ke kmeni ještě další pořádný kus jazyka. Ať se žížalec bude svíjet jak chce, už se neosvobodí.
"Ted' musíme opustit toto místo a odejít Vzhůru," řekla Lily-yo. Žádný člověk ještě nezabil žížalce, protože nikdo ještě nenašel jeho životně důležité orgány. Ale to, jak sebou trhal, přitahovalo pozornost dravců: zřínků, těch slepých žraloků středu lesa, rejnoletů, tlamoklapů, ošklivců a dalších menších rostlinných stvoření. Zaživa roztrhají žížalce na kusy. Nic z něj nezbude. A kdyby při té příležitosti narazili na člověka... nebylo by mu pomoci. A tak se tlupa rychle vzdalovala. Vstřebala je zelená stěna.
Lily-yo se zlobila. To ona jim nadělala takové problémy. Nechala se zaskočit. Kdyby dávala pozor, pomalý žížalec by ji nikdy nechytil. Myšlenka, že špatně vede tlupu, ji dráždila. Právě kvůli ní musí vykonat dvě riskantní výpravy do Vrcholků, i když by stačila jedna. Kdyby byla s sebou vzala tlupu na pohřeb Clatiny duše, ušetřila by sobě i Flor druhé šplhání, které je teď čekalo. Co ji to zmátlo, že to nepředvídala dřív!
Tleskla rukama. Zastavila se ve stínu gigantického listu a shromáždila je kolem sebe. Šestnáct párů očí se na ni dívalo s důvěrou a čekalo na její slova. Ta důvěra ji dráždila.
"My, dospělí, stárneme," řekla. "Hloupneme. Hloupnu, nechala jsem se chytit žížalcem. Nemohu už vést tlupu. Povede ji Toy. Než se tlupa usadí, Gren a pak Veggy dospějí natolik, že vám budou moct dát děti. Hlídejte své děti-muže. Nedovolte, aby vám je vzala zeleň, protože jinak tlupa vymře. Je lepší sám umřít, než připustit, aby vymřela tlupa."

Lily-yo nikdy nepronesla a oni nikdy neslyšeli tak dlouhou řeč. Nechápali, nač tolik řečí. Když si někoho zeleň vezme, pak stejně už není o čem mluvit. Ať už se stane cokoliv, je to definitivní a slova už nic nezmění.
May, dítě-děvčátko, promluvila: "Na vlastní pěst můžeme dělat spoustu prima věcí."
Flor se natáhla a uštědřila jí jednu za ucho.
"Nejdříve nás čeká těžký výstup do Vrcholků," řekla.
"Tak se pohněte," pronesla Lily-yo. Rozhodla, že tlupa vyrazí, a rozhodla také, kdo půjde v čele a kdo na konci. Nebylo o čem diskutovat. Zvědavost se vytratila, jenom Gren zamyšleně prohodil: "Lily-yo nás potrestá za všechny své omyly."
Les kolem pulsoval, zelená stvoření se hnala a míhala zelení a požírala žížalce.
"výstup je těžký. Vyrazíme hned," řekla Lily-yo, neklidně se rozhlédla a obzvlášť přísný pohled vrhla na Grena.
"Proč máme šplhat?" zeptal se Gren odbojně. "Díky hlupkům můžeme vylétnout do Vrcholků bez námahy a bolesti."
Bylo nad její síly vysvětlit mu, že člověk vznášející se ve vzduchu může přijít o krk mnohem snáze než člověk schovaný za kmenem, ve vynikající popraskané kůře, do jejíchž štěrbin je možné se v případě útoku schovat.
"Ještě jsem vůdkyní já, mazej nahoru," řekla Lily-yo. "Vymýšlíš si nesmysly." Udeřit Grena nemohla; dítě-muž bylo nedotknutelné.
Z chatek si vzali duše. Staré sídlo opouštěli bez rozloučení. Duše si zastrčili za pas, meče - nejostřejší a nejtvrdší ostny - si vzali do rukou. Vydali se po větvi za Lily-yo. Utíkali od rozpadajícího se žížalce i od své minulosti.
Cesta do Vrcholků byla dlouhá, protože ji zdržovaly mladší děti.
I když snadno překonávaly všechny útrapy cesty, nedokázaly přemoci rostoucí únavu. Na polovině ce'sty do Vrcholků si pro odpočinek našli boční větev. Rostl nad ní hlupichlup a tak se v něm ukryli.
Hlupichlup byla pěkně rostlá houba. Ve skutečnosti vypadal jako přerostlá mechřiva, ale na rozdíl od ní neubližoval lidem. Zdálo se, že téměř s odporem před nimi schovává své jedovaté pestíky. Hlupichlupové, kteří se od věků potloukají ve větvích stromu, se zajímali o výlučně rostlinnou potravu. A tak tlupa zalezla až do samého středu jeho houštiny a usnula. Pod ochranou vlnících se zelenožlutých lodyh byli bezpečni před všemi útočníky.
Flor a Lily-yo spaly nejtvrdším spánkem z dospělých. Byly unavené svou předchozí cestou. Haris-muž se probudil jako první, protože měl pocit, že něco není v pořádku. Vstal a šťouchnutím klacku probudil Jury. Lenost a kromě toho i povinnost mu přikazovaly, aby se zdaleka vyhýbal nebezpečí. Jury se probudila. Vyrazila pronikavý poplašný výkřik a okamžitě vyrazila bránit děti.
Hlupichlup navštívili čtyři okřídlení tvorové. Chytli Veggyho, dítěmuže, a Bain, jedno z mladších děvčátek. Obě děti dostaly roubík a byly svázány dřív, než se stačily probudit.
Na výkřik Jury se okřídlenci ohlédli.
Byli to klouzáci!
Svým způsobem připomínali lidi. To znamená, že měli hlavu, dvě dlouhé silné ruce, tlusté nohy a silné prsty na rukou i nohou. Ale namísto hladké, zelené kůže je pokrývala lesklá, zrohovatělá látka, která byla někde černá a jinde zase růžová. A stejně jako ptakorostům jim velká, šupinatá křídla vyrůstala od zápěstí až ke kotníkům. Tváře měli bystré a inteligentní. Oči jim svítily.
Všimli si, že se lidé probouzejí, a rychle popadli svázané děti. Nohama dupali po neškodném hlupichlupovi a běželi k okraji větve, aby mohli odletět.
Klouzáci byli řídcí, ale hrozní a prohnaní protivníci. Jednali lstivě.
I když zabíjeli, jen když je k tomu někdo přinutil, kradli děti a to byl ještě těžší zločin. Dali se těžko chytit. Nelétali v pravém slova smyslu, ale dovedli rychle klouzat vzduchem po celém lese, v bezpečí před pomstou lidí.
Jury za nimi vyrazila, co jí síly stačily, a v patách se jí hnala i Ivin. Chytila jednoho klouzáka za kotník, dřív než stačil vystartovat. Křečovitě se chytila v místě, kde kůže na noze přecházela do křídla. Klouzák se zachvěl pod její tíhou, pustil Veggyho, obrátil se k ní čelem a pokoušel se vytrhnout nohu. Jeho druh, na němž teď spočívala celá tíha chlapce, přistál a tasil nůž.
Ivin se na něj vztekle vrhla. To ona porodila Veggyho; nedovolí, aby ho zabil. Udeřila klouzáka levým hákem. Ivin se nabodla na nůž. Rozřízl jí břicho, až vylezla hnědá střeva. Nevydala ani hlásek a zřítila se z větve. Po jejím pádu se v listí rozpoutala bouře. Tlamoklapi bojovali o její tělo.
Ivinin útok klouzáka odhodil a ten upustil spoutaného Veggyho. Nechal svého druha dál se potýkat s Jury, roztáhl křídla a těžce odstartoval za dvojicí, která odnášela mezi sebou Bain do zelené houštiny.
Nikdo z tlupy už nespal. Lily-yo beze slova rozvázala Veggyho, který ani nezaplakal, jak se slušelo na dítě-muže.
Mezitím Haris přiklekl k Jury a jejímu okřídlenému protivníku, který mlčenlivě bojovalo svobodu. Pozvedl nůž, aby ukončil boj.
"Nezabíjej mě! Odejdu sám!" zvolal klouzák. Hlas měl chraptivý, slovům se dalo stěží rozumět. Samotný cizí hlas klouzáka naplňoval Harise krutostí, která mu stáhla rty, takže se mu mezi zuby objevil koneček jazyka.
Čtyřikrát vrazil nůž hlub oko mezi žebra klouzáka, až mu krev pokryla zaťatou pěst.
Jury se zvedla, opřela se o Flor a těžce oddechovala. "Jsem stará," řekla. "Kdysi pro mě byla hračka zabít klouzáka."
Podívala se vděčně na Harise-muže. Nehodil se jen na to jedno jediné. Jednou nohou přistrčila bezvládné tělo k okraji větve. To se otočilo a spadlo. Klouzák s pokrčenými křídly, která mu bez užitku zakrývala hlavu, padl do zeleně.
4
Leželi v ostrém listí dvou keřů hvizdláku, zaliti slunečním světlem. Stále však byli ostražití. Jejich šplhání bylo u konce. Devět dětí teď poprvé uvidělo Vrcholky a oněmělo úžasem.
Lily-yo a Flor spolu s Daphe znovu přepadly pouzdráka a zastínily ho pomocí listů. Když bezmocně svěsil listí, Daphe uřízla deset velkých průzračných pouzder, která se měla stát jejich rakvemi. Hy jí je pomohla odnést do úkrytu. Lily-yo

a Flor pak zahodily listy a vrhly se pod ochranu hvizdláků.
Houf létavic nad nimi přeplul a šokoval jejich oči, zvyklé na zeleň, pestrostí barev: nebeským blankytem, žlutí, bronzem a zelení třpytivou jak voda.
Jedna létavice s třepotajícími se křídly si sedla na spoustu smaragdového listí hned vedle nich. Byl to však pyskáč. Létavice skoro okamžitě zešedla, jak rychle z ní pyskáč vysál to nevelké množství tělních tekutin, které v ní bylo. Rozpadla se na prach.
Lily-yo ostražitě vstala a odvedla tlupu k nejbližší pavoučí niti traverzéra. Každý dospělý nesl vlastní pouzdro.
Traverzéři, ty největší ze všech bytostí, ať už rostlinných nebo jakýchkoliv jiných, nikdy nebyli s to sestoupit do lesa. Snovali své provazy a upevňovali je na horních větvích lesa.
Lily-yo našla v okolí vhodnou nit bez traverzéra, obrátila se a dala ostatním znamení, aby postavili pouzdra. Pak promluvila k Toy, Grenovi a sedmi zbylým dětem.
"A teď pomozte nám a našim duším vstoupit do pouzder. Pečlivě je uzavřete. Pak nás odneste a přilepte k pavučině. A pak sbohem. My odcházíme Vzhůru a tlupu ponechávám ve vašich rukou. Teď vy jste živí! "
Toy na chvíli zaváhala. Byla to útlá dívka s prsy podobnými broskvím.
"Neodcházej, Lily-yo," ozvala se. "Pořád ještě tě potřebujeme a ty to víš."
"Musí to tak být," řekla rozhodně Lily-yo.
Odchýlila jednu ze stěn pouzdra a vklouzla dovnitř. Ostatní dospělí s pomocí dětí učinili totéž. Lily-yo se ze zvyku podívala na Harise-muže, aby se ujistila, že je v bezpečí.
Konečně byli všichni ve svých průzračných celách. Naplnil je obdivuhodný klid a pohoda.
Děti nesly rakve z obou stran a neustále se nervózně dívaly na nebe. Bály se. Cítily svoji bezradnost. Jen odvážný Gren, dítě-muž, vypadal, jako by ho těšil ten nový pocit nezávislosti. Během připevňování pouzder na provazce traverzérů dirigoval ostatní víc než Toy.
Lily-yo cítila v pouzdru zvláštní zápach. Naplnil jí plíce, otupil smysly. Ostrý obraz okolí se vzdálil a zakryl mlhou. Viděla, jak visí připevněna na niti traverzéra nad vrcholky stromu společně s Flor, Harisem, Daphe, Hy a Jury. Všichni bezvládně leželi ve zbylých pouzdrech. Zahlédla novou tlupu, děti, které utíkaly do úkrytu. Bez ohlédnutí se ponořily do změti listoví a zmizely.
Traverzér se vznášel ve značné výšce nad Vrcholky. Držel se daleko od nepřátel. Blankytný prostor rozprostírající se všude kolem byl omýván a prosy cen neviditelnými kosmickými paprsky. Traverzér však byl stále závislý na Zemi, na níž nalézal potravu. Po mnoha hodinách lenivého podřimování se otočil a sestoupil po provazci.
Okolní traverzéři dál nehybně viseli. Jen zřídka některý vypustil bublinu vzduchu a nebo se škrábal nohou ve snaze zbavit se dotěrného parazita. Ta nečinnost na dříve nedosažitelné úrovni jim byla vlastní. Čas pro ně neexistoval, Slunce bylo jejich a jejich zůstane do té doby, dokud neztratí stabilitu, nezmění se v novu a nespálí samo sebe i s traverzéry.
Traverzér klesal, nohy se míhaly a jen zlehka se dotýkaly provazce. Klesal přímo na les a přistál nad jeho listnatým povrchem. Tady ve vzduchu žili nepřátelé, protivníci mnohokrát menší, ale mnohem agresivnější a mnohem prohnanější.
Jen osice, úskočné a neporažené, dokázaly zabíjet traverzéry.
Po dlouhé vlekoucí se tisíciletí sílilo sluneční záření. Úměrně tomu vegetace prožívala období rozvoje. I osice se vyvíjely, takže držely krok s novými přeměnami. Zvětšil se jejich počet a rozměry, hlavně díky tomu, že v téže době říši zvířat pohltila bouřlivá vlna zeleně. Zanedlouho se staly hlavními nepřáteli traverzérů. Napadaly je v rojích, zasahovaly jejich primitivní nervový systém. Pak ponechávaly oběti otáčet se jak opilé a pomalu umírat. Osice také kladly vajíčka do tunelů vyhloubených ve tkáni protivníků, kterou se s chutí živily jejich vylíhlé larvy.
Právě toto nebezpečí víc než kterékoliv jiné po mnoho tisíciletí vyhánělo traverzéry stále dál a dál do prostoru. Teprve v těch na prvnípohled nehostinných oblastech dosáhli svého monstrózního rozkvětu.
Intenzívní záření se pro ně stalo nutností. Byli prvními astronauty přírody a od základu změnili krajinu. Dlouho po tom, co člověk ustoupil stranou, tam, odkud kdysi vzešel, traverzéři opanovali stezky, které on ztratil. Dlouho po tom, co inteligence spadla z výšin své vlády, traverzéři pevně spojili zelený glóbus s bílým pomocí antického symbolu - pavoučí sítě.
Traverzér neohrabaně sestoupil do listoví Vrcholků. Zježil chlupy na hřbetě, jejichž zelenočerné fleky mu zajišťovaly přírodní kamufláž. Cestou dolů sebral několik stvoření, která sebou házela v jeho provazcích. Beze spěchu je vysál. Po tom, co umlkly poslední srkavé zvuky, oddal se traverzér trávení.
Z letargie ho vytrhlo bzučení. Před primitivníma očima se mu mihly žlutočerné pruhy. Našel ho pár osic.
Traverzér zareagoval velmi rychle. Jeho masívní, díky atmosférickému tlaku zploštělý trup měřil na délku víc jak míli. Přesto se však traverzér pohyboval lehce jako peří a zmizel po provazci vzhůru, zpět do bezpečné prázdnoty.
Díky tomu, že se během otočky otíral nohama o pavučinu, sbíral rozmanitá semena, lusky a všechny drobnosti přilepené k síti. Sebral i šest pouzdráků s bezvědomými lidmi uvnitř. Ani si nevšiml, že mu visí na koleni.
O několik kilometrů výš se traverzér zastavil. Zachvěl se strachy, vypustil bublinu kyslíku a jemně se přichytil provazce. Znehybněl. Pojednou se mu zachvěla tykadla a on zamířil do hlubin vesmíru. Úměrně tomu, jak se zmenšoval okolní tlak, tělo se mu zvětšovalo.
Jeho rychlost rostla. Ohnul nohy a po chvíli začal ze snovací žlázy vypouštět čerstvou nit. Díky tomuto pohonu volně rotoval a stabilizoval tak svou teplotu. Byl to obrovský rostlinný tvor, zcela bez citu.
Traverzéra omývala silná radiace. Plul v záření. Byl ve svém živlu.

* * *

Daphe se probrala. Otevřela oči a bezmyšlenkovitě se rozhlédla. To, co viděla, jí nic neříkalo. Věděla jen, že odešla Vzhůru. Nepomyslela na novou existenci.
Část výhledu z jejího pouzdra zakrývala tuhá, nažloutlá vlákna, což mohly být vlasy stejně jako lodyhy. Všechno ostatní bylo neurčité - buď zaplavené oslepujícím leskem nebo ukryté v hlubokém stínu. Světlo a stín se postupně střídaly.
Poznenáhlu Daphe začala rozpoznávat různé předměty. Nejvýraznější byla překrásná zelená polokoule s lesklými bílými a blankytnými plochami. Že by to bylo ovoce? Tu a tam k ní směřovaly lesknoucí se provazce. Spousta nádherně se lesknoucích stříbřitých nebo zlatistých provazců. Opodál uviděla dva rychle se pohybující traverzéry, kteří vypadali jako mumie. Jasné pruhy světla se bolestně mihotaly v jednom velkém chaosu.
Byla to krajina bohů.
Daphe necítila nic. Byla podivně bezvládná. V urně se vznášel cizí pach. Vzduch jako by zhoustl. Všechno připomínalo snovou vidinu. Daphe otevřela ústa, ale čelisti, jako by byly slepené, odpíraly poslušnost. Vykřikla. Hlas jí uvázl v hrdle. Zaplavila ji bolest. Hlavně na bocích.
I potom, co zavřela oči, její ústa zůstala rozšklebená.
Traverzér klesal na Měsíc jako velký, tuhý balón.
Těžko by se dalo říci, že myslel – byl jen o málo víc než mechanismus.
A přece se kdesi v jeho nitru zrodil pocit, že ta klidná cesta trvala příliš krátce, že existují i jiné směry, kterými lze letět.
V poslední době bylo nenáviděných osic stejné množství na Měsíci jako na Zemi a byly stejně protivné. Možná, že někde tam je klidné zákoutí, ještě jedno z těch oválných zelených míst, zalitých teplými, zlatistými paprsky...
Možná, že jednou, s plným žaludkem, by stálo za to vyrazit směrem na...
Nad Měsícem viselo mnoho traverzérů. Všude kolem byly jejich špinavé sítě. Byla to jejich oáza štěstí, kterou měli raději než Zemi, kde hustší vzduch omezoval jejich pohyb. Bylo to místo, které objevili jako první, když nepočítáme nějaké ty drobné bytůstky, po nichž při příchodu traverzérů už dávno nebylo ani vidu ani slechu. Byli posledními stvořiteli. Byli největší, nejvelkopanštější, měli rozkoš ze své dlouhé, líné odpolední hegemonie.
Traverzér přestal vypouštět lano a zpomalil. Vybral si směr a po pavučině se spustil dolů k bledé vegetaci Měsíce...
Tady byly podmínky úplně jiné než na těžké planetě. Mnohokmenné fíkovníky tu nikdy nezískaly převahu, v řídkém vzduchu a slabé tíži přerostly tak, že hmotnost přemohla pevnost jejich tkání a tak se vlastní vahou lámaly. Na jejich místě vyrostly obrovské celery a petržele a právě na jejich záhon usedl traverzér. Namáhavě a se syčením vypustil oblak kyslíku a odpočíval.
Jeho velký, pytli podobný trup dosedl mezi lodyhy. Jeho nohy se otíraly o houštiny. Z těla a nohou mu opadal déšť drobného smetí luskáči, semena, pyl, ořechy i listí, které se chytlo na lepkavá vlákna sítě na vzdálené Zemi. Mezi tímto různorodým materiálem bylo i šest semeníků keře pouzdráku. Několikrát se přetočily po zemi a nakonec se zastavily.
Haris-muž se probudil první. Vykřikl při neočekávané bolesti v bocích, když se pokusil usednout. Rána do hlavy mu připomněla, kde je. Pokrčil tedy nohy i ruce a opřel se o víko své rakve.
To chvíli odolávalo, ale nakonec se rozlétlo na kousky a Haris se natáhl jak široký, tak dlouhý. Neúprosné prázdno porušilo síly držící pouzdro pohromadě.
Haris ležel tam, kam spadl, protože nebyl s to sám vstát. V hlavě mu pulsovalo a plíce měl plné nepříjemného pachu. Chtivě vdechoval čerstvý vzduch. Zdál se mu zpočátku řídký a chladný, ale dýchal ho s chutí.
Po nějaké době se už cítil natolik dobře, že se začal rozhlížet. Dlouhá žlutá chapadélka vylézala z blízkého houští a nenápadně se přesouvala směrem k němu. Nervózně se rozhlédl. Hledal ženy, udiven tím, že žádná zatím nevystoupila na jeho obranu. Ale ženy tam nebyly. Ztuhlýma rukama těžce vytáhl nůž zpoza pasu, obrátil se na bok a uťal chapadélka, která už k němu dosahovala. Byl to slabý protivník.
Když zahlédl své vlastní tělo, vydral se mu z úst výkřik. Plný odporu vůči sobě samému vyskočil na chvějící se nohy. Byl pokryt šupinami. K dovršení všeho z něj spadly cáry oděvu, takže se odhalily kožnaté novotvary, jež mu vyrůstaly z paží, žeber i nohou. Když zvedl ruce, roztáhly se tak, že vypadaly jako křídla. Byl zohaven, bylo zničeno jeho pěkné tělo.
Jakýsi zvuk dolehl k jeho uším. Otočil se a poprvé si uvědomil, že má společnost. Lily-yo se právě vyprošťovala ze zbytků svého pouzdráka. Gestem ho pozdravila.
Ke svému údivu Haris zahlédl, že je na tom stejně jako on. Vždyť ji také zpočátku jen stěží poznal. Podobala se jak vejce vejci nenáviděným klouzákům. Se vzlykotem padl na zem. Cítil, jak mu v srdci roste strach a odpor.
Lily-yo nebyla stvořena pro pláč. Bez ohledu na vlastní bolestivé deformace a na ztížené dýchání slídila kolem ke všemu netečných nohou traverzéra a hledala čtyři zbylé rakve.
Nejdřív nalezla urnu Flor, přestože byla do poloviny zasypaná. Roztříštila ji úderem kamene. Lily-yo zvedla svoji přítelkyni, která byla zohavena stejně jako ona sama. Flor se brzy probrala. Posadila se a chrčivě vdechovala neznámý vzduch. Lily-yo hledala ostatní. I přes své omámení děkovala osudu za to, že její obolavělé údy jen tak málo pociťovaly tíhu těla.
Daphe byla mrtvá. Ležela ztuhlá a purpurová ve svém pouzdře. Nepohnula se ani potom, co Lily-yo rozbila její pouzdro a hlasitě na ni zavolala. Jen opuchlý jazyk jí ztrnule trčel z úst. Daphe byla mrtvá, Daphe, která kdysi žila, Daphe, která uměla tak sladce zpívat.
Ani Hy nežila. Hubené, vysušené stvoření leželo v rakvi, která pukla během cesty mezi dvěma světy. Když se pod úderem Lily-yo rakev rozsypala, Hy se rozsypala na prach spolu s ní. Hy nežila, Hy, která porodila dítě-muže, Hy rychlonohá.
Jury byla v poslední urně. Když k ní Lily-yo dorazila a začala smetat luskáče z průzračného pouzdra, pohnula se. Po

chvíli už seděla a vdechovala svěží vzduch a se stoickým klidem plným nechuti si prohlížela své znetvoření. Jury žila.
Haris se přibelhal k ženám. V dlani svíral svoji duši.
"Jen čtyři!" vykřikl. "Přijali nás bozi, nebo ne?"
"Cítíme bolest, tedy žijeme," řekla Lily-yo. "Daphe a Hy si vzala
zeleň."
Haris odhodil svoji duši a rozšlápl ji.
"Podívejte se na sebe! Lepší by bylo zemřít!" pronesl hořce.
"Dřív, než se rozhodneme co dál, něco sníme," odvětila Lily-yo. Opatrně ustoupili do houští, neboť se u nich znovu projevil cit pro nebezpečí. Flor, Lily-yo, Jury, Haris - všichni se navzájem podpírali. Tabu kolem mužů bylo jakoby zapomenuto.
5
"Nejsou tu opravdové stromy," rozčarovaně řekla Flor, zatímco se prodírala gigantickými celery, jejichž listy se vlnily vysoko nad jejich hlavami.
"Pozor!" výstražně vykřikla Lily-yo a strhla Flor zpět. Cosi zaskřípělo a cvaklo jako zuby psa na řetězu, sotva centimetr od nohy Flor.
Tlamoklap, kterému unikla oběť, zvolna rozvíral čelisti a obnažoval zelené tesáky. Byl ta exemplář, který byl jen stínem strašných tlamoklapů, vyskytujících se na všech patrech pozemské džungle. Čelisti měl slabší, pohyby mnohem vláčnější. Bez možnosti ukrýt se ve stínu velkých fíkovníků byl mnohem méně nebezpečný.
Podobný pocit měli i lidé. Jejich předkové i oni sami žili po nespočetná pokolení ve vysokých stromech. Stromy byly symbolem bezpečí. Zde existovaly jen celerové a petrželové stromy, které nebyly tvrdé jako kámen ani neměly množství větví jako obrovské pozemské stromy.
A tak nervózně postupovali dál, ztracení, obolavělí, bez ponětí o tam kde jsou, ani proč jsou.
Odvážně se stavěli skakorostům i trnovcům. Obešli mechřivové houští, které bylo vyšší a rozlehlejší než to, s nímž se mohli setkat na Zemi. Podmínky, jež jednomu druhu neprospívaly, přály jinému. Na svahu narazili na jezírka napájené pramenem. Nad vodou visely jedlé a sladké plody a ovoce.
"Zatím není tak zle," řekl Haris. "Možná, že se tu dá vyžít." Lily-yo se na něj usmála. Byl zdrojem největších problémů, byl to největší lenoch a přece byla ráda, že ho tu vidí. Po koupeli v jezírku si ho znovu prohlédla. I přes podivné šupiny a dva široké záhyby kůže, které mu visely podél těla, stále stál za hřích, protože to byl Haris. Doufala, že ani ona nevypadá nejhůř. Luskáčem si učesala vlasy do týla. Jen málo jich vypadlo.
Když se vykoupali, pojedli. Pak se dal Haris do práce. Nasbíral nové nože z ostružinových keřů. Nebyly tak tvrdé jako pozemské, ale musely jim stačit. Potom se vyvalovali na slunci.
Jejich život zcela ztratil starý rytmus. Žili teď spíš na základě instinktů než inteligence. Byli bez tlupy, bez stromu, bez Země - ztratili směr. Přestala jim být jasné, co je správné a co ne. A tak zůstali tam, kde byli, a odpočívali.
Lily-yo ležela a rozhlížela se kolem. Všechno bylo cizí; i srdce jí bilo rychleji.
I když slunce svítilo jasně jako vždy, nebe mělo tmavomodrou barvu plodu zbojínku. Pásma zelené, modré a bílé natolik zahalovala polokouli blyštící se na nebi, že v ní Lily-yo nepoznávala rodnou Zemi. Vedly tam přízračné, stříbřité nitě, zatímco blíže a jakoby na dosah ruky se leskla síť pavučiny traverzérů, která oživovala celé nebe. Traverzéři se nad ní pohybovali jako velká a lenivá oblaka.
Všechno kolem bylo jejich panstvím a jejich dílem. Během prvních výprav na tato místa, před mnoha tisíci lety, traverzéři doslova položili základ tohoto světa. Zpočátku hynuli po tisících na nehostinném prachu. Dokonce i po smrti si uchovali malé množství kyslíku a jiných plynů, půdy, zárodků a semen, která pak začala klíčit na úrodných zbytcích. V průběhu lenivých staletí získaly rostliny něco jako štít.
Rostly. Zpočátku neduživé a zakrnělé. Rostly s úporností plevele. A dýchaly. Rozmnožovaly se. Rozvíjely se. Zvolna ozelenily rozpukané pouště přivrácené strany Měsíce. Krátery začaly kvést. Na holých svazích se usadila petržel.
Úměrně tomu, jak houstla atmosféra, kouzla života nabývala na síle, jeho rytmus se stával pevnějším, tempo se zrychlovalo. Traverzéři ovládli Měsíc dokonaleji, než se ta dříve podařilo jinému vládnoucímu druhu.
Malá Lily-yo o tom nic nevěděla a ani ji to nijak zvlášť nezajímalo. Odvrátila tvář od nebe.
Flor se přiblížila k Harisovi-muži. Ležela vedle něj v jeho objetí, napolo přikrytá jeho novou kůží, a hladila ho po vlasech.
Lily-yo k nim vztekle přiskočila. Kopla Flor do holeně a vrhla se na ni zuby a nehty. Jury jí přišla na pomoc.
"Není doba páření!" vykřikla Lily-yo. "Nesmíš se Harise dotýkat." "Nechte mě! Nechte mě!" vřeštěla Flor. "Haris se mě dotkl první." Zaskočený Haris se .odrazil. Rozpažil a jediným úderem rukou se bez námahy vznesl do vzduchu.
"Podívejte!" zvolal se směsicí strachu a vzrušení v hlase. "Koukněte, co umím!"
Riskantně zakroužil nad jejich hlavami. Pak ztratil rovnováhu a jako kámen padal hlavou dolů, ústa zkřivená strachy. Spadl do jezera.
Tři vyděšené lidské samice spojilo nebezpečí a láska a společně se mu vrhly na pomoc.
Když se pak sušili, uslyšeli jakési zvuky přicházející z lesa. Okamžitě se jim vrátila bdělost, znovu byli takoví jako dřív. Vytáhli meče a otočili se k houštině.
Blížící se žížalec vůbec nepřipomínal své pozemské bratry. Nesunul se jako čertík, který právě vyskočil z krabičky, ale jen se plazil jako skutečná žížala.
Lidé uviděli jeho nepřirozené oko, zírající na ně zpoza celerů, otočili se a dali se na útěk.
Dokonce i když už nebezpečí zůstalo daleko vzadu, nezvolnili tempo. Nevěděli ani, kam se ženou. Jednou se prospali, pojedli a pak se znovu hnali nekonečnými houštinami a dnem bez soumraku, dokud se před nimi džungle nerozestoupila.

Zdálo se, že před nimi všechno jakoby končí a o kus dál znovu začíná. Opatrně se pokusili zjistit, k čemu dorazili. Pod nohama měli nerovnou půdu, která se pojednou zcela rozestupovala a vytvářela široký kaňon. Po obou jeho stranách se krčilo rostlinstvo. Jak ale mají lidé překročit takovou propast? Celá čtveřice se napjatě zastavila tam, kde končilo kapradí, a dívala se na vzdálený druhý břeh.
V hlavě Harise-muže se v bolestech zrodila jakási těžkopádná myšlenka, o čemž svědčila zmučená grimasa na jeho tváři.
"To, co jsem udělal před tím... myslím to plachtění ve vzduchu..." začal neohrabaně. "Jestli to uděláme ještě jednou, všichni tak přeletíme na druhou stranu."
"Ne!" odpověděla Lily-yo. "Když se vzneseš, spadneš zase jako kámen. Vezme si tě zeleň!"
"Už si vím rady lépe než poprvé. Myslím, že už to umím."
"Ne!" zopakovala Lily-yo. "Nikam nepoletíš. Je to pro tebe nebezpečné."
"Dovol mu to," ozvala se Flor. "Vždyť říká, že už to umí."
Dvě ženy stály proti sobě a měřily se pohledem. Haris využil situaci,
zvedl paže, zamával jimi, odlepil se od země a hned začal pracovat i nohama. Sunul se nad propastí, až mu nakonec povolily nervy.
S třepotáním začal ztrácet výšku. Flor a Lily-yo vedené instinktem skočily za ním ze skály. Obě rozpažily a s křikem kolem něj klouzaly. Jury zůstala; shora k nim doléhalo její volání plné vzteku a nepokoje.
Haris, který znovu trochu získal rovnováhu, těžce přistál na skalnatém výstupku. Obě ženy dosedly s nadávkami a křikem vedle něj. Pro jistotu se všichni tři přitiskli ke skalní stěně a podívali se vzhůru. Mezera mezi okraji skal, lemovanými kapradím, byla vyplněna purpurovým kusem nebe. Nemohli vidět Jury, ale stále slyšeli její křik. Zavolali na ni.
Za výstupkem,na němž stáli, byl ve stěně tunel. Celý povrch skály byl jako houba posetý drobnými otvory. Z tunelu vyběhla trojice klouzáků, dva muži a jedna žena, s kopími a provazy v rukou.
Flor a Lily-yo byly sehnuté nad Harisem. Obě byly povaleny a všichni byli svázáni provazy dřív, než se na cokoliv zmohli. Z dalších otvorů vylézalo stále více klouzáků a klouzavým letem přicházeli na pomoc svým přátelům. Jejich let byl jistější a elegantnější než na Zemi. Možná, že s tím souvisela menší gravitace.
"Jdeme!" pokřikovali klouzáci. Zvedli zajatce a odnášeli je do tem ného tunelu. Kolem se míhaly jejich ostré a prohnané tváře.
Lily-yo, Flor a Haris ze strachu zapomněli na Jury, která zůstala přikrčená nad okrajem propasti. Už ji víckrát neuviděli.
Tunel zvolna klesal. Po určité době zahnul a spojil se s jiným, přímým a ideálně vodorovným tunelem. Ten je pak dovedl do obrovské jeskyně s pravidelnými stěnami a jednoduchým klenutím. Nacházela se asi na dně kaňonu, protože na jednom jejím konci padalo dovnitř šedé denní světlo.
Trojice v_zňů byla donesena do středu jeskyně. Byly jim sebrány nože a sejmuta pouta. Stiskli se do těsné skupinky. Pak uviděli, že jeden klouzák vystoupil a promluvil.
"Nic vám neuděláme, jestliže nás k tomu nepřinutíte. Přiletěli jste na traverzérovi z Těžkého Světa. Jste tu noví. Když se naučíte našim obyčejům, přijmeme vás mezi sebe."
"Jsem Lily-yo," odpověděla arogantně Lily-yo. "Musíte mě pustit. My tři jsme lidé, ale vy jste klouzáci. "
"Dobrá, vy jste lidé, my jsme klouzáci. Ale stejně tak my můžeme být lidmi a vy klouzáky, protože všichni vypadáme úplně stejně. Ještě nic nevíte. Ale zakrátko, po rozmluvě se Zajatci, budete vědět víc. Řeknou vám toho mnoho."
"Jsem Lily-yo. Já toho vím mnoho."
"Zajatci ti toho řeknou mnohem víc," trval na svém klouzák.
"Jestliže existuje mnohem víc věcí, pak o nich vím, jsem Lily-yo. "
"Já jsem Band Appa Bondi a říkám: jdi a promluv si se Zajatci. Tvoje slova, Lily-yo, jsou hloupými slovy Těžkého Světa."
Několik klouzáků začalo dávat najevo rostoucí agresivitu a tak Haris strčil loktem do Lily-yo a zamručel: "Udělejme, co chce. Nedělej problémy."
Uražená Lily-yo se spolu se dvěma přáteli dala odvést do další místnosti. Byla částečně zřícená a hrozně páchla.
V protějším rohu zával ze žulových kamenů označoval místo, kde se zřítil strop. Sluneční paprsky dopadaly na podlahu s neslábnoucím leskem a vytvářely závoj zlatistého světla. V dosahu tohoto světla se nacházeli Zajatci.
"Nemáte se čeho bát. Neublíží vám," řekl Band Appa Bondi a vystoupil do čela.
Lidé opravdu potřebovali slova útěchy, protože Zajatci nebyli zrovna krásní.
Bylo jich osm; osm Zajatců uzavřených v osmi velkých pouzdrácích, velkých přesně jen tak, aby jim sloužily jako těsné cely. Pouzdra byla rozestavěna v půlkruhu. Band Appa Bondi zavedl Lily-yo, Flor i Harise na střed půlkruhu, odkud mohli vidět a být viděni.
Jen stěží se dokázali dívat na Zajatce. Každý byl totiž nějak zmrzačený. Jeden neměl nohy, jiný neměl dolní čelist. Následující měl čtyři pokřivené zakrnělé paže. Dalšímu krátká křidélka ze .svalové tkáně spojovala ušní boltce s palci a tak žil s dlaněmi neustále zvednutými na poloviční cestě ke tváři. Jinému zase u boků bezvládně visely ruce bez kostí. Měl bez kostí i jednu nohu. Další měl monstrózní křídla, která za sebou tahal jako matrace. Jeden skrýval své ubohé tělo za vlastními výkaly, rozmazanými po průzračných stěnách cely. Poslední měl druhou hlavu, která vypadala jako malý, vyschlý nádor, vyrůstající na první. Ta si měřila Lily-yo znechuceným pohledem. Tento Zajatec byl, jak se zdálo, vedoucím a ústy své skutečné hlavy promluvil.
"Jsem vůdcem Zajatců. Vítám vás, děti, a zvu vás. k poznání sama sebe. Vy jste z Těžkého Světa, my jsme ze Světa Pravdy. Nyní se připojujete k nám, protože patříte k nám. I když vaše křídla a šupiny jsou čerstvé, prosím vás, abyste se tu cítili jako doma. "
"Jsem Lily-yo. My tři jsme lidé, ale vy nejste nikým jiným než pouhými klouzáky. Nehodíme se k vám. "

Zajatci znuděně zamručeli. Vůdce Zajatců znovu promluvil.
"Zase ten omyl obyvatel Těžkého Světa! Pochopte, že už jste se přizpůsobili a stali se jedněmi z nás. Vy jste klouzáci, my jsme lidé. Vy víte málo, my víme mnoho. "
"Ale my..."
"Zanech hloupých řečí, ženo!"
"My jsme..."
"Mlč, ženo, a poslouchej," ozval se Band Appa Bondi.
"Víme hodně," zopakoval vůdce Zajatců. "Něco vám povíme teď, abyste pochopili. Každý, kdo prodělá pouť z Těžkého Světa, se změní. Někdo zemře. Většina žije a dostává křídla. Mezi světy je mnoho silných paprsků, neviditelných a nevnímatelných, které mění naše těla. Tím, že jste dospěli sem do Světa Pravdy, stali jste se skutečnými lidmi. Larva osice není osicí dřív, než se v osici přemění. A stejně tak se přeměňují lidé. Stanou se z nich pak ti, jimž vy říkáte klouzáci. "
"Nechápu, o čem mluví," řekl Haris a svezl se na zem. Ale Lily-yo a Flor poslouchaly.
"Do toho Světa Pravdy, jak ho nazýváš, jsme přišli zemřít," řekla s pochybami Lily-yo.
"I larva osice si myslí, že umírá, když se mění na osici," odpověděl Zajatec bez čelisti.
"Jste mladí," pokračoval vůdce Zajatců. "Vstoupili jste do nového života. Kde jsou vaše duše?"
Lily-yo a Flor se na sebe podívaly. Na útěku před žížalcem je bezstarostně zahodily. Haris svoji rozdupal. To bylo neuvěřitelné!
"Vidíte. Nepotřebujete už svoje duše. Jste stále mladí a možná budete schopni mít děti. A některé z těch dětí se může narodit s křídly. "
"Některé se může narodit nenormální jako my. Jiné se může narodit normální," dodal Zajatec s údy bez kostí.
"Jste příliš hnusní, než abyste si zasloužili žít!" zavrčel Haris. "Proč vás nezabili, když jste tak příšerně znetvoření?"
"Protože víme vše," odpověděl Vůdce Zajatců. Jeho druhá hlava ožila a ozvala se bezbarvým hlasem. "Mít ty správné tvary, to není pro život všechno. Znát - to je stejně důležité. Protože se nedokážeme dobře pohybovat, můžeme myslet. Místní národ Světa Pravdy je dobrý a uvědomuje si cenu myšlení. Proto nám dovoluje, abychom mu vládli."
Flor a Lily-yo si mezi sebou šeptaly.
"Chceš říci, že vy, ubozí Zajatci, vládnete Světu Pravdy?" zeptala se nakonec Lily-yo.
"Vládneme."
"Tak proč jste Zajatci?"
Klouzák s ušima srostlýma s palci tak, že vypadal jakoby neustále protestoval, se poprvé ozval hlubokým, přitlumeným hlasem.
"Vládnout znamená sloužit, ženo. Ti, kdo mají moc, jsou její otroci. Jen vyhnanec je volný. A protože jsme Zajatci, máme dost času na to, abychom mluvili, mysleli, plánovali a věděli. Ti, kteří vědí, ovládají nože jiných. Jsme silní, i když vládneme bez použití síly."
"Nepotká tě tu nic zlého, Lily-yo," dodal Band Appa Bondi. "Budeš žít s námi a těšit se ze svého bezstarostného života. "
"Ne!" řekl vůdce Zajatců dvojicí úst najednou. "Dříve než se budou moci Lily-yo i její přítelkyně - neboť tamto mužské stvoření je zjevně na nic - těšit, musí podpořit náš velký cíl. "
"Myslíš, že jim můžeme říct o invazi?" zeptal se Bondi.
"Proč ne? Flor a Lily-yo, přišly jste sem včas. Vzpomínky na Těžký
Svět a jeho ukrutný život ve vás ještě žijí. My vaše vzpomínky potřebujeme. Obracíme se na vás proto, abyste se tam znovu vrátili za naším velkým cílem."
"Vrátit se?" uklouzlo Flor.
"Ano. Rozhodli jsme se zaútočit na Těžký Svět. Musíte jít v čele našich sil."
6
Probíhalo dlouhé odpoledne věčnosti. Probíhal její dlouhý, zlatý věk, který měl jednou skončit nekonečnou nocí. Existoval pohyb, ale nebyly události, s výjimkou těch bezvýznamných, které se zdály důležité jen bytostem, jež se jich účastnily.
Pro Lily-yo, Flor a Harise se dělo mnoho. Pro ně bylo nejdůležitější, že ovládli létání.
Bolesti způsobené křídly zmizely hned, jakmile se mladé, svěží tělo a šlachy zpevnily. Létání při menší gravitaci se stávalo stále příjemnějším. Ošklivé a těžkopádné pohyby klouzáků zůstaly na Těžkém Světě.
Naučili se létat a lovit v hejnu. Časem se začali zapojovat do realizace cíle Zajatců.
Byla to řada náhod, která přivedla první lidi v pouzdrácích na tento svět. Lidské bytosti se postupně ve Světě Pravdy adaptovaly. Délka jejich života rostla, nadvláda se upevnila, zatímco v Těžkém Světě se zhoršovaly podmínky pro vše, co nebylo rostlinného původu.
Alespoň Lily-yo si rychle všimla, o kolik se stal život v novém prostředí snazší. Seděla s Flor a s několika přáteli a jedla kaši z výtěrníku. Připravovala se na splnění rozkazu Zajatců a na cestu na Těžký Svět.
Jen stěží dokázala vyjádřit všechno, co cítila.
"Tady nám nic nehrozí," řekla a ukázala na zelenou, vedrem umdlévající oblast pod stříbřitou sítí pavučin.
"Jen osice," přitakala Flor.
Odpočívali na holém vrcholku, k němuž nedosáhly ani ty největší
rostliny, a kde bylo řidší ovzduší. Neklidná zeleň se pod nimi rozprostírala právě tak, jako na Zemi. Jen kruhové skalní hřebeny je tu držely v neustálém šachu.
"Je to menší svět," řekla Lily-yo. Byl to další pokus vysvětlit Flor to, co jí vrtalo hlavou. "Tady jsme větší.

Nepotřebujeme tak často bojovat."
"Brzy budeme muset bojovat."
"Potom se sem můžeme vrátit. Je to dobré místo, nejsou tu dravci a není tu ani tolik nepřátel. Tady by tlupy mohly žít bez ustavičného strachu. Veggymu, Toy, May, Grenovi i ostatním malým by se tu líbilo. "
"Stýskalo by se jim po stromech. "
"Za chvíli by na stromy úplně zapomněli. Máme místo nich křídla. Všechno je jen otázka zvyku. "
Tato klidná rozmluva probíhala v nehybném stínu skály. Traverzéři nahoře pluli jako stříbrné balóny na šmolkovém nebi. Pohybovali se ve svých sítích a jen zřídka se spouštěli daleko dolů mezi celery. Lily-yo se na ně zadívala. Pomyslela na velký cíl, který se zrodil v myslích Zajatců. Jejich plán jí probíhal před očima jako řada pohyblivých obrazů.
Ano, Zajatci věděli. Dokázali předvídat, ale ona to neuměla. Stejně jako všichni kolem ní žila jako rostlina. Dělala vždy to, co ji zrovna napadlo. Ale Zajatci nebyli rostliny. Ze svých cel viděli víc než ti, kteří v nich nebyli.
A právě Zajatci si všimli toho, že těch pár lidských bytostí, které se dostaly do Světa Pravdy, zrodilo jen málo dětí. Buď byly staří, nebo v nich paprsky, které způsobily růst křídel, zabily semena. Všimli si, že tu je dobře a že by mohlo být ještě lépe, kdyby tu bylo více lidí. A jediným způsobem, jak sem dostat lidi, bylo krást nemluvňata a děti z Těžkého Světa.
A tak se dělo od nepaměti. Odvážní klouzáci se vraceli zpět na ten druhý svět a kradli děti. Klouzáci, kteří kdysi napadli tlupu Lily-yo během výstupu do Vrcholků, se účastnili právě takové výpravy. Unesli Bain, aby ji dopravili v pouzdráku do Světa Pravdy - a od té doby o nich už nikdo neslyšel.
Mnoho úkladů a nebezpečí číhalo na té dlouhé cestě tam a zpět. Jen málo z těch, kteří se vydali na cestu, se vracelo. A teď vymysleli Zajatci lepší a odvážnější plán.
"Blíží se traverzér," řekl Band Appa Bondi, čímž probral zamyšlenou Lily-yo. "Připravme se na cestu."
Velel skupině dvanácti klouzáků určených pro tento nový úkol. Byl jejich vůdcem. Vedl Lily-yo, Flor, Harise a osm dalších; tři muže a pět žen. Jen jediný, sám Band Appa Bondi, byl jako chlapec unesen na Svět Pravdy. Ostatní se sem dostali stejně jako Lily-yo.
Zvolna se zvedli a rozepjali křídla. Okamžik jejich velkého dobrodružství nadešel. Strach je mohl ovládnout jen stěží, protože nedokázali vidět do budoucna tak jako Zajatci. Výjimkou byl možná Band Appa Bondi a Lily-yo, která, aby si dodala odvahy, stále opakovala: "Už se nedá nic dělat". Konečně všichni široce rozpažili a vzlétli vstříc traverzérovi. Traverzér právě pojedl.
Chytil do pavučiny osici, nejchutnějšího nepřítele, a vysál ji, až zůstal jen prázdný pancíř. Teď se ponořil do lůžka z celerů a drtil je svým obrovským tělem. Začal zvolna pučet. Po čase se bude moct vznést k ohromným, černým zálivům, kam ho lákalo vedro a paprsky. Narodil se na tomto světě. Byl ještě mladý a ještě nikdy nevykonal tu děsivou a zároveň vytouženou výpravu do jiného světa.
Pupeny pučely z jeho hřbetu, pukaly, padaly na zem a rozbíhaly se na všechny strany, aby se mohly zahrabat do špíny a bláta. Tam pak mohly v klidu začít se svým deset tisíc let trvajícím růstem.
Traverzér byl nemocný, přestože byl mladý. On však o své chorobě nevěděl. Nevěděl ani, že její příčinou byla nepřátelská osice. Jeho rozlehlé tělo bylo málo citlivé.
Dvanáct lidských bytostí mu přistálo na hřbetě, v místě chráněném před trsy jeho očí. Lidé zapadli do tuhých vláken, jež jim sahala po ramena. Tato vlákna plnila funkci vlasů. Lidé se rozhlédli. Přeletěl je rejnolet a zmizel. Tři pýrníky rozčísly tuhé vlasy a navždy do nich zapadly. Všude panoval klid, jako by leželi na nevelkém, pustém pahorku.
Po chvíli vytvořili rojnici a vyrazili vpřed. Se skloněnými hlavami sledovali povrch ,Pod nohama. Band Appa Bondi byl na jednom křídle, Lily-yo na druhém. Ohromný trup byl poset děrami, rýhami a šrámy, což ztěžovalo stoupání. Zelená, žlutá a černá vlákna tvořila mnohobarevný vzorek, který přirozeným způsobem maskoval tělo traverzéra před pohledem ze vzduchu. V mnoha místech zakořenily vytrvalé parazitní rostliny a sály tekutiny ze svého živitele. Až se traverzér vydá mezi světy, čeká je smrt.
Lidé nešetřili silami a bez ohledu na únavu postupovali vpřed. Jednou je traverzér povalil, protože hledal lepší polohu. Úbočí, kterým šli, se rázem stalo příkřejším a to zpomalilo tempo pochodu.
"Tady!" vykřikla jedna žena. Jmenovala se Y Coyin.
Našli konečně to, co hledali, to, co jim Zajatci poručili hledat.
Semkli se kolem Y Coyin a s vytasenými noži hleděli dolů na lysinu
s pečlivě vyholenými vlákny. Měla průměr rovnající se výšce člověka. Lysinu pokrýval okrouhlý strup. Lily-yo se nad něj naklonila a dotkla se ho. Byl neobyčejně tvrdý.
Lo Jint k němu přiložila ucho. Ticho.
Pohlédli na sebe.
Nepotřebovali signál a žádný také nedostali.
Poklekli společně kolem strupu a noži ho nadzdvihli. Vtom se traverzér pohnul. Všichni padli na břicho. Nedaleko se objevil pupen, vyskočil, skutálel se po svahu a dřív,než stačil dopadnout dolů na zem, ho za letu sežral zřínek. Lidé se dali znovu do práce.
Strup úplně povolil a oni ho zvedli. Před jejich zraky se objevil tmavý a slizký tunel.
"Půjdu první," řekl Band Appa Bondi.
Spustil se dolů a za ním šli ostatní. Temný kroužek nebe shlížel na dvanáct lidí sestupujících do tunelu. Nakonec zatáhli strup na původní místo. Ten s tichým mlasknutím zaskočil a začal znovu zarůstat.
Se silně bušícími srdci, s pohotově vytasenými noži a se složenými křídly se krčili na dně lehce pulsujícího zahloubení, ve kterém budou muset vydržet hodně dlouho.

Toto místo bylo nepřátelské ze dvou důvodů. Traverzéři nebyli ani náhodou přáteli lidí. Požírali je stejně pohotově jako všechno ostatní. Ale tato nora byla navíc dílem žlutočerné ničitelky, osice. Neúmorné a zrádné osice. Jeden z posledních představitelů skutečného hmyzu, který přetrval, si instinktivně vybral za svoji oběť nejmocnější ze všech živých organismů.
Samice osice přistávala na traverzérovi a vyhloubila v něm tunel. Hlodala stále níž, až nakonec vytvořila komůrku. Vydlabala ji do živého traverzéra a tak musela tkáň paralyzovat. Tam pak, dřív, než se vrátila na denní světlo, nakladla vajíčka. Když se z vajíček vylíhly larvy, měly čerstvou a živou potravu - tělo traverzéra.
Po chvíli dal Band Appa Bondi znamení a skupina začala neohrabaně sestupovat do hloubi tunelu. Vedl je bledý, fosforizující přísvit. Těžký a nazelenalý vzduch je tížil v plicích. Postupovali jen velmi zvolna a potichu, protože před sebou slyšeli pohyb.
Náhle zjistili, že se cosi hýbe těsně u nich. "Pozor!" vykřikl Band Appa Bondi. Něco se na ně z děsivé tmy vrhlo. Dřív,než si to stačili uvědomit, tunel zatočil a rozšířil se do komory. Larvy osice se již vylíhly. Nespočetný zástup larev, v rozdráždění a strachu klapající širokými kusadly, napadl vetřelce. Band Appa Bondi vpravdě rozsekal prvního útočníka, ale další mu vzápětí ukousl hlavu. Padl a jeho druhové se přes mrtvé tělo vrhli do tmy. Drali se vpřed a unikali cvakajícím kusadlům.
Kromě hlavy byly larvy měkké a kypré. Stačil jediný pohyb nože, aby se z rány začaly valit vnitřnosti. Bojovaly, ale v boji nebyly příliš zručné. Lidé pohánění vztekem uskakovali a sekali. Žádný člověk už nepadl. Byli opřeni zády o stěnu, sekali a bodali, párali jemná břicha, lámali kusadla. Zabíjeli bez chvíle oddechu, aniž by cítili lítost nebo nenávist, až jim vrstva břečky sahala ke kolenům. Larvy pukaly, svíjely se a umíraly. Haris s výkřikem uspokojení setnul poslední.
Potom se jedenáct unavených lidských bytostí vsunulo do tunelu, aby počkalo, až se všechno to svinstvo vstřebá, a nejlépe ještě déle.
Traverzér sebou na lůžku z celerů pohnul. Jeho nervovou soustavou kroužily nejasné impulsy. To, co udělal, i to, co by měl udělat. To, co udělal, bylo už uděláno dávno, to, co měl teprve udělat, na něj stále čekalo. Vyfoukl bublinu kyslíku a vznesl se.
Nejdříve pomalu šplhal po laně do sítě, kde už byl vzduch řidší. Pokaždé, pokaždé v tomto věky trvajícím odpoledni se tu nejdříve zastavil. Vzduch už ztrácel svoji moc. Zde vládlo vedro; žár, který pekl, bodal, pálil a bil víc a víc s rostoucí výškou...
Vypustil kousek vlákna ze snovací žlázy. Nabral rychlost a směr a vystřelil své mohutné rostlinné já co nejdál od obtížných osic. Před ním byla bílomodrozelená lesknoucí se polokoule; to byl cíl jeho cesty.
Tam se nacházelo vytoužené místo mladého traverzéra, udivující a krásné, jiskrné i zamračené, přeplněné prázdnem.
Otáčej se za letu a všechny boky se ti báječně prohřejí... bez problémů...
... Až na to, že hluboko ve tvém nitru je malá skupinka lidských bytostí, kteří tě využívají jako archu pro své vlastní cíle. Ani netušíš, že je neseš zpět do světa, který kdysi, tak neuvěřitelně dávno, patřil jejich druhu.
7
Ticho panovalo skoro v celém lese.
Zdálo se, že je stejně tíživé jako silná vrstva zeleně pokrývající celou souš přivrácené strany planety. Bylo to ticho budované po milióny let, ticho, které se zvětšovalo úměrně tomu, jak slunce vyzařovalo v počátečních stádiích svého odumírání stále více energie. Život byl všude, život v ohromném měřítku. Zesílení slunečního záření však způsobilo téměř úplné vyhlazení říše zvířat. Naproti tomu přineslo vítězství rostlinnému životu. Všude panovaly rostliny v tisících podobách a tvarech. A rostliny jsou tiché.
Nová tlupa se pod vedením Toy pohybovala nezměrným větvovím, aniž by jakýmkoli zvukem porušila toto hluboké ticho. Putovali vysoko pod Vrcholky a vzory vytvořené světlem a stínem křižovaly po jejich zelené kůži. Postupovali s největší opatrností, ve stálé pohotovosti, připraveni na nějaký úskok. Strach je hnal k určitému cíli, i když ve skutečnosti pro ně žádný cíl neexistoval. Putování v nich vyvolávalo potřebný pocit bezpečí a proto putovali.
Zastavil je bílý jazyk.
Zvolna se spustil blízko nich, ukryt za kmenem stromu. Klesal tiše z Vrcholků, na nichž se objevil, až dolů na vzdálené Dno. Měl hadovité, oblé tělo, byl vláknitý, silný a holý. Tlupa pozorovala, jak se to zákeřné lano natahuje, jak se jeho konec prodírá listím do šerých pater lesa a před očima jim mizí ze zorného pole.
"Vycucol!" oznámila všem Toy. I když její vedení bylo stále ještě plné nejistoty, většina dětí - všechny kromě Grena - se shlukla kolem ní a střídavě sledovala ji a pohyblivý jazyk.
"Neublíží nám?" zeptala se nejmladší pětiletá Fay.
"Zabijeme ho," řekl Veggy. Byl přece dítě-muž. Poskočil na větvi, až zachrastila jeho duše. "Vím, jak ho zabít! Zabiji ho!"
"Já ho zabiju," Toy byla rozhodnuta ukázat všem, kdo vede tlupu. Vystoupila dopředu a odmotala od pasu lýkový provaz.
Ostatní ji znepokojeně pozorovali, protože ještě nevěřili jejím schopnostem. Všichni byli už dospělí - měli široká ramena, silné paže a dlouhéprsty, které byly typické pro jejich rod. Tři z nich - a byl to značný počet - byli děti-muži: bystrý Gren, vychloubačný Veggy a tichý Poas. Nejstarším z té trojice byl Gren. A právě ten také vystoupil vpřed.
"Já také vím, jak chytit vycucola," řekl Gren a pohledem přeměřil dlouhou bílou rouru, která splývala dolů. "Přidržím tě, Toy, abys nespadla dolů. Potřebuješ, abych ti pomohl. "
Toy se k němu obrátila. Obdařila ho úsměvem, protože byl hezký a protože k ní jednoho dne měl být připuštěn. Pak svraštila obočí, protože přece jen byla vůdkyně.
"Už jsi muž, Grene. Nikdo se tě nesmí dotýkat, kromě období námluv. Vycucola chytím já. Pak se všichni vydáme do

Vrcholků, zabijeme ho a sníme. Bude to velká oslava toho, že jsem převzala vedení tlupy. "
Grenův a Toyin pohled se provokativně zkřížil. Ale stejně jako ona se ještě necítila dobrou vůdkyní, tak i on přistupoval ke své roli buřiče váhavě. Nesouhlasil s Toyinými rozhodnutími, ale doposud se snažil nedávat to najevo. Ustoupil. Prsty si pohrával s duší, která mu visela u pasu - malá dřevěná podobizna jeho samotného mu přinášela pocit jistoty.
"Dělej, jak myslíš," řekl, ale Toy již k němu stála zády.
Na nejvyšších větvích lesa seděl vycucol. Rostlinní předci mu zanechali pranepatrnou inteligenci a jen nejzákladnější nervový systém. Všechny své nedostatky dohánět hmotou a dlouhověkostí.
Měl tvar mohutného semene vybaveného dvěma nikdy se nezastavujícími křídly. Křídla měla pramalou účinnost, avšak díky tomu, že jejich povrch byl porostlý jemnými elastickými vlákny a že jejich rozpětí bylo nějakých dvě stě metrů, umožňovala vycucolovi být vládcem vánků, které létaly tímto skleníkovým světem.
Visel nahoře a ze svého semeníku vypouštěl jazyk neuvěřitelných rozměrů, sahající do potemnělých hlubin lesa pro nezbytnou potravu. Konečně se konec jazyku dotkl citlivými výrůstky Dna.
Pečlivě, beze spěchu pátral citlivým koncem po okolí. Byl vždy připraven z této nebezpečím prošpikované ponuré oblasti ustoupit. Obratně se vyhnul gigantickým plísním a houbám. Pak našel kus volné půdy, rozměklé, těžké a plné živin, a zavrtal se do ní. Začal sát.
"Bude to hračka," Toy byla už připravena. Vycítila nervozitu ostatních. "Držte jazyk za zuby!"
Přivázala nůž k provazu. Pak se naklonila dopředu a provlékla jeho volný konec kolem bílé hadice a uvázala smyčku. Celou konstrukci pojistila tím, že zabodla ostří nože hlub oko do dřeva. Jak vycucol vtahoval půdu dovnitř svého "žaludku", odzdola nahoru se po jazyku pohybovalo vyduté rozšířené místo. Smyčka se zatáhla. Vycucol netušil, že je v pasti, a že už nemůže z větve odletět.
"Dobrá práce!" řekla uznale Poyly. Byla to nejbližší přítelkyně Toy a tak ji ve všem horlivě podporovala.
"Rychle k Vrcholkům!" vykřikla Toy. "Teď, když už nemůže odletět, ho můžeme zabít."
Všichni se začali drápat na nejbližší kmen, aby se dostali k vycucolovi - všichni kromě Grena. Ne, že by byl od přírody neposlušný, znal však mnohem snazší způsob, jak se dostat do Vrcholků. Jak se to naučil od Lily-yo a Harise-muže, dospělých z dřívější tlupy, hvízdnul koutkem úst.
"Pojď, Grene!" volal ho Poas. Když Gren zavrtěl hlavou, Poas pokrčil
rameny a lezl za ostatními. .
Na Grenovo zapískání se spustil dolů hlupek - lhostejný ke všemu se vznášel uprostřed listí. Lopatky měl rozloženy. Na konci každého prutu nosného deštníčku visela podivně zformovaná semena.
Gren vylezl ke hlupkovi, chytil se pevně jeho stopky a zahvízdal povel. Hlupek ho vynesl vzhůru, čímž ospale splnil rozkaz. Gren se díky tomu dostal do Vrcholků hned po tlupě. Na rozdíl od členů tlupy, kteří těžce dýchali, nebyl unaven.
"To jsi neměl dělat," řekla zlostně Toy. "Riskoval jsi hlavu. "
"Nic mě nechytilo," odpověděl Gren. Cítil však, že ho náhle proniká chlad, protože věděl, že Toy má pravdu. Šplhání po kmeni bylo únavné, ale bezpečné. Létání uprostřed listoví, z něhož se každou chvíli mohl na člověka vrhnout nějaký příšerný tvor a stáhnout ho dolů do propasti zeleně, bylo snadné a zároveň velmi nebezpečné. Teď však už byl v bezpečí. Ostatní budou mít brzy možnost poznat, jak je chytrý.
Nedaleko bez ustání pulsovala bI1á roura jazyka. Samotný tvor se krčil těsně nad nimi, koulel velkýma primitivníma očima a hledal protivníka. Hlavu neměl. Mezi toporně napnutými křídly viselo těžké, pytli podobné tělo, poďobané spoustou rohovek jeho očí a šiškami pupenců. Mezi pupenci trčel i semeník, ze kterého visel jazyk. Toy vedla síly tlupy do útoku. Napadli příšeru z více stran najednou.
"Zabte ho!" zvolala. "Pozor, skákejte! Rychle, děti moje!"
Na nemotorně ležícího vycucola spadli s takovým rámusem, že kdyby je viděla Lily-yo, vzteky by vyskočila z kůže. Vycucolovo tělo se zachvělo a křídla se zatřepala v rostlinné parodii úleku. Osm lidí - všichni kromě Grena - se vrhlo na peří podobné listí na jeho křídlech. Drásali vnější dužinu ve snaze poškodit vycucolův primitivní nervový systém. Listí však skrývalo úplně jinou hrůzu. Osice probuzená z dřímoty vylezla zpod nízkého porostu přímo před Poase.
Dítě-muž při pohledu na žlutočerného protivníka stejné velikosti vypísklo a odskočilo zpět. V této době soumraku, kdy Země prožívala pozdní odpoledne své existence, přežívalo už jen pár druhů blanokřídlých a dvoukřídlých v podobě mutantů. Osice byly nejhroznější.
Veggy vyrazil příteli na pomoc. Pozdě! Poas upadl naznak a v témže okamžiku se osice na něj vrhla. Zadeček složený z kruhových prstenců se ohnul do oblouku a červený hrot žihadla se bleskově ponořil do bezbranného Poasova břicha. Osice uchopila chlapce do předních a zadních nohou a s chvatným máváním křídel odletěla i s bezvědomým tělem pod sebou. Veggy po ní v bezmocné zlosti hodil nůž.
Nebyla ani chvíle času na oplakávání. Vycucol už ucítil bolest a pokoušel se uletět. Držela ho jen tenká Toyina smyčka, která mohla každou chvíli povolit.
Gren, který stále ještě stál schýlený pod břichem stvoření, uslyšel Poasův křik a pochopil, že se něco stalo. Viděl, jak sebou vycucolovo tělo trhá, slyšel, jak skřípou křídla, bičující vzduch. Padaly na něj větvičky, lámaly se haluze, létalo listí. Větev, které se držel, se divoce kymácela.
Duši mu naplnila panika. Jeho mysl ovládla myšlenka na to, že by vycucol mohl uniknout, a že je ho třeba co nejrychleji zabít. Ťal bezmyšlenkovitě po savém jazyku, který sebou teď zmateně tlouklo kmen stromu.
Protože neměl zkušenosti, sekal Gren nožem, jak se dalo. Na živé bílé rouře se objevila rána. Vy tryskla z ní půda a bahno. Grena potřísnila špína nasátá ze Dna. Tvor se křečovitě zachvěl a rána se rozšířila.
Přestože byl Gren zaslepený panikou, pochopil, co se stane. Roztáhl dlouhé ruce a vyskočil do výšky; tam se chytil za

jeden tyčinkovitý výrůstek a s chvěním se k němu přimkl. Nebylo nic horšího, než zůstat sám v labyrintu lesa. Mohl by jím putovat polovinu svého života, aniž by narazil na jinou tlupu lidských bytostí.
Vycucol bojoval o svobodu. Vlastními silami zvětšil ránu, kterou mu uštědřil Gren, až neustálým trháním jazyk vyrval. Konečně se svobodně vznesl do vzduchu.
Smrtelně vyděšený Gren se po vláknech a listí vydrápal na velký hřbet, na němž se krčilo ostatních sedm vyděšených lidí. Beze slova se k nim připojil.
Vycucol stoupal do oslepujícího nebe. Tam planulo slunce a zvolna se chystalo na den, kdy se změní v novu a spálí samo sebe i se svými planetami. Pod vycucolem, vířícím jak semeno javoru, které připomínal i tvarem, se vlnil nezměrný rostlinný svět. Tento svět vřel jak mléko, bezmyšlenkovitě kypěl a vypínal se vzhůru ke svému životodárnému zdroji.
Toy křičela na tlupu.
"Zabte ho!" volala na ně vkleče a mávala nožem. "Okamžitě ho zabte! Rozsekejte ho na kousky! Zabte ho, nebo se navždy rozlučte s džunglí!"
Ve slunečním světle vypadala obdivuhodně, jako by bylo její tělo odlité z bronzu. Gren si ji se zalíbením prohlížel.
Veggy spolu s May dlabali velkou díru do tvrdé vycucolí kůry a nohama odkopávali úlomky. Ještě dřív, než stačily dopadnout do lesa, chytali je a rvali se o ně dravci.
Dlouho letěl vycucol bez potíží. Lidé umdlévali rychleji než on. Avšak i jeho tupé vědomí mělo hranice. Všechno vydržet nemohl. Míza mu tekla již z mnoha ran, když nastal okamžik, že jeho křídla ve svém širokém, rozmáchlém pohybu zaváhala. Začal klesat.
"Toy! Toy! Pro stíny živých, podívej, kam to letíme!" vykřikla Driff. Ukazovala na třpytící se záblesky, k nimž klesali.
Žádný z mladých lidí nikdy neviděl moře. Intuice a vědomosti o nebezpečích jejich planety nasávané společně s mateřským mlékem jim napovídaly, že letí k smrtelnému nebezpečí.
Blížili se k cípu pobřeží. Právě zde, v místě, kde se střetávala stvoření z pevniny se stvořeními z oceánu, probíhala ta nejkrvavější válka o přežití.
Gren se pomocí vycucolova porostu doplazil k Toy a Poyly, které ležely vedle sebe. Uvědomoval si, že za jejich současné problémy ve značné míře nese vinu a proto se ze všech sil snažil pomáhat.
"Můžeme zavolat hlupky a odletět klidně zpět," řekl. "Dopraví nás bezpečně domů."
"Skvělý nápad, Grene," řekla nadšeně Poyly, ale Toy ho změřila lhostejným pohledem.
"Tak to zkus nejdřív sám," řekla.
Sešpulil ústa a zahvízdal, jak mu přikázala. Proud vzduchu však zvuk strhl. Stejně však byli pro semena hvizdláku příliš vysoko. Gren se odvrátil a mlčky pozoroval, kam je vycucol odnáší.
"Kdyby to k něčemu bylo, napadlo by mne to jako první," řekla Toy směrem k Poyly. Nána hloupá, pomyslel si Gren a přestal si jí všímat.
Vycucol teď ztrácel výšku pomaleji. Dostal se do termického komínu a klouzal v proudu teplého vzduchu. Sporé a marné snahy vrátit se do nitra pevniny měly za následek jen let rovnoběžný s pobřežím. Díky tomu měli lidé to pochybné štěstí shlédnout, co je čeká.
Odehrával se tam vysoce organizovaný masakr, rozjetý naplno, boj bez generálů, který zuřil po nespočetná tisíciletí. A možná, že jedna strana nakonec měla i generála. Pevnina byla totiž pokryta jedním jediným nevyčerpatelným stromem, který rostl, šířil se, rozrůstal a pohlcoval všechno od pobřeží k pobřeží. Vyhladověl své sousedy, přerostl protivníky. Ovládl celý kontinent až po terminátor, rozhraní oddělující pozemský den od noci. Podařilo se mu přemoci i čas, protože nespočetné množství kmenů mu umožňovalo život, jehož konec byl v nedohlednu. Nedokázal si však podrobit moře.
Na přímořské pláži se strom zastavil a ustoupil.
Na tomto opuštěném místě, mezi skalami, pískem a pobřežními bažinami, se postavily na poslední odpor druhy stromů, jež si fikovník podmanil. Pobřeží se stalo jejich nehostinným domovem. Vychudlé, pokřivené a neduživé, rostly, jak se dalo. Místo, na němž živořily, se nazývalo Zemí Nikoho, protože ho protivníci obléhali z obou stran.
Ze strany pevniny stála proti nim mlčenlivá hradba stromů. Na druhé straně pak musely čelit jedovatým vodním rostlinám a řadě dalších protivníků, kteří je bez ustání sužovali.
A všechno to osvětlovalo slunce, bezcitný rozhodčí celého tohoto zápasu.
Raněný vycucol začal klesat rychleji, až nakonec zdola k lidem dolehlo šplouchání vodních rostlin. Všichni se k sobě přimkli a odevzdaně očekávali budoucí události.
Vycucol klesal strmě a bočil. Kličkoval nad mořem; v jehož pobřežním pásmu se hemžila vegetace a zcela naplnila nehybné mělčiny. S vypětím sil zamířil k úzkému, kamenitému cípu, zařezávajícímu se do moře.
"Podívejte! Tam dole stojí hrad!" vykřikla Toy.
Hrad se tyčil nad poloostrovem. Byl vysoký, štíhlý a šedivý. V jejich očích, před nimiž se vzduch chvěl v rytmu úderů vycucolích křídel, budil dojem, že se naklání, a že každou chvíli musí spadnout. Letěli dolů. V příštím okamžiku narazí do hradu. Umírající tvor určitě postřehl volný prostor u jeho paty, uznal ho za jediné bezpečné místo v okolí a zamířil k němu.
Křídla, vrzající jako staré stěžně ve větru, ho však už neposlouchala. Mohutné tělo se řítilo dolů. Země Nikoho i moře mu vyběhly v ústrety; věž i s poloostrovem se k němu řítily.
"Všichni se pevně držte!" zařval Veggy.
V následující chvíli se roztříštili o hradní věž. Úder jimi mrštil vpřed. Jedno křídlo prasklo a roztříštilo se. Vycucol se zachytil opěrných pilířů.
Toy okamžitě pochopila, co se stane v příštích minutách. Vycucol spadne a stáhne lidi s sebou. Hbitě jako kočka seskočila do nepravidelné prohlubně mezi vrcholky dvou opěrných pilířů a hlavní stěnou hradu. Přivolala ostatní. Jeden po druhém začali seskakovat na úzkou plošinu, kde je chytala a pomáhala jim na nohy. May zůstala na

vycucolovi jako poslední. Stiskla svoji dřevěnou duši a skočila do bezpečí.
Vycucol se na ně bezradně díval svým pruhovaným okem. Toy si všimla, že poslední úder definitivně prorazil jeho mohutný trup. Hned na to se začal vycucol bortit.
Zmrzačené křídlo se sunulo po stěně hradu. Vycucol uvolnil stisk. Padal.
Nachýleni přes přirozený parapet se dívali na jeho pád.
Spadl na kamenité okolí paty hradu. Udělal několik kotrmelců. S vytrvalostí vlastní svému druhu se držel při životě.
Znovu se zvedl, jako opilý se potácel pryč z šedé haldy a vlekl za sebou křídla.
Pak jedno křídlo sklouzlo po skalnatém břehu poloostrova a dopadlo
na nehybnou hladinu moře.
Voda se zavlnila a vylezly z ní obrovské, kožnaté vrkoče vodních řas. Po celé délce byly posety puchýřovitými výrůstky. Jakoby nechtěně začaly bičovat vycucolovo křídlo.
Zpočátku ospale, ale brzy zvýšily tempo. Stále větší část hladiny moře se pokrývala vřící vrstvou řas, které bily a sekaly vodu do vzdálenosti až čtyři sta metrů v nesmyslné nenávisti' k veškerému životu, kromě vlastního.
Po prvních úderech se vycucol pokusil uniknout z jejich dosahu. Ale řasy, když už jednou ožily, dosahovaly neuvěřitelně daleko a přestože vycucol pod palbou úderů napínal všechny síly, jeho snaha byla k ničemu. Některé z puchýřovitých výrůstků dopadaly na nešťastnou bytost s takovou silou, že pod údery pukaly. Prýštila z nich tmavá, jódu podobná tekutina, která se rozstřikovala do vzduchu.
Tam kam, jed dopadl,vyskakovaly na vycucolovi páchnoucí, bronzové plamínky.
Vycucol si nemohl v bolesti ulevit žádným křikem. Pohyboval se zoufale pomalu. Ani neletěl, ani se neplazil, jen se tak sunul podél poloostrova ke břehu. Kdykoli jen trochu mohl, pomáhal si křídlem, aby unikl řasám. Křídla mu doutnala.
Po pláži se povaloval nejeden druh řas. Šílené bičování ustalo a puchýřovité řasy se ponořily do vln. Na nějakou dobu vyčerpaly své autotrofní bytí (pozn.překl.: autotrofní jsou rostliny, které se živí samostatně; z řečtiny - autos = sám, trofé - výživa, strava).
Na jejich místo vyskočil jakýsi dlouhozubý plevel a začal pročesávat poloostrov. Mlátil sebou jako cep a několikrát vyrval unikajícímu vycucolovi pár cárů kůže. Zrovna když se vycucol dostal ke břehu, pevně se ho zachytil.
Zuby se pevně zahryzly. Stále více řas natahovalo vlnící se ramena po vycucolově křídle a přitahovalo si ho. Jeho odpor už slábl. Nejdříve se naklonil a nakonec se svalil do rozbouřené vody. Moře se jen rojilo tlamami, které mu vyrazily vstříc.
Všechno to pozorovalo z úrovně hradu osm vyděšených lidí. "Nikdy se nedokážeme vrátit do bezpečí stromů," zakvílela nejmladší Fay a rozplakala se.
Řasy svoji oběť chytily, ale ještě ji nezískaly, protože rostliny Země Nikoho zavětřily potravu. Některé z těchto rostlin, stísněných mezi džunglí a mořem, byly příbuzné mořským druhům a proto už dříve odvážně vkročily do vody. Jiné, parazitické rostliny, visely na svých živitelích a vypouštěly dlouhé, pevné, trnité lodyhy, zavěšené nad vodou jako udice.
Tyto dva druhy, k nimž se další bleskově přidaly, se hlásily o svá práva na oběť a snažily se vzít ji nepřátelům z moře. Vystrkovaly zpod vody sukovité kořeny, které připomínaly chapadla nějaké předpotopní olihně. Popadly vycucola a pustily se do boje.
Celé pobřeží v té chvíli ožilo. Neuvěřitelné množství cepů a ostnů se dalo do pohybu. Všechno se pohybovalo v divokém transu. Moře se rozprsklo na vodní tříšť, která vše částečně zakryla, čímž se ještě zvýšila hrůznost divadla. Nad tím vším se vznášeli létající tvorové. To si perokožci a rejnolety přišli z lesa pro svůj díl.
V nesmyslné řeži byl vycucol rozsápán na kousky a zapomenut. Jeho rozmetané zbytky zmizely v pěně.
Toy rozhodně vstala.
"Musíme jít," řekla. "Je čas dostat se na břeh."
Sedm ztrápených tváří na ni pohlédlo jako na blázna.
"Tam dole zemřeme," řekla Poyly.
"Ne," odpověděla ostře Toy. "Ted' nezemřeme. Teď všechny rostliny bojují proti sobě navzájem a tak budou mít jiné starosti, než aby nám ublížily. Pak už může být pozdě. "
Toy neměla příliš velkou autoritu. Tlupa váhala. Když si Toy uvědomila rostoucí odpor, rozzuřila se a vrazila Fay a Shree pohlavek. Ale hlavními oponenty byli Veggy a May.
"Za chvíli je tam po nás,"řekl Veggy. "Tudy cesta do bezpečí nevede. Copak jsme před chvíli neviděli, co se stalo s vycucolem? A ten je silný!"
"Nemůžeme tady zůstat a umírat," řekla vztekle Toy.
"Můžeme tu ale zůstat, a čekat, až se něco stane," prohodila May. "Zůstaňme, prosím!"
"Nic se nestane," postavila se Poyly po bok své přítelkyně Toy. "A jestli ano, nebude to nic dobrého. Musíme jít. Musíme se o sebe postarat sami."
"Zahyneme," zopakoval zarytě Veggy.
Zoufalá Toy se obrátila ke Grenovi, nejstaršímu dítěti-muži.
"Co ty si o tom myslíš?" zeptala se.
Gren se díval na celou tu zkázu s kamennou tváří a nezměkla mu ani teď, když pohlédl na Toy.
"Ty vedeš tlupu, Toy. Kdo je schopen tě poslouchat, musí se ti podřídit. Takové je právo. "
Toy vstala.
"Poyly, Veggy, May a ostatní - za mnou! Jdeme hned, dokud jsou všechny příliš zaujaté bojem, než aby si nás všímaly. Musíme se vrátit do lesa. "
Bez váhání přehodila nohu přes oblý vrcholek pilíře a začala sjíždět po jeho strmém povrchu. Představa, že by je mohla

opustit, vyvolala u ostatních paniku. Šli za Toy. Přelezli parapet a klouzali a batolili se dolů za ní.
Dole se na chvíli zastavili, ohromeni šedivou mohutností hradu. Strach je držel na místě. Svět se zdál být plochý a nereálný. Protože ohromné slunce plálo přesně nad nimi, jejich stíny vypadaly jako zaprášený flek pod nohama. Nikde nebyl stín, což způsobovalo, že krajina vypadala ploše a mrtvě jako na špatném obraze.
Var pobřežní bitvy vrcholil. V této éře (v určitém smyslu tomu tak bylo vždy) existovala jedině příroda. Příroda byla paní všeho - a vypadalo to, jako by proklela dílo vlastních rukou.
Toy ovládla strach a vyrazila.
Jak běželi a vzdalovali se od záhadného hradu, cítili, jak je pálí chodidla. Kameny pod jejich nohama byly pokropeny hnědou tekutinou, která ve slunečním žáru vyschla a ztratila svoji moc.
Uši jim naplňoval hluk bitvy. Promočila je vodní tříšť. Bojující rostliny si jich však nevšímaly, protože byly příliš zaneprázdněny svým bezmyšlenkovitým antagonismem. Jedna exploze za druhou rvala hladinu moře. V Zemi Nikoho byly stromy, které život vedený po staletí na uzoučkém kousku jejich teritoria přinutil, aby své kořeny zahloubily do neúrodného prachu nejen proto, že hledaly potravu, ale i kvůli obraně před útočníky. Kořeny narazily na uhlí, sály síru a dobývaly dusičnan draselný. Ve svých hadovitých střevech vše vyčistily a smíchaly.
Získaný střelný prach putoval zelenými žilami k nejvyšším větvím až do skořápek ořechů. A právě ted tyto větve házely své střely na řasy. Bombardované, původně nehybné moře teď jen kypělo.
Toyin plán nebyl dobrý a zdařil se spíše díky štěstí než promyšlenosti. U základny poloostrova se velké klubko řas vyvalilo daleko na břeh a dopadlo na prachový strom. Svou vlastní vahou ho ohnu ly k zemi. Rozpoutal se boj na život a na smrt. Kolem proběhly malé lidské bytosti a zmizely za vysokým pýrem.
Teprve v tom okamžiku si uvědomily, že mezi nimi není Gren.
8
Gren stále ještě ležel na oslepivém slunci, schoulený u zdi hradu. Strach byl hlavním, ale nikoliv jediným důvodem toho, že zůstal.
Cítil, že poslušnost je velmi důležitá, a také to Toy řekl. Od přírody však nerad poslouchal. A obzvlášť tehdy, když Toyin plán měl, jak se zdálo, zanedbatelnou naději na přežití. Měl svůj vlastní plán, ale nedokázal ho vyjádřit slovy.
"Ach, jak bych jim to vůbec vysvětlil!" řekl si pro sebe. "Jako by člověku chyběla slova. Kdysi jich muselo být víc!"
Nápad se týkal hradu.
Zbytek tlupy přemýšlel méně než Gren. Hned po přistání se jejich myšlenky začaly zabývat vším možným, jen ne hradem. U Grena tomu bylo jinak. Uvědomil si, že hrad není přirozenou součástí skály. Znal jen jediný druh, který by ji mohl vybudovat, a tento druh by se určitě postaralo to aby měl bezpečný východ z věže na břeh.
A tak brzy potom, co pohledem doprovodil své přátele sbíhající po kamenité stezce, Gren zaťukal rukojetí nože do zdi vedle sebe.
Zpočátku nezpozoroval na zaťukání žádnou odpověď.
Neočekávaně se za jeho zády rozevřela část věže. Uslyšel slabý šelest a otočil se. Koukal do očí osmi mocermitům, kteří se vynořili ze tmy.
Mocermité a lidé, dříve zarytí nepřátelé, se na sebe dnes dívali se solidaritou v očích. Uplynulá tisíciletí změn jakoby mezi nimi ukula pouta. Teď, když se lidé stali spíše odrodilci Země než jejími dětmi, stýkali se s hmyzem na základě rovnosti.
Mocermité obklopili Grena a zkoumali ho hbitými tykadly. Když ho jejich bílé konce lehce laskaly, stál klidně a nehýbal se. Byli přibližně stejně velcí jako on. Cítil jejich zápach. Byl trpký a nikoliv nepříjemný.
Když se mocermité přesvědčili, že je neškodný, odpochodovali do své bašty. Gren nevěděl, jestli v ostrém denním světle viděli, ale ohlasy mořského střetnutí mohli alespoň slyšet.
Pokusil se přiblížit k otvoru ve věži. Dýchl na něj cizí, chladný zápach.
Pár mocermitů mu rychle zastoupil cestu. Jejich kusadla mu sahala po krku.
"Chci se jen dostat dolů," řekl. "Neublížím vám. Pusťte mne dovnitř. "
Jedno stvoření zmizelo v otvoru. Po chvíli se vrátilo ve společnosti dalšího mocermita. Gren s úlekem ustoupil. Nový příchozí měl na hlavě gigantický nádor.
Byl sinavě bronzové barvy, měl houbovitou strukturu a byl dírkovaný jako plástev medu vytvořená včelci. Rozléval se po mocermitově hlavě a obrůstal kolem jeho šíje jako krejzlík. Až na tuto podivnou přítěž vypadal celkem normálně.
Když se přiblížil, uhýbali mu ostatní z cesty. Gren si všiml, že si ho mocermit pozorně prohlíží.
Nakonec odvrátil hlavu a začal cosi kreslit do písku u svých nohou. Neuměle, ale tak, že se to dalo snadno rozeznat, naskicoval věž a linii pobřeží. Oboje pak spojil výběžkem, který byl tvořen dvěma čarami. Zatímco jednoduchá linka představovala pobřeží, výběžek znázorňoval poloostrov.
Gren tím byl ohromen. Nikdy neslyšel, že by hmyz měl takovéto sklony k umění. Pobíhal kolem a zíral na čáry.
Mocermit poodstoupil a zdálo se, že Grena pozoruje. Určitě však od něj něco očekával. Gren se vzpamatoval, naklonil se nad obrázek a doplnil ho. Nakreslil čáru středem věže od štítu směrem dolů a dál středem poloostrova ke břehu.
Když skončil, ukázal na sebe.
Bylo těžké rozeznat, zda mu stvoření porozuměla, či ne. Otočila se rychle a pospíšila zpět do věže. Když Gren uviděl, že mu nic jiného nezbývá, vydal se za nimi. Tentokrát mu nikdo nebránil; mocermité určitě pochopili,oč mu jde.
Obklopil ho zvláštní zatuchlý pach.
Bylo tvrdou zkouškou jeho nervů, když přihlížel, jak se za nimi vstupní otvor uzavírá. Na rozdíl od vnějšku, kde bylo vše zalité slunečním jasem, uvnitř bylo vše černé jako tuš.
Sestup z věže byl fraška pro někoho tak hbitého, jako Gren; věž zevnitř připomínala obyčejný komín, s tím rozdílem, že ze zdiva vyčnívaly výstupky. Sestupoval a krok za krokem získával jistotu.

Když si jeho oči zvykly na tmu, všiml si, že mocermití těla vyzařují slabý fosforescenční přísvit, což jim dává přízračný vzhled. Ve věži byly spousty těchto mlčících bytostí. Jako duchové přicházely se všech stran a jejich bezhlasé šiky se míhaly temnotou nahoru i dolů. Nedokázal pochopit, co tu vlastně dělají.
Nakonec Gren s průvodci dorazil na dno. Stanuli na ušlapané zemi; Gren tušil, že museli sestoupit pod úroveň hladiny moře. Všude bylo vlhko a dusno.
Zůstal už jen mocermit s nádorem. Zbytek odpochodoval ve vojenském pořádku, aniž by se za sebe ohlédl. Gren spatřil zvláštní zelený přísvit, složený stejným dílem ze světla i stínu, jehož zdroj zpočátku nemohl odhalit. Ztěžka se vydal za průvodcem. Postupovali nerovným, stísněným tunelem. Všude viděl mocermity, vytrvale směřující neznámo kam. Míjel také jakési jiné malé bytosti, které "hospodáři" poháněli před sebou, jednotlivě nebo ve stádech.
"Ne tak rychle!" zvolal Gren. Jeho průvodce však držel stále stejné tempo a na jeho volání nebral zřetel.
Zelené světlo stále sílilo. Mlhavě se šířilo z obou stran chodby. Jak si Gren všiml, pronikalo nepravidelnými deskami slídy, které sem byly pravděpodobně umístěny díky tvůrčímu géniu hmyzu, jenž kdysi tunel hloubil. Slídová okna hleděla do moře na nepřátelské řasy.
Grena překvapilo pracovní vření tohoto podzemního města. Obyvatelé byli tak zabráni do práce, že si hleděli jen sami sebe; žádný se ani nezastavil, ani na něj nepohlédl, dokud se k němu nepřiblížilo jedno stvoření, jež patřilo mocermitům.
Chlupatý čtvernožec měl ohon, žluté, svítící oči a výškou byl zhruba roven Grenovi. Stvoření si nejdříve měřilo Grena pohledem svých jiskrných zřítelnic, pak vydalo z hrdla "Miauu!" a pokusilo se o něj otřít. Vousy ho pohladily po rameni. S chvěním se Gren stvoření vyhnul a utíkal pryč.
Chlupaté stvoření se za ním chvíli dívalo s výrazem žalu a pak se vydalo za skupinou mocermitů, kteří teď byli jeho chlebodárci. Po chvíli uviděl Gren víc takových mňoukajících stvoření - některá byla zaražená a téměř mizela pod houbovitým nádorem.
Konečně Gren se svým průvodcem došli do místa, kde se široký tunel rozvětvoval na několik menších chodeb. Průvodce bez zaváhání vybral větev, která směřovala vzhůru do tmy. Znenadání se objevilo světlo. Mocermit vystrčil plochý kámen, uzavírající východ z tunelu, a vylezl na denní světlo.
"Mnohokrát děkuji," řekl Gren, když vylézal za ním. Držel se co nejdále od nádoru.
Mocermit rychle zmizel v otvoru a uzavřel ho znovu kamenem, aniž by se ohlédl.
Grenovi nebylo třeba říkat, že se teď ocitl v Zemi Nikoho.
Jeho nos cítil pach nepřátelského moře. Doléhal k němu hluk boje řas s rostlinami pevniny, ovšem už jen sporadicky, protože obě strany byly unavené. Cítil kolem sebe napětí, jaké v mírných středních patrech lesa, v rodišti jeho tlupy, nikdy nepostřehl. Důležité bylo, že má nad hlavou slunce, zářící skrz změť listí.
Půda byla kyselá, špinavá směsicí hlíny a písku se spoustou kamení. Zem byla jalová, a tak všechny stromy, které tu rostly, vypadaly nemocně se svými zmrzačenými kmeny a ubohým listovím. Mnohé stromy se propletly větvemi ve snaze vzájemně se podepřít; tam, kde se pokus nezdařil, ležely stromy v krkolomných pózách. Navíc si některé v průběhu staletí dokázaly vytvořit přímo neuvěřitelné způsoby obrany a tak připomínaly stromy vlastně jen jménem.
Gren shledal, že nejlepší bude vrátit se k poloostrovu a tam najít stopy Toy a ostatních. Jen co se dostane ke břehu moře, snadno dohlédne k výběžku, který byl skvělým orientačním bodem.
Nepochybovalo tom, že snadno zjistí, kterým směrem leží moře, protože mezi pokroucenými stromy viděl okraj Země Nikoho ze strany pevniny. Hranice byla výrazná.
Velký fíkovník rostl svým vnějším obvodem podél linie, jež dělila dobrou a nekvalitní půdu. Neohroženě se tyčil, přestože větve měl poznačené jizvami po nespočetných ranách trnů a drápů. Pod jeho ochranými křídly se shromáždila různá stvoření, tlamoklapové, žížalci, bobušlehy, výtěrníci a řada dalších. Většina byla připravena pomoci fíkovníku proti útokům k živoření odkázaných druhů Země Nikoho. Jako bůh pomsty čekala na sebemenší pohyb v okolí.
Gren se vydal opatrně na cestu a za zády nechal tuto impozantní barikádu.
Postupoval pomaloučku. Nadskakoval při sebemenším zvuku. Jednou zalehl před mračnem dlouhých smrtonosných jehel, které na něj vylétly z houštiny. Pozvedl hlavu a právě zahlédl, jak se kaktus chvěje a znovu nabíjí své výpustě. Nikdy v životě neviděl kaktus. Žaludek se mu svíral při představě všech neznámých nebezpečí, která ho obklopovala. V následující chvíli narazil na něco ještě podivnějšího.
Překročil kmen stromu, který vzápětí vytvořil smyčku a zatáhl ji. Gren jen o vlas unikl udušení, neunikl však odřeninám. Ležel a těžce dýchal, když vtom jakési zvíře přeběhlo kolem tak blízko, že se ho téměř dotklo.
Dlouhý opancéřovaný ještěr vycenil početné zuby v ponurém úsměvu. Kdysi, v těch ztracených dobách, kdy lidé měli ještě název pro vše, se mu říkalo aligátor. Pohlédl na Grena lesklým okem a pak se prosmýkl pod kládou.
Před mnoha tisíci lety vymřela všechna zvířata. Srazil a vyhubil je jak nápor bující zeleně, tak i Slunce, které přálo jen všemu zelenému. V dobách, kdy zbytky dávných stromů byly vytlačeny do močálů a na pobřeží, ustoupila s nimi i hrstka zvířat. Žila tu v Zemi Nikoho, pokračovala ve své existenci. Opájela se úpalem a tvrdými životními podmínkami. Opájela se, dokud ještě žila.
Gren se teď vydal na cestu mnohem opatrněji.
Hluk od moře už utichl a tak postupoval v mrtvém tichu. Všechno jakoby v očekávání ztichlo. Všechno bylo jako začarované.
Terén se začal zvolna svažovat k moři. Pod nohama mu skřípaly oblázky. Stromy se znovu řadily do sevřených šiků, aby mohly společně čelit případným útočníkům z moře.
Gren se zastavil. Srdce mu stále ještě svíral neklid. Toužil po návratu ke svým. Podle něj na mocermití věži nezazmatkoval on, ale ostatní, když se jím nenechali vést.
Rozhlédl se kolem a odvážil se hvízdnout. Nedostal žádnou odpověď.
Všechno rázem ztuhlo, jako by dokonce i bezuchá stvoření nastražila uši.

Grena zachvátila panika.
"Toy!" vykřikl. "Veggy! Poyly! Kde jste?"
Hned, jak doznělo volání, z listoví nad jeho hlavou spadla klec a přirazila ho k zemi.
Když Toy vyvedla na břeh šestici svých přátel, všichni si zaclonili oči a padli do trávy, aby se vzpamatovali z prožité hrůzy. Byli promočení vodní tříští, která se zvedala nad bitevním polem.
Po chvíli se posadili a začali se dohadovat o Grenovi. Jako dítěmuž byl cenný a protože se pro něj nemohli vrátit, musí na něj počkat. Zbývalo jen najít dostatečně bezpečné místo.
"Nebudeme čekat dlouho," řekl Veggy. "Gren se neměl od nás oddě
lovat. Nechme ho a zapomeňme."
"Potřebujeme ho k páření," řekla otevřeně Toy.
"Spářím se s tebou já," vyhrkl Veggy. "Jsem dítě-muž a s velkou chutí ti ho zastrčím. Pohleď, jaký je silný. Spářím se s vámi všemi, ženy, ještě dřív, než dozrají fíky. Jsem zralejší než fíky. "
Vzrušeně vstal a začal tančit. Pyšnil se při tom před ženami svým tělem a ony proti tomu nic neměly. Byl teď jediným dítětem-mužem. Cožpak ho mohly odmítnout?
May vyskočila, aby se s ním dala do tance. Veggy na ni skočil. Mrštně se mu vysmekla a utekla mu. Vyrazil za ní. Chichotala se a on na ni volal.
"Vraťte se!" zlostně volaly Toy a Poyly.
Aniž by si jich všímali, vyběhli May a Veggy z trávy na písčité a štěrkovité úbočí. V tom okamžiku z písku vylétla olbřímí paže a chytila May za kotník. Objevila se druhá paže a po ní ještě jedna. Společně ji ovinuly, aniž by si všímaly jejího zděšeného volání. May se natáhla jak široká, tak dlouhá, a v panice kopala nohama. Veggy, aniž by se zastavil, vytasil nůž a vztekle zaútočil. Z písku se vynořily další paže a ovinuly ho.
Když rostlinný život ovládl Zemi, nejméně ohrozil mořskou faunu. Jejich prostředí odolávalo mnohem lépe změnám než pevnina. Avšak obrovské rozměry a počet mořských řas donutil mnoho mořských živočichů, aby změnili způsob života nebo prostředí.
Nové obrovské vodní rostliny byly mistry v lovu krabů. Omotávaly je chtivými listy, když putovali po dně oceánu, a drtily je o kameny. Obzvlášť úspěšné období rostlinám nastávalo, když krabům ještě neztvrdly nové krunýře. Během několika miliónů let byli korýši zcela vyhubeni.
Tou dobou měly s vodními rostlinami potíže už i chobotnice. Vyhubením krabů přišly o hlavní složku potravy. Byl to jeden z důvodů, který je přinutil k úplné metamorfóze. Přinuceny prchat před vodními rostlinami, musely si hledat potravu jinde a tak houfně opouštěly oceán a staly se obyvateli pobřeží. A tak se zrodila písečná chobotnice.
Toy se s celou tlupou vrhla na pomoc Veggymu. Ovládla je hrůza při představě, že je ohroženo jejich poslední dítě-muž. Písek jen tryskal, když se dali do boje. Písečná chobotnice však měla dostatek ramen na to, aby si poradila se všemi osmi. Aniž by vysunula z písku své tělo, chytila svými rameny všechny, přestože bojovali, jak mohli.
Jejich nože však zmohly málo proti jejímu gumovému objetí. Chobotnice jim postupně tiskla tváře do sypkého písku a křik utichl.
Rostliny vždycky nakonec zvítězily, ale nevděčily za to ani tak invenci jako spíš množství. Čím dál tím víc bylo vidět, jak dosahovaly vítězství jen díky tomu, že kopírovaly mechanismy dávno fungující v říši zvířat; i když možná v menším měřítku. Příkladem byl traverzér, nejmohutnější ze všech rostlinných tvorů. Byl jen obyčejným epigonem malého pavoučka z karbonu a množil se jen proto, aby žil podle jeho vzoru.
Napodobování bilo nejvíce do očí v Zemi Nikoho, kde bitva o přežití dosáhla dokonalosti. Živým příkladem byly vrby, které okopírovaly písečnou chobotnici a díky tomu se staly neporazitelnými mezi doposud neporaženými bytostmi na celém tom hrůzném pobřeží.
Dnes žily vrbomordy ponořené v písku a štěrku a jen zřídka z nich vyčuhovaly na povrch chumáčky listí. Jejich kořeny získaly pružnost oceli a změnily se v chapadla. A právě těmto bestiím tlupa vděčila za život.
Písečná chobotnice měla zájem na tom, aby své oběti zamordovala co nejrychleji. Příliš dlouho trvající rozruch by mohl přilákat pozornost vrbomordů, tvorů, kteří ji neustále pronásledovali a stali se jejími úhlavními nepřáteli. Teď na ni zaútočili dva najednou. Prodírali se pískem tak, že na povrchu bylo vidět jen listí, podobající se nevinným keříčkům, a brázda, která za nimi zůstávala v zemi.
Zaútočily za pochodu, bez jediného zaváhání.
Jejich dlouhé sukovité kořeny měly strašlivou sílu. Oba vrbomordy ze své strany uchopily písečnou chobotnici za chapadla. Ta okamžitě pustila ze svého objetí lidi a začala bojovat o holý život. S rozevřeným zobákem a hrůzou vypoulenýma očima se vymrštila z písku.
Celá tlupa se rozlétla na všechny strany. Jeden z vrbomordů chobotnicí trhl tak silně, že se převrátila naznak. Obrátila se zpět na břicho a s trochou štěstí uvolnila všechna svá chapadla s výjimkou jednoho. Usekla ho jedním jediným krutým úderem zobáku. Do úderu vložila vztek, jako by vlastní tělo bylo jejím nepřítelem.
Nedaleko šplouchalo nevlídné moře. Instinktivně v něm vždy hledala ochranu před nebezpečím. Začala šíleně poskakovat mezi naprázdno šlehajícími kořeny vrbomordů. Našly ji! Chobotnice, chycená na útěku, vrhala do vzduchu oblaka písku a kamení.
Vrbomordy ji však již držely svými pětatřiceti kořeny, všemi, které dohromady měly.
Lidé, kteří zapomněli dokonce i na svou bezpečnost, zírali jak u vytržení na nerovný souboj. V zápalu boje některá chapadla začala šlehat kolem nich.
"Utíkejme!" zařvala Toy a vyskočila na nohy právě v okamžiku, kdy se písek kolem ní začal vařit.
"Dostaly Fay! " vykřikla s hrůzou Driff.
Nejmenší dívka z tlupy měla smůlu. Jeden tenký, bílý, chápavý kořen, který hledal oporu, se ovinul kolem Fayiných

prsou. Malá nestačila ani vykřiknout. Její tvář i ruce zpurpurověly. Bezprostředně potom byla vyzvednuta do vzduchu a vzápětí jí kořen brutálně mrštilo nedaleký strom. Uviděli, jak její napolo rozdrcené tělo padá v krvi na písek.
"Už se nedá nic dělat," řekla Toy, zatímco přemáhala mdloby. "Jdeme!"
Vyrazili k nejbližšímu křoví. Když k němu doběhli, s funěním se do něj vrhli. K tlupě oplakávající ztrátu své nejmladší členky doléhaly poslední steny chobotnice, trhané na kusy.
9
Ještě dlouho po tom, co utichly příšerné zvuky, se šest zbývajících členů tlupy nehnulo z místa. Konečně se Toy posadila.
"Vidíte, k čemu vedla vaše neposlušnost," řekla. "Ztratili jsme Grena, teď zemřela Fay. Brzy zahyneme všichni a naše duše shnijí."
"Musíme zmizet ze Země Nikoho," ozval se zamračeně Veggy. "Za všechno může vycucol." Dobře však věděl, že má vinu na střetnutí s písečnou chobotnicí.
"Nikam odsud nezmizíme," zahučela Toy. "Alespoň dokud mne nezačnete poslouchat. Copak musíš umřít, abys to pochopil? Od této chvíle budete dělat, co vám řeknu. Rozuměl's, Veggy?"
"Ano."
"May?"
"Ano."
"Driff a Shree, co vy?"
"Ano," odpověděly a Shree dodala: "Mám hlad."
"Pojďte tiše za mnou," řekla Toy a zastrčila duši hlouběji za pas. Vedla je a dávala pozor na každý krok.
Vřava mořské bitvy už tichla. Několik stromů bylo vtaženo do vody. Zároveň na břehu ležely chuchvalce vodních rostlin. Vítězné stromy, neustále lačné potravy, které tato jalová půda dávala jen poskrovnu, si je teď hladově rozebíraly.
Něco chlupatého přeběhlo po čtyřech nohou vedle opatrně se kradoucí tlupy a zmizelo to dřív, než se tlupa stačila vzpamatovat.
"Mohli jsme to sníst," řekla Shree. "Toy nám slibovala k jídlu vycucola a nakonec jsme nedostali nic. "
Sotva stvoření zmizelo, uslyšeli hluk, pištění a zvuky hltavého požírání. Nakonec nastalo ticho.
"Snědlo to něco jiného," zašeptala Toy. "Rozptylte se a jdeme. Nože do rukou!"
Rozprostřeni do rojnice prodírali se vysokou trávou s radostí, že dělají něco užitečného. Tuto stránku smyslu života dobře chápali.
Bez problémů odhalili zdroj zvuků hostiny. Zdroj se však ocitl v pasti a nemohl uniknout.
Z koruny obzvlášť zmrzačeného stromu visela větev, na jejímž konci byla primitivní klec spletená pouze z několika prutů. Pruty byly zaryty do země. Klec uzavřela mladého aligátora, kterému z ní na jedné straně čouhal ven ocas a na druhé tlama. U tlamy se stále ještě válely zbytky srsti. Byly to zbytky chlupatého tvora, kterého tlupa viděla ještě před pěti minutami živého.
Aligátor a lidé vyhlížející z trávy se měřili pohledem.
"Zkusíme ho zabít. Nemůže se hýbat," řekla May.
"Můžeme ho sníst," ponoukala Shree. "Dokonce i moje duše by jedla."
Zabít aligátora nebylo díky jeho pancíři snadné. Když se poprvé přiblížili, ještěr udeřil Driff ocasem, až odlétla na hromadu kamení, a způsobila si hluboký šrám na tváři. Ze všech stran do něj bodali, oslepili ho, a když už dostatečně zeslábl, Toy odvážně vsunula ruku do klece a podřízla mu hrdlo.
Když se svíjel v agónii, stala se podivná věc. Pruty klece se vznesly, vytáhly ze země své špičaté konce a celá konstrukce se složila do velikosti pěsti. Rovná větev se svinula do několika smyček a spolu s klecí zmizela v zelené klenbě stromu. .
Tlupa popadla svého aligátora a s výkřiky děsu utekla.
V houfu vystoupili zpod hustě rostoucích kmenů na holý skalní výstupek. Budil dojem bezpečné skrýše, tím spíš, že ho obklopoval místní druh ostnatého hvizdláku.
Dřepli si na skálu a začali se svými nepříliš chutnými hody. Zúčastnila se jich dokonce i Driff, přestože jí tvář stále ještě krvácela v místě, kde ji rozsekl kámen.
Sotva se jejich čelisti daly do pohybu, ozvalo se nedaleko Grenovo volání o pomoc.
"Čekejte tady a hlídejte potravu," rozkázala Toy. "Půjde se mnou Poyly. Najdeme Grena a přivedeme ho sem."
Bylo to rozumné. Jen hlupáci se dávali na cestu se zásobami jídla, protože už samotná cesta byla riskantní.
Toy a Poyly, které zatím obešly hvizdlák, uslyšely opět Grenovo volání. Ukázalo jim cestu. Uviděly ho hned, jak obešly místo, na němž rostl fialovorůžový kaktus. Ležel tváří k zemi, přimáčknutý pod stromem, který se podobal tomu, pod nímž zabili aligátora. Byl stejně jako aligátor uvězněn v kleci.
"Ó, Grene!" vykřikla Poyly. "Jak se nám po tobě stýskalo!"
Právě k němu obě běžely, když se z větví nedalekého stromu ke Grenovi vyklonil šlahoun. Na jeho konci byla vlhká červená tlama, zářivá jako květ a od pohledu jedovatá jako pyskáč. Tlama se natahovala po Grenově hlavě.
Poyly, ovládnutá soucitem, bez rozmýšlení skočila a chytila šlahoun pokud možno co nejdál od jeho masitých pysků. Tasila nůž a přesekla lodyhu, která jí pulsovala mezi prsty, a svižně seskočila na zem. Lehce unikla tlamě, která se teď dole zachvívala a naprázdno zavírala a otevírala.
"Pozor, Poyly, nad tebou!" výstražně vykřikla Toy a vystartovala. Nebezpečím zalarmovaný parazit uvedl do pohybu plný tucet svých plazivých tlam. Barevné a smrtonosné se kývaly Poyly nad hlavou. Toy však už byla po jejím boku. Ze všech sil sekaly kolem sebe, až míza stříkala rostlině z ran. Odťaté tlamy padaly a u jejich nohou bezmocně kousaly

naprázdno. Reflex rostlin nebyl právě nejrychlejší, možná proto, že ho jen zřídka tříbila bolest.
Obě ztěžka oddechující dívky teď věnovaly veškerou pozornost Grenovi, stále ještě přimáčknutému klecí.
"Dokážete mne vysvobodit?" zeptal se s bezradností v očích.
"Jsem vůdkyně. Jasně, že to dokážu," odvětila Toy. Využila zkušeností, jež získala během vyřizování účtů s aligátorem a zkonstatovala: "Klec je součástí stromu. Zařídíme, aby zmizela, a osvobodíme tě. "
Přiklekla a nožem začala řezat pruty klece.
Pro všechny menší druhy žijící na teritoriu, jež ovládal fíkovník svými vše dusícími vrstvami zeleně, bylo nejdůležitější rozmnožování vlastních řad. Důmyslně tuto záležitost vyřešily například hvizdláky, rodící podivné hlupky, nebo pouzdrák, který svůj semeník změnil ve zbraň.
Neméně důmyslně si poradily rostliny ve zvláštních podmínkách Země Nikoho. Tady však nebylo rozmnožování ani zdaleka tak složité jako sehnat živobytí. To způsobovalo naprostou odlišnost pobřežních vyhnanců a jejich příbuzných z vnitrozemí.
Některé stromy, jako například kořenovníky, vstoupily do moře a lovily dravé chaluhy jako hnojivo. Jiné, jako třeba vrbomordy, převzaly obyčeje zvířat, začaly lovit jako dravci a živily se mršinami. Dub zase v průběhu miliónů slunečných let přeměnil konec některých haluzí na klece a chytal živá zvířata a živil své vyhládlé kořeny nejdříve jejich výkaly. Později, když nakonec oběti padly hlady, živil se jejich rozkládajícími se vnitřnostmi.
Toy o tom neměla ani tušení. Jediné, co věděla, bylo, že Grenova klec se musí zvednout stejně jako ta s aligátorem.
S vynaložením všech sil spolu s Poyly odřezávaly pruty. Pracovaly postupně na každém. Možná, že dub považoval utržené škody za větší než ve skutečnosti byly, neboť pojednou vytáhl pruty ze země a celé zařízení vyskočilo do větví nad jejich hlavami.
Bez ohledu na tabu děvčata popadla Grena a běžela s ním ke zbytku tlupy.
Když byli znovu šťastně pohromadě, postavili stráž a pustili se do aligátořího masa.
Gren jim s určitou dávkou pýchy vyprávěl, co viděl uvnitř mocermitího hnízda. Ostatní to přijali s nedůvěrou.
"Mocermité nejsou natolik rozumní, aby dokázali to, o čem mluvíš," rozhodl Veggy.
"Viděli jste všichni hrad, který vybudovali. Vždyť jste na něm seděli."
"V lese mocermité nemají tolik rozumu," řekla May, jako obvykle v rozporu s Veggym.
"Nejsme v lese," odvětil Gren. "Tady se dějí různé věci. Hrozné věci."
"Dějí se jen ve tvé hlavě," rýpla si May. "Vyprávíš nám tady o nepravděpodobných věcech, jen abychom zapomněli, žes udělal chybu, když jsi neposlechl Toy. Kde by se vzala pod zemí okna, jimiž je vidět do moře?"
"Říkám vám jen to, co jsem viděl," odpověděl Gren, který se už začínal vztekat. "V Zemi Nikoho je všechno jinak. Nedá se nic dělat. Mnoho mocermitů mělo také děsivý houbovitý výrůstek, jaký jsem zatím nikdy neviděl. Od té doby jsem se s tou houbou setkal ještě jednou. Její vzhled nevěstí nic dobrého. "
"Kde jsi ji viděl?" zeptala se Shree.
Gren vyhodil do vzduchu a hned zase chytil sklíčko zvláštního tvaru.
Na chvíli se odmlčel, aby zvýšil napětí, nebo prostě jen proto, že neměl příliš velkou chuť zmiňovat se o své poslední aféře.
"Když mne chytla dřevopast," pronesl, "podíval jsem se vzhůru mezi větve. Mezi listím jsem uviděl něco podivuhodného. Nebyl jsem nejdříve schopen poznat, oč jde, ale pak se listí pohnulo a já zahlédl jednu z těch hub, které jsem viděl na mocermitech. Vypadala na stromu jako výrůstek, který se celý leskl jako oko."
"Je tu příliš mnoho smrtonosných tvorů," řekla Toy. "Musíme se už vrátit do lesa, kde budeme žít šťastně. Vstávejte."
"Nech mě okousat kost," zaprotestovala Shree.
"Ať Gren dokončí vyprávění," dodal Veggy.
"Vstávejte. Duše za pás a dělejte, co vám říkám."
Gren si zasunul za pás své podivné sklíčko a vstal jako první, aby ukázal, jak dalece dbá na disciplínu. Ostatní se také zvedli. Pojednou nad nimi přeletěl černý stín. Dva rejnolety propletené ve vražedném boji se valily vzduchem.
Řada ptakorostů přelétala nad malým územím Země Nikoho - byly jak mořské, tak suchozemské. Míjely ji bez zastávky, protože dobře věděly o nebezpečích, která tu číhala. Jejich stíny se bez ustání honily nad změtí rostlinstva.
V zápalu boje zapomněly rejnolety na celý boží svět. S rachotem se vřítily do korun stromů kousek od tlupy.
V jediné vteřině Země Nikoho ožila.
Rozzuřené, jako vlci vyhládlé stromy napjaly své zkroucené větve.
Zubaté plané růže se rozvily. Gigantické mechy potřásaly bradatými hlavami. Kaktus poutník se přikradl blíž a vystřelil své ostny. Popínavé rostliny vrhaly lepivé bolas na protivníka. Stvoření podobná kočkám, která Gren viděl v mocermitišti, proklouzla kolem nich, vyšplhala na stromy a připravila se k útoku. Vše, co se štvané hladem umělo hýbat, bylo v pohybu. V okamžiku se Země Nikoho změnila v jedinou velkou válečnou mašinérii.
I rostliny, které byly naprosto nehybné, se třásly na sebenepatrnější drobeček potravy. Keř hvizdláku, k němuž zalehla strachem se chvějící tlupa, netrpělivě potřásal trny. Hvizdlák je rostlina ve svém normálním prostředí téměř neškodná. Nutnost nakrmit vlastní kořeny probudila jeho agresivitu. Bodal do všeho, co se mu dostalo pod trny. Podobně stovky dalších nepohyblivých rostlin, malých, ale vyzbrojených, se nezajímalo ani tak moc o rejnolety, ale spíš o vracející se lovce, kteří mohli zabloudit na jejich stezku.
Objevil se obří vrbomord. Vydobyl ze země na světlo své kořeny a ty se teď svíjely jako tykadla. Jak se probíjel na povrch, sypal se z jeho zakrslé koruny písek a štěrk. Zakrátko se i on pustil do potyčky s nešťastnými rejnolety, stromopastmi a v podstatě s každou bytostí, která mu přišla do cesty, protože ho urážela už tím, že existuje.
Všude kolem vládl jediný velký zmatek. Rejnolety neměly nejmenší šanci.
"Podívejte, támhle je jedna z těch hub!" vykřikl Gren a ukázal prstem.

Mezi krátkými hadovitými haluzemi v koruně vrbomordu vyrůstala smrtící houba. Gren ji od pádu rejnoletů neviděl poprvé. Její stopy byly patrné i na několika dalších rostlinách, které je míjely. Gren se při pohledu na ni zachvěl, jeho druhy však tento pohled příliš nevzrušoval. Koneckonců smrt má mnoho tváří, to věděl každý. A nedá se s tím nic dělat.
Z bitevního pole k nim dolétaly klacíky. Po rejnoletech už nebylo ani stopy, ale hodovníci stále ještě bojovali.
"Jsme příliš blízko nebezpečí," řekla Poyly. "Pojďme."
"Právě jsem to chtěla přikázat," ozvala se ztuhle Toy.
Zvedli se a vyrazili, jak nejlépe to šlo. Všichni se ozbrojili dlouhými kyji a postupovali tak, že jimi pro každý případ ohmatávali zem před sebou. Strašlivá krutost vrbomordů jim zmrazovala srdce jako hrozivé memento.
Dost dlouho pochodovali, překonávali překážku za překážkou. Na každém kroku stáli tváří v tvář smrti. Nakonec byli přemoženi - spánkem.
Našli vyvrácený kmen s velkou dutinou uprostřed. Klacky z ní vypudili jedovatého listnatého tvora a usnuli uvnitř s pocitem bezpečí, přituleni k sobě. Probudili se jako vězni. Oba konce kmene se uzavřely.
Driff, která se probudila jako první a jako první to zjistila, vyburcovala křikem ostatní, aby prověřili, oč jde. Nebylo pochyb o tom, že jsou uvězněni a že je čeká smrt udušením. Stěny špalku, dříve suché a zpráchnivělé, se teď lepily díky nasládlé šťávě, která skrápěla jejich těla. Ve skutečnosti právě začal trávicí proces!
Povalený kmen nebyl nic jiného než břicho, do něhož hloupě vlezli.
Po tisíciletích pokusů břichojilm přestal sát živiny z nehostinné půdy Země Nikoho. Od kořenového systému přešel na svou nynější existenci - vleže. Tvářil se jako padlý kmen. Jeho větve a listy se osamostatnily a přeměnily v listnatého symbionta, kterého tlupa vypudila; symbiont byl zároveň návnadou, jež lákala jiné tvory do otevřeného břicha svého partnera.
I když břichojilm zpravidla setrvával u rostlinné potravy, maso uspokojovalo trávicí trakt úplně stejně. Proto s radostí přijal sedm malých lidských bytostí.
Ty zatím klouzaly v odporném oparu. Zarputile bojovaly, když útočily noži na podivnou rostlinu. Ať se pokoušely o cokoliv, nemělo to žádný výsledek. Apetit břichojilmu rostl a lepkavý déšť byl stále hustší.
"Je to na nic," zasípala Toy. "Chvíli si odpočineme a zkusíme něco vymyslet. "
Sedli si na bobek těsně vedle sebe. Zmatení, vyděšení, otupělí tmou nedokázali udělat nic jiného.
Gren se pokoušel vyvolat ve své paměti nějakou užitečnou vzpomínku. Soustředil se a ignoroval svinstvo, jež mu stékalo po zádech.
Snažil se vzpomenout, jak kláda vypadala zvenčí. Našli ji, když hledali místo na přespání. Stoupali po svahu, obcházeli podezřelou skvrnu holého písku a v nízké trávě na vrcholu úbočí narazili na břichojilm.
Jeho povrch byl hladký...
"Ha!" vykřikl do tmy.
"Co je?" zeptal se Veggy. "Čemu se pochechtáváš?" Zlobil se na všechny. Byl muž - copak ho neuměli chránit před nebezpečím a ponížením?
"Všichni se naráz opřeme o tuhle stěnu," řekl Gren. "Tak se nám možná povede kládu otočit. "
Veggy ve tmě vyprskl.
"Cože se nám povede?" zeptal se.
"Dělej, co ti říká, ty děcko ubohé!" hlas Toy překypoval vztekem. Všichni včetně Veggyho se zachvěli, když uslyšeli ten příkrý tón. Toy nedošlo, oč Grenovi jde, ale musela si udržet autoritu.
"Jdeme na to, všichni strkejte do téhle stěny..."
Zvedli se společně z lepkavého slizu a dotykem ověřili, zda jsou všichni otočeni tímtéž směrem.
"Jste připraveni?" zeptala se Toy. "Hej rup! Ještě jednou! Ještě! Ještě!"
Chodidla jim klouzala po lepkavém mazu, ale nevzdávali se. Toy je povzbuzovala křikem.
Břichojilm se otočil.
Ovládlo je vzrušení. V eufórii strkali a sborem pokřikovali. Břichojilm
se znovu otočil. A ještě jednou. A znovu, teď už bez ustání.
Najednou byla jejich námaha nepotřebná. Kláda se valila po nakloněné rovině díky gravitaci, tak jak to očekával Gren. Sedm lidí se teď stále rychleji točilo v kotrmelcích.
"Připravte se zmizet při nejbližší příležitosti!" zavolal Gren. "Pokud ji budeme mít. Máme šanci, že strom se u paty úbočí rozpadne."
Břichojilm zpomalil na písku a když svah přešel do roviny, zastavil se. V té chvíli ho dohnal jeho partner, ta listnatá bytost, která stíhala kládu krok za krokem. Teď na ni vyskočila a zapustila do spár své spodní výrůstky. Její radost však trvala jen krátce.
Cosi se v písku pohnulo.
Vylezlo bílé, kořeni podobné tykadlo, a za ním druhé. Šátrala všemi směry, až narazila na břichojilm. Omotala ho. Když za tykadly vyrostl vrbomord, listnatá bytost už mizela ze všech sil. Lidé stále uvěznění uvnitř klády uslyšeli jekot břichojilmu.
"Pozor, mizíme!" zašeptal Gren.
Jen málo tvorů vydrží sevření vrbomordu. A jeho nynější oběť ne
měla ani stín šance. Pod stiskem lanům podobných tykadel břichojilm s třesknutím pukl. Ztracený, trhaný do všech stran, rozdrolil se jako suchar.
Světlo vniklo dovnitř a tlupa vyběhla na svobodu.
Jedině Driff se to nepodařilo. Uvízla v odlehlejší části klády. Křičela, trhala sebou jako šílená, ale zbytečně. Ostatní se

zastavili v půli cesty k vysoké trávě a ohlédli se směrem k ní.
Toy a Poyly se na sebe podívaly a vyrazily na pomoc.
"Vraťte se, blázni!" zařval Gren. "Chytne vás taky!"
Aniž by se na cokoli ohlížely, vběhly na písčitý pás směrem ke Driff. Gren se za nimi zděšeně díval.
"Vraťte se!" křičel.
Tři metry od nich se tyčilo obrovské tělo vrbomordu. V jeho koruně se leskla houba, temná, plná záhybů a dobře známá. Pohled to byl příšerný. Gren nechápal, jak se na to mohou vydržet dívat. Udeřil Toy, zacloumal s ní a křičel, aby myslela na svou duši.
Toy se ani neotočila. Spolu s Poyly se snažila uvolnit Driff pouhé centimetry od bílých kořenů škrtičů. Driffina noha vězela mezi dvěma odštěpky dřeva. Konečně jeden odštěpek zmizel a mohly Driff vyvléknout. Uchopily ji v pase a rozběhly se. Gren pádil za nimi ve vysoké trávě, v níž se ukrývali ostatní.
Několik minut leželi a těžce oddychovali. Byli tak zamazaní od hlíny, že je bylo stěží poznat.
První si sedla Toy. Obrátila se na Grena a nenávistným hlasem řekla: "Grene, rozhodla jsem, že opustíš tlupu. Od této chvíle jsi vyhnanec."
Gren až nadskočil. Cítil, že pod jejich pohledy se mu derou slzy do očí. Vyhnanství byl ten nejkrutější trest. Byl užíván jen zřídka pro ženy a snad nikdy neslyšel, aby ho bylo použito pro muže.
"To nemůžeš!" volal. "Proč bys mě měla vyhánět? Nemáš důvod!" "Udeřil jsi mne," řekla Toy. "Jsem tvá vůdkyně a přece jsi mě udeřil. Chtěl jsi mi zabránit, abych pomohla Driff, chtěl jsi ji tam nechat, aby zemřela. Vždycky chceš všechno dělat po svém. Nejsem schopna tě ovládnout a tak musíš odejít. "
Všichni kromě Driff stáli už na nohou s ústy pootevřenými údivem. "To je lež, samá lež!"
"Ne, to je pravda." Toy znejistěla. Obrátila se tedy na pět tváří, které ji s napětím sledovaly. "Tak co, je to pravda?"
Driff, držící si bolavou nohu, horlivě přitakávala. Stejně tak Shree, Driffina přítelkyně. Veggy a May pouze mlčky přikývli. Cítili se už dost provinile z toho, že nešli zachraňovat Driff, a teď se nemohli Toy vzepřít. Jediný nesouhlas přišel neočekávaně ze strany její nejbližší přítelkyně Poyly.
"Nemá vůbec význam, zda to, co říkáš, je pravda nebo ne," oznámila Poyly. "Kdyby nebylo Grena, byli bychom teď mrtví uvnitř břichojilmu. On nás odtud zachránil a zaslouží si naši vděčnost."
"Nezachránil nás Gren, ale vrbomord," řekla Toy.
"Jenže kdyby nebylo Grena..."
"Nepleť se do toho, Poyly. Vidělas, že mne udeřil. Musí opustit tlupu. Musí odejít."
Ženy stály proti sobě s dlaněmi na rukojetích nožů a tváře jim hněvivě planuly.
"Je to náš muž. Nemůžeme ho vyhnat," řekla Poyly. "Plácáš nesmysly, Toy."
"Zapomínáš, že máme ještě Veggyho?"
"Víš dobře, že Veggy je pořád jen muž-dítě!"
Veggy nadskočil jako opařený.
"Jsem dost dospělý na to, abych ti to udělal, Poyly, ty tlusťochu," zvolal, poskakoval kolem a předváděl se. "Podívej, jsem stejně dobrý jako Gren!"
Usadily ho a vrátily se k věci. Po jejich příkladu se začali hádat i ostatní. Zmlkli teprve, když se Gren rozbrečel vzteky.
"Jste hlupáci," křičel mezi vzlyky. "Já vím, jak se dostat ze Země Nikoho, ale vy to nevíte. Jak to dokážete beze mě?"
"Dokážeme bez tebe úplně všechno," řekla Toy a dodala: "Jaký máš plán?"
Gren se hořce zasmál.
"Jsi skvělá vůdkyně, Toy! Vždyť ani nevíš, kde jsme. Ty si dokonce ani neuvědomuješ, že jsme na okraji Země Nikoho. Podívej, odsud je vidět náš les."
Dramatickým gestem ukázal k lesu prstem.
10
Při chvatném útěku z břichojilmu se vůbec nerozhlédli po svém okolí. Nebylo pochyb o tom, že Gren má pravdu. Bylo to tak, jak řekl. Byli na okraji Země Nikoho.
Šmajdavé a rachitické stromy této oblasti rostly těsněji za jejich zády, jakoby v sevřeném šiku. Ježily se trnové stromy - bojovníci. Trny, bambus, vysoká ostřice trčící jako ostří meče, to vše mohlo bez problémů utnout lidskou ruku. A navíc to bylo propletené skutečnou změtí ostružin. Vstoupit do tohoto neproniknutelného houští se rovnalo sebevraždě.
Všechny rostliny držely stráž, jako oddíly vojska tváří v tvář společnému nepříteli.
Pohled na společného nepřítele nebyl nijak povzbuzující.
Velký fíkovník se tyčil nad vyděděnci Země Nikoho, vysoký a temný.
Dral se kupředu, jen když mu to úrodnost půdy dovolovala. Jeho krajní větve, pokryté nepřirozeně hustým listovím, se natahovaly nad protivníka až po hranici únosnosti a vytvářely jakousi na věky zlomenou vlnu, která lačně odřezávala sluneční svit.
Fíkovníku pomáhaly bytosti obývající bahnitý prales, který tvořil. Byli to tlamoklapové, úlisní žížalci, bobušlehy, smrtonosní pyskáči a řada jiných, kteří jako věční strážní psi hlídali okraje mohutného stromu.
Z lesa, který byl teoreticky lidem nakloněn, však z tohoto místa byly vidět jen drápy.
Gren sledoval pohledy ostatních, když pozorovali dvojitou hradbu nepřátelské vegetace. Nikde se nepohnul ani lísteček. Slabounký vánek kradoucí se od moře nedokázal pohnout pancéřovým listím. Jediné, co se hýbalo, byly strachy svírané vnitřnosti lidí.
"Tak vidíte," řekl Gren. "Nechte mne tady a ukažte mi, jak přejdete tuhle bariéru. Rád bych to viděl. "
Nadýmala ho pýcha, neboť právě on se teď chopil iniciativy.
Dívali se střídavě na něj a na bariéru.

"Sám nevíš, jak se přes ni dostat," řekl Veggy a Gren se ušklíbl. "Vím," odtušil s jistotou.
"Myslíš, že mocermité ti pomohou?" zeptala se Poyly.
"Ne."
"Tak jak?"
Vyzývavě se na ně díval a pak se obrátil na Toy.
"Ukážu vám cestu, pokud půjdete se mnou. Toy nemá rozum, ale já ano. Nevyženete mě. Povedu vás místo Toy. Udělejte mě svým vůdcem a já vás odvedu do bezpečí. "
"Pche, to ti tak někdo věří, muži-dítě," ozvala se Toy. "Moc mluvíš a tvá řeč je plná samochvály."
Za jejími zády se však ozval šepot.
"Ženy vedou, ne muži," řekla Shree hlasem plným pochybností. "Toy je špatný vůdce," zvolal Gren.
"Ne, není," opáčila Driff. "Je odvážnější než ty." Ostatní s mrmláním souhlasili, včetně Poyly. I když jejich důvěra k Toy měla své hranice, Grenovi věřili ještě míň. Poyly ho vzala stranou. "Znáš zákony a obyčeje lidí. Vyženou tě, když jim neukážeš, jak se odtud dostat. "
"A když jim to ukážu?" Při pohledu na Poyly změkl. To děvče by stálo za hřích.
"Budeš smět zůstat s námi a bude to tak správné. Ale nepočítej, že nás povedeš místo Toy. To by nebylo správné."
"Já rozhodnu, co je správné a co ne."
"Tak to by správné nebylo."
Zašklebil se.
"Stalo se z tebe znamenité děvče, Poyly. A už se se mnou nehádej." "Já jenom nechci, aby tě vyhnali. Jsem s tebou."
"Dobrá, dívejte se!" obrátil se Gren ke zbytku tlupy. Vyndal zpoza pasu kousek podivně tvarovaného skla, se kterým si dříve hrál. Položil ho před sebe na otevřenou dlaň.
"Našel jsem to, když mě chytila stromopast," promluvil ke všem. "Jmenuje se to slída nebo sklo. Možná, že je to z moře. Možná, že právě tohle používají mocermité na svá podmořská okna."
Toy si chtěla sklo prohlédnout, ale Gren uhnul dlaní.
"Když je podržíme na slunci, vytvoří před sebou maličké slunce. Když jsem byl v kleci, popálil jsem si tím ruku. Propálil bych si tím cestu z pasti, kdybyste nepřišli. A stejně tak si můžeme vypálit cestu ze Země Nikoho. Podpálíme tu pár klacíků a trávu a oheň se rozšíří. Vánek ho zanese do lesa. Nic nemá oheň rádo a kde oheň přejde, můžeme projít bezpečně zpátky do nitra lesa. "
Všichni se po sobě podívali.
"Gren je neobyčejně chytrý," řekla Poyly. "Jeho nápad nám zachrání život."
"To všechno je na nic," prorokovala Toy.
Grena popadl nával vzteku a mrštil po ní primitivní čočku.
"Jseš pitomá! Ty máš snad v hlavě ropuchy. Tebe bychom měli vyhodit z tlupy! Potřebovala bys pořádně prohnat!"
Chytila čočku a ustoupila.
"Grene, ty jsi zešílel! Nevíš, co mluvíš. Zmiz," vykřikla, "dřív, než tě budeme muset zabít. "
Rozzuřený Gren se obrátil na Veggyho.
"Vidíš, jak se mnou zachází, Veggy! Nemůže nás vést. Musí odejít, protože jinak odejdeme my dva."
"Toy mi nikdy neublížila," odvětil mrzutě Veggy, ve snaze dostat se za každou cenu mimo hádku. "Nestojím o to být vyhnancem."
Toy se v jejich náladě zorientovala a okamžitě toho využila.
"V tlupě není místo na spory, protože jinak by zemřela. Tak to je. Jeden z nás, Gren nebo já, musí odejít, a na vás záleží, kdo to bude. Teď hlasujte. Nebojte se. Kdo hlasuje pro to, abych odešla já a ne Gren?"
"To není poctivé!" volala Poyly. Rozhostilo se ticho. Nikdo nepromluvil.
"Gren musí odejít," zašeptala Driff.
Gren vytáhl nÚž. Veggy sebou trhl a okamžitě tasil také. May za jeho zády udělala totéž. Z ničeho nic všichni stáli s noži proti Grenovi. Jedině Poyly se nepohnula.
Grenova tvář se zkřivila hořkostí.
"Vrať mi moje sklíčko," natáhl ruku k Toy.
"Je naše," řekla Toy. "Dokážeme udělat malé slunce i bez tebe. Zmiz dřív, než tě zabijeme."
Naposled si prohlédl jejich tváře. Pak se obrátil na patě a beze slova odešel.
Porážka ho zdeptala. Budoucnost se před ním rýsovala v nepříliš růžových barvách. Život v lese na vlastní účet je riskantní. Tady byl risk dvojnásobný. Kdyby se mu podařilo vrátit do středních vrstev lesa, možná, že by narazil na jinou tlupu lidí. Tlup však bylo málo a byly placké. Grena nedokázala nadchnout ani představa, že by se měl podřídit cizincům - i kdyby ho přijali.
Země Nikoho nebyla nejlepším terénem na procházky člověka zničeného porážkou. Byl vyhnancem sotva pět minut, když se stal obětí rostlinného protivníka.
Terén se pod jeho nohama nerovně svažoval ke korytu nevelkého potoka, kterým už netekla voda. Balvany vyšší než Gren ležely všude okolo, štěrk a nepořádně rozházené kameny byly jediným zpestřením. Kromě trav ostrých jako břitva tu rostlo jen pár rostlin.
Jak tak lhostejně a bezcílně šel, dopadlo něco na jeho hlavu, lehce a bezbolestně.
Několikrát už Grena zneklidnil pohled na temnou, mozku se podobající houbu, přichycenou na jiných stvořeních. Tento houborozumný rostlinný druh byl mutantem smrže. Na pozadí věků změnil způsob shánění potravy i rozmnožování.
Chvilku stál Gren úplně nehybně a zlehka se pod tím dotykem chvěl. Zvedl ruku, ale jen proto, aby ji hned zase spustil. V hlavě cítil chlad nebo spíš otupělost.

Nakonec si sedl pod nejbližší balvan. Přitiskl se zády ke skále a zahleděl se směrem, odkud přišel. Byl ve tmavém stínu. Místo bylo vlhké, pás slunečních paprsků se leskl na kameni v korytu potoka. V povzdálí byla vidět opona z listí, jakoby namalovaná zelení a bělobou. Gren se na ni apaticky zahleděl. Snažil se najít v tom vzoru jakýsi smysl. Mlhavě si uvědomoval, že to všechno tu bude, i když zemře, a bude to dokonce po jeho smrti trochu bohatší, protože jiní tvorové vstřebají fosfáty z jeho těla. Nezdálo se mu pravděpodobné, že by mu bylo dáno odejít Vzhůru způsobem osvědčeným a praktikovaným jeho předky. Neměl nikoho, kdo by se postaralo jeho duši. Život je krátký. A co je koneckonců on? Nic!
"Jsi člověk," ozval se hlas. Byl to duch hlasu, nevyřčený hlas, který neměl nic společného s hlasivkami. Zdálo se, jako by zněl v některém koutě jeho hlavy, podobný nevýraznému zvuku harfy.
Ve stavu, v němž se Gren nacházel, se tomu vůbec nedivil. Záda mu vrůstala do kamene, stín kolem něj halil řadu věcí, tělo měl z jednolitého materiálu - proč by nemohly existovat hlasy vyjadřující jeho myšlenky?
"Kdo to mluví?" ozval se líně.
"Říkej mi smrž. Neopustím tě. Mohu ti pomoci."
Měl nejasné podezření, že smrž nikdy před tím slova nepoužíval, a proto se vyjadřoval tak nemotorně.
"Pomoz mi. Jsem vyhnanec."
"To jsem si myslel. Spojil jsem se s tebou, abych ti pomáhal. Budu s tebou už pořád. "
I přes celkovou otupělost se Grenovi podařilo zformulovat otázku.
"Jak mi pomůžeš?"
"Stejně jako pomáhám jiným bytostem. Když už s někým jsem, nikdy ho neopouštím. Mnoho bytostí nemá mozek. Já hromadím myšlenky. Já i všichni představitelé mého druhu pracujeme jako mozky. Díky tomu jsou tvorové, s nimiž se spojujeme, chytřejší a šikovnější než ostatní."
"To budu chytřejší než ostatní lidé?" zeptal se Gren. Na kameni v úvozu, kterým kdysi tekl potok, sluneční jas nehasl. V hlavě měl obrovský zmatek. Cítil se, jako kdyby rozprávěl s bohy.
"Ještě nikdy jsme nechytili člověka," ozval se hlas, který už nalézal slova značně rychleji. "My, smrži, obýváme pouze území Země Nikoho. Vy obýváte jedině lesy. Jsi dobrý. Budeš díky mně mocnější. Když mne poneseš, dosáhneš všeho."
Gren se roztáhl na chladný balvan, aniž by odpověděl. Jeho energie se vyčerpala, byl rád, že čas utíká. Nakonec mu znovu v hlavě zazněl hlas.
"O lidech vím dost. Čas na tomto světě a na světech v kosmu začal strašně dávno. Tvůj dvounohý druh kdysi vládl tomuto světu. Bylo to velmi dávno, když slunce ještě nebylo žhavé. Byli jste tehdy velcí, pětkrát větší než teď. Zmenšili jste se, abyste se přizpůsobili novým podmínkám, abyste mohli bojovat o přežití všemi možnými způsoby. V těch dobách byli moji předkové malí. Ale změny, i když přicházejí zvolna a bezmála nepostřehnutelně, se nedají zastavit. Vy jste teď malá stvoření, ustrnulá ve vývoji, zatímco já jsem schopen tě strávit!"
Gren poslouchal a když si všechna ta slova promyslel, položil otázku. "Jak to můžeš všechno vědět, houbo, když jsi doposud nepotkala člověka?"
"Zkoumal jsem struktury tvé mysli. Mnoho tvých vzpomínek a myšlenek jsi zdědil z minulosti. Jsou ukryty tak hluboko, že nejsi schopen se k nim dostat. Já to ale dokážu. Čtu z nich dávno minulý příběh tvého druhu. Můj druh má šanci stát se stejně velkým jako byl tvůj..."
"Budu díky tomu také velký?"
"Ve skutečnosti tomu tak s velkou pravděpodobností bude..."
Pojednou se Grena zmocnila vlna ospalosti. Zdál se mu sen propastný jako moře. Byl plný bizarních rybosnů, které mu nakonec vyklouzly jako mrskající se rybí ocasy.
Znenadání se probudil. Nedaleko se něco hýbalo.
Na vrcholku náspu, tam, kde pořád svítilo jasné slunce, stála Poyly. "Grene, drahý!" zavolala, když nepatrným pohybem prozradil svou přítomnost. "Opustila jsem je, abych zůstala s tebou a abych se stala tvou ženou."
V mozku měl teď jasno, myšlení bylo jasné a bystré jako jarní voda. Řadu dříve nejasných věcí teď pochopil. Vyskočil na nohy.
Poyly se dívala do stínu. Jeho vzhled ji zarazil. Tajemná houba vyrůstala z Grena stejně jako ze stromopastí a vrbomordů. Vyrůstala mu z vlasů, vytvářela hrb na krku, trčela jako krejzlík až do poloviny klíční kosti. Temně se leskla chaosem uzlin.
"Grene! Houba!" vykřikla v panice, couvla. "Celý vězíš v houbě!" Za okamžik byl nahoře a uchopil její dlaň.
"To je v pořádku, Poyly. Není se čeho bát. Ta houba se jmenuje smrž. Neublíží nám. Dokáže nám pomoci."
Poyly hned neodpověděla. Znala pravidla hry v lese i v Zemi Nikoho. Tvorové se starali o svoje potřeby a ne o zájmy někoho jiného. Nejasně cítila, že skutečným cílem houby je parazitovat na jiných a rozmnožovat se v co největším měřítku. Díky tomuto cíli bude co možná nejdéle oddalovat smrt svého živitele.
"Houba je zlá, Grene," řekla. "Copak by tomu mohlo být jinak?" Gren si klekl a přitáhl ji k sobě dolů. Mumlal jakási uklidňující slova. Pohladil její kaštanové vlasy.
"Houba nás může hodně naučit," řekl. "Můžeme se stát podstatně lepšími, než jsme. Jsme jen ubohé bytosti. Na tom není nic zlého, stát se lepším."
"A jak toho houba dosáhne?"
V Grenově hlavě se rozlehl smržův hlas.
"Určitě nezahynete. Dvě hlavy jsou víc než jedna. Vaše oči prohlédnou. Budete jako bozi!"
Gren vše, slovo za slovem, opakoval Poyly.
"Možná, že to víš líp, Grene," ozvala se nejistě. "Vždycky jsi byl neobyčejně rozumný."

"Můžeš být také taková," zašeptal.
Váhavě mu klesla do náruče a pevně se přitiskla. Kus houby se svezl z Grenovy šíje přímo na její čelo. Zachvěla se, trhla sebou, vzpurně se napjala, ale nakonec jen zavřela oči. Když je znovu otevřela, jasně jí zářily.
Jako další Eva přitáhla k sobě Grena. Jejich dřevěné duše vypadly zpoza sundaných pasů, když se milovali v teplých slunečních paprscích.
Nakonec vstali a usmáli se na sebe. Gren si mrkl pod nohy.
"Upustili jsme naše duše, " všiml si.
Mávla nad tím rukou.
"Nech je tam kde jsou, Grene. Jenom by nám překážely. Myslím, že už je nebudeme potřebovat."
Políbili se, protáhli a začali myslet na úplně jiné věci, naprosto smíření s představou houbovitých koron na hlavách.
"O Toy a ostatní se nemusíme bát," řekla Poyly. "Probili si zpáteční cestu do lesa. Podívej!"
Zavedla ho na druhou stranu vysokého stromu. Stěna z dýmu se zvolna posouvala do vnitrozemí. Označovala ohněm vyčištěnou zpáteční cestu k fikovníku. Vzali se za ruce a společně opustili svůj nebezpečný ráj - Zemi Nikoho.
ČÁST DRUHÁ
11
Drobné tiché nerozumné bytosti přebíhaly po cestě ,vynořovaly se a mizely v mračnech zeleně, která ji obklopovala. Po cestě se sunuly dvě ovocné slupky. Dva páry očí zpod slupek pozorovaly němá stvoření. Podle toho, jak běhala na všechny strany, se snažily odhalit pasti.
Cesta vedla svisle a roztěkané oči nedohlédly ani na její začátek ani na její konec. Tu a tam z cesty uhýbaly vodorovné odbočky. Nikdo si jich při pomalém, nevzrušeném pochodu nevšímal. Drsný povrch cesty skýtal vynikající oporu citlivým dlaním a chodidlům vykukujícím zpod slupek. Povrch cesty byl navíc válcový, protože ho tvořil jediný kmen obrovského fikovníku.
Obě slupky se posouvaly od středních pater k základně. Listí ubíralo stále více světla, takže se jim zdálo, že postupují v zelené mlze k tunelu plnému černě.
Konečně vedoucí slupka po chvíli váhání zahnula na stranu na jednu vodorovnou větev a vydala se po sotva postřehnutelných stopách. Druhá se vlekla za ní. Usedly vedle sebe a napolo se o sebe opřely. Hřbety byly otočeny ke své dřívější cestě.
"Bojím se toho sestupu na Dno," řekla Poyly zpod slupky.
"Musíme jít tam, kam říká houba," trpělivě, ale nikoliv poprvé vysvětlil Gren. "Má víc rozumu než my. Teď, když jsme na stopě jiné tlupy, by bylo hloupé neposlechnout ji. Nemůžeme přece žít v lese na vlastní pěst. "
Věděl, že smrž ji podobnými argumenty uklidní. Avšak od té doby, co před několika spánky opustili Zemi Nikoho, byla Poyly celou dobu neklidná. Důvodem bylo její samovyhnání z tlupy, které ji tížilo víc než předpokládala.
"Měli jsme spíš hledat stopy Toy a ostatních našich přátel," řekla Poyly. "Kdybychom počkali, až oheň uhasne, určitě bychom je našli. "
"Museli jsme vyrazit, protože ses bála popálenin," odpověděl Gren. "Navíc víš, že Toy by nás zpět nepřijala. Vždyť neměla slitování ani s tebou, se svou přítelkyní. "
Poyly jako odpověď cosi zamručela. Pak nastalo ticho, které po chvíli děvče přerušilo.
"Musíme jít dál?" držela Grena za zápěstí ruky a ptala se tenoučkým hláskem.
S bázlivou pokorou čekali, jelikož bezpečně věděli, že odpoví jiný hlas.
"Ano, půjdete dál, ty, Poyly, i Gren. Přikazuji vám to, protože jsem silnější než vy." Oba už ten hlas znali. Ozýval se bez jediného pohybu rtů, slyšitelný i bez uší a mizející v jejich hlavách jako kukačka hodin navěky uvězněná ve své skříňce. Zněl jak tlumené tóny harfy.
"Dovedl jsem vás bezpečně až sem," začal smrž, "a povedu vás i dál. Naučil jsem vás nosit ovocné slupky. Díky tomuto maskování jsme bez úhony urazili dost dlouhý kus cesty. Ještě krůček a čeká nás blaženost."
"Potřebujeme si odpočinout, houbo," řekl Gren.
"Odpočiňte si tedy. Narazili jsme na stopy jiného lidského rodu a tak není v srdci místo pro strach. Musíme ten rod najít."
Párek lidí, poslušný hlasu, ulehl k odpočinku. Nešikovné slupky, odsekané z dvou oblých lesních plodů, s nešikovně vydlabanými otvory pro ruce a nohy, jim nedovolily ulehnout pohodlně. Svalili se, jak se jen dalo, s trčícíma nohama a rukama. Vypadali, jako by je rozmáčklo listí nad jejich hlavami.
Smržovy myšlenky se přesunuly někam mimo jejich vnímání, jako hudební kulisa rozptylující jejich pozornost. V této době se rostliny rozvíjely tak, že na úkor mozku dosahovaly stále větších rozměrů. Smrž se naproti tomu specializoval na inteligenci, na tu bezohlednou, omezenou inteligenci džungle. Aby se mohl bez ustání rozrůstat, naučil se parazitovat na jiných druzích, čímž spojil své dedukční schopnosti s jejich schopností pohybovat se. Ten, který se rozdělil ve dví a usadil se zároveň na Poyly i na Grenovi, se nestačil divit. Objevil v jejich nervovém centru něco, co neměl žádný jiný tvor - paměť obsahující mlhavé vzpomínky na historii druhu, ukryté dokonce i před svými majiteli.
Přestože smrž neznal přísloví "jednooký mezi slepými králem", byl právě v této situaci. V zářivém světle skleníku různé formy života prožívaly své dny různě. Ať už v krutosti, nebo ve strachu, jako stíhající nebo jako stíhané, stejně všechny vzala zeleň na kompost pro příští generace.
Minulost ani budoucnost pro ně neexistovaly, připomínaly ploché, jakoby hloubky zbavené postavy vyšité na gobelínu. Smrž, který naslouchal lidskému rozumu, byl jiný. Měl perspektivu.
Byl po miliardě let prvním tvorem, který se dokázal ohlédnout za sebe v dlouhých alejích času. A otevřel se mu pohled na věci, jež ho poděsily i ohromily a doslova zadusily jeho hlas podobající se harfě.
"Jak nás může smrž bránit před příšernostmi Dna?" zeptala se Poyly. "Jak nás může bránit před žížalcem nebo

pyskáčem?"
"Mnoho ví, "řekl prostě Gren. "To on nám poradil, abychom si vzali ty ovocné slupky, které nás ukrývají před nepřáteli. Ten převlek nám zajišťuje bezpečí. Když najdeme ten rod, budeme ještě bezpečnější."
"Mne ta slupka dře," řekla Poyly s po tisíce let se neměnícím ženským talentem odbíhat od tématu.
Jak ležela, ucítila, že dlaň partnera se dotýká její ruky a jemně ji hladí. Její pohled však stále skákal po větvích nad hlavou v obavě před nebezpečím.
Jakýsi papoušku podobný rostlinný tvor, hýřící barvami, slétl s třepotáním na větev přesně nad ní. V téže chvíli vyletěl z úkrytu pod holým nebem nervník a dopadl přímo na ptakorost. Vyšplíchla paralyzující tekutina. Nato byl pomačkaný ptakorost vytažen vzhůru. Zmizel jim ze zorného pole a jedině flek zelené mízy označoval místo, kde před chvíli seděl.
"Nervník, Grene! Raději pojďme odtud, než na nás spadne," řekla Poyly.
Smrž také sledoval střetnutí; sledoval ho v podstatě spokojeně, protože ptakorosty byly velkými milovníky chutného smrže.
"Pojďme, lidé, už jsme skoro u cíle," ozval se. Každý důvod pro urychlení pochodu byl pro něj dobrý; jako parazit nepotřeboval odpočinek.
Nechtělo se jim opustit chvilkové pohodlí, dokonce ani kdyby měli utíkat před nervníkem, a tak je smrž popohnal. Zatím s nimi zacházel dost jemně, protože potřeboval jejich spolupráci a nechtěl vyprovokovat střetnutí. Jeho konečný cíl byl nezřetelný, ale vychloubavý a zářivý. Měl před očima, jak se bez ustání reprodukuje, viděl, jak pokrývá celou Zemi, naplňuje pahorky i doliny svými výtrusy.
Tohoto cíle nemohl dosáhnout bez lidí. Poslouží mu jako prostředek. Teď chtěl podle svých bezcitných, vypočítavých plánů ovládnout co nejvíce lidských bytostí. Proto na ně tlačil. A Gren i Poyly poslouchali.
Hlavou dolů se vydrápali zpět na kmen, který byl pro ně cestou. Chytili se jeho oblého povrchu a vydali se dál.
Tutéž cestu používala různá stvoření - některá byla neškodná, jako třeba listáři, do nekonečna chodící po trase z hlubin džungle do jejích výšin a zpět, jiná zase hrozná v zeleni svých klů a pazourů. Ale jen jeden druh zanechával po sobě podél kmene tak čitelné stopy. Tady naříznutí, jinde lysina zkušenému oku napověděly, že někde na dohled jsou lidské bytosti.
Velký strom a obyvatelé jeho stínu v mlčení utonuly ve vlastních problémech. Gren i Poyly umlkli také. Když stopy zahnuly a vedly po vedlejší větvi, beze slova zahnuli také.
A tak postupovali svisle i vodorovně, až Poyly na okamžik zahlédla pohyb. Zavadila pohledem o lidskou postavu. Hbitě se prodrala listovím a vrhla se do chumáče hlupichlupa na větvi před nimi - potom všechno strnulo.
Neviděli nic víc než lesk paže a mihnutí zneklidněné tváře pod rozevlátými vlasy. Na Poyly to však působilo jako elektrický impuls.
"Když ji teď nechytíme, uteče," řekla Grenovi. "Dovol mi, abych šla a pokusila se ji chytit! Dávej pozor, jestli nablízku nejsou její druhové."
"Mohl bych jít já... "
"Ne, já ji chytím. Až uvidíš, že jsem připravená ke skoku, udělej trochu hluku, abys přilákal její pozornost. "
Vyloupla se ze své slupky a po břiše se sklouzla ze zaoblené větve, až visela hlavou dolů. Začala se prodírat vpřed a v tom smrž ze strachu o vlastní kůži v tak krkolomné poloze vstoupil do její mysli. Poyly se neobyčejně zostřila vnímavost, vidění se stalo zřetelnější, kůže citlivější. "Vrať se zpátky. Chyť to, ale nezabíjej. Dovede nás ke zbytku rodu," zazněl hlas v její hlavě.
"Tiše, nebo tě uslyší," zašeptala Poyly.
"Jen ty, Poyly, a Gren mne můžete slyšet; vy jste mé království."
Poyly se vplazila za chumáč hlupichlupa dřív, než se znovu vrátila na hřbet větve. Nepohnula ani lístečkem. Pomalu se plazila vpřed.
Nad drobnými bliznami hlupichlupových poupat zahlédla hlavu své oběti. Pěkná, mladá samice se pozorně rozhlížela kolem sebe; zpod koruny vlasů a clonící dlaně se dívaly temné, srnčí oči.
"Díky vašim slupkám ve vás nepoznala lidi. Proto se před vámi skrývá," řekl smrž.
Plácá nesmysly, pomyslela si v duchu Poyly. Ať už nás ta žena poznala nebo ne, stejně by se před cizinci ukryla. Smrž vstřebal její myšlenky a pochopil, proč byl jeho úsudek nesprávný. Přese všechny již získané znalosti měl ještě daleko k úplnému poznání lidské bytosti.
Taktně ustoupil z Poylyiny mysli a ponechal jí svobodu ve výběru způsobu, jak cizinku chytit.
Poyly, ohnutá doslova vpůli, udělala jeden a pak druhý krok vpřed. S nakloněnou hlavou čekala na smluvený signál od Grena.
Na druhé straně hlupichlupa zatřásl Gren větvičkou. Cizí žena se bleskově otočila za zvukem a jazykem si olízla otevřená ústa. Dřív, než stačila zpoza pasu tasit nůž, skočila jí Poyly na záda.
Praly se mezi měkkými lodyhami. Neznámá Poyly pevně stiskla hrdlo. Poyly ji na oplátku kousla do ramene. Zlaté vlasy se rozsypávaly po její tváři. Děvče kladlo tvrdošíjný odpor, ale už ji chytli. Zakrátko ležela spoutaná na větvi a visela na nich očima.
"Zasloužíte pochvalu! Teď nás dovede..." začal smrž.
"Ticho!" vychraptěl Gren, ale takovým tónem, že houba okamžitě poslechla.
Něco se rychle pohybovalo v horních vrstvách stromu.
Gren znal les. Věděl, jak hluk boje přitahuje dravce. Jen co dořekl, po nejbližším kmeni sjel ve spirále zřínek a vystřelil k nim jako pružina. Gren byl připravený.
Proti zřínkům jsou nože na nic. Úderem kyje ho odpálil do vzduchu jako rotujícího vlčka. Zřínek se zaklínil svým pružinovým ocasem a chystal se k novému útoku. Z listí se však obloukem snesl rejnolet, uchopil ho a klouzal s ním

dál.
Poly a Gren padli vedle svého zajatce a čekali. Strašidelné ticho lesa znovu znělo ze všech stran jako vlny. Les byl znovu bezpečný.
12
Jejich zajatkyně vůbec nemluvila. Na Poylyiny otázky vrtěla hlavou a křivila rty. Dostali z děvčete jen to, že se jmenuje Yattmur. Bylo vidět, že ji děsily zlověstné krejzlíky kolem jejich šíjí a lesknoucí se nárůstky na hlavách.
"Houbo, ona nemluví, protože se bojí," ozval se Gren, pohnutý krásou spoutaného děvčete sedícího u jejich nohou.
"Není zrovna nadšená, že tě vidí. Možná, že by bylo lepší nechat ji a jít dál. Najdeme jiné lidi."
"Udeř ji. Možná, že pak promluví," zazněl němý hlas smrže.
"Ale to ji vystraší ještě víc. "
"A možná jí to rozváže jazyk. Udeř ji do tváře, do té tváře, kterou, jak se zdá, tak obdivuješ..."
"Přestože mi od ní nic nehrozí?"
"Ty tvore hloupý, proč nedokážeš používat všechen svůj mozek najednou? Ohrožuje nás tím, že nás zdržuje."
"Asi máš pravdu. To mě nenapadlo. Musím přiznat, houbo, že myslíš daleko."
"Tak dělej, co ti říkám, a dej jí facku."
Gren váhavě zvedl ruku. Smrž cuknul jeho svaly. Dlaň bleskově dopadla na tvář Yattmur, až jí hlava odskočila. Poylyin výraz se změnil a tázavě se podívala na svého partnera.
"Hnusné obludy! Můj rod vás zabije," hrozila Yattmur a vycenila na ně zuby. Gren s leskem v očích znovu pozvedl dlaň.
"Chceš dostat ještě jednu? Mluv, odkud jsi."
Děvče sebou marně trhalo.
"Jsem jen jednou z Pastýřek. Děláš chybu, že mi ubližuješ, pokud jsi stejné rasy. Čím jsem ti ublížila? Sbírala jsem jen ovoce. "
"Chceme jen odpověď na pár otázek. A ty nám na ně budeš odpovídat." Pozvedl znovu ruku. Tentokrát se vzdala.
"Jsem Pastýřka. Pasu zaskáče. Nebojuji a neodpovídám na otázky. Pokud chcete, mohu vás jen dovést k svému rodu. "
"Pověz nám, kde žije tvůj rod. "
"Obýváme Okraj Černého Jícnu, jen kousek cesty odtud. Jsme mírumilovní. Nikdy nikomu neskáčeme na záda."
"Okraj Černého Jícnu? Zavedeš nás k nim?"
"Co zlého nám chcete udělat?"
"Nikomu nic zlého udělat nechceme. Kromě toho vidíš, že jsme jen dva. Čeho se tedy bojíš?"
Yattmur se zamračila, jako by jeho slovům nevěřila.
"V tom případě mne musíte postavit na nohy a uvolnit mi ruce. Moji lidé by mne neměli vidět se spoutanýma rukama. Neuteču vám."
"Probodl bych tě, kdybys to zkusila," řekl Gren.
"Učíš se," spokojeně zazněl smržův hlas.
Poly osvobodila Yattmur od pout. Děvče si přihladilo vlasy, promnulo zápěstí a začalo stoupat. Dvojice vítězů jí šla těsně v patách mlčícím listím. Víc už nepromluvili, ale v Poylyině srdci rostly pochybnosti, tím víc, že před jejíma očima zvolna končila bezhraničná nepřetržitost fikovníku.
Sestoupili za Yattmur ze stromu. Velké, mechřivou a bobušlehem ověnčené rumiště skalních úlomků stoupalo do výše podél jejich stezky. Za ním bylo další. Přestože klesali, nahoře se stále rozjasňovalo. Znamenalo to, že tu fikovník měl daleko ke své obvyklé výšce. Větve byly stále tenčí a zkroucenější. Na poutníky dopadly sluneční paprsky. Vrcholky se úplně dotýkaly Dna. Co to znamená?
Poly tu otázku v duchu zašeptala a smrž odpověděl.
"Les musí někde končit. Přicházíme k rumišti, na němž nemůže růst. Neboj se. "
"Asi se blížíme k Okraji Černého Jícnu. Bojím se toho jména, houbo. Vraťme se dřív, než budeme mít problémy."
"Nemáme se kam vrátit, Poly. Jsme tuláci. Můžeme jedině jít dál. Neboj se. Pomohu ti a nikdy tě neopustím."
Haluze byly příliš křehké a tenké, než aby je unesly. Yattmur seskočila a obloukem dopadla na tvrdý skalní výstupek. Poly a Gren přistáli vedle ní. Stanuli na zemi a nejistě na sebe pohlédli. Vtom Yattmur zvedla ruku.
"Poslouchejte! Zaskáči se blíží'" zvolala, když les zaduněl jako při lijáku. "To jsou zvířata, která loví můj rod. "
U paty jejich skalního výstupku se rozprostírala rovina. Nebyla to žádná odporná bažina plná hniloby a smrti, před níž byli Gren i Poly tak často varováni,když ještě byli součástí tlupy. Byla červenavě černá, podivně rozpukaná a potrhaná jako zamrzlé moře. Rostlo na ní jen málo rostlin. Zdálo se, jako by měla vlastní zkamenělý život. Byla poseta pokřivenými otvory, jež připomínaly zmučené pupky, oční důlky, ústa.
"Ty skály mají zlé tváře," zašeptala Poly zahleděná dolů. "Ticho! Jdou tudy," řekla Yattmur.
Když tak vyhlíželi a poslouchali, z hloubi lesa vyběhlo nezvyklým cvalem stádo podivných stvoření a rozsypalo se po poďobaném terénu. Ty chlupaté bytosti byly rostliny, které se během bezbřehých tisíciletí vycvičily k primitivnímu následovnictví zaječí rodiny.
Běhaly zvolna a neohrabaně v porovnání s druhem, který nahradily. Vláknitá stehna jim hlasitě skřípala a zaskáči se za běhu převalovali z boku na bok. Zaskáč měl výraznou hlavu s lopatovitou čelistí a velkýma ušima. Zbytek těla však neměl výrazný tvar ani barvu. Přední tlapy připomínaly ubohé, malé a nešikovné klacíky. Zato zadní pár byl značně delší a ze své zvířecí předlohy si zachoval alespoň něco ladnosti.
Gren a Poly z toho rozuměli jen málu. Pro ně byli zaskáči jen podivným, dříve neznámým druhem tvora s nepochopitelně špatně zformovanýma nohama. Pro Yattmur byli něco víc.
Ještě se ani pořádně neobjevili na dohled, když odmotala od pasu provaz se závažíčky a rozhoupala ho v rukou. Když

se pod skálou rozlehlo bušení a klepání blížících se zaskáčů, zručně jím mrštila. Provaz se rozvinul do primitivní sítě se závažíčky v křížení.
Povalila tři podivná stvoření. Bleskově se sesmekla dolů, popadla zaskáče, dřív než se vzpamatovali, a přivázala je ke šňůře.
Zbytek stáda se rozprášil, odběhl a zmizel. Tři chycené kusy stály pokorně s rostlinnou pasivitou. Jako by ten důkaz odvahy sňal tíži se srdce Yattmur. Podívala se na Grena a Poyly. Ta ji však ignorovala, ukazovala na rovinu před sebou a tulila se ke svému příteli.
"Podívej, Grene! O... obluda," vyrazila ze sebe. "Copak jsem neříkala, že je to sídlo ďáblovo?"
Pod širokým skalním pilířem, směrem, kterým utíkali zaskáči, bobtnala stříbřitá blána. Vydula se ve velký míč, mnohem vyšší než kterýkoli člověk.
"Hltobýl! Nedívejte se tam!" volala Yattmur. "Přináší to smůlu."
Fascinovaní přeměnou blány, nedokázali od ní odtrhnout oči. Změnila se ve velkou kouli, na níž vyrostlo osamocené oko, ohromné, rosolovité oko se zelenou zřítelnicí. Oko se natáčelo a nebylo pochyb o tom, že lidi pozoruje.
Těsně nad zemí se v bláně objevila rozlehlá škvíra. Několik posledních utíkajících zaskáčů si jí všimlo, znehybnělo a pak v půlkruhu zahnuli v novém směru. Šest zaskáčů skočilo do otvoru, který se za nimi okamžitě uzavřel jako tlama. Míč splaskl. .
"Pro ducha živého!" zatajil se Grenovi dech. "Co to bylo?"
"To byl hltobýl," řekla Yattmur. "Tys ho ještě neviděl? Tady kolem je jich plno, uchycených na skalních stěnách. Pojďte, musím donést zaskáče rodu."
Smrž se na věc díval jinak než Gren a Poyly a tak zazněl v jejich hlavách. Oba pak s nechutí sestoupili pod skalní pilíř. Hltobýl už splaskl úplně. Připlácl se a přimkl ke skále jako bezpočet záhybů vlhké látky. Pohybující se vypuklina těsně u země připomínala pytlík plný zaskáčů. Když si ho s údivem prohlíželi, sledoval je svým jediným proužkovaným zeleným okem. Potom se oko zavřelo. Měli dojem, že vidí jen skálu. Kamufláž byla dokonalá.
"Nic vám nemůže udělat," zazněl smrž. "Je to jenom žaludek."
Odešli. Znovu putovali za Yattmur a ztěžka našlapovali po nerovném terénu. U boku jim visela tři mrskající se stvoření. Šli, jakoby léta nedělali nic jiného.
Terén stoupal. Smrž jim poslal myšlenku, že určitě právě proto fikovník nad nimi řídne a čekal, co na to řeknou.
"Možná, že zaskáči mají tak dlouhé zadní nohy proto, aby mohli snáze lézt nahoru," ozvala se Poyly.
"Určitě ano," řekl smrž.
To je přece nesmysl, pomyslel si Gren. A když chtějí běžet zpátky? Smrž nemůže vědět všechno, jinak by nesouhlasil s tím hloupým Poylyiným nápadem.
"Máš pravdu, že nevím všechno," zaskočil ho smrž. "Já se ale rychle učím a to ty neumíš, protože ty, na rozdíl od předků tvé rasy, jednáš hlavně instinktivně."
"Co je to instinkt?"
"Nezkušenost," řekl smrž a dál to nerozváděl.
Konečně se Yattmur zastavila. Její počáteční zasmušilost ustoupila, byla docela veselá, jako by je jejich společná cesta sblížila.
"Jste uprostřed teritoria mého rodu, podle vašeho přání," řekla. "Tak je zavolej, řekni jim, že přicházíme s dobrými úmysly a že k nim promluvím," odpověděl Gren a dodal nespokojeně ke smržovi: "Ale nevím, co jim budu povídat. "
"Já ti to řeknu," zazněl smrž.
Yattmur pozvedla k ústům dlaň sevřenou v pěst a vyloudila z ní píštivý tón. Poyly a její partner se rozhlédli nervózně kolem sebe. Měli pocit, že bojovníci kolem nich vyrůstají v šelestu listí ze země. Poyly mrkla nahoru a uviděla, jak na ni z větví hledí cizí tváře.
Tři zaskáči se nepokojně vrtěli.
Gren i Poyly nehybně stáli a nechali se prohlížet.
Yattmuřin rod zvolna přistupoval blíž. Jako vždy tu měly značnou početní převahu ženy. Jejich pohlaví zdobily květy. Všechny byly ozbrojeny, řada z nich se krásou rovnala Yattmur. Několik mělo kolem pasu tytéž sítě se závažíčky jako ona.
"Pastýři," promluvila Yattmur, "přivedla jsem vám dva cizince, Poyly a Grena, kteří by s námi chtěli zůstat."
Smrž diktoval Poyly, co má říkat. "Jsme poutníci, nic vám neuděláme. Přijměte nás, pokud chcete odejít Vzhůru v míru. Teď potřebujeme odpočinek a úkryt, později vám můžeme ukázat, co umíme."
Z tlupy vystoupila zavalitá žena s páskou ve vlasech, do nichž si připnula lesklou mušli. Vztáhla ruku dlaní vzhůru.
"Vítejte, příchozí. Jmenuji se Hutweer. Vedu tyto Pastýře. Pokud s námi zůstanete, budete mě poslouchat. Souhlasíte?"
Pokud nebudeme souhlasit, mohou nás zabít, pomyslel si Gren. "Hned zpočátku musíme ukázat, že tu rozhodujeme my," řekl smrž. "Míří na nás jejich nože," řekl Gren.
"Bud budeme vládnout od první chvíle, nebo vůbec," odsekl smrž. Když tak stáli a hádali se, Hutweer netrpělivě tleskla do dlaní. "Odpovězte, cizinci! Budete poslouchat Hutweer?"
Musíme souhlasit, houbo.
Ne, Grene, nemůžeme si to dovolit.
Ale oni nás zabijí!
Tak ji musíš zabít první ty, Poyly!
Ne!
Já ti říkám, že ano.

Ne... Ne... Ne...
Jejich myšlenky se rozohňovaly stále více, úměrně tomu, jak narůstal jejich třístranný spor.
"Pastýři, pozor!" vykřikla Hutweer. Přistoupila o krok blíže, spustila dlaň k dýce za pasem a její tvář ztvrdla. Tihle cizinci nejspíš nebyli přáteli.
S cizinci se dělo něco podivného. Začali se svíjet v jakémsi nepozemském tanci. Poylyiny ruce se ohnuly a dotkly se dlaněmi temně se lesknoucího krejzlíku kolem šíje. Pak ale jako by je nějaká síla odtáhla. Oba se kroutili a podupávali nohama. Jejich tváře roztahovala a vraštila neviditelná bolest. Z úst jim tekla pěna a ve vrcholném okamžiku svlažili tvrdou skálu vlastní močí.
Pohybovali se líně, zatáčeli, otáčeli, ohýbali, hryzali se do rtů a jejich oči se dívaly šíleně a nic neviděly.
Pastýři zděšeně ustoupili.
"Spadli na mne z nebe! Jsou to určitě duchové!" zvolala Yattmur a zakryla si tvář dlaněmi.
Hutweer upustila tasenou dýku a pobledla v obličeji. To bylo znamení pro její družinu. Ve vystrašeném chvatu upustili zbraně a skryli tváře v dlaních.
Jen co smrž zjistil, že mimovolně dosáhl toho, čeho chtěl, přestal s pokusy vnutit svou vůli Poyly a Grenovi. Houba uvolnila svůj stisk, ale musela je znovu paralyzovat, jinak by se znovu pokusili vzbouřit.
"Poyly, dosáhli jsme toho, čeho jsme chtěli," řekl svým harfím hlasem. "Hutweer před námi klečí. Musíš k nim teď promluvit."
"Nenávidím tě, houbo," řekla ponuře. "Ať tu práci za tebe dělá Gren. Já ji dělat odmítám."
Pod značným tlakem smrže Gren přistoupil k Hutweer a vzal ji za ruku.
"Teď, když jste nás poznali," řekl, "nemusíte se nás už bát. Jen nikdy nezapomeňte, že jsme duše navštěvované duchy. Budeme spolupracovat. Společně vytvoříme silný rod, v němž budeme žít v míru. Lidé už nebudou nikdy víc pronásledováni lesem. Vyvedeme vás z lesa k výšinám."
"Východ z lesa je pár kroků před vámi," skočila mu do řeči Yattmur. Podala ulovené zaskáče jedné z žen a vystoupila dopředu, aby slyšela, co Gren říká.
"Dovedeme vás ještě dál," odpověděl Gren.
"A osvobodíte nás od ducha Černého Jícnu?" odvážně se zeptala Hutweer.
"Povedeme vás tam, kam si zasloužíte," ujistil Gren. "Nejdřív se má společnice, duch Poyly a já musíme najíst a vyspat. Pak si s vámi promluvíme. Teď nás zaveďte do svých úkrytů."
Huttwer se hluboce poklonila a zmizela pod zem přímo tam, kde stála.
13
Popukaná lávová půda byla proděravěná mnoha otvory. Někde se propadla země sama, jinde vyhloubili podzemní úkryty Pastýři. Tady žili v podmínkách blízkých bezpečí a noci, v jeskyni s východy umístěnými v příhodných místech nad jejich hlavami.
S pomocí Yattmur sestoupili Poyly a Gren do šera šetrnějším způsobem než Hutweer. Byli usazeni na lůžka a okamžitě dostali jídlo.
Ochutnali zaskáče, kterého Pastýři připravili způsobem, který poutníci neznali. Byl dochucen zeleninou a díky pepři byl ostrý. Zaskáč, jak řekla Yattmur, byl jedním ze základních jídel. Existovaly však i speciality, které teď servírovali Grenovi a Poyly.
, "Tomu se říká ryba," řekla Yattmur, když jídlo pochválili. "Pochází z Dlouhé Vody, která vytéká z Černého Jícnu. "
Smrže to zaujalo a přinutil Grena, aby položil otázku. ".Jak ty ryby chytáte, když žijí ve vodě?"
"My je nechytáme. Nechodíme k Dlouhé Vodě. Žije tam podivný rod Rybářů. .Jednou za čas se s nimi setkáváme a na znamení dobrého soužití vyměňujeme naše zaskáče za jejich ryby. "
Život Pastýřů se zdál být příjemný. Poyly chtěla poznat důkladně všechny jeho klady a tak se zeptala Hutweer: "Máte hodně nepřátel?"
Hutweer se usmála.
"Vůbec žádné. Polyká je náš nepřítel číslo jedna, Černý .Jícen, protože si myslíme, že je lepší mít jednoho velkého nepřítele, než stádo malých. "
Když to smrž uslyšel, začal se pilně radit s Grenem. Gren se už naučil rozmlouvat s houbou v myšlenkách bez užití hlasu - umění, které Poyly nikdy neovládla.
"Musíme si ten Jícen, o němž tu pořád mluví, prohlédnout," zazněl smrž. "Čím dřív, tím lépe. A protože jste ztratili tvář díky tomu, že jíte jako obyčejní lidé, musíš teď pronést ohromující řeč. Najdeme ten Jícen a promluvíme tam a ukážeme jim, jak málo se ho bojíme."
"Ne, houbo! Nápad je to chytrý, ale nemá smysl! Pokud se ti bodří Pastýři bojí Černého Jícnu, bál bych se ho raději také. "
"Pokud si myslíš tohle, pak jsme ztraceni."
"Já i Poyly jsme na pokraji sil. Ty nevíš, co je to únava. Pojďme spát tak, jak jsi to sliboval."
"Spíte celou dobu. Nejdřív musíme ukázat, jací jsme silní."
"Jak to máme ukázat, když téměř padáme únavou?" přerušila je Poyly.
"Chcete, aby vás ve spánku zabili?"
A tak smrž dosáhl svého a Gren s Poyly požádali o doprovod k Černému Jícnu. Pastýře to evidentně vyděsilo. Hutweer utišila polekané šeptání.
"Stane se, jak říkáte, ó duchové. Iccalle, vystup!" vykřikla a hned na to vyskočil z hloučku mladý muž s bI1ým kostěným amuletem ve vlasech. Na uvítanou napřáhl k Poyly ruku dlaní vzhůru.
"Mladý Iccall je náš nejlepší zpěvák," řekla Hutweer. "S ním se vám nic nestane. Ukáže vám Černý Jícen a dovede vás

zpět. Budeme čekat na váš návrat."
Vyšli znovu do jasného, neutichajícího dne. Zastavili se, mhouřili oči a pod nohama je hřála pemza. Iccall se na Poyly zářivě usmál. "Vím, že jsi unavena, ale to místo, kam vás vedu, je nedaleko."
"Ó, jak jsi milý, ale já nejsem unavena," odvětila Poyly a usmála se, protože Iccall měl velké, tmavé oči, jemnou pleť a svým způsobem byl stejně hezký jako Yattmur. "Máš pěknou kostěnou ozdobu ve vlasech, vypadá to, jako by měla žilky na listu. "
"Takové kosti jsou řídké, ale možná se mi podaří získat jednu pro tebe."
"Zbytečně se zdržujeme," ostře řekl Gren Iccallovi a pomyslel si, že ještě nikdy neviděl u muže tak pitomý úsměv. "Co zmůže obyčejný zpěvák, pokud jím vůbec jsi, proti tak mocnému nepříteli, jakým je Černý Jícen?"
"Protože když Jícen zpívá, já také zpívám a navíc lépe," řekl Iccall aniž by ho to sebeméně vyvedlo z rovnováhy. Pak je vedl mezi křovinami a rozpukanými skalními úlomky.
Jak předpověděl, cesta nebyla dlouhá. Terén se zvedal zvolna, ale nepřetržitě. Zároveň stále častěji viděli na povrchu ničím neporostlou červenočernou vulkanickou skálu. Dokonce i fíkovník, který mohutnými kroky prošel tisíce kilometrů pevniny, tu byl bezmocný. Jeho nejkrajnější kmeny, pokryté od posledního výronu lávy šrámy, ještě ve vzduchu vypouštěly kořeny, jež jako chtivé prsty pronikaly skálou v cestě za potravou.
Iccall se protlačil mezi nimi, přiklekl za balvanem a gestem je zval k sobě. Napřáhl ruku.
"Tam je Černý Jícen," zašeptal.
Poyly a Gren se roztřásli. Samotná představa otevřeného prostoru neměla v psychice lesních lidí místo. A teď se dívali do dálky očima ohromenýma údivem, že něco tak neuvěřitelného může vůbec existovat.
Rozprostíralo se před nimi rozpukané a zvlněné lávové pole. Stoupalo a vzdalovalo se k nebi, až nakonec přešlo do ohromného rozdrásaného kužele. Přestože byl na odlehlém místě, nevlídně a pyšně panoval nad celým okolím.
"To je Černý Jícen," znovu zašeptal Iccall a pozoroval zděšení na Poylyině tváři.
Ukázal palcem na spirálu kouře, která se vznášela nad okrajem kuželu a zvolna stoupala k nebi.
"Jícen dýchá," řekl.
Gren zvedl oči od kuželu a ohlédl se k lesu za svými zády. Znovu se ujišťoval, že odvěký les existuje. Pak opět kužel přitáhl jeho pohled a Gren cítil, jak smrž bloudí v hlubinách jeho mysli. Točila se mu z toho hlava. Otřel si dlaní čelo. Zatmělo se mu v očích. To houba projevovala nelibost nad tímto gestem.
Smrž se stále hlouběji zavrtával do odvrácené strany podvědomí Grenovy paměti, jako opilec přehrabující se ve vybledlých fotografiích ze své minulosti. Gren ztratil orientaci. Míhaly se mu ty pomíjivé obrázky; některé ho zvláštně dojímaly, nechápal však žádný. Omdlel a sesunul se na lávu.
Poyly s Iccallem ho zvedli, ale záchvat mdloby už pominul. Smrž opět dosáhl svého cíle.
Triumfálně ukázal Grenovi obraz. Když se Gren probral, vysvětlil mu, co znamená.
"Pastýři se bojí stínů, Grene. Nemáme se čeho bát. Jejich mocný Jícen je jen sopka a navíc není právě moc velká. Neublíží ani dítěti. Zdá se, že je úplně vyhaslá." A předvedl Grenovi a Poyly, co je to vulkán. Využíval přitom znalostí získaných z jejich paměti.
Uklidněni se pak vrátili do podzemního obydlí rodu, kde je očekávali Hatweer, Yattmur a ostatní Pastýři.
"Viděli jsme Černý Jícen a vůbec se ho nebojíme," oznámil Gren.
"Budeme spát klidně a budeme mít příjemné sny. "
"Když Černý Jícen volá, každý k němu musí jít," řekla Hutweer. "I když jste možná mocní. Posmíváte se, protože jste viděli pouze mlčící Jícen. Až začne zpívat, uvidíme, jak zatančíte, ó duchové!"
Poyly se zeptala, kde sídlí Rybáři, rod, o němž se zmiňovala Yattmur. "Z místa, kde jsme stáli, není možné dohlédnout jejich rodné stromy," objasnil Iccall. "Dlouhá Voda vytéká z břicha Černého Jícnu. Tu jsme také díky zakřivení terénu neviděli. Nad Dlouhou Vodou stojí stromy a tam žijí Rybáři, podivný lid, který své stromy uctívá."
V tom okamžiku se do Poylyiných myšlenek vmísil smrž a donutil ji ,aby položila otázku. "Ó, Hutweer, jakým kouzlem Rybáři, kteří žijí mnohem blíže k Černému Jícnu, dokáží odolat jeho volání?"
Pastýři si mezi sebou začali šeptat. Chvatně hledali odpověď, ale žádná neseděla. "Rybáři mají dlouhé, zelené ocasy, ó duchu," řekla nakonec jedna z žen.
Toto odůvodnění se nezdálo ani jí, ani nikomu z přítomných. Gren se zasmál a smrž ho přinutil k tirádě.
"Ó, vy děti holého nesmyslu, málo víte a příliš si vymýšlíte. Možpak věříte, že lidem mohou vyrůst dlouhé, zelené ocasy? Jste naivní a bezradní, ale my se o vás postaráme. Jen co se vyspíme, půjdeme k Dlouhé Vodě a vy všichni půjdete za námi.
Tam vytvoříme Velký Rod. Spojíme se nejdříve s Rybáři a později i s dalšími rody z lesa. Nebudeme už více bázlivě utíkat. To nás se budou bát všichni tvorové. "
V mozkové tkáni smrže vyrostl obraz plantáže, jakou pro něj lidé založí. Tam se pod jejich péčí bude v klidu rozmnožovat. Hned si uvědomil jeden nedostatek - neměl dost hmoty, aby se mohl znovu rozdělit a ovládnout tak některé Pastýře. Ale jen co patřičně vzroste, nadejdou dny klidného růstu a vegetování pod pečlivým dohledem. To mu nakonec umožní ovládnout celé lidstvo. Vyslal svůj zápal Grenovi.
"Nebudeme více obětmi houští. Zabijeme ho. Zabijeme džungli i všechny její příšery. Ponecháme jen dobré tvory. Založíme zahrady a budeme v nich růst ve stále větší sílu, dokud svět nebude náš, tak jak tomu bylo dávno."
Bylo ticho. Pastýři se po sobě nejistě dívali, s nadšením i v úleku zároveň.
Poyly si myslela, že Gren mluví o příliš velkých a nekonkrétních věcech. Grenovi samotnému bylo všechno jedno. Přestože považoval smrže za silného spojence, nenáviděl mluvení, k němuž ho smrž nutil a činnosti, které často prostě překračovaly hranici srozumitelnosti.
Padl unaveně do kouta a doslova okamžitě usnul. Poyly si lehla a také hned usnula. Byla stejně lhostejná k tomu, co si

myslí ostatní.
Pastýři je zpočátku se zájmem pozorovali a nehýbali se z místa. Po chvíli Hutweer tleskla do dlaní na znamení rozchodu.
"Ať se prospí," řekla.
"Jsou to podivní lidé! Zůstanu u nich," nabídla se Yattmur. "Není třeba. Stačí, že se o ně staráme, když jsou vzhůru, "odpověděla Hutweer a postrkovala před sebou Yattmur k východu.
"Uvidíme, co budou naši duchové dělat, až zazpívá duch Černého Jícnu," zamručel Iccall a vylezl ven.
14
Zatímco Gren a Poyly byli pohrouženi do sna, smrž byl ve střehu. Spánek pro něj nic neznamenal.
V tomto okamžiku houba připomínala malého chlapce, který vlezl do jeskyně a zjistil, že je plná klenotů. Našel bohatství, o němž sám majitel neměl ani potuchy. A smrž by nebyl smržem, kdyby odolal pokušení všechny ty poklady prozkoumat.
Řada nezvyklých přízraků rušila sny, jež se zdály Poyly a Grenovi. Celé bloky minulých poznatků se objevovaly jako města v mlze, vybuchovaly před jejich spícíma očima a mizely. Smrž přitlumil ostatní myšlenky, aby nezvyšoval odpor vrstev nevědomosti, přes něž pronikal. Prodíral se do hloubi potemnělých chodeb paměti, kde se hromadily intuitivní reakce Grena a Poyly.
Byla to dlouhá cesta. Byla plná znamení, setřených bezpočtem pokolení, jež sváděla na scestí. Smrž zvolna sestupoval do archivů dní, které předcházely vzrůstu sluneční aktivity, do dní, kdy člověk byl mnohem inteligentnější a agresivnější bytostí, na rozdíl od své současné karikatury. Nadšený a udivený studoval velké civilizace a pak couvl ještě dál, daleko do minulosti. Ocitl se v bezesporu nejodlehlejším a nejtajemnějším období dějin člověka, dřív, než začala jeho existence, kdy neměl dokonce ani oheň, aby se v noci ohřál. Neměl ani mozek, aby vedl jeho ruku na lovu.
A tam, bloudící po hmatu na samém dnu lidské paměti, udělal smrž svůj ohromující objev. Na mnoho úderů srdce upadl do bezvládnosti, než dokázal zcela pochopit význam toho, nač narazil.
Grena i Poyly vzbudilo znění v mozcích. Vyčerpaně se převraceli z boku na bok, ale před vnitřním hlasem nebylo úniku.
"Grene! Poyly! Objevil jsem něco obrovského. Jsme mnohem bližší příbuzní, než si myslíte!"
Smrž, pulsující výbuchem emocí, s jakým se u něj doposud nesetkali, vrhl před ně obrazy uschované v propastech jejich vlastní nevědomé paměti.
Nejdřív jim ukázal zlatý věk člověka, časy krásných měst a autostrád, epochu smělých cest na nedaleké planety. Bylo to období skvělých organizací a asociací, koalicí, komun a výborů. Lidé však evidentně nebyli šťastnější než jejich předkové. Stejně jako oni žili pod tlakem různých protikladů. Navíc po miliónech hynuli při ekonomických nebo totálních válkách.
Potom - ukazoval smrž - co se Slunce dostalo do sebezničující fáze, teplota na Zemi začala stoupat. Lidé, kteří důvěřovali své technice, se na tento kritický moment připravovali.
"Nechci nic víc vidět;" zakvílela Poyly, protože to byly velmi ostré a bolestné scény. Smrž však v její hlavě pokračoval ve vnuceném výkladu, jako by to neslyšel.
Během příprav byli lidé stále nemocnější. Slunce je zaplavovalo novým pásmem záření a celé lidstvo začalo zvolna podléhat podivné chorobě. Zaútočila na jejich pokožku, oči - i mozky.
Po dlouhém období utrpení si vůči záření vypěstovali odolnost. Vyštrachali se z postelí. Ale něco se změnilo. Už neměli sílu vládnout, chápat, bojovat.
Byly to jiné bytosti!
Rozlezli se daleko od svých velkých a překrásných měst, opustili vlastní domy, jako by všechno, co jim bylo kdysi blízké, bylo náhle cizí. Roztříštily se i jejich společenské struktury a během jediné noci zmrtvěla veškerá organizace.
Tehdy vyrazil do ulic množící se plevel a pyl zatančil nad pokladnami v obchodech. Začal útok džungle.
Pád člověka neprobíhal postupně, ale jediným, hrozným otřesem, jenž připomínal zřícení vysoké věže.
"Dost," vzbouřil se Gren proti vůli smrže. "To, co bylo, se nás netýká. Proč by nás mělo zajímat něco, co se přihodilo tak dávno? Přestaň nás unavovat! Nech nás spát."
Zachvátil ho podivný pocit - rozvibroval se celý vnitřek jeho těla, zatímco povrch byl klidný. Smrž mu v přeneseném slova smyslu třásl rameny.
"Jste jako dřevění," zazněl zachvácený horečkou. "Musíš mě vyslechnout. Podívej. Klesáme teď do soumračných dní, kdy člověk neměl historii ani dědictví, kdy dokonce ani nebyl člověkem. Byl tehdy ubožák podobný tomu, jakým jsi nyní ty..."
Poyly a Gren neměli jiné východisko, než sledovat další vize. Přes to, že všechno bylo zamžené a mlhavé, uviděli opičkám podobné lidi sestupující ze stromů a bosky běhající kapradím. Byli to malí, plaší lidé, kteří neznali řeč. Sedali si na bobek, poskakovali, skrývali se v podrostu.
Detaily byly nevýrazné, protože nikdy nebyly výrazně zaregistrovány. Pachy a zvuky byly ostré, ale zároveň dráždivé jako tajemství. Poyly a Gren viděli jen záblesky v pološeru, v němž ty malé bytosti pradávného světa vznikaly, radovaly se, umíraly.
Z nepochopitelných důvodů je ovládl smutek a Poyly se rozplakala.
Objevil se výraznější obraz. Tlupa malinkých lidiček se čvachtala v bahně pod gigantickým kapradím. Z kapradí jim na hlavy něco padalo. V padajících drobcích poznali houbu - smrže.
"V tomto raně oligocénském světě byl můj druh prvním druhem obdařeným inteligencí," zazněla houba. "Toto je důkaz! V ideálních podmínkách stínu a vlhka jsme jako první objevili sílu myšlení. Ale mysl potřebuje články, které by mohla řídit. A tak jsme se stali parazity těch malých stvoření, vašich předků z dávných dob!"
A houba znovu vlekla Poyly i Grena časem vpřed a ukazovala jim pravdivou historii evoluce člověka, která byla stejně tak jeho vlastní historií, protože houby se z parazitů staly symbionty.

Zpočátku přilnuly k vnější straně lebek opolidí. Později, když se opolidé začali díky tomuto mozku rozvíjet, když se naučili organizovat a lovit, zvolna jim zvětšovaly objem lebky. Houby stále vystavené nebezpečí se konečně přesunuly dovnitř, staly se prakticky součástí člověka a pod vypuklým krytem kostí zdokonalily své dovednosti...
"A tak vzniklo skutečné lidstvo," zněl smrž a zavalil je hromadou obrazů. "Lidé rostli a podmanili si svět, zapomněli vše o původu svého úspěchu, o smržovitém mozku, který žil a umíral spolu s nimi... Bez nás by zůstali na stromech, tak jako teď bez vaší pomoci žijí naše rody."
Aby nebylo pochyb, znovu vzkřísil jejich utajené vzpomínky z dob, kdy Slunce vešlo do svého posledního stadia a celé lidstvo se roznemohlo.
"Lidé byli fyzicky silnější než smrži a.i když přežili vzrůst slunečního záření, nepřežily ho jejich symbiotické mozky. Zemřely tiše, uvařené zaživa v malých kostěných schránkách, jež si pro sebe vybudovaly. Opustily člověka... nechaly ho na pospas jeho vlastnímu osudu se skutečným mozkem nepříliš lepším než mozky vyšších druhů zvířat... Není divu, že člověk přišel o svá spanilá města a znovu vystoupil na stromy!"
"Pro nás to nemá žádný význam, vůbec žádný," škemral Gren. "Proč nás teď trápíš tou prastarou katastrofou, kterou všechno před milióny let skončilo?"
V hlavě se mu rozezněl tichý zvuk, který byl snad smržovým smíchem. "Protože drama možná ještě neskončilo! Jsem silnější než tamti mí pradávní předci. Já vydržím silné záření. Stejně je tomu s tvým druhem. Nadešla historická chvíle, čas, abychom začali další etapu symbiózy, která bude stejně veliká a bohatá jako ta, která kdysi zformovala malé opice tak, že dolétly ke hvězdám! Hodiny inteligence znovu začaly odbíjet. Hodiny mají znovu ručičky..."
"Ničemu nerozumím, Grene, on zešílel!" volala Poyly, vyděšená zmatkem pod přivřenými víčky.
"Slyšte, jak bijí hodiny!" zněl smrž. "Bijí pro nás, děti!"
"Ach! Slyším je!" vyjekl Gren a horečnatě se svíjel na lůžku.
K jejich uším ze všech stran doléhal zvuk, který tlumil vše ostatní zpěv znějící jako ďábelská hudba.
"My se zblázníme, Grene!" křičela Poyly. "To je strašlivá píseň!"
"Zvony! Zvony!" hučel smrž.
Gren i Poyly se probudili a usedli. Koupali se v potu s rozohněnou houbou kolem hlav a krků. Strašlivá hudba však přicházela stále a byla ještě strašnější!
Přes hluk zmatených myšlenek jim došlo, že jsou teď jedinými obyvateli jeskyně pod vrstvou lávy. Všichni Pastýři zmizeli.
Hrozivé tóny, které slyšeli, přicházely zvenčí. Jen těžko by dokázali vysvětlit, proč je naplňovaly takovou hrůzou. Průvodní motiv zněl téměř jako písnička, žádný klíč k řešení záhady však nenabízel. Bylo to hraní nikoli pro uši, ale pro krev. A krev v odezvu na volání chvílemi stydla a chvílemi zase kolovala živěji.
"Musíme jít!" řekla Poyly a s námahou se zvedla. "To je zpěv k pochodu."
"Co jsem to udělal?" vyjekl smrž.
"Co se stalo?" zeptal se Gren. "Proč musíme jít?"
Přitiskli se vystrašeně k sobě, ale věděli, že tak nemohou zůstat. Údy se jim pohybovaly proti jejich vůli. Ať už byl ten strašný zpěv čímkoliv, nutil je postupovat směrem ku svému zdroji. Dokonce ani smrž si nemyslel, že je možné udělat něco jiného.
Bez citu v tělech se vyškrábali na vrchol nakloněné skalní roviny, která sloužila jako schody, a ocitli se uprostřed přízraku.
Tady kolem nich obludná hudba dula jako vichr. Přesto se žádný list ani nepohnul. Hudba jimi vztekle trhala a rvala jim údy. Nebyli však jedinými tvory, kteří odpovídali na to volání sirény. Létající, běhající, skákající, lezoucí tvorové, ti všichni směřovali přes louku. Drali se jediným směrem - k Černému Jícnu. .
"Černý Jícen!" vykřikl smrž. "Černý Jícen nám zpívá a my musíme jít! "
Melodie zmámila nejen jejich uši, ale i ,oči. Částečně sebrala citlivost sítnicím, takže celý svět se jim zdál černobílošedivý. Bílé lesknoucí se nebe nad jejich hlavami rušila šeď listí. Pod jejich rozběhlými chodidly se ježily černošedé skály. Gren i Poyly se s pažemi napřaženými před sebe rozběhli vpřed mezi ostatní tvory, kteří se snažili předstihnout jeden druhého.
Tehdy v tom víru děsu a hrůzy zahlédli Pastýře.
Stáli jako hlouček stínů pod posledními kmeny fikovníku. Pastýři byli připnuti pásy nebo přivázáni provazy ke kmenům. Uprostřed nich stál zpěvák Iccall, uvázaný stejně jako ostatní. Teď zpíval! Zpíval ve značně nevýhodné pozici, zkroucený, jakoby měl zlomený vaz. Jeho svěšená hlava měla pohled zabodnutý do země.
Zpíval, seč mu vzduch v plicích a krev v srdci stačily. Zpěv se nesl mužně jako výzva síle písně Černého Jícnu. Měl svou vlastní sílu, moc vzepřít se zlu, které by mohlo vtáhnout všechny Pastýře do zdroje té druhé melodie.
Pastýři naslouchali Iccallovým slovům v ponurém hloučku. Nezůstávali však nečinní. Přivázáni ke kmenům vrhali před sebe své provazové sítě a chytali stvoření, jež se míhala kolem nich jako odpověď na přijaté pozvání.
Poyly ani Gren nedokázali porozumět tomu, co Iccall zpíval. Nikdo je to nenaučil. Poselství v jeho písni ztlumil dech Černého Jícnu.
Zběsile se vzpínali jeho síle - zběsile, ale marně. Drali se dál, sami proti sobě. Třepotající křídla ptakorostů je bila po tvářích. Celý ten bíločerný svět se vzpínal a plazil jediným směrem! Jedině Pastýři zůstali neteční, zaposlouchaní do Iccallovy písně.
Když Gren zakopl, pádící rostlinní tvorové ho přeskakovali.
Jako další se z lesa vyrojili zaskáči a proskákali kolem nich. Pastýři, neustále zoufale soustředění na Iccallovu píseň, lovili v tomto chaosu jednotlivé míjející je kusy zvěře tak, že je poráželi a podřezávali.
Poyly a Gren právě míjeli poslední Pastýře. Postupovali rychleji, protože strašná melodie nabírala na síle. Ležel před

nimi otevřený prostor. V pozadí, orámovaný baldachýnem ze zbytků větví, trčel Černý Jícen! Když uviděli tuto scenérii, z úst se jim vydral přidušený výkřik – čeho vlastně? nadšení? nebo snad děsu?
Děs měl teď tvary, nohy a pocity, oživené písní Černého Jícnu.
Viděli prázdnými zřítelnicemi, jak do něj ve spěchu a co mu síly stačily, zahýbal proud života, jako odpověď na jeho prokleté pozvání. Proud spěchal přes lávové pole a vzhůru do vulkanických svalů, aby se konečně mohl triumfálně vrhnout přes okraj do propastného velkého otvoru!
Další obraz, při němž krev tuhla v žilách, je udeřil do očí. Nad okrajem Jícnu se objevily tři ohromné, dlouhé, chitinové prsty a pružně se kývaly v rytmu neodbytné melodie.
Oba při tomto pohledu vykřikli, zdvojnásobili však rychlost – jako by je ty šedé prsty zvaly.
"Ó, Poyly! Ó, Grene! Grene!"
Křik k nim dolétl jako bledý ohýnek. Nezastavili se. Grenovi se podařilo na vteřinku pohlédnout zpět na chvějící se čerň a šeď lesa.
Poslední Pastýř, kterého míjeli, byla Yattmur. Bez ohledu na Iccallovu píseň strhla provazy, jež ji držely u stromu. Vlasy jí vlály na všechny strany, když se k nim probíjela po kolena ponořená ve vlnách života. Její paže se k němu natahovaly, jako paže milé ze snové vidiny.
V podivném světle byla její tvář šedá. Odvážně běžela a stejně jako Iccall zpívala píseň, která měla porazit tu druhou, ďábelskou melodii.
Gren se znovu podíval na Černý Jícen a okamžitě zapomněl na Yattmur. Dlouhé, lákající prsty volaly právě jeho.
Držel Poylyinu dlaň ve své a míjel právě jeden ze skalních výstupků, když ho Yattmur chytila za ruku.
Na spásnou chvíli odvrátila jejich pozornost. Smrž bleskově uviděl šanci vyrvat se zpod jařma.
"Zahněte!" zazněl. "Zahněte, jestli je vám život milý!"
Těsně u cesty vyrůstal podivný hájek mladých kmínků. Ruku v ruce namáhavě zahnuli k pochybnému úkrytu. Mihl se kolem nich zaskáč, který se hnal zkratkou. Zmizeli v šedi.
Pojednou děsivý zpěv Černého Jícnu ztratil hodně na své síle. Yattmur padla Grenovi se vzlykáním do náruče.
Záchrana však byla ještě daleko.
Poyly se náhodou dotkla pružného prutu a vykřikla. Lepkavý maz jí skápl na hlavu. Sevřela křečovitě prsty prut a třásla jím, aniž by věděla, co dělá.
Když se rozhlédli, rozpačitě si uvědomili, že se ocitli v jakési nevelké zahradě. Podrážděný zrak je zavedl do pasti.
Zaskáč, který sem vběhl před nimi, už neodvratně ztuhl ve hmotě vyměšované pruty.
Yattmur jako první pochopila pravdu.
"Hltobýl!" volala. "Spolkl nás hltobýl!"
"Prosekejte si tím cestu, rychle!" zazněl smrž. "Nůž, Grene, rychle, rychle! Tráví nás! "
Otvor za jejich zády se zavřel. Byli odříznuti úplně. Past se smrštila a začala se na ně sesouvat. Zmizel dojem háječku. Byli v hltobýlově žaludku.
Tasili nože a vrhli se do boje o holý život. Pruty kolem, tak přesvědčivě imitující kmínky mladých stromů, se ohýbaly a skládaly jako teleskopy. Strop klesal a ze svých faldů vyměšoval dusivou želatinu. Gren vyskočil vysoko nahoru a prudce sekl nožem. V povlaku hltobýlu se objevila značná trhlina.
Obě děvčata ji pomáhala zvětšit. Když pytel splaskl, dokázali právě vystrčit hlavy skrz trhlinu a uniknout tak nepochybné smrti.
Vrátil se však dřívější děs. Křik smrti vycházející z Jícnu jim znovu zpěnil krev v žilách. S dvojnásobnou energií řezali hltobýla, jen aby se uvolnili a mohli odpovědět na hrozivé volání.
Byli už téměř volní. Jen nohy vězely po kotníky v rosolu. Hltobýl přisedlý na věky ke skalnímu pilíři nemohl uslyšet volání Černého Jícnu. Splaskl už úplně a jeho jediné oko s ponurou bezmocí sledovalo jejich snahu rozsekat ho na kousíčky.
"Musíme jít!" vykřikla Poyly, které se konečně podařilo se osvobodit. S její pomocí se ze zbytků tvora vyrval i Gren a Yattmur. Když odbíhali, viděli, jak hltobýl zavírá oko.
Ztratili víc času, než tušili. Lepivý povlak na nohou zpožďoval jejich běh. Razili si cestu lávou a zbytky sil odolávali neustávajícím nárazům jiných tvorů. Yattmur už neměla sílu začít znovu zpívat. Jejich vůli oslabila moc Černého Jícnu.
Začali se drápat na svah kužele uprostřed pádící fantasmagorie života. Tři dlouhé prsty se kývaly shůry v gestu zlověstného pozvání. Objevil se čtvrtý a za ním pátý prst, jakoby to, co se dělo ve vulkánu, postupně směřovalo k vyvrcholení.
Jejich oči bloudily v šedé vatě, srdce jim bila, zatímco melodie nesnesitelně narůstala. Zaskáči předváděli, co dokáží jejich dlouhé zadní nohy, když se hnali skokem po těch nejstrmějších svazích.
Míjeli je a řítili se k okraji kráteru, z něhož se chtěli odrazit ke svému poslednímu skoku za neznámou vábivou silou...
Udýchaní, brzděni lepkavou hmotou na chodidlech, zdolávali posledních pár metrů, jež je dělily od Černého Jícnu.
Přízračná píseň zmlkla v polovině noty. Přišlo to tak neočekávaně, že se natáhli jak širocí, tak dlouzí. Ovládl je pocit vyčerpání a úlevy. Leželi se zavřenýma očima a vzlykali. Bylo ticho, píseň umlkla nadobro.
Gren vyslechl mnoho úderů svého srdce, než otevřel jedno oko.
Barvy okolního světa se vracely znovu na své místo, bílou znovu nahradila růžová, šedá se měnila v blankytnou, zelenou a žlutou, černá se změnila na temné pozadí lesa. V jednom okamžiku se v něm vše ovládající touha proměnila v odpor k tomu, co právě chtěli udělat.
V okolí shromáždění tvorové, kteří nestihli naplnit tu bolestnou rozkoš sebeponoření do Černého Jícnu, evidentně sdíleli jeho pocity. Otočili se a belhali se zpět k lesnímu úkrytu. Nejdřív zvolna, potom stále rychleji, až se jejich nedávný úprk obrátil opačným směrem.

Brzy byla krajina pustá.
Pět dlouhých, příšerných prstů znehybnělo. Už si nevšímaly lidí na okraji Černého Jícnu. Potom se jeden po druhém schovaly. V Grenovi zanechaly představu jakési nedefinovatelné obludy dloubající se v zubech po hnusném jídle.
"Kdyby nebylo hltobýlu, bylo by už po nás," ozval se. "Není ti nic, Poyly?"
"Dej mi pokoj," řekla, aniž by sňala dlaně z tváře.
"Máš dost síly, abys mohla jít? Proboha, vraťme se k Pastýřům."
"Stůj!" vykřikla Yattmur. "Oklamali jste Hutweer i ostatní. Řekli jste jim, že jste mocní duchové. Po tom, jak jste se hnali do Černého Jícnu, už vědí, že mocní duchové nejste. Protože jste je oklamali, určitě vás zabijí, když se vrátíte. "
Gren i Poyly se na sebe bezradně podívali. Bez ohledu na smržovy manévry toužili být součástí tlupy Pastýřů. Perspektiva další osamělé cesty je vůbec nelákala.
"Nebojte se," uslyšeli smrže, který četl jejich myšlenky. "Existují ještě jiné rody! Co třeba ti Rybáři, o kterých jsme slyšeli? Dělají dojem mnohem poddanějšího rodu, než jsou Pastýři. Popros Yattmur, aby nás tam zavedla."
"Jak daleko je odsud k Rybářům?" zeptal se Gren děvčete z Pastýřů. Usmála se na něj a stiskla mu ruku. "S radostí tě k nim zavedu. Odsud je vidět jejich sídliště."
Yattmur ukázala směrem k úpatí sopky. Na druhé straně hory u základny Černého Jícnu byla vidět puklina. Z pukliny vytékal široký, dravý proud.
"Tam teče Dlouhá Voda," řekla Yattmur. "Vidíš ty podivné, břichaté stromy? Jsou tři a rostou na břehu. Právě tam žijí Rybáři. "
S úsměvem se dívala Grenovi přímo do očí. Její krása ovládla jeho smysly jako cosi hmatatelného.
"Pojdme pryč od toho kráteru, Poyly," řekl.
"To strašné zpívající monstrum..." natáhla ruku. Gren ji za ni uchopil a postavil ji na nohy.
Yattmur na něj mlčky pohlédla.
"Pojdme," řekl ostře.
Převzala vedení a začali sestupovat dolů k vodě. Bázlivě se ohlíželi za sebe, zda něco z vulkánu nevylezlo a nejde to za nimi.
15
Dorazili k toku nazývanému Dlouhá Voda u paty Černého Jícnu. Jen co vystoupili ze stínu sopky, ulehli na slunci nad břehem řeky. Řeka měla temnou, bystrou vodu. Na protilehlém břehu před jejich očima znovu začínala džungle sloupovím kmenů. Na jejich straně láva omezila bující houští jen na pár metrů.
Poyly ponořila dlaň do vody, která tekla tak rychle, že se jí u dlaně vytvořila oblá vlna. Skropila si čelo a otřela tvář mokrou rukou.
"Jsem strašně unavená," řekla. "Jsem unavená a je mi zle. Nechci jít dál. Celé okolí je tak cizí, vůbec se nepodobá příjemným středním patrům džungle, kde jsme žili s Lily-yo. Co se to tu se světem děje? Vzteká se nebo rozpadá? Nebo tu končí?"
"Svět musí někde končit," mínila Yattmur.
"Konec světa se může stát dobrým začátkem naší další cesty," zazněl smrž.
"Budeme se cítit lépe, když si odpočineme," odvětil Gren. "A ty se budeš muset vrátit ke svým Pastýřům, Yattmur."
Díval se na ni, když zachytil koutkem oka pohyb za zády. Obrátil se a při pohledu na tři chlupaté muže, kteří jakoby pojednou vyrostli ze země, vyskočil s nožem v ruce.
Vyskočila i obě děvčata.
"Neubližuj jim, Grene," zvolala Yattmur. "To jsou Rybáři. Jsou úplně neškodní."
Příchozí skutečně nevypadali nebezpečně. Při bližší prohlídce začal Gren pochybovat, zda to jsou vůbec lidé. Všichni tři byli tlustí, pod hojností chlupů měli houbovité tělo připomínající nabobtnalou rostlinnou tkáň. Za pasem měli nože, ale v rukou žádnou zbraň neměli. Paže jim neužitečně visely na bocích. Pásy upletené z lesních popínavých rostlin představovaly jejich jediný oděv. Byli si všichni podobní, snad díky stejnému, mírně idiotskému výrazu v obličeji.
Dřív, než promluvili, Gren zaregistroval ještě jeden detail hodný povšimnutí. Každý muž měl dlouhý, zelený ocas, přesně takový, jaký jim popsali Pastýři.
"Nesete nám něco k jídlu?" zeptal se první.
"Přinesli jste něco pro naše bříška?" ptal se druhý.
"Je k jídlu něco z toho, co jste přinesli?" zeptal se třetí.
"Myslí si, že jste z mého rodu, z jediného rodu, který znají," vysvětlila Yattmur a také Rybářům odpověděla. "Nemáme nic pro vaše bříška, ó Rybáři. Nepřišli jsme k vám na návštěvu, jsme na cestách."
"Nemáme pro vás ryby," odpověděl první Rybář a celá trojice dodala téměř sborově: "Už za chvíli tu bude doba lovu."
"Nemáme nic na výměnu za jídlo, ale přesto bychom si rádi kousek ryby dali," ozval se Gren.
"Nemáme ryby pro vás. Nemáme ryby pro nás. Doba lovu bude už za chvíli," odpověděli Rybáři.
"Vím. To už jsem slyšel," řekl Gren. "Jde mi o to, jestli nám dáte rybu, až je budete mít?"
"Ryba je lahůdka. Pro každého je ryba, když přijde. "
"Dobrá," řekl Gren a dodal k Poyly, Yattmur a smržovi: "Vypadají na pěkné prosťáčky. "
"Ať už to prosťáčci jsou nebo ne, neúčastnili se závodu o vlastní smrt v Černém Jícnu," ozval se smrž. "Musíme se jich na to zeptat. Jak se vzepřeli té ukrutné písni. Pojďme tam, kde žijí. Vypadají dost neškodně."
"Půjdeme s vámi," obrátil se Gren k Rybářům.
"Budeme za chvíli lovit rybu. Až přijde. Vy, lidé, neumíte lovit." "Tak se půjdeme podívat, jak lovíte."
Tři Rybáři se na sebe podívali a lehký neklid narušil jejich přimrzlé masky tuposti. Neřekli už ani slovo, otočili se a

odešli po břehu řeky.
Gren a ostatní neměli na výběr a tak se vydali za nimi.
"Nakolik znáš ty lidi, Yattmur?" zeptala se Poyly.
"Jen málo. Jak víš, čas od času s nimi obchodujeme, ale mí rodáci se Rybářů bojí. Jsou divní. Jakoby mrtví. Nikdy neopouštějí ten malinký kousek břehu řeky. "
"Nemohou být úplní idioti. Jsou chytří alespoň natolik, aby se dobře najedli," řekl Gren při pohledu na tlusté boky mužů před sebou.
"Podívejte, jak nosí své ocasy!" zvolala Poyly. "Je to divný národ. Nikdy jsem podobný neviděla. "
"Snadno by se dali ovládnout," pomyslel si smrž.
Pochodující Rybáři smotávali své ohony do pravidelných smyček a drželi je v pravé ruce. Tuto činnost dělali velmi uvolněně a naprosto automaticky. Poprvé si příchozí povšimli, že ocasy jsou neobyčejně dlouhé a že není vůbec vidět jejich konec. Na kostrči, odkud vyrůstaly, vznikla jakási měkká, zelená poduška.
Pojednou se Rybáři zastavili a otočili jako jeden muž.
"Dál už jít nemůžete," řekli. "Jsme blízko našich stromů a nemůžete jít s námi. Zastavte se tady, za chvíli vám přineseme rybu. "
"Proč nesmíme jít dál?" zeptal se Gren.
Jeden Rybář se neočekávaně rozesmál.
"Protože nemáte ocasy! Počkejte tady a za chvíli vám přineseme rybu." A odešel se svými druhy, aniž by se ráčil ohlédnout, aniž by se přesvědčil, jestli uposlechli jeho příkazu.
"Divný národ," opakovala Poyly. "Nelíbí se mi, Grene. Vůbec se nepodobají lidem. Pojďme pryč, jídlo si bez problémů můžeme najít sami."
"Nesmysl! Mohou se nám hodit," zazněl smrž. "Podívejte, támhle mají nějakou loď."
Několik lidí s dlouhými zelenými ocasy se točilo opodál na břehu. Pachtili se pod stromy a pokud se z té vzdálenosti dalo soudit, vlekli do své lodě jakousi síť. Loď byla těžká a podobala se pramici. Vznášela se na vodě, nořila se do silného proudu Dlouhé Vody a čas od času udeřila o břeh.
Tři první Rybáři se připojili k hlavním silám a pomáhali se sítí. Pohyby měli všichni ospalé, přestože bylo vidět, že spěchají.
Poylyin pohled přeběhl od nich ke třem stromům, v jejichž stínu se pachtili. Nikdy podobné stromy neviděla. Jejich neobvyklost ji děsila stále více.
Stromy, stojící daleko od veškeré vegetace, připomínaly gigantické ananasy. Hned u země trčel na všechny strany límec zubatých listů; obstupoval masitý kmen, který se u všech tří stromů vydouval do masívního, nádorovitého sudu. Z nádorů na sudu vyrůstaly dlouhé šlahouny. Z jeho vrcholku pak rostlo listí, zubaté jako dýky, a sahalo více než šedesát metrů do výše nebo se ohýbalo v tuhém oblouku nad Dlouhou Vodu.
"Poyly, pojďme se podívat blíž na ty stromy," spěšně zazněl smrž. "Gren a Yattmur tu počkají a budou hlídat."
"Nelíbí se mi ani lidé, ani místo, houbo," řekla. "A nenechám tu Grena s tou ženou, ani za nic."
"Ani se tvého partnera nedotknu," rozčilovala se Yattmur. "Jak tě mohla taková hloupost napadnout?"
Poyly se znenadání zachvěla pod náporem smržovy vůle. Podívala se proseb ně po Grenovi, ale Gren byl unavený a navíc se vyhýbal jejímu pohledu. Šla s nechutí a brzy dorazila pod tlusté stromy. Tyčily se jí nad hlavou jako ježaté stíny. Jejich oteklé kmeny trčely jako nafouklá břicha.
Smrž jako by jejich hrůznost neviděl.
"Přesně jak jsem si myslel! " vykřikl po dlouhé prohlídce. "Právě tady končí ocasy našich Rybářů. Jsou zadky spojeny se svými stromy. Naši přihlouplí přátelé jsou součástí stromů. "
"Ale houbo, lidé nevyrůstají ze stromů. Copak nevíš, že..." Ucítila dlaň na rameni a zmlkla.
Otočila se. Stál před ní jeden Rybář, zblízka se jí díval do obličeje svýma bezmyšlenkovitýma očima a nadouval tváře.
"Nesmíš pod ty stromy," řekl. "Jejich stín je posvátný. Řekli jsme ti, že nesmíš pod naše stromy, ale ty si nepamatuješ, že jsme ti to řekli. Zavedu tě zpět ke tvým přátelům, kteří s tebou nepřišli. "
Poylyin zrak sledoval jeho ocas. Byl spojen s nádorem nejbližšího, ostřími naježeného stromu, přesně tak, jak říkal smrž.
"Poslechni ho!" zazněl smrž. "Tady se ukrývá zlo, Poyly. A vy ho musíte porazit. Ať nás dovede k našim, tam ho chytíme a položíme mu pár otázek."
Přinese nám to neštěstí, pomyslela si, ale smrž se ozval a naplnil její mysl. "Potřebujeme ty lidi a možná, že potřebujeme i jejich lodě. "
Poddala se tedy Rybáři, který ji uchopil za ruku a pomalu ji vedl ke Grenovi a Yattmur, kteří napjatě sledovali celou událost. Rybář za chůze smotával posvátně svůj dlouhý ocas.
"Teď!" vykřikl smrž, když dorazili na místo.
Poyly, poslušná jeho vůle,skočila Rybáři na záda. Útok přišel tak neočekávaně, že se zachvěl a zaryl nosem do země.
"Pomozte!" volala Poyly. Gren vystartoval s nožem v ruce, ještě dřív, než zaznělo její volání. V téže chvíli z úst všech Rybářů zazněl křik. Jako jeden muž zahodili svoji ohromnou síť a s těžkým pleskáním chodidel se rozběhli ke Grenovi a jeho přítelkyním.
"Rychle, Grene, odřízni mu ocas," řekl smrž ústy Poyly, která se potýkala s protivníkem v prachu na zemi.
Gren se na nic neptal, protože smržovy rady zaznívaly i v jeho hlavě. Natáhl ruku a jediným rozmachem uťal zelený ocas stopu od Rybářova zadku. Ten se okamžitě přestal vzpírat. Odťatý ocas se svíjel, bil do země jako zraněná zmije a omotával Grena svými smyčkami. Gren zaútočil znovu. Ocas zbrocený mízou se skrčil a s chvěním zmizel směrem ke stromu. Tlupa Rybářů znehybněla jako na povel. Chvíli bezcílně přešlapovali na místě a pak se vrátili zpět k nakládání sítě na loď.

"Díky za to bohům!" pronesla Yattmur a odhrnula si vlasy z čela. "Poyly, co tě to napadlo,skočit tomu nešťastníkovi na záda jako kdysi mně?"
"Všichni ti Rybáři nejsou takoví jako my, Yattmur. Nemají vůbec nic
společného s lidmi. Jsou spojeni ocasy s tamtěmi stromy." Poyly uhnula pohledu děvčete a pohlédla na pahýl ocasu nešťastníka plačícího u jejích nohou.
"Ti tlustí Rybáři jsou otroky stromů," zazněl smrž. "Je to hnusné.
Plazící se šlahouny jim vrůstají do kostrče. Podívejte se tady na toho nešťastníka - je to otrok!"
"Copak je to něco jiného, než to, co děláš ty s námi, houbo?" zeptala se Poyly se slzami v očích. "Čím se to liší? Proč nás nepustíš? Nechtěla jsem útočit na toho nešťastníka. "
"Já vám pomáhám, já vám zachraňuji život. Dost, přestaň si vymýšlet a věnuj se našemu nešťastnému Rybáři. "
Nešťastný Rybář se však staralo sebe sám. Seděl a prohlížel si koleno odřené při pádu na skálu. Pohlížel na ně se strachem, který však nedokázal smazat výraz tuposti z jeho vzhledu. Když seděl na bobku, vypadal jako uplácaný z velké hroudy těsta.
"Můžeš vstát," ozval se jemně Gren a napřáhl ruku, aby pomohl nebožákovi na nohy. "Ty se chvěješ. Nemáš se čeho bát. Nic ti neuděláme, když nám odpovíš na naše otázky. "
Rybář ze sebe vychrlil proud většinou nesrozumitelných slov a doplňoval to širokými gesty.
"Mluv pomalu. Jde ti o stromy? Co chceš říct?"
"Prosím... Ano, břuňo-stromy. Já a oni jsme jedno, jedno břuňo, jedny břuňo-stromy. Břuňo-hlava na myšlení mně, pro sloužení břuňo-stromům. Vy zabít moji břuňo-nit, není dobře v mojich žilách, nemám dobrou mízu. Vy divoši, ztracení lidé bez břuňo-stromu, bez mízy, nevíte, co říkám... "
"Přestaň! Mluv k věci, ty velký pupku! Jsi člověk, ne? Říkáš, že ty velké, odulé rostliny jsou břuňo-stromy a že jim musíš sloužit? Kdy tě chytly? Jak je to dlouho?" .
Rybář si přikryl dlaní koleno, zavrtěl přihlouple hlavou a znovu začal s ódou.
"Žádný ne břuňo-strom nás vzal přitulit, prospat, bezpečně uchlácholit jak matky. Děti chová v měkkých záhybech, jen nohy jsou vidět, nepřestávají sát břuňo-šťávu. Prosím vás, nechat mě vrátit, pokusit nalézt nová břuňo-nit nebo i já jsem bídné dítě bez ní. "
Poyly, Gren i Yattmur na něj zírali, když tak plácal, a nechápali ani polovinu z toho, co říkal.
"Nechápu," zašeptala Yattmur. "Než ztratil ocas, mluvil rozumněji. "
"Osvobodili jsme tě, osvobodíme všechny tvé přátele," zopakoval Gren po smržovi. "Sebereme vás všechny těm hnusným břuňo-stromům. Budete volní, volní s námi začnete nový život, už ne jako otroci. "
"Ne, ne, prosím... břuňo-strom nás pěstuje jako květy! Nechceme být divocí lidé jako vy, ne, milované břuňo-stromy..."
"Dej pokoj s těmi stromy!" pozvedl Gren ruku a Rybář okamžitě zmlkl. Hryzl se do rtů a utrápeně se škrábal na tlustých rukou. "Měl bys nám být vděčný jako svým osvoboditelům. No, dobrá, teď nám rychle řekni, o jakém lovu jste to mluvili? Kdy začíná? Za chvíli, je to tak?"
"Už za chvíli, za chvíli prosím, "vyblekotal Rybář a snažil se prosebně uchopit Grena za ruku. "Většinou ryba neplave ve Dlouhé Vodě, Černý Jícen moc silně odřezává u pramene a tak ryba neplave. A když není ryba, není lov, rozumíš? Potom Černý Jícen zpívá všem tvorům, co mají být jídlem v jeho tlamě. A stromo-břuňo-maminky se na nás rozkřičí, tulí nás, nenechá stát se žádným jídlem v jeho tlamě. Potom Černý Jícen chvíli odpočívá bez zpěvu, bez jídla, bez křiku. Pak Jícen vyvrhuje, co nejí, nepotřebuje, nemusí jíst, vyvrhuje do Dlouhé Vody pod sebe. Pak přichází velká ryba, velký hlad, velké žraní všech vyvržených kousků. My rychlí břuňo-lidé Rybáři jdeme lovit velká ryba velký hlad a velká síť, krmit velký spokojený břuňo-strom krmit břuňo-lidi, všichni jíst... "
"V pořádku, to stačí," přerušil ho Gren. Rybář žalostně utichl a přišlápl si špičku nohy špičkou druhé. Zatímco se horečně radili, sesul se na zem a smutně si položil hlavu do dlaní.
Gren i Poyly se smržem rychle vypracovali plán akce.
"Musíme je všechny osvobodit z toho ponižujícího způsobu života," řekl Gren.
"Oni nechtějí svobodu," ozvala se Yattmur. "Jsou šťastní. "
"Jsou hrozní," řekla Poyly.
Během jejich rozmluvy Dlouhá Voda změnila zabarvení. Miliardy zlomků a odštěpků potřísnily hladinu toku kolem břuňo-stromů.
"Zbytky z hostiny Jícnu!" vykřikl Gren. "Pojďme,než loď odrazí a Rybáři začnou lov. Taste nože!"
Poháněný smržem vyrazil vpřed, obě ženy za ním. Jediná Yattmur pohlédla přes rameno na Rybáře. Svíjel se na zemi v záchvatu lítosti, lhostejný ke všemu, kromě svého vlastního neštěstí.
Rybáři už naložili síť. Když uviděli odpadky ve vodě, vydali radostný pokřik a vlezli postupně do lodi. Své ocasy přitahovali přes bok lodě.
Poslední se právě škrábal na palubu, když přiběhl Gren se ženami.
"Skákejte!" volal Gren a celá trojice se bok po boku vrhla na vrzající palubu.
Nejbližší Rybáři se k nim otočili jako na povel.
Nemotorná loď byla vyrobena pod vedením stromů obdařených rádoby vědomím. Byla určena k jedinému cíli, k lovu velkých dravých ryb v Dlouhé Vodě. Bez vesel i plachty měla sloužit k přitahování těžké sítě přes řeku z jednoho břehu na druhý. K tomu účelu bylo nad vodou nataženo tlusté pletené lano a přivázáno ke stromům na obou stranách. Loď k němu byla pohyblivě připevněna řadou smyček, což zabezpečovalo, aby ji neodnesl proud. K posouvání lodě přes řeku byla využívána obyčejná zvířecí síla poloviny Rybářů, kteří táhli za vodící lano, zatímco ostatní vypouštěli síť. Tak to probíhalo od nepaměti.

Život Rybářů byla rutina. Když mezi nimi přistáli tři vetřelci, ani oni, ani břuňo-stromy hned nevěděli, co dělat.
Rozpolcení Rybáři se rozdělili na dvě skupiny. Jedni měli dál zatahovat loď do středu řeky, druzí byli zaměřeni na obranu svých pozic.
Sevřený, jednolitý šik obranných sil zaútočil na Grena a děvčata. Yattmur se ohlédla přes rameno. Bylo pozdě vyskočit. Břeh byl příliš daleko. Tasila nůž a stanula po boku Grena a Poyly. Ponořila nůž do břicha nejbližšího Rybáře, který se na ni vrhl. Její protivník upadl, ale ostatní ji porazili. Nůž jí vyletěl z ruky a sklouzl se po palubě. Dřív než stačila tasit meč, nemohla hýbat rukama.
Tlouštíci se vrhli i na Poyly a Grena. I oni byli přemoženi, přestože se zoufale bránili.
Rybáře ani jejich tlustobřiché pány na břehu by pravděpodobně nenapadlo použít nože. Viděli však nůž Yattmur a teď je všichni současně tasili.
Přes paniku a vztek se do Grenovy hlavy probil hněvivý zvuk smržových myšlenek.
"Vy opice pitomé! Neztrácejte čas s těmi loutkami. Odřežte jim ocasy a budou neškodní! "
Klející Gren nejdříve útočníka kopl kolenem do rozkroku a pak ho pěstí udeřil do tváře. Chytil obloukem padající nůž a přetočil se na kolena. S nadšením, které mu dodával smrž, chytil dalšího Rybáře pod krkem a brutálním trhnutím jej odmrštil stranou. Teď měl cestu volnou. Jediným skokem stál na zádi.
Ležely tam zelené ocasy. Dohromady třicet ocasů spojovalo loď s břehem.
Gren triumfálně vykřikl a ostří se zalesklo!
Několik vzteklých říznutí a bylo po všem!
Loď se zachvěla. Rybáři padali v záchvatech třesavky. S bimbajícími se pahýly ocasů vstávali, ječeli a křičeli a shlukli se do bezradného hloučku. Loď zbavená hnací síly se zastavila uprostřed toku.
"Vidíte," řekl smrž, "je po boji. "
Poyly koutkem oka zachytila houpavý pohyb nad hlavou. Pohlédla
na břeh, od něhož odrazili. Z jejích úst se vydral přidušený výkřik hrůzy. Gren a Yattmur pohlédli tímtéž směrem. Ohromeně stanuli s noži v rukou.
"Lehni! " vykřikla Poyly.
Lesklé listy nad nimi zavířily jako ostny. Trojice břuňo-stromů se zuřivě kývala. Opuštěny svými horlivými nevolníky, rozhýbaly dlouhé listy svých korun. Celé se třásly a temně zelená ostří se míhala nad bárkou.
Když zaútočil první list a jako živý bič šlehal do surových desek paluby, Poyly padla na břicho.
Vylétly třísky. Dopadl druhý a třetí úder. Věděla, že tohle strašlivé bombardování je všechny za chvíli zabije.
Pohled na nepřirozený vztek stromů budil hrůzu. Poyly ovládla strach. Zatímco Gren a Yattmur se krčili pod tenkou ochranou zádě, Poyly se vztyčila. Nečekala na rady houby, nahnula se přes bok a snažila se přeseknout vlákna, která držela loď přesně napříč řeky.
Listy jako zbraně sekaly těsně vedle ní. Švihnutí zasáhlo Rybáře jednou a ještě jednou. Proudy krve potřísnily palubu. Nešťastníci se krčili a krvácející se plazili do středu paluby. Stromy nelítostně bily dál.
I když zabezpečovací lano bylo silné, pod Poylyinými seky nakonec povolilo. Děvče vítězně vykřiklo, když se uvolněná loď otočila pod náporem vody.
Utíkala už do úkrytu, když na palubu dopadl další list. Ostrý hrot masitého okraje plnou silou projel jejím hrudníkem.
"Poyly!" vykřikli jednohlasně Gren i Yattmur a přiskočili k ní.
Úder ji zasáhl v záklonu. Ohnula se v půli a z rány jí vy tryskla krev. Na chvíli zavadila prosebným pohledem o Grena, zřítila se do vody a zmizela pod bokem lodě.
Vrhli se k okraji lodě - v místě, kde se potopila, byla voda neklidná. Na hladině se objevila dlaň s roztaženými prsty, uťatá od ruky. Téměř okamžitě však zmizela ve víru hladkých rybích těl. To bylo naposled, co Poyly viděli.
Gren padl na palubu, mlátil do ní pěstmi a volal smrže. "Nemohlas ji zachránit, ty prašivá houbo? Ty na hovno lišejníku! Copak jsi nemohl nic udělat? Cos jí kdy přinesl kromě neštěstí?"
Nastalo dlouhé ticho. Gren začal znovu nadávat hlasem plným rozpaků a nenávisti. Konečně uslyšel tichý smržův hlas.
"Jedna moje polovina zemřela," zašeptala houba.
16
Vířící loď už mezitím plula po proudu. Konečně byli mimo dosah rychle mizících břuňo-stromů, jejichž vražedné koruny ještě pořád přeorávaly vodu v hřebenech pěny.
Když Rybáři zjistili, že jsou unášeni pryč, spustili ječivý chór. Yattmur se kolem nich nelítostně prošla s taseným mečem.
"Vy břuňo-břicháči! Vy dlouhoocasí synové opuchlých klacků! Buďte zticha! Zemřel skutečný člověk a vy ho budete oplakávat, nebo vás vlastníma rukama hodím přes palubu."
Po těchto slovech Rybáři zmlkli. Shluklí do pokorného hloučku se navzájem utěšovali a lízali si rány. Yattmur přiběhla ke Grenovi, objala ho paží a přitiskla tvář k jeho. Jen chvíli se pokoušel vzepřít.
"Neoplakávej Poyly příliš dlouho. Zaživa byla hezká, ale zeleň si nakonec vezme každého. Teď jsem tu já. Teď já budu tvojí družkou."
"Budeš se chtít vrátit ke svému národu, k Pastýřům, " řekl lítostivě Gren.
"Cha! Zůstali daleko za námi. Jak se mám vrátit? Vstaň a pohleď, jak rychle plujeme. Jen stěží je vidět Černý Jícen. Není větší než má prsní bradavka. Jsme v nebezpečí, Grene. Vzpamatuj se! Zeptej se svého kouzelného přítele smrže, kam plujeme."
"Je mi jedno, co se s námi stane."
"Podívej, Grene..."
Doletěl k nim křik Rybářů. Projevovali jakési apatické rozčílení a ukazovali s jekotem před sebe, což stačilo, aby Gren

s Yattmur okamžitě stáli na nohou.
Jejich pramici proud rychle nesl k cizí lodi. Na březích Dlouhé Vody bylo víc kolonií Rybářů. A právě jedná z nich se před nimi objevila. Dva obtloustlé břuňo-stromy ukazovaly její polohu. Přes tok byla natažena síť a u protilehlého břehu spočívala loď plná Rybářů. Podél okraje sítě visely nad řekou jejich ocasy.
"Srazíme se s nimi!" vykřikl Gren. "Co budeme dělat?"
"Ne, tu loď mineme. Možná, že nás zastaví jejich síť. Pak bychom se mohli bezpečně dostat na břeh."
"Podívej, jak ti pitomci lezou na příď. Úder je shodí do vody." Rybáři, o nichž mluvil, se rojili na přídi. Zavolal na ně: "Hej, krátké ocasy! Slezte dolů nebo skončíte ve vodě."
Jeho upozornění však utonulo v jejich pokřiku a v pleskání vody. Hnali se nezadržitelně ke druhé lodi. Chvíli na to vlétli do sítě, která jim zahrazovala cestu.
Těžká bárka pod náporem zapraskala. Náraz shodil několik Rybářů do říčního proudu. Jednomu se podařilo přeskočit do cizí lodi. Lodě do sebe udeřily, odrazily se od sebe jako míčky a pak prasklo zabezpečovací lano, natažené nad řekou.
Znovu volní se přetočili a vyrazili po proudu. Druhá loď v tom okamžiku už byla u břehu. Zůstala na místě a neklidně se zmítala u pevniny. Mnoho členů její posádky nadávalo na břehu. Někteří popadali do vody, jiní si utrhli ocasy. Jejich další osudy však zůstaly navždy tajemstvím, protože Grenova loď obeplula velký záhyb a se všech stran ji obklopila džungle.
"Co teď budeme dělat?" zeptala se rozechvěle Yattmur.
Gren pokrčil rameny. Neměl ponětí. Svět se mu zdál příliš velký a děsivý.
"Houbo, probuď se, " řekl. "Co teď s námi bude? Tys nás zatáhl do téhle šlamastiky, tak teď nás z ní vytáhni."
Místo odpovědi začal smrž šacovat jeho mysl. Omámený Gren těžce usedl. Yattmur ho držela za ruce. Třepotavé vidiny paměti a myšlenek mu zaclonily vnitřní vidění. Smrž studoval navigaci.
"Aby nás loď poslouchala," řekl konečně, "musíme ji řídit. Na řízení tu ale nic nemáme. Nemůžeme nic dělat."
Bylo to přiznání porážky. Gren seděl na palubě, objímal Yattmur kolem ramen a byl naprosto lhostejný ke všemu, co ho obklopovalo. Jeho myšlenky se vrátily do časů, kdy on a Poyly byli bezstarostné děti v tlupě Lily-yo. Jak snadný a překrásný byl tehdy život a jak málo si to uvědomovali! Bylo dokonce i tepleji a slunce svítilo přímo nad hlavou.
Otevřel jedno oko. Slunce se lesklo velmi nízko nad obzorem. "Je mi zima," řekl.
"Přitul se ke mně," nabídla mu mile Yattmur.
Kolem nich leželo čerstvě utržené listí, do něhož bezpochyby chtěli Rybáři zavinout očekávaný úlovek. Yattmur je nahrnula na Grena a jakoby náhodou ho ovinula pažemi.
V jejím teple se uvolnil. Ozvala se v něm žádost a začal chtivě poznávat její tělo. Hřála sladce jako dětské sny a s citem se poddávala jeho dotykům. Její dlaně se také vydaly na objevitelskou cestu. Ztraceni ve společné rozkoši, zapomněli na svět a oddali se sobě navzájem.
Dokonce i smrže ukojil rytmus jejich pohybů pod teplým listím. Loď putovala s říčním proudem, čas od času udeřila o břeh, ale ani na okamžik nepřerušila plavbu.
Po nějakém čase .se dostala na mnohem širší řeku. Chvíli bezradně rotovala v proudu, až se všem točila hlava. Zemřel jeden raněný Rybář. Hodili ho přes palubu. Jako na povel se loď vyprostila z vírů a plula dál po proudu. Řeka teď byla rozlehlá a stále se rozšiřovala, až nakonec přestali vidět břehy.
Byli ve světě lidem neznámém. Zvláště Grenovi byla cizí představa širého prázdného prostoru. Hleděli do dálky, aby se po chvíli odvraceli a zakrývali si rozechvěle oči. Pohyb byl všudypřítomný. A nešlo jen o pohyb vody, která neznala odpočinek. Zdvihl se studený vítr, který by v nezměrných řadách lesa bezpochyby ztratil cestu. Tady však vládl všemu. Dotýkal se zlehka vody a zanechával na ní otisky svých chodidel. Postrkoval skřípající loď, stříkal vodní tříšť do ztrápených obličejů Rybářů, rozfoukával jim vlasy a tahal je za ně. Sílil, mrazil jim kůži a zatahoval nebe mlžnými mraky, které zaclonily na obloze se vznášející traverzéry.
V lodi zůstaly dva tucty Rybářů, z nichž šest bylo těžce zraněno při útoku břuňo-stromů. Už se nepokoušeli přiblížit ani ke Grenovi ani k Yattmur. Leželi v sevřené, těsné hromádce jako živý symbol rozpaků. Nejdříve zemřel jeden a potom druhý zraněný. Za chaotického bědování je vyhodili přes palubu.
A tehdy je vlna vynesla na oceán.
Obří šířka řeky je zachránila před útokem gigantických vodních rostlin, jež rostly na pobřeží. Po pravdě řečeno jejich přechod z řeky do delty a z delty do moře proběhl nepozorovaně. Mocný brunátný val sladké vody se nořil hluboko do slaných vln.
Postupně se bronz rozplynul do zelenomodrých tónů, vítr zesílil. Hnal je novým směrem, rovnoběžně s pobřežím. Mohutný les teď nebyl větší než list.
Jeden Rybář, ponoukaný svými kolegy, přistoupil s úctou ke Grenovi, odpočívajícímu s Yattmur uprostřed listí.
"Ó, velcí Pastýři, slyšte naše slova, když mluvíme, pokud mi dovolíte, abych začal mluvit," řekl.
Grenův tón byl ostrý. "Nic vám neuděláme, tlouštíku. Máme problémy stejně jako vy. Copak to nechápete? Chtěli jsme vám pomoci a uděláme to, jen co najdeme zase kousek souše. Tak se alespoň pokus zamyslet a mluv rozumně. Co chceš?"
Muž se hluboce poklonil. Po něm se rozpačitě poklonili i jeho druzi. "Velký Pastýři, hledíme na tebe od tvého příchodu. My, chytráci břuňo-stromáci, poznali tvoji velikost. Víme, že až si přestaneš hrát se svou paní na sendvič, zatoužíš nás v brzku pozabíjet. My chytráci nejsme hlupáci. A nehlupáci jsou dost chytří, aby pro tebe s radostí zemřeli. Přese všechno smutek nám neumožňuje být chytrými natolik, abychom umírali hlady. My všichni chudáci, smutní, chytří břuňo-lidé nemáme co jíst a prosíme, dej nám jíst, vždyť nemáme břuňo-maminku..."
Gren nervózně mávl rukou.

"My také nemáme co jíst," řekl, "jsme stejní lidé jako vy. Musíme se také o sebe postarat sami."
"To je mi líto. Neměli jsme si dělat naděje, že se s námi rozdělíš o své jídlo, protože tvé jídlo je posvátné a kromě toho si přeješ vidět, jak hladovíme. Velmi chytře před námi skrýváš maso zaskáče, které, jak víme, máš stále při sobě. Budeme mít, velký Pastýři, radost z toho, že nás vyhladovíš, když se tomu zasměješ, vesele zazpíváš a znovu se pobavíš sendvičením. Protože jsme pokorní, nepotřebujeme jídlo, abychom zemřeli najedení..."
"Já je asi opravdu zamorduji," řekl vztekle Gren, pustil Yattmur a usedl. "Houbo, co s nimi uděláme? Dostals nás do té kaše, tak nám ji pomoz vylízat. "
"Ať hodí svou síť do vody a naloví ryby," zazněl smrž. "Vynikající!" zvolal Gren. Vyskočil, táhl za sebou Yattmur a začal
na Rybáře vykřikovat rozkazy.
Nemotorně, nešikovně a bázlivě připravili svoji síť a hodili ji do vody. Moře tu kypělo životem. Ještě než stačila klesnout, už ji cosi velkého trhalo. Nejdříve to trhlo a hned to začalo zvolna stoupat.
Loď se naklonila ke straně. Rybáři s ječením odskočili, když pár ohromných klepet zaskřípěl o horní okraje boku. Gren stál přesně u nich. Okamžitě vytáhl nůž a zaútočil.
Objevila se před ním hlava humra, větší, než byla jeho vlastní. Dvě oční stopky vyrazily do vzduchu. Gren jednu po druhé uťal.
Mořská obluda se nehlučně pustila a spadla zpět do hlubin. Vyděšená tlupa Rybářů ječela na palubě. Gren se na ně vrhl s pokřikem a kopanci. Byl vyděšený stejně jako oni, protože ve své mysli cítil strach smrže.
"Vstávejte, vy tlustí břuňo-břicháči! Chcete tak ležet, dokud nezdechnete?! Ale já vám to nedovolím. Vstávejte a vytáhněte síť zpátky, dřív než budeme mít na krku víc takových potvor. Dělejte, hejbejte se! Síť vytáhnout! Tak, k síti, líný dobytku!"
"Ó velký Pastýři, můžeš nás hodit divům mokrého světa a my si nebudeme stěžovat! Vidíš, my tě ctíme, dokonce i když na nás posíláš obludy mokrého světa. Jsme příliš malí, než abychom si stěžovali, měj však slitování... "
"Slitování! Sedřu z vás zaživa kůži, jestli okamžitě nevytáhnete síť. Bleskem!" zařval. Pustili se do práce, jen chlupy porůstající jejich boky vlály ve větru.
Vtáhli na palubu síť naplněnou tvory, kteří stříkali a pleskali se lidem kolem kotníků.
"Skvěle!" volala Yattmur a objala Grena. "Ani nevíš, jak jsem hladová, drahý! Teď budeme žít! Jsem si jistá, že zanedlouho dorazíme na konec Dlouhé Vody."
Loď však plula dál. Znovu usnuli a pak ještě jednou. Mezitím se ani trochu neoteplilo. Až se jednou konečně probudili a zjistili, že paluba pod nimi je nehybná.
Gren otevřel oči a uviděl písek a houští. V lodi byl jen on a Yattmur.
"Houbo!" volal a vyskočil na nohy. "Ty nikdy nespíš, proč jsi mě neprobudil a neřekl mi, že voda skončila? A tlustobřicháči frnkli!"
Obhlédl oceán, který je sem přinesl. Yattmur beze slova vstala, rukama si držela prsa a s údivem zírala na ohromnou stěnu, která se tyčila kolmo z nedalekého podrostu.
Gren uslyšel něco jako děsivý smržův smích. "Rybáři daleko nedojdou. Jen ať za nás nastavují krky. Nechal jsem tebe i Yattmur, abyste se vyspali a odpočinuli si. Musíme být v plné síle. Možná, že právě tady založíme naše nové království, můj příteli!"
Gren gestem vyjádřil pochybnost. Neviděl nad hlavou ani jednoho traverzéra a považoval to za zlé znamení. Kromě zlověstného ostrova a nezměrnosti oceánu zahlédl jedině ptáka hbyseta, kroužícího pod vysokým stropem oblak.
"Bude lépe sestoupit na pevninu, " řekl.
"Raději bych zůstala v lodi," opáčila Yattmur a ulekaně hleděla na vysokou skalní stěnu. Bez odmluv ale uchopila podávanou ruku a vylezla z lodě.
Slyšel, jak jí drkotají zuby.
Stáli a rozhlíželi se po nehostinné pláži, zda odněkud nehrozí nebezpečí.
Hbyset stále klouzal po nebi. Aniž by změnil rytmus pohybu křídel, uhnul nepatrně ze směru. Vznášel se vysoko nad oceánem a jeho zdřevěnělá křídla skřípala jako karavela s napjatými plachtami.
Když lidé uslyšeli ten zvuk, pozvedli hlavy. Hbyset postřehl pevninu. Ve spirále začal zvolna ztrácet výšku.
"Viděl nás?" zeptala se Yattmur.
Mohli si vybrat úkryt. Mohli se schovat pod lodí nebo se ponořit do podrostu džungle, vlnící se nad nízkým čelem pláže. Kdyby se ten velký pták rozhodl zaútočit, loď by byla mizerný úkryt. Muž a žena bok po boku vběhli do listoví.
Hbyset už ostře pikoval. Přestal mávat křídly. Ta se, prkenně roztažená, ve vzduchu chvěla a třásla zrychlením.
Ať se hbyset prezentoval sebekrásněji, byl jen primitivní napodobeninou skutečných ptáků, kteří kdysi ovládali pozemskou oblohu. Poslední skuteční ptáci vyhynuli před mnoha tisíciletími. Hbyseti nahradili vymřelý druh létajících tvorů včetně jeho neschopnosti konkurovat si s rostlinným světem. Vibrující zvuk jeho křídel naplnil nebe.
"Viděl nás, Grene?" vyhlédla Yattmur zpod listí. Ve stínu vztyčené skalní stěny jimi pronikal chlad.
Gren jí místo odpovědi jen silně stiskl paži a přimhouřenýma očima sledoval nebe. Byl zároveň vystrašený i vzteklý a nevěřil tomu, co sám říkal. Smrž mu nedával naději a tak se přikrčil a čekal na vývoj událostí.
Bylo jasné, že neohrabaný pták nevyrovná let dostatečně rychle, aby unikl srážce se zemí. Padal, jeho stín se černě otřelo podrost. Když prolétl za nedalekým stromem, listí se zachvělo a - bylo ticho. Žádný náraz k lidem nedolétl, i když pták musel narazit do země méně jak padesát metrů od nich.
"Pro ducha živého!" vykřikl Gren. "Že by ho něco spolklo?"
Rychle zanechal pokusů představit si něco dostatečně velikého, aby to mohlo spolknout hbyseta.
17

Vyčkávali, ale ticho nic nepřerušilo.
"Zmizel jako duch!" řekl Gren. "Jdeme se podívat, co se s ním stalo."
Přimkla se k němu a už se ho nepustila.
"Neznámé místo je plné neznámých nebezpečí," řekla. "Nevyhledávejme smrt, když je sama připravena nás vyhledat. Nic o tomhle místě nevíme. Nejdřív musíme zjistit, kde to vůbec jsme a zda tu můžeme žít."
"Vyhledám raději smrt sám, než abych čekal, až mne najde," odpověděl Gren. "Ale možná máš pravdu, Yattmur. Cítím v kříži, že to není dobré místo. Co se stalo s těmi pitomými břuňo-břicho-lidmi?"
Vyšli na pláž, pomalu ji procházeli a celou dobu se pozorně rozhlíželi kolem. Pečlivě hledali stopy po svých ubohých přátelích a postupovali mezi plochou moře a srázem skalní stěny.
Nemuseli jít daleko, aby na ně narazili. "Šli tudy, " řekl Gren a přeběhl po pláži.
Otisky vlečených chodidel a výkaly označovaly místo, kde břuňobřichové vystoupili na břeh. Řada stop byla nevýrazná a směřovala hned na tu, hned na onu stranu. Nejednou zakopla stvoření o sebe navzájem a upadla, o čemž svědčily ne právě řídké otisky dlaní. Stopy dávaly zřetelně najevo, že postup břuňo-břichů byl nemotorný a nejistý.
Kousek cesty dál, mezi pláží a skalní stěnou, procházely úzkým pásem stromů s kožnatými, ovislými listy. Grena a Yattmur, vstupující do šera, zastavil tichý zvuk. Z nedaleka přicházelo sténání.
Gren sevřel nůž a nahlédl do hájku živořícího na písčité půdě. "Ať jsi kdokoliv," zavolal, "vylez, nebo budeš litovat, až si pro tebe dojdu!"
Sténání a tiché, žalostné truchlení zesílilo a byla v něm slyšet mumlavá slova.
"To je břuňo-břich!" vykřikla Yattmur. "Nezlob se na něj, jestli je zraněný." Její oči si už zvykly na šero. Rozběhla se kupředu, až konečně přiklekla na ostrou trávu a písčitou půdu.
Ležel tam jeden z odulých Rybářů. K němu se tulili další tři jeho přátelé. Když uviděl Yattmur, rychle a vystrašeně se od ní odplazil.
"Nic ti neudělám," ozvala se Yattmur. "Hledali jsme vás."
"Je pozdě, naše srdce už jsou zlomená, protože jste nepřišli dřív," zvolal v slzách. Zaschlá krev z dlouhého drápance na jedné paži slepila chlupy v okolí poranění. Yattmur si však všimla, že jde jen o povrchovou ránu.
"To je dobře, že jsme vás našli," řekla. "Nic hrozného se vám nestalo. Vstávejte a vraťte se do lodě."
Břuňo-břich začal s novou lamentací, jeho kolegové se k němu sborem přidali a sborem si stěžovali svou podivnou řečí.
"Ó velcí Pastýři. To, že vás vidíme, zvětšuje naše neštěstí. Jak velmi se radujeme, že vás znovu vidíme, i když víme, že nás zabijete, nás, bídné bezradné břuňo-bratry. Takoví my jsme."
"Jsme, jsme a jsme a přestože naše láska vás miluje, nemůžete nás milovat, protože jsme nebohé smetí a vy jste ukrutní vrazi, kteří jsou na smetí ukrutní."
"Zabijete nás, i když umíráme! Ó, jak obdivujeme vaši statečnost, vy chytří bezocasí hrdinové! "
"Skonči s těmi příšernými žvásty," rozkázal Gren. "Nejsme vrazi a nikdy jsme vám nechtěli ublížit. "
"Jak jsi chytrý, pane, když předstíráš, že tím, jak jste odřízli naše kouzelné ocasy, jste nám neublížili! Ó, mysleli jsme, že nežijete, že jste skončili své sendvičování v lodi, když vodnatý svět se změnil na suchý. A tak jsme se odbelhali s velkým žalem, odplazili jsme se po čtyřech, protože tvé chrápání, ó paní, bylo hlasité. Teď jsi nás chytil znovu a protože nechrápeš, víme, že nás zabiješ!"
Gren udeřil nejbližšího po tlamě, Rybář zasténal a skrčil se jako ve smrtelné agónii.
"Ticho, tlustí pitomečci! Nic se vám nestane, když nám budete věřit. Vstaňte a řekněte, kam se poděl zbytek."
Rozkaz vyvolal jen další lamentování.
"Vidíš přece, že my čtyři nešťastníci trpětníci umíráme smrtelnou smrtí, jež přichází pro všechny zelené i růžové tvory, proto rozkazuješ nám vstát, protože udělat stojící polohu zabije nás na smrt a ty nás kopneš, až odejdou naše duše a my se pak můžeme smrtit jen na sebe a neplakat našimi neškodnými ústy. Ó, my padneme níž, než když ležíme na břiše před takovým chytrým nápadem, velcí Pastýři!"
Bědovali a pokoušeli se chytit Yattmur a Grena za kotníky a líbat jim nohy. Oba museli poskakovat, aby unikli jejich objetím.
"Nic jim není, hlupákům," řekla Yattmur, která je během té orgie sténání prohlédla. "Jsou podrápaní a potlučení, nic víc."
"Hned je vyléčím," odpověděl Gren. Vytrhl uvězněný kotník nohy a kopl do odulé tváře. S odporem popadl kteréhosi ležícího břuňo-břicháče a násilím ho postavil na nohy.
"Jak skvěle jsi silný, pane," vyjeklo stvoření, zatímco se zároveň snažilo políbit ho na tvář a kousnout do ruky. "Tvé svaly a tvá krutost jsou ohromné pro bídné, malé, umírající bratry, jako jsme my, jejichž krev se v nich ještě kazí, díky zlobě a jiným zlým věcem!"
"Jestli nezmlkneš, nacpu ti zuby do krku, " ujistil ho Gren.
S pomocí Yattmur postavil i zbývající tři naříkající břuňo-břichy na nohy. Yattmur měla pravdu, nebylo jim vůbec nic, jen se litovali. Uklidnil je a zeptal se jich, kam se vydalo šestnáct jejich kolegů.
"Ó spanilý, bezocase, šetříš tu nešťastnou malou čtveřici, abys mohl rozkošnicky vychutnat zabití velké šestnáctky. Jaká oběť, takhle se obětovat! My ti radostně povíme o radosti, jakou cítíme, když ti povíme, kam šla naše radostná smutná šestnáctka, abys nás mohl ušetřit, abychom žili dál a radovali se z tvých ran a úderů a ukrutných kopanců do nosů našich jemných tváří. Ta šestnáctka nás sem položila, abychom tu v klidu zemřeli, a odběhla tamtím směrem, abys ji chytil a pobavil se zabíjením."
A sklíčeně ukázali podél břehu.
"Zůstanete tady a ani nepípnete," řekl Gren. "Vrátíme se pro vás, hned jak najdeme vaše kolegy. Neodcházejte, nebo vás něco sežere."

"Budeme ve strachu čekat, dokonce i když před tím zemřeme."
"To byste udělali nejlépe."
Gren se vydal s Yattmur podél pláže. Bylo ticho. Dokonce ani oceán, pleskající o pevninu, nešplouchal. Znovu je ovládl neklid. Měli pocit, jakoby je sledoval milión neviditelných očí.
Šli a důkladně zkoumali okolí. Pro bytosti z lesa nemohlo být nic cizejší než moře. Pevnina však byla také zvláštní. Nebylo to ale proto, že stromy s kožnatým listím, už od pohledu vhodnějším pro chladné podnebí, jim byly cizí, ani proto, že se za nimi tyčil strmý břeh. Byl tak strmý, tak šedý, tak proděravělý a jeho okraj sahal tak vysoko nad jejich hlavy, že vše vypadalo malé a tmavé.
Kromě všech viditelných rozdílů tu bylo ještě něco, co nedokázali pojmenovat a co se po příhodě s břuňo-břichy zdálo být mnohem dotěrnější. Ticho pláže ještě zvětšovalo jejich neklid.
Yattmur se znovu ohlédla a pak pozvedla oči na stěnu nad nimi. Houstnoucí mraky se sunuly po nebi a vytvářely dojem, že se jí ohromná stěna řítí na hlavu.
Yattmur padla na písek a zaclonila si oči.
"Řítí se na nás kusy skal!" vykřikla a stáhla Grena k sobě.
Gren pohlédl vzhůru jen jednou. I jeho zmátla iluze, že se nebetyčná věž řítí přímo na ně. Vmáčkli svá měkká těla mezi tvrdé kameny a ukryli tváře do vlhké směsi štěrku a písku. Byli stvoření pro houštiny skleníkového světa. Tady bylo tolik cizích věcí, že nedokázali reagovat jinak než hrůzou.
Gren podvědomě volal houbu, jež mu seděla na hlavě a na krku.
"Zachraň nás, houbo! Uvěřili jsme ti a tys nás přivedl na tohle strašné místo. Teď nás odsud musíš rychle odvést, dřív než nám skály spadnou na hlavu."
"Když zemřete, zemřu i já, " řekl smrž a naplnil Grenův mozek znějícími tóny. Povzbuzující však bylo to, co dodal: "Můžete vstát. Pohybují se mraky, ne stěna. "
Minula chvíle a možná i víc, než se Gren odvážil ověřit správnost tohoto postřehu. Nakonec si uvědomil, že na jeho nekryté tělo nedopadají žádné kameny a podíval se vzhůru. Yattmur vypískla, když ucítila, že se pohnul.
Stále to vypadalo, jako by se břeh kácel. Gren sebral síly, aby si to mohl podrobněji prohlédnout.
Měl pocit, jako by se na něj z nebe řítila stěna. Nakonec se však ujistil, že stojí stále na místě. Odvážil se odtrhnout pohled od jejího perforovaného povrchu a šťouchl loktem do Yattmur.
"Skála nám ničím nehrozí," řekl. "Můžeme jít dál."
Pozvedla otlačený obličej, celý pokrytý červenými fleky. Na kůži se jí obtiskly drobné kamínky pláže.
"Je to kouzelná skála, stále padá, ale nikdy nespadne," ozvala se po pečlivé prohlídce skály. "Vůbec se mi nelíbí. Má oči, které nás sledují."
Vlekli se dál. Yattmur se čas od času nervózně podívala vzhůru. Mraků přibývalo a od moře přilétaly jejich stíny.
Po celou cestu pláž dost ostře zatáčela. Písek často mizel pod velkými skalními úlomky, na něž se z jedné strany sápalo moře a z druhé džungle. Na jeden z takových náspů se co nejtišeji vydrápali.
"Brzy budeme zpátky tam, odkud jsme vyšli," řekl Gren. Ohlédl se a uviděl, že jejich loď se schovala za centrálním masívem skály. "Souhlasí," zazněl smrž. "Jsme na malém ostrově, Grene."
"Takže tu nemůžeme zůstat, houbo?"
"Určitě ne."
"Jak se odsud dostaneme?"
"Tak, jako jsme se dostali sem. Lodí. Využijeme trochu toho obrovského listí místo plachet. "
"Ale my nenávidíme lodě i vodní svět, houbo."
"Ale dáte přednost jednomu i druhému před smrtí. Jak bychom tu přežili, Grene? Vždyť je to jen velká, okrouhlá skalní věž, lemovaná proužkem písku."
Gren upadl do neveselé a zamyšlené nálady. Němou rozmluvu si nechal pro sebe. Bude moudřejší – uzavřel - odložit rozhodnutí, až najdeme zbytek břuňo-břicháčů.
Všiml si, že se Yattmur stále častěji ohlíží přes rameno na skalní stěnu a nervově to nevydržel. "Co se s tebou děje?" ozval se. "Dívej se na cestu, nebo si zlámeš vaz. "
Chytila ho za ruku.
"Ticho! Uslyší tě! Ta strašná skalní stěna má milión očí, a všechny
na nás celou dobu hledí."
Když začal otáčet hlavu, uchopila obouruč jeho tvář a zatáhla ho za skalní výstupek.
"Nedávej znát, že o tom víme," zašeptala. "Podívej se na ni odsud."
Nervozitou mu vyschlo v hrdle, když přejížděl pohledem ohromnou, naslouchající šeď. Mrak zaclonil slunce.
V nepatrném světle budila skála ještě větší hrůzu. Už dříve si všiml, že je proděravělá. Teprve teď si však uvědomil, s jakou pravidelností byly všechny ty otvory rozmístěny. Hrozně připomínaly oční jamky, které se na něj upřeně dívají ze své skalní tváře.
"Vidíš!" uslyšel hlas Yattmur. "To je hrůza! Tady straší, Grene! Neviděli jsme tu žádný život. Nic se tu nehýbe v trávě, nic neběhá po pláži, nic neleze po té skále. Potkali jsme jen hbyseta, kterého něco spolklo. Jen my jsme tu živí, a kdo ví, jak dlouho nám to vydrží. "
Vyjekla a v témže okamžiku se na skalní věži cosi pohnulo. Nespočetné nepřátelské oči, o jejichž existenci už nebylo pochyb, se všechny zároveň obrátily k moři, jako by tam něco vyhlížely.
Pod vlivem moci toho kamenného pohledu se Gren a Yattmur otočili také. Z místa, kam se přikrčili, byla vidět jen část moře, orámovaná kusy popraskané skály, ležícími opodál na pláži. Na tom kousku horizontu, tvořeném šedými vodami, zahlédli pohyb. K ostrovu plulo něco ohromného.

"Pro stíny! Ten tvor míří k nám! Poběžme zpět k lodi!"
"Lež klidně, Yattmur. Nemůže nás mezi skalami uvidět."
"Čarodějná věž s očima to pozvala, aby nás to přišlo sežrat."
"Nesmysl," řekl Gren, aby zaplašil zároveň i vlastní podvědomý úlek. Jako hypnotizovaní se dívali na mořského tvora. Vodní tříšť znemožňovala rozeznat jeho tvar. Jen dvě obří ploutve, tepající vodu jako šílená lopatková kola, se vždy na krátkou chvíli ukazovaly zřetelně. Občas se jim zdálo, že vidí vztyčenou hlavu, ze všech sil se ženoucí ke břehu. Viditelnost se však stále zhoršovala.
Z těžkých mraků spadl závěs deště a odřízl obraz mořského zvířete.
Tloukl do všeho bodavými studenými kapkami.
Vedeni reflexem vrhli se Gren i Yattmur mezi stromy. Stáli u jednoho kmene a tekla po nich voda. Déšť zesílil. Chvíli nedohlédli dál než po roztřepený bílý volán, jenž označoval okraj moře.
Skrz průtrž přilétl jako výstraha vzdálený akord. Zdálo se, že se řítí svět. Mořské strašidlo se dožadovalo průvodce. Okamžitě také dostalo odpověď. Ostrov a možná jen ta skalní věž na volání odpověděla.
Z jejích základů se vydralo zřetelné volání. Nebylo ani příliš hlasité, ale naplňovalo všechno. Padalo na zem i na moře jako déšť, jako kdyby každý decibel byl samostatně slyšitelná kapka. Zvukem otřesená Yattmur se chytla Grena a rozplakala se.
Přes její vzlykání, přes šum průtrže, přes ozvěnu volání věže se vznesl jiný, pocuchaný a strachem deformovaný zvuk. Byl to hlas složený z proseb a výčitek. Gren ho poznal.
"Ztracení břuňo-břicháči!" zvolal. "Musí být někde blízko."
Bezradně se rozhlédl kolem a setřásl kapky deště. Velké kožnaté listy se hned ohýbaly, hned zase vyskakovaly vzhůru pod proměnlivým množstvím vody, stékající se skalní stěny. Nebylo vidět nic než les, pokorně schýlený pod tíhou průtrže. Gren se nehýbal. Břuňo-břichové budou muset počkat, až déšť zeslábne. Zůstal tam, kde byl a paží objal Yattmur.
Vyhlíželi k moři, když se šeď před nimi v tříšti vln pojednou rozestoupila.
"Ó, pro živé stíny, přichází pro nás příšera," zašeptala Yattmur.
Ohromný mořský tvor se dostal na mělčinu a vystupoval z moře.
Uviděli kaskády deště stékat po velké ploché lebce. Jako hrob úzká a masívní tlama se se skřípěním otevřela. Yattmur se vytrhla z Grenovy náruče a rozběhla se pryč po pláži. Vřeštěla strachy.
"Yattmur!" Napjal se, aby se za ní rozběhl. V tom okamžiku se na něj zřítila vůle smrže celou svou tíží. Znehybnělý Gren na moment ztuhl v pozici startujícího sprintéra. Ztratil rovnováhu a upadl na bok do tekutého písku.
"Stůj tady," zazněl smrž. "Musíme se podívat, co bude ten tvor dělat. Tady určitě nejde o nás. Nic nám neudělá, když budeš zticha. "
"Ale Yattmur... "
"Ať si běží, hloupé dítě. Pak ji bez problémů najdeme."
Skrz záplavu k nim doléhalo nepravidelné, táhlé naříkání. Obrovi se nedostávalo dechu. Vyštrachal se pracně na pláž, pár metrů od místa, kde ležel Gren. Déšť ho zahalil do šedého závoje. Neskutečný tvor se se svým krátkým dechem a ztěžklými pohyby vlekl stejně neskutečným okolím. Připomínal groteskní symbol utrpení ze snových vidin.
Stromy před Grenem zakrývaly jeho hlavu. Viděl jen tělo posouvající se po pláži nemotorným cukáním. Pak se schovalo. Ještě ocas se vlekl po pláži, ale i ten byl ve chvíli pohlcen džunglí. .
"Jdi se podívat, kam ta potvora leze," rozkázal smrž.
"Ne," odvětil Gren. Klečel, celý posetý bronzovými skvrnami písku smíšeného s deštěm.
"Dělej, co ti říkám, " zazněl smrž, neztrácející nikdy ze zřetele svůj základní cíl - co nejvíce se rozmnožovat. Zpočátku, díky své inteligenci vyhlížel člověk jako slibný hostitel, ale nakonec ho zklamal. Brutální, bezmyšlenkovitá síla, jakou právě zahlédli, stála za prozkoumání. Proto Grena popohánět.
Po kraji lesa dorazili ke stopám mořského tvora. Přes pláž vyryl brázdu hlubokou jako člověk.
Gren padl na všechny čtyři. Cítil, jak mu tepe krev ve skráních. Tvor nemohl být daleko. Ve vzduchu visel výrazný, hnilobně slaný puch. Gren se vyklonil zpoza stromu a očima sledoval stopu.
Pásmo džungle tu znenadání končilo a začínalo znovu za pustým kouskem pláže. Písečný jazyk se táhl až k úpatí skalní stěny, v níž zela velká jeskyně. I přes řezavé proudy deště bylo vidět, jak stopy tvora míří přímo do ní. Gren však v jejím nitru neviděl nic. Jeskyně, dostatečně veliká, aby se do ní tvor vešel, zela prázdnotou jako tlama ztuhlá ve věčném zívání.
Gren, který údivem zapomněl na strach, vyšel na otevřený prostor, aby lépe viděl. Hned si všiml prvních břuňo-břichů ze ztracené šestnáctky.
Krčili se v těsném hloučku na konci písčité cesty pod stromy, jež ji vroubily. Byli vmáčknuti ve stěně hned vedle jeskyně. S chytrostí sobě vlastní si našli úkryt pod skalním výstupkem, z něhož teď na ně stékaly proudy dešťové vody. Dlouhé chlupy slepené vodou jim přilnuly těsně ke kůži; díky tomu vypadali ještě promočenější a vystrašenější. Když se objevil Gren, přivítali ho panickým zděšením a zklamaně si drželi genitálie.
"Pojďte sem!" zavolal Gren. Neustále těkal pohledem okolo a snažil se pochopit, kam zmizel mořský tvor.
Déšť završil dezorganizaci břuňo-břicho-bratrů. Grenovi se vybavilo jejich idiotské, zděšené vřeštění, když uviděli netvora. Teď ztratili chuť utéci, chodili dokola jako ovce a vydávali neartikulované zvuky. Při pohledu na tento obrázek hlouposti v Grenovi vzkypěla krev. Zvedl těžký kámen. .
"Pojďte ke mně, vy břichaté břicho-bečky!" vykřikl. "Rychle, než vás netvor najde."
"Ó, postrachu! Ó, pane! Všichni tvorové nenávidí ubohé spanilé břuňo-břicho-bratry!" pokřikovali, padali jeden přes druhého a obrátili na Grena tlusté zadky.

Gren nevydržel a kámen hodil. Trefil jednoho do zadku, ale dobrá trefa měla špatné následky. Trefený břuňo-břich s pištěním vyskočil na písčitou kosu a utíkal před Grenem do jeskyně. Ostatní se slili do pištivého chóru a následovali svého kolegu. Aby byl obrázek dokonalý, všichni si drželi zadky.
"Vraťte se!" vykřikl Gren a pustil se za nimi středem rýhy, kterou zanechal mořský netvor. "Pryč od jeskyně!"
Nevšímali si jeho volání. Jako šílení se drali dovnitř a jejich křik se odrážel od stěn jako ozvěna. Gren vběhl za nimi. Vzduch tu byl těžký od slaného zápachu mořského strašidla.
"Je tu příliš horko, utíkej, co ti síly stačí, " poradil smrž Grenovi a vyslal mu mravenčení do celého těla.
Odevšad, ze stěn i ze stropu jeskyně trčely kamenné pruty, zakončené stejnými očními bulvami, jaké byly venku na skále. Byly i stejně pozorné. Hluboko vsazené oční bulvy jedna po druhé otevíraly víčka a dívaly se. Bylo jich stále víc a víc.
Když břuňo-břichové zjistili, že se dostali do slepé uličky, začali se plazit po písku ke Grenovým nohám a brebentivě prosili o slitování.
"Ó mocný, velký, zabíjející vládče se silnou kůží, ó králi běhu a stíhání, pohleď, jak k tobě přicházíme, když tě vidíme! Jaká to radost sytit naše bídné, upřímné břuňo-oči tvým zjevem! Běželi jsme přímo k tobě, přestože naše bídné kroky byly zmatené a naše nohy nás nesly na špatnou stranu, místo na radostnou správnou stranu, protože déšť nás omámil."
Stále víc očí se otvíralo na všech stranách jeskyně a hledělo svým kamenným pohledem na jejich skupinu. Gren brutálně chytil za vlasy jednoho z břuňo-břichů a postavil ho na nohy. Když to uviděli ostatní, zmlkli. Asi byli spokojení, že je to tentokrát minulo.
"Teď poslouchejte,"procedil skrz zuby. Nenáviděl je z celé duše, protože v něm vyvolávali všechny utajované krvežíznivé instinkty. "Jak jsem řekl. Nikomu z vás nechci ublížit, ale okamžitě všichni vypadněte z téhle jeskyně. Je nebezpečná. Běžte zpátky na pláž."
"Ty nás ukamenuješ..."
"Nestarejte se o to, co udělám! Dělejte, co povídám. Bleskem!" S těmito slovy postrčil svou oběť. Nešťastník se odkutálel k východu z jeskyně.
Tehdy začalo to, co Gren později nazval přeludem.
Otevřené oči ve stěnách dosáhly kritického počtu.
Čas se zastavil. Svět zezelenal. Zezelenal břuňo-břich ve vstupu do jeskyně, přidřeplý na jedné noze a zkamenělý v této absurdní pozici, jako by se chystal vzletět. Venku zezelenal déšť. Všechno bylo zelené a nehybné. A vše se vlnilo.
Schoulil se do klubíčka. Schoulit se a scvrknout. Stát se kapkou deště, nekonečně dlouho padající v plicích nebes. Nebo zrnkem písku, jež odměřuje v přesýpacích hodinách svým věčným pádem nekonečnost času. Být protonem a neúnavně se hnát kapesním vydáním bezmezného prostoru. A nakonec, jen tak, dosáhnout nezměrnosti bezhraničná bytí... nezměrnou hojnost nebytí... a stát se proto bohem... být počátkem i koncem vlastního stvoření...
...shlukem miliard světů chřestících na zelených řetízcích všech vteřin... letem neexistujícími přívaly zelené hmoty, čekajícími v rozlehlých předsálích bytí na své hodiny nebo tisíciletí užitečnosti...
Neboť Gren přece skutečně letěl? A ty radostné tóny kolem něj - no nejsou snad radostné? - jsou bytosti, které on sám nebo někdo jiný, na jiné úrovni paměti, kdysi nazval "břuňo-břichové". A pokud je to let, pak létá v tom nepředstavitelném zeleném vesmíru nadšení, v jakémsi živlu, který není vzduchem, v jakémsi nadčasovém toku. Letěli ve světle a sami svítili.
A nebyli sami.
Bylo s nimi vše. Život nahradil čas. Přesně to se stalo. Smrt odešla, protože místní hodiny odměřují pouze narození. Dva elementy této povšechnosti byly známé...
V té nepochopitelné, zvláštní existenci - ó, jak těžko se vzpomínalo a snilo ve snu - v té existenci spojené s písčitou pláží a šedým deštěm (Šedým? To muselo být něco nesrovnatelného se zelení, protože zeleni se nic nepodobá), tam v té existenci byl velký pikující pták a velká bestie, jež se vynořila z moře... a pak prošli skrz... přelud a byli tady v témže zezelenalém nadšení. Živel kolem nich byl nasycen jistotou, že tady je místo pro všechno, že všechno tu může růst a rozvíjet se bez vášní, bez konce, pokud to bude třeba. Ať už to je břuňo-břich, pták nebo netvor.
Gren věděl, že ostatní jsou lákáni do přeludu jinak. Ne, že by to mělo nějaký význam. Byl to totiž vrchol blaha existence, té existence ve věčném letu, tanci a zpěvu, nad časem, rozměry i únavou, jež nevyžadovala sebemenší námahu. Jediné, co mělo význam, byl růst, zelený a správný.
Zůstával však pozadu za ostatními! Jeho první nápor opadal. Dokonce i tady byl jakýsi neklid. I rozměr tu měl určitý, význam, jinak by nezůstával pozadu. To by se pták, šelma ani břuňo-břichové neohlíželi a posměšně na něj nevolali. To by zárodky, semena a šťastná zelenavá tělíska nevířila a nenaplňovala rostoucí mezeru mezi ním a jeho kolegy. To by se teď za nimi nehnal s pláčem, to by všechno neztrácel… Och, ztrácel celé to pojednou drahé, světlé a nepředstavitelné životodárné místo.
Neuvědomoval by si znovu strach z posledního beznadějného pokusu získat ráj. Zeleň se od něj odvrátila, zachvátil ho zmatek. A konečně oči, milióny očí a všechny říkaly "NE" a srážely ho zpět, tam, kam patřil...
Byl znovu v jeskyni, natažený na udupaném písku v pozici, která nešikovně napodobovala létání. Byl sám. Milión kamenných očí kolem něj se pohrdavě zavřelo a zelená hudba v jeho mozku utichla. Byl dvojnásob sám, protože i duše skalní věže opustila jeskyni.
Stále pršelo. Věděl, že bezhraničná věčnost, během níž pobýval daleko, trvala sotva okamžik. Čas... kdo ví, co to vlastně je... možná, že jen subjektivní pocit, mechanismus v krevním oběhu člověka, jemuž rostliny nepodléhají.
Gren se posadil, rozrušený vlastními myšlenkami.
"Houbo! " zašeptal.

"Jsem tady..."
Vládlo hluboké ticho. Konečně houbový mozek beze spěchu promluvil.
"Máš rozum, Grene," zazněl. "A tak tě věž nepřijme... nepřijme nás. Břuňo-břichové jsou stejně bez rozumu jako mořský tvor nebo pták, kteří přijati byli. To, co je teď pro nás přelud, je pro ně skutečnost. Byli přijati."
Znovu nastalo ticho.
"Kam přijati?" zeptal se Gren. "Bylo to tak pěkné..." Smrž hned neodpověděl.
"Tato doba je dlouhou epochou rostlinstva," začal. "Zeleň na Zemi vyrostla, rozbujela se a rozplemenila bez jediné myšlenky. Nabyla řady forem a využívá řadu prostředí. Dávno už bylo zaplněno každé ekologicky vhodné zákoutí. Země je příšerně přeplněná, víc, než tomu bylo v kterémkoliv předcházejícím věku. Všude jsou rostliny... všechny se důmysJně, bezmyšlenkovitě vysemeňují a rozmnožují, znásobují zmatek, zostřují palčivý problém, jak najít třeba jen nepatrné místečko pro ještě jedno stéblo trávy, aby mělo vůbec kde vyrůst.
Když tvůj vzdálený předek, člověk, vládl této planetě, věděl, jak vyčistit přeplněné řádky ve své zahradě. Přesazoval nebo plel. Příroda ho všeobecně přijala za jakéhosi svého vlastního zahradníka. Skály se změnily na přesazovače. Stanice, jako je tato, jsou pravděpodobně všude podél pobřeží... stanice, v nichž je možné přesazovat rostliny..."
"Kam přesazovat?" nevydržel Gren. "Kde je to místo?"
Něco jako povzdech popohnalo loďky jeho myšlenek.
"Copak nevidíš, že se to všechno jen domýšlím, Grene? Od té doby, co jsem s tebou spojil své síly, stal jsem se zčásti člověkem. Kdo zná světy dosažitelné pro cizí formy života? Slunce je něčím jiným pro tebe a něčím jiným pro květiny. Moře je pro nás příšerné, ale jaké je pro toho mořského netvora, jehož jsme viděli... Nemáme ani slova, ani myšlenky pro to, jak popsat, kam jsme směřovali. Kde bychom je vzali, když všechno bylo zřetelně produktem... nemyslících procesů..."
Gren se roztřeseně postavil.
"Chce se mi zvracet," řekl.
Vypotácel se z jeskyně.
"Abychom pochopili jiné rozměry, jiné formy života..." pokračoval smrž.
"Proboha, sklapni!" vykřikl Gren. "Jaký to má pro mne význam, že existují místa... stavy... které nedokáži... nedokáži obsáhnout. Nemohu a konec. To všechno byl jen nelidský přelud, tak mi dej pokoj! Chce se mi zvracet."
Déšť zeslábl. Jemně mu bubnoval do vystrčených zad, když ohnutý opíral hlavu o kmen stromu. Ve skráních mu pulsovalo, oči mu slzely, žaludek se zvedal.
Budou muset udělat plachty z velkých listů a odplout. On, Yattmur a čtyři břuňo-břicho-lidé, kteří přežili. Musí pryč. Možná, že z těch listů budou muset udělat i oděv pro sebe, protože se ochladilo. Tento svět nebyl rájem, ale mohl se v něm zařídit po svém.
Ještě stále se zbavoval obsahu svého žaludku, když uslyšel volání Yattmur.
Pozvedl oči a slabě se zasmál. Vracela se k němu pláží zalitou deštěm.
18
Stáli a drželi se za ruce. Gren se jí zmateně snažil vyprávět o svých zážitcích v jeskyni.
"Jsem ráda, že ses vrátil," řekla jemně.
Potřásl rozcuchanou hlavou. Napadlo ho, že ta příhoda byla pěkná a podivná. Přepadla ho únava a hrůza při představě, že znovu musí vyplout na moře. Nebylo však pochyb, že na ostrově nemohou zůstat.
"Tak jdeme," řekl smrž uvnitř jeho lebky. "Loudáš se jako břuňobřich."
Gren se zvolna otočil a těžkými kroky se vydal po pláži na zpáteční cestu. Yattmur držel za ruku. Začal dout chladný vítr a zahnal déšť do moře. Čtyři břuňo-břicho-lidé se tiskli k sobě tam, kde jim přikázal čekat. Když uviděli Grena a Yattmur, padli poníženě na písek.
"Dejte pokoj," pronesl Gren ponuře. "Všechny nás čeká práce. I vy uděláte svůj díl."
Pleskáním po tlustých zadcích je hnal před sebou do lodi.
Nad oceánem dul svěží vítr, ostrý jako sklo.
Traverzérům vznášejícím se místy nahoře na obloze připomínala loď se šesti pasažéry obyčejnou plovoucí kládu. Byli už daleko od ostrova vysoké skály.
Z provizorního stěžně visela plachta z velkých, primitivně posešívaných listů. Protivítr je však už dávno rozedral a tak byly k ničemu. Proto se teď člun pohyboval bez kontroly a silný teplý proud ho unášel na východ.
Zatímco takto křižoval, lidé se podle svého založení rozhlíželi buď s apatií, nebo s úlekem. Od chvíle, kdy odpluli z ostrova vysoké skály, už několikrát jedli a mnohokrát spali. Kdyby se chtěli obdivovat okolí, měli by skutečně co obdivovat. Na levoboku se táhla dlouhá linie břehu. Z této vzdálenosti vypadala jako jednolitá stěna lesa na skalnatém podloží. Krajina se nezměnila po řadu hlídek. Když se ve vnitrozemí objevily pahorky, což se stávalo stále častěji, byly také pokryté lesem.
Mezi pobřežím a lodí se čas od času objevily nevelké ostrůvky. Rostliny, jež na nich rostly, z kontinentu neznali. Některé ostrůvky byly ověnčeny stromy, na dalších rostly květiny, jiné zůstaly jalovými skalními hrby. Někdy se zdálo, že loď zachytává o podmořská skaliska lemující ostrůvky, ale zatím je vždy proud šťastně v poslední chvíli odnesl.
Na pravoboku se rozkládala nekonečná hladina oceánu, tu a tam zpestřená napohled zlověstnými tvary, které Gren ani Yattmur nedokázali nikam zařadit.
Beznadějnost situace, stejně jako tajemno tížily dokonce i lidi, zvyklé být na nejposlednějším místě na světě. Jako by neměli potíží už tak dost, snesla se mlha. Zahalila loď a okolí zmizelo.
"Nikdy jsem neviděla tak hustou mlhu," řekla Yattmur, která stála u svého partnera a dívala se přes palubu.
"A ani tak studenou," dodal Gren. "Všimla sis, co se děje se sluncem?"

V houstnoucí mlze nebylo už vidět téměř nic. Jen moře houpalo loďkou a ohromné, červené slunce viselo nízko nad vodou za zádí plavidla. Jeho paprsky se odrážely od hladiny.
Yattmur se přitulila ke Grenovi.
"Slunce obvykle svítilo vysoko nad námi," řekla. "Teď však vodní svět hrozí, že ho spolkne."
"Houbo, co se stane, když slunce odejde?" zeptal se Gren.
"Když slunce odejde, bude tma, " zazněl smrž a s trochou ironie dodal: "to tě mohlo napadnout. Jsme v krajině věčného západu slunce a proud nás nese stále dál a dál do jejího nitra."
Mluvil zdrženlivě, ale Grenovi i tak ze strachu před neznámem přeběhl mráz po zádech. Přitáhl se blíž k Yattmur. Oba nespouštěli oči z potemnělého slunce, zvětšeného díky vzduchu, těžkému vlhkem. Přitulení k sobě sledovali, jak se jeden přízračný tvar z pravoboku ocitl mezi lodí a sluncem a vyhryzl z něj velký, roztřepaný kus. Zároveň zhoustla mlha a slunce zmizelo ze zorného pole.
"Óoooch! Aaaach!" hrůzou vykřikli břuňo-břichové. Celou dobu se k sobě mačkali na hromadě uschlého listí na zádi, ale teď se vrhli na příď ke Grenovi a Yattmur.
"Ó, mocný pane, Ó, ty, která sendvičuješ!" volali a chytali je za ruce. "Celý ten mocný vodnatý plovoucí svět moc zlý, moc zlý, protože jsme odpluli a ztratili celý svět. Svět zmizel, protože plujeme špatně, musíme rychle plout dobře, aby se vrátil."
Jejich dlouhé chlupy se leskly vlhkem. V divoké hrůze kouleli očima. Křičeli své neštěstí a poskakovali při tom jako míče.
"Něco snědlo slunce, ó velký Pastýři!"
"Nechte těch nesmyslů," řekla Yattmur. "Bojíme se stejně jako vy."
"Ne, nebojíme se stejně!" volal vztekle Gren a odrážel od sebe jejich lepkavé dlaně. "Nikdo se nedokáže bát tak jako oni, protože oni se bojí pořád. Zmizte, vy břuňo- břicho-bečky! Až se mlha zvedne, slunce znovu vyjde."
"Chrabrý, krutý Pastýři!" zvolalo kterési stvoření. "Ukryl jsi slunce, abys nás vystrašil, protože nás už nemáš rád, přestože my se šťastně radujeme z tvých úderů a šťastných dobrých zlých slov! Ty..."
Gren ho udeřil, spokojený, že se může uvolnit. Nešťastník s pištěním odskočil. Jeho druzi se na něj okamžitě vrhli. Začali do něj šťouchat za to, že neprojevil spokojenost, když ho jeho pán poctil silnými údery. Gren je prudce odstrčil. Yattmur přiskočila, aby mu pomohla. V té chvíli všechny povalil silný náraz. Paluba se ostře naklonila a celá šestice se odvalila na jednu hromadu. Zasypaly je šupinky průzračného materiálu.
Yattmur neutržila žádný šrám. Pozvedla jeden úlomek. Zatímco si ho prohlížela, začal se měnit. Úlomek se rozplynul a zanechal jen maličkou loužičku vody na její dlani. Yattmur byla zaskočená. Před přídí se tyčila stěna z téže sklovité hmoty.
"Och, chytila nás mlžná hora," řekla otupěle. Uvědomovala si, že narazili do jednoho přízračného tvaru, které viděli na moři.
Gren vyskočil a utišil hlasité protesty břuňo-břicho-lidí. V přídi lodě uviděl hlubokou trhlinu, kterou prosakovala nevelká stružka vody. Vylezl na bok a rozhlédl se.
Teplý proud je zanesl přímo na velkou skleněnou horu, která jakoby se vznášela na vlnách. Eroze v ní vyhloubila lehce nakloněnou plošinu na úrovni vody. Právě na tuto ledovou pláž narazili. Pláž teď udržovala rozbitou příď lodě částečně nad vodou.
"Nepotopíme se," uklidnil Yattmur, "protože máme pod sebou skalní výstupek. Loď je ale na nic. Bez té opory se potopí."
Nebylo pochyb, že nabírala vodu. Svědčilo tom i nářek břuňobřichů.
"Co budeme dělat?" zeptala se Yattmur. "Snad jsme měli zůstat na ostrově vysoké skály?"
Gren se nerozhodně rozhlédl kolem. Nad palubou visela ohromná řada jakýchsi dlouhých ostrých zubů. Zdálo se, že každou chvíli překousnou loď v půli. Vpluli přímo do tlamy skleněného netvora!
Jeho nitro se mlhavě rýsovalo na dosah ruky. Před očima se jim objevily ornamenty z modrozelených linií a plodů. Omámily je svou vražednou krásou a pomerančovým leskem ve slunci, které pro ně stále ještě bylo schované za skleněnou stěnou.
"Ledová bestie se chystá nás pozřít!" vřeštěli břuňo-břichové a rozběhli se po palubě. "ach, och, naše smrt se rozehřívá, jen aby nás spolkla ledově studenými přehnusnými zmrzlými čelistmi."
"Led!" vykřikla Yattmur. "Ano! To je zvláštní, že právě ty přitroublé rybářské břuňo-bečky nám našly vysvětlení. Grene, ten materiál se jmenuje led. Na bažinách nad Dlouhou Vodou, kde žili břuňové, rostly malé kvítky zvané mrazničky. Tyto květy rozkvétající ve stínu v určitých obdobích vytvářely led a uchovávaly v něm semena. Když jsem byla malé děvčátko, chodila jsem pro ty ledové kapky do bažin a cucala jsem je. "
"A nás teď vsála tahle velká ledová kapka, " řekl Gren, kterému studená voda z klenutí nad ním zalévala tvář. "Co budeme dělat, houbo?"
"Musíme najít jiné místo, tady je nebezpečno," zazněl smrž. "Jestli se loď sesmekne z ledové plošiny, utopí se všichni až na tebe. Loď se potopí a ty jediný umíš plavat. Musíš s břuňo-břichy okamžitě opustit loď. "
" Správně ! Yattmur, drahá, vylez na břeh a já za tebou vyženu ty čtyři hlupáky. "
Čtyři hlupáky však ani nenapadlo, aby opustili loď, přestože polovina paluby byla už pod vodou. Když se na ně Gren hnal, uskakovali a uhýbali. Když přicházel, utíkali. Když se je pokoušel chytit, s pištěním se mu v běhu vysmekli.
"Zachraň nás! Ušetři nás, ó, Pastýři! Co jsme my čtyři nešťastné nečisté kupky hnoje udělali, že nás chceš hodit ledové bestii? Pomóc! Pomóc! Copak jsme tak hnusní, že nám chceš tak ublížit?"
Gren skočil na nejbližšího a nejvlasatějšího a ten vzal do zaječích, až mu prsa nadskakovala.
"Mě néé, velký, ukrutný duchu! Zabij tamty tři, co tě nemají rádi, ale mě né, já tě mám rád..."

Gren mu nastavil nohu. Břuňo-břich se svalil, začal pištět, ale zmlkl hned, jak vletěl hlavou do vody. Gren na něj bleskově sedl a chvíli se čachtali v ledové vodě. Pak ho pevně chytil za kůži a chlupy na krku. Násilím vytáhl blekotající stvoření k okraji lodě. Nadzvedl ho a převalil na druhou stranu. Jeho vzlykání utonulo v kalužích u nohou Yattmur.
Vyděšení touto demonstrací síly zbylí tři břuňo-břichové vylezli loudavě z koutů. Strachy i zimou cvakali zuby, ale nechali se dovést do chřtánu ledové bestie. Gren šel za nimi. Chvíli celá šestice stála a nahlížela do jeskyně, která přinejmenším pro čtyři z nich byla gigantickým hrdlem. Jakési zazvonění za jejich zády je přimělo, aby se otočili.
Jeden shora visící ledový kel pukl a zřítil se. Udeřil napříč do dřevěné paluby jako dýka, pak se sesul stranou a rozsypal se na kousky. Zpod lodě se jako odpověď na dané heslo ozval mnohem silnější zvuk. Celá plošina, na níž spočívala loď, se odlomila. Před jejich očima se pohnul okraj tenkého ledového jazyka. Dřív, než se ponořil do vody, temná hlubina pohltila jejich loď. Dívali se, jak rychle nabírá vodu a mizí.
Ještě chvíli ji mohli zahlédnout. Mlha se poněkud zvedla a slunce ještě jednou nakreslilo pruh studeného ohně na hladinu oceánu.
Gren i Yattmur se otočili plni tísně. Loď zmizela a oni byli doslova u ledu. Vydali se jediným možným směrem. Stoupali ledovým tunelem a čtyři břuňo-břichové šli mlčky za nimi.
Přebrodili studené kaluže a uvízli uvnitř ledových přepážek, od nichž se odrážel a násobil každý zvuk v šílené ozvěně. S každým krokem zvuk sílil a tunel se zužoval.
"Ó, duchové, nenávidím toto místo! Raději jsme měli zahynout spolu s lodí. Jak daleko se ještě můžeme dostat?" zeptala se Yattmur, když uviděla, že se Gren zastavil.
"Ani o krok," řekl ponuře. "Jsme ve slepé chodbě. Jsme v pasti."
Několik nádherných ledových rampouchů viselo k zemi tak těsně, že jim zahrazovaly cestu stejně spolehlivě jako mříž, spuštěná v bráně tvrze. Za touto palisádou se zdvíhala plochá deska ledu.
"Pořád problémy, pořád potíže, pořád nějaká nová nebezpečí, " řval Gren. "Člověk je velký omyl. Kdyby tomu tak nebylo, svět by byl k němu přívětivější! "
"Už jsem ti říkal, že člověk je čirá náhoda," zazněl smrž.
"Byli jsme šťastní, než ses začal vnucovat," odpověděl Gren.
"To jsi byl ještě zelenáč!"
Gren, rozzuřený smržovou jedovatostí, popadl jeden velký rampouch a trhl. Urval ho kousek nad svou hlavou a jako oštěpem jím mrštil do ledové stěny před sebou.
Když se celá stěna pod úderem roztříštila, rozezněla se pronikavá melodie. Led padal, bortil se, klouzal jim kolem nohou. Celá napůl rozpuštěná záclona slavnostně podlehla rychlé dezintegraci. Přikrčení lidé si kryli hlavy. Zdálo se jim, jakoby se celá ledová hora kolem nich bortila.
Když utichlo lámání, pozvedli oči. Za nově vzniklou trhlinou uviděli úplně nový svět. Ledová kra, uchopená pobřežními víry, spočinula u břehu ostrůvku, kde v objetí nevelké zátoky odtékala potoky slz do vody.
Přestože ostrov nebyl příliš pohostinný, lidé hltali pohledem zeleň řídce rozesetou po pevnině, květiny a semeníky zachycené na ostrůvku a chvějící se ve vzduchu na vysokých lodyhách. Tady se mohli rozkošnicky kochat pevnou půdou pod nohama, půdou, která se bez ustání nekolébala.
Dokonce i břuňo-břichům se na chvíli pozvedla nálada. S tichými radostnými výkřiky proběhli kolem ledové desky za Yattmur a Grenem.
Chtěli být co nejdříve pod květinami, které uviděli. Bez větších překážek překročili úzký pruh temně modré vody a všichni se bezpečně vyštrachali na břeh.
Ostrůvek nebyl žádný ráj. Pokrývaly ho rozpukané skály a balvany. Jeho předností byly mikroskopické rozměry. Byl příliš malý, než aby mohl uživit větší druhy děsivých rostlin, jaké pustošily kontinent. A s menšími si Gren a Yattmur dokázali poradit. K rozčarování břuňo-břichů tu nerostl žádný břuňo-strom, k němuž by se mohli připojit. K rozčarování smrže tu nerostlo nic z jeho druhu. Přestože toužil ovládnout Yattmur a břuňo-břichy stejně jako Grena, měl ještě příliš malou hmotnost, aby si to mohl dovolit. Proto počítal s pomocí svých bratří. K rozčarování Grena a Yattmur neobývali ostrůvek žádní lidé, k nimž by se mohli připojit.
Jako odškodnění tu byl pramen čisté vody. Ta padala ze skály a tříštila se mezi balvany, které pokrývaly značnou část povrchu ostrůvku. Nejdříve uslyšeli šum a pak ho uviděli. Potůček padal v kaskádách na cár pláže a pokračoval dál do moře. Okamžitě se k němu rozeběhli po písku. Pili hned a nečekali, až se dostanou nahoru, kde je voda méně slaná. Zapomněli na opatrnost a chovali se jako děti. Napití a do sytosti vyřádění se vykoupali, přestože chlad odrazoval od delšího pobytu ve vodě. Cítili se jako doma.
Žili už nějaký čas na ostrůvku a byli spokojení. V tomto království věčného západu slunce panoval chlad. Opatřili si proto lepší oděv z listů a plazivého mechu, který si omotali těsně kolem těla. Čas od času je halila mlha, ale pak zase nízko nad obzorem svítilo slunce. Občas spali, občas se vyhřívali na skalách obrácených ke slunci, lenivě pojídali ovoce a poslouchali praskání ledových ker plujících kolem.
Čtveřice břuňo-břichů si postavila primitivní chatrč kousek od Grena a Yattmur. Jednu noc jim však spadla a tak spali pod holým nebem v kupce listí a tak blízko ke svým pánům, jak jen to Gren dovolil.
Radovali se ze svého štěstí. Když se Yattmur s Grenem milovali, břuňo-břichové poskakovali kolem, nadšeně se objímali a chválili smyslnost svého pána a jeho sendvičové paní.
Velké semeníky jim chřestily nad hlavami. Dole běhaly rostlinné ekvivalenty ještěrek. Ve vzduchu se třepetali motýli s širokými křídly ve tvaru srdce, kteří žili díky fotosyntéze. Život ubíhal bez mezníků, jakými je soumrak a úsvit. Panovala zahálka, vládl klid.
Kdyby nebylo smrže, lidé by spokojeně toto schéma přijali. "Nemůžeme tu zůstat, Grene," pronesla jednou houba, když se Gren a Yattmur probudili z příjemného spánku. "Dost jste si odpočinuli a nabrali sil. Musíme znovu vyrazit na cestu,

najít více lidí a založit vlastní království."
"Plácáš, houbo. Ztratili jsme loď. Musíme navždy zůstat tady na ostrově. Možná je chladný, ale viděli jsme horší místa. Můžeme klidně zůstat tady."
Brodili se s děvčetem nazí v loužích, které vznikly mezi velkými členitými kamennými bloky na vrcholu ostrova. Život byl sladký a lenivý. Yattmur kývala pěknýma nohama a prozpěvovala si některou ze svých pastýřských písniček. Gren s odporem naslouchal nevlídnému hlasu uvnitř lebky. Stále zřetelněji hlas zosobňoval to, co mu vadilo.
Jejich mlčenlivý rozhovor přerušilo vypísknutí Yattmur.
Cosi podobající se dlani se šesti opuchlými prsty ji chytilo za kotník. Gren přiskočil a bez problémů to cosi odtrhl. Celou dobu, co si to prohlížel, to sebou trhalo.
"Jsem hloupá, že dělám poprask," řekla Yattmur. "Vždyť je to jen jedno z těch stvoření, kterým břuňo-břichové Hkají plazotlap. Připlouvají z moře na pevninu. Břuňo-břichové je chytají, loupají a jedí. Jsou vláknitá, ale sladká. "
Prsty byly šedé a podobné hlízám, svrasklé a neobyčejně studené. Pomalu se v Grenově dlani ohýbaly. Ten nakonec stvoření zahodil na břeh a to sebou mrsklo do trávy.
"Plazotlapové připlouvají z moře a zahrabávají se do země. Pozorovala jsem je, " informovala ho Yattmur. Gren mlčel.
"Něco tě trápí?" zeptala se.
"Ne," řekl lhostejně. Nechtěl jí zatím říci, že smrž si přeje, aby se znovu vydali na cestu. Sesunul se na zem prkenně jako stařec. Přestože ji to zneklidnilo, potlačila své obavy a vrátila se ke koupání. Od tohoto okamžiku stále silněji cítila, že se jí Gren straní a že se stále více uzavírá do sebe. Věděla, že za to může ta protivná houba.
Gren se probudil z jejich společného snu a pocítil ve své mysli netrpělivého smrže.
"Shniješ leností. Musíme něco dělat."
"Nám je tu dobře," odsekl umíněně Gren. "Navíc, jak jsem ti říkal, nemáme loď, abychom se mohli dostat na velkou pevninu."
"Plout na lodi není jediný způsob, jak překročit moře," řekla houba.
"Ó, přestaň si vymýšlet, houbo, nebo nás k smrti unavíš. Dej nám pokoj. Jsme tu šťastní."
"Šťastní! Jasně! Zapustil bys nejraději kořeny a obrostl listím. Grene, ty nemáš ani tušení, co je to život! Říkám ti, že tě čekají nebetyčné slasti a šance. Jen mi dovol, abych po nich sáhl."
"Odprejskni! Nevím, o čem mluvíš."
Vyskočil, jako by chtěl před smržem utéct. Houba ho však přikovala na místo. Gren celou svou energii vyslal ve vlnách nenávisti k houbě. Bylo to však bezvýchodné, protože hlas v jeho hlavě neumlkl.
"Když nechceš být můj partner, musíš být můj nevolník. Ztratil jsi nadobro touhu po vědění, proto budeš vykonávat rozkazy bez ohledu na svůj názor."
"Nevím, o čem to mluvíš!" vykřikl nahlas, až vzbudil Yattmur. Ta usedla a mlčky se na Grena dívala.
"Tolik věcí přehlížíš!" uslyšel smrže. "Vnímám jen prostřednictvím tvých smyslů, ale dávám si tu práci a analyzuji obrazy a informace a hledám to, co se za nimi skrývá. Vůbec nedokážeš využívat své informace, zatímco já rozumím mnohému. Cesta k moci je moje. Rozhlédni se ještě jednou kolem sebe! Prohlédni si kameny, po kterých tak bezstarostně šlapeš!"
"Odprejskni!" vykřikl znovu Gren a v téže chvíli se zkroutil bolestí. Yattmur k němu přiskočila, uchopila ho za hlavu a pokoušela se ho utišit. Pohlédla mu do očí. Břuňo-břichové mlčky přišli blíž a postavili se za ní. "To ta magická houba, že?" řekla.
Beze slova přikývl. V jeho nervových centrech se honily přízračné ohně, bolestně pálily jeho tělo. Dokud to trvalo, Gren se mohl jen stěží pohnout. Nakonec všechno pominulo a Gren bezradně řekl: "Musíme pomoct houbě. Chce, abychom si podrobněji prohlédli ty kameny. "
Chvěl se po celém těle, když se zvedal, aby udělal to, co po něm houba chtěla. Yattmur stála u něj a soucitně se dotýkala jeho ruky.
"Až je prohlédneme, nachytáme v tůňce ryby a sníme je s ovocem," řekla s ženským smyslem potěšit tam, kde je to třeba.
Gren jí poděkoval kradmým pohledem.
Velké kameny byly od počátku součástí okolní přírody. Tam, kde jimi protékal potok, stály v blátě a štěrku. Rostla na nich tráva a ostřice. Na mnoha místech je pokrývala silná vrstva půdy. Tato místa byla hojně porostlá květy, které své semeníky vystrkovaly vysoko na dlouhých stopkách. Viděli je už u ledové hory. Yattmur si je pro sebe pojmenovala chůdnice. Teprve po značné době si uvědomila, jak příléhavý to byl název.
Po kamenech se plazily kořeny chůdnice jako změť zdřevěnělých hadů.
"Čert vem ty kořeny," klela Yattmur. "Je jich všude plno!"
"To je zvláštní, vrůstají jak do země, tak i do kořenů jiné rostliny,"
pronesl odtažitě Gren.
Dřepl si u uzlu dvou kořenů, z nichž každý patřil jiné rostlině. Ze společného chumáče padaly po kamenném bloku do nepravidelné spáry mezi kameny a vnikaly do nitra země.
"Můžeš se tam vmáčknout. Nic ti nehrozí, " řekl smrž. "Vlez si mezi kameny a zjisti, jak to tam vypadá. "
Echo bolesti se znovu ozvalo v Grenově nervovém systému.
Přes všechnu nechuť sestoupil podle rozkazu mrštně jako ještěrka mezi bloky. Opatrně hmatal kolem sebe. Zjistil, že bloky spočívají na dalších blocích pod nimi a ty zase na deskách, jež byly úplně vespod.
Ležely porůznu - hadovitými pohyby byl schopen spustit se mezi jejich chladné stěny.
Yattmur postupovala za ním. Strhávala mu na ramena jemný déšť úlomků.
Když sestoupili do hloubky pěti bloků, dosáhl Gren pevné půdy. Yattmur ho následovala. Teď už mohli postupovat

vpřed, vtěsnaní mezi kamenné plochy. Vydali se směrem k přísvitu, jenž se objevil v temnotě. Dorazili k rozlehlé prostoře, dostatečně rozměrné, aby mohli rozpažit.
"Cítím zápach temnoty a chladu. Bojím se," řekla Yattmur. "Proč nás sem tvá houba zatáhla? Co o tomto místě ví?"
"Je vzrušený," odpověděl Gren. Neměl chuť přiznat, že smrž se s ním nebaví.
Postupně začali lépe a lépe vidět. Půda nahoře se musela kdysi sesout, protože zdrojem světla bylo slunce, které sem štěrbinou mezi kameny vpouštělo úzký sondující paprsek. V jeho světle uviděli kov a před sebou otvor. Muselo to být dávno, co se zřítily kameny a vznikla trhlina. Jediným životem kromě nich tu byly kořeny chůdnice, zavrtané do půdy jako zkamenělé zmije.
Na radu smrže se Gren pohrabal v prachu u svých nohou. Znovu
narazil na kov, kámen a cihly, ale většinou se jimi nedalo hnout. Trhal a tahal, až se mu podařilo vyrvat polámané kousky kanalizace a pak ještě kovový pásek, vysoký jako on sám. Jeden konec pásku byl olámaný. Na zbytku uviděl řadu jednotlivých znaků, složených do takovéhoto vzorku:
OWRINGHEE
"To je písmo," zašeptal smrž. "Znaky člověka z dob, kdy vládl před mnoha věky světu. Jsme mu na stopě. Toto musely být kdysi jeho domy. Grene, vlez dál do toho temného otvoru a zjisti, co se dá."
"Je tam tma! Nemohu tam vejít!"
"Říkám ti, lez."
Pod trhlinou se leskly drobné skleněné střepy. Zetlelé dřevo padalo odevšad, kde se chytila Grenova ruka. Zatímco postupoval, sypala se mu na hlavu omítka. Na konci trhliny byl zlom. Gren sjel po rumišti do místnosti a pořezal se přitom o sklo.
Yattmur, která byla na druhé straně, vystrašeně vypískla. Gren na ní zavolal pár uklidňujících slov, aby jí dodal odvahy. Zatím si sám tiskl dlaň k srdci, aby se uklidnil. Vystrašeně se v téměř naprosté temnotě rozhlížel kolem sebe. Nic se nepohnulo. Všude bylo staleté ticho, husté až k zalknutí, zlověstnější než zvuk, děsivější než strach.
Chvíli stál jako ochrnutý, dokud jím smrž nepohnul.
Polovina klenby se dávno zřítila. Kovové trámy a cihly změnily místnost na labyrint. Grenovy oči si doposud nezvykly a nedokázaly nic rozeznat. Zkažený vzduch ho dusil.
"V rohu. Krychlový předmět. Jdi k němu," rozkázal smrž, který využil jeho strachu.
Gren šel opatrně a s odporem napříč místností do rohu. Něco se mihlo pod jeho nohama. Zahlédl šest tlustých prstů a poznal plazotlapa, stejného, jako byl ten, který chytil Yattmur za kotník. Tyčil se nad ním hranol skříně, třikrát vyšší než on. Jeho čelní stěnu zdobily tři kovové polokruhy. Smrž mu vysvětlil, že jsou to madla. Dosáhl jen na to nejnižší. Poslušně za něj trhl.
Dveře se pohnuly na šířku dlaně a pak se zasekly. "Táhni, táhni, táhni!" hučel smrž.
S rostoucím vztekem Gren táhl, až celá škatule vrzala, ale to, čemu smrž říkal zásuvky, se už nechtělo dál vysunout. Táhl a třásl dál vysokou skříní. Zhora se něco sesunulo. Z výšky nad Grenovou hlavou s rachotem sletělo něco podlouhlého. Jen co uskočil, dopadlo to na podlahu za jeho zády a zvedlo to mračno prachu.
"Grene! Nestalo se ti nic? Co to tam dole děláš? Vylez!"
"Jo, jo, už jdu! Houbo, ten nesmysl nikdy neotevřeme."
"Co nás to málem praštilo? Prohlédni to a ukaž mi to. Může to být zbraň. Kdybychom tak našli něco, co nám pomůže..."
To, co spadlo, bylo úzké, dlouhé a ke koncům zúžené jako zdeformované semeno pouzdráku. Materiál, z něhož byl předmět vyroben, měl povrch na dotek příjemný. Nebyl tak studený jako kov. Smrž zkonstatoval, že je to pouzdro. Když zjistil, že ho Gren může celkem snadno unést, byl nadšen.
"To pouzdro musíme vzít na povrch," řekl. "Můžeš ho vytáhnout nahoru. Prohlédneme si ho na denním světle a uvidíme, co je v něm."
"Ale jak nám to může pomoct? Copak nás to odnese na kontinent?"
"Nepředpokládal jsem, že tady dole najdeme loď. To nejsi ani trochu zvědavý? Ta věc je znamením moci. Tak, pohni se! Jsi hloupý jako břuňo-břich."
Gren, jehož se bolestně dotkla tato ordinérní narážka, překlopýtal po čtyřech přes trosky. Yattmur se ho držela, ale za nic na světě by se nedotkla žlutého pouzdra, které držel. Na chvíli se k sobě přitiskli genitáliemi, šeptali a odpočinuli si. Pak pouzdro jednou vlekli, pak zase táhli, až se dostali z vrstev zřícených kamenů na denní světlo.
"Uff! Není nad bílý den, "zamumlal Gren, když se drápal na poslední blok. Když se podrápaní a potlučení vynořili ze zšeřelého prostoru, přihnali se břuňo-břichové s úlevně vyplazenými jazyky. Tančili kolem svých pánů a chrlili stížnosti a výčitky za to, že byli pryč.
"Zabij nás, pěkně prosíme, ukrutný pane, než znovu skočíš do úst země. Vyvraždi nás ničemnou smrtí, než nás necháš samotné v boji, v neznámých bojích o samotě!"
"Máte příliš tlustá břicha, než abyste se s námi protáhli dolů tou trhlinou," řekl Gren, který si rozmrzele prohlížel své pohmožděniny. "Jestli se opravdu radujete z toho, že nás vidíte, přineste raději něco k jídlu. "
Omyli si s Yattmur drápance a modřiny v potoce. Potom Gren soustředil svou pozornost na pouzdro. Klekl si a několikrát ho opatrně otočil. Bylo něco zvláštního v jeho symetrii, co je děsilo. Břuňo-břichové pravděpodobně cítili totéž.
"Ten na dotek velmi divný tvar je divný, zlý tvar na dotyk," vyjekl jeden z nich a poskakoval na místě. "Prosím dotknout se ho jen aby ho vyhodit do pleskajícího vodního světa." Připojil se ke svým kolegům a společně hleděli dolů v přihlouplém rozrušení.
"To je rozumná rada," ozvala se Yattmur, ale Gren pod smržovým nátlakem usedl a uchopil pouzdro mezi chodidla a dlaně. Prohlížel si ho a cítil, jak houba zachycuje jeho dojmy ve chvíli, kdy dorazily do mozku. Mráz mu přebíhal po

zádech.
Na povrchu pouzdra byl jeden ornament, kterému smrž říkal písmo. Vypadal jako
ŠTĚKAČKA nebo ŠTĚKAČKA naopak,
podle toho, z které strany se na něj člověk díval. Za ním následovalo několik řad podobných, ale drobnějších vzorů.
Gren začal tahat a trhat za pouzdro. Neotvíralo se. Břuňo-břichové rychle ztratili zájem a někam odešli. Gren sám by tu věc zahodil do křoví, ale smrž ho u ní držel a ještě ho popoháněl. Ohmatával právě prsty jednu bočnici, když víko náhle odskočilo. Gren a Yattmur na sebe tázavě pohlédli. Pak si klekli do prachu a vystrašeně se dívali na předmět v pouzdře. Byl stejně jako pouzdro z hedvábně žlutého materiálu. Gren ho s respektem vyndal a položil na zem. Při vyjmutí z pouzdra se uvolnila pružina. Složený předmět, přizpůsobený rozměrům místa, v němž odpočíval, rozložil pojednou svá křídla. Teď mezi nimi stál teplý, neobyčejný a budící rozpaky. Břuňo-břichové přilezli zpět, aby si ho mohli prohlédnout.
"Vypadá to jako pták," pronesl Gren se zatajeným dechem. "Copak to opravdu nevyrostlo, copak to mohli udělat lidé, takoví jako jsme my?"
"Je to takové hladké, takové..." Když Yattmur došla slova, napřáhla ruku a divnou věc pohladila. "Říkejme tomu Krása," navrhla.
Čas a dlouhodobé působení atmosferických vlivů pouzdro zničily, ale okřídlený předmět vypadal jako nový. Když se dlaň děvčete přesunula po jeho povrchu, záklopka odkryla vnitřek. Čtyři břuňo-břichové vzali do zaječích a mizeli v nejbližším roští. Vnitřnosti žlutého ptáka vyrobené z podivných materiálů, kovu a plastů, byly v jejich očích divem. Malé cívky, řada ovladačů, zesilovače se leskly jako labyrint podivných střev. Nedočkavá dvojice lidí se naklonila a ruce se jim samy natáhly. Užaslí, dovolili svým prstům, právě těm čtyřem prstům a palci proti nim, které tak daleko dovedly jejich předky, aby se nabažily té rozkoše dotýkat se vypínačů.
Ovladače se mohly otáčet, vypínače přeskakovaly!
Naprosto tiše se Krása vznesla, ve výši jejich očí znehybněla a vzlétla jim nad hlavy. Ohromeně vykřikli a uskočili zpět, až rozšlápli žluté pouzdro. Kráse bylo všechno jedno. S gloriolou hluku pohonné jednotky kroužila nad nimi a bohatě se leskla ve slunci.
Když dosáhla dostatečnou výšku, promluvila.
"Očistit svět pro demokracii!" zvolala. Hlas nebyl silný, ale pronikavý. "Ach, ono to mluví!" vykřikla Yattmur a nadšeně hleděla na lesknoucí se křídla.
Objevili se nadšení břuňo-břichové. Běželi vstříc Kráse. Padali strachy naznak, když nad nimi promluvila, zmateně se zastavovali, když kroužila kolem nich.
"Kdo způsobil katastrofální stávku přístavních dělníků v jednatřicátém?!" položila řečnickou otázku Krása. "Titíž lidé, kteří vás dnes s chutí kroužkují. Zamyslete se sami nad sebou, přátelé, a hlasujte pro SRH... Hlasujte za svobodu!"
"O čem... to mluví, houbo?" zeptal se Gren.
"Mluví o lidech s kroužky v nose, " odvětil smrž, stejně zmatený jako Gren. "Nosili je, když byli civilizovaní. Poslouchej a zkus se něco přiučit."
Krása létala kolem jedné vysoké chůdnice a s jemným bzučením chrlila příležitostné slogany. Pocit, že získali spojence, lidi ohromně povzbudil na duchu. Dlouho stáli se zatajeným dechem, zahledění a zaposlouchaní. Břuňo-břichové se poplácávali po břichách, nadšeni bláznovstvím Krásy. "Vrátíme se a zkusíme vykopat druhou," navrhla Yattmur.
"Houba říká, že ne," odvětil Gren po krátkém mlčení. "Chce, abychom šli dolů, když my nechceme. Když chceme jít, on nechce! Nevím, oč mu jde. "
"Ty hlupáku," obořil se na něj smrž. "Ta vířící Krása nás na břeh nevezme. Musíme se zamyslet. Musíme si poradit sami. Chtěl bych si prohlédnout ty keře chůdnice. Buď zticha a nedělej potíže."
Delší dobu se s Grenem nebavil. Gren a Yattmur se mohli znovu volně koupat v tůni a smýt podzemní špínu z těl a vlasů. Břuňo-břichové se zatím rozložili beze všeho naříkání poblíž, očarovaní neúnavně kroužícím žlutým ptákem. Pak lovili za štítem ostrova, daleko od kamenných ruin. Nahoře kroužila v jejich stopách Krása a čas od času vykřikovala: "SRH a dvoudenní pracovní týden!"
19
Gren si vzal k srdci smržova slova a věnoval více pozornosti keřům chůdnice. Na rozdíl od mohutného kořenového systému samotné květy byly obyčejné. Otáčely se za sluncem a vábily srdcové motýly. Pod pěti jasně zbarvenými jednoduchými okvětními plátky vyrůstal neproporcionálně velký semeník ve tvaru šestibokého hranolu, s výrůstky připomínajícími mořské sasanky na každé stěně.
To všechno si Gren prohlížel bez většího zaujetí. Zajímavější bylo to co se dělo s květy po opylení. Yattmur právě míjela jeden květ, když kolem ní zabzučel včelec, přistál na pestíku a začal po něm lézt. Rostlina na opylení reagovala chvatně. Se zvláštním, pronikavým zvukem květ i se semeníkem vystřelil k nebi na pružině rozvinující se z hranolu. Vylekaná Yattmur skočila do blízkého keře a Gren ji následoval. Opatrně vyhlédli a přihlíželi, jak se pružina odvíjí stále pomaleji. Ve slunečním teple se napřímila a ztuhla ve vysokou tyčku. Šestiboký hranol se kýval ve slunečním světle nad jejich hlavami.
Pro lidi divy rostlinného světa neexistovaly. Všechno, co je neohrožovalo, je příliš nezajímalo. Vysoké chůdnice už znali.
"Statistika ukazuje, že se ti vede lépe než tvým šéfům," pronesla Krása, obletěla nový sloup a otočila se. "Ať osud Meziplanetárního Spolku Dopravců v Bombaji je pro vás výstrahou! Postav se na obranu svých práv, dokud je máš."
Sotva pár kroků odsud vystřelila další chůdnice do vzduchu a napjala tuhnoucí tyčku.
"Jdeme zpátky," řekl Gren. "Jdeme si zaplavat."
Jen to dořekl, smrž ho sevřel jako v poutech. Gren se zachvěl a postavil na odpor, ale v záchvatu bolesti se svalil jak široký, tak dlouhý do křoví.

"Grene! Grene! Co se stalo!?" vydechla Yattmur a běžela k němu.
Chytila ho za paže.
"Já... já... já..." slova mu vázla v hrdle. Zsinalý flek kolem úst se stále rozšiřoval. Celý zdřevěněl. Smrž ho trestal ochrnutím nervového systému.
"Zacházel jsem s tebou příliš jemně, Grene. Jsi jen rostlina! Varoval jsem tě. V budoucnu budu víc rozkazovat a ty častěji poslouchat. Vůbec neočekávám, že začneš myslet, ale můžeš pro mne přinejmenším pozorovat. Jsme na prahu cenného objevu. Týká se těchto rostlin a ty se k nim idiotsky otočíš zády. Chceš shnít na téhle skále? Klidně lež a dívej se, nebo začnou stejná muka jako teď!"
Gren se svíjel v křečích a dřel tváří po travnaté půdě. Yattmur, naplněná lítostí, ho zvedla a volala jménem.
"To ta čarodějná houba!" řekla s odporem, pohlédla na nelítostně se lesknoucí krejzlíl< kolem jeho šíje. Oči se jí zalily slzami. "Grene, lásko, pojďme už. Zase padá mlha. Musíme se vrátit."
Zavrtěl hlavou. Znovu ovládal své tělo, alespoň prozatím. Křeče ustaly, ale třásl se jako rosol.
"Smrž chce, abych tu zůstal," řekl slabě. Byl nešťastný a slzy mu vystoupily do očí. "Ty se vrať k břuňo-břichům."
Ztrápeně se zvedla. Svírala pěsti v bezmocném vzteku.
"Brzy se vrátím." Břuňo-břichové vyžadovali péči. Byli příliš hloupí i na to, aby z vlastní iniciativy jedli. Musel je někdo postrčit. Sestupovala opatrně po svahu a šeptala: "Ó duchové slunce, zabte tu kouzelnou houbu ukrutnosti a prohnanosti, dřív než zabije mého drahého."
Naneštěstí se duchové slunce snažili naprosto marně. Studený vítr vál od vody a přinášel s sebou mlhu, která zaclonila světlo. V blízkosti ostrova plula ledová hora. Její skřípění a praskání bylo slyšet, i když už zmizela v mlze jako přízrak.
Gren nehybně ležel, napolo ukrytý v křoví, a díval se. Krása se vznášela nahoře, sotva viditelná v husté mlze, a vykřikovala s přestávkami svá hesla.
Třetí chůdnice vystřelila s hvízdnutím do nebe. Gren se díval, jak se teď, když zmizelo slunce, napřimuje pomaleji než její předchůdkyně. Kontinent mu zmizel ze zorného pole. Nenávratně kolem něj proletěl motýl. Zůstal osamělý na výšině, kterou nikdo neznal, obklopený vesmírem vodnaté temnoty.
V dálce sténala ledová hora a její nářek se nesl ozvěnou monotónně nad oceánem. Gren byl sám, separovaný od svého druhu magickým smržem, který ho kdysi krmil nadějemi a sny o podmanění a teď v něm vyvolával jedině mdloby. Neviděl však žádný způsob, jak se houby zbavit.
"Další," zkonstatoval smrž a vedral se zádumčivě do jeho myšlenek. Čtvrtá chůdnice vyskočila z nedaleké skály. Její semeník se nad nimi kýval jako sťatá hlava zavěšená na špinavé stěně mlhy. Poryv větru ho uchopil a udeřil jím o sousední semeník, sasankám podobné výrůstky se dotkly a navždy spojily oba semeníky, jemně se kývající na svých dlouhých lodyhách.
"Hej!" řekl smrž. "Dívej se, člověče, a nelam si hlavu. Ty květiny jsou zvláštní. Teprve šest jedinců se společným kořenovým systémem tvoří jednu rostlinu. Vyrostly z nám dobře známých plazotlapů, z těch šestiprstých, nádorovitých kořenů. Dívej se a uvidíš, jak zbylé květy téhle skupiny budou brzy opyleny."
Část nadšení přešla z houby i na Grena a rozehřála ho, když tak ležel schoulený mezi studenými kameny. Protože nemohl dělat nic jiného, třeštil oči. Zdálo se mu, že čeká věky. Vrátila se Yattmur, hodila přes něj rohožku upletenou břuňo-břichy a mlčky si k němu lehla.
Konečně pátý opylený květ chůdnice znenadání zachřestil a vystřelil vzhůru. Jeho napřímená tyčka se naklonila k jednomu ze sousedů, semeníky se spojily a zároveň naklonily ke druhému páru. Spojily se s ním tak, že vznikl shluk čtyř tyček a jeden společný zásobník, trčící teď vysoko nad hlavami lidí.
"Co to znamená?" zeptala se Yattmur.
"Počkej," zašeptal Gren. Jen co to dořekl, poslední, šestý oplodněný buben vyrazil za svými bratry. Roztřeseně visel v mlze a čekal na pohyb vzduchu. Zadul vítr a všech šest bubnů se nehlučně spojilo do jednolitého tělesa. V mlžném příkrovu vypadalo jako podivné létající stvoření.
"Můžeme už jít?" zeptala se Yattmur.
Gren se třásl.
"Řekni děvčeti, aby ti přineslo něco k jídlu," zazněl smrž. "Ty tu musíš ještě zůstat."
"To tu zůstaneš navěky?" rozčilovala se Yattmur nad odpovědí, kterou jí přetlumočil.
Zavrtěl hlavou. Sám to nevěděl. Zneklidněná Yattmur zmizela v mlze. Než se vrátila, chůdnice se ve svém vývoji posunula zase o krok dál.
Mlha se trochu zvedla. Sluneční paprsky dopadly na chůdnici a ta zazářila jako odlitek z bronzu. Jakoby unavená nevelkou okolní teplotou pohnula chůdnice jednou ze svých šesti tyček. Odlomila její dolní konec od kořenového systému a změnila tyčku v nohu. Zopakovala tuto operaci se všema zbývajícíma nohama. Když se uvolnila i poslední, chůdnice se otočila a... - Ó, viděli to jako na dlani - zásobníky se semeny začaly pomalu, ale vytrvale sestupovat na chůdách z návrší.
"Jdi za ní," zazněl smrž.
Gren se zvedl a vydal se za stvořením. Kráčel stejně ztuhle. Yattmur ho mlčky doprovázela. Doprovázelo ho i žluté zařízení, ale to kroužilo ve výšce.
Chůdnice si náhodou vybrala jejich obvyklou cestu na pláž. Když břuňo-břichové uviděli, jak přichází, s pištěním utekli do křoví. Nevzrušená chůdnice držela kurs - opatrně přešla na chůdách přes jejich tábor - a vkročila na písek.
Ani tady se nezastavila. Vstoupila do moře a brzy bylo nad vodou jen o málo víc než jen šestidílné těleso. Krása se vydala za ní se svými slogany a pak se tiše vrátila.
"Vidíš!" zahřměl smrž uvnitř Grenovy lebky tak hlasitě, že se chlapec chytil za hlavu. "Tudy vede naše cesta ke svobodě, Grene! Chůdnice vyrůstají tady, protože tu mají dostatek místa pro svůj plný vývoj. Potom se vracejí na

kontinent a tam se vysévají. A protože tyto putující rostliny dokáží dorazit na břeh, mohou nás vzít s sebou!"
Rádoby-kolena chůdnice se pod ní zdánlivě ohýbala. Pomalu, jednou po druhé, pohybovala nohama. Po každém dalším kroku následovala pro rostliny typická pauza. Vypadalo to, jako by její dlouhé chůdy napadl revmatismus.
Gren měl značné problémy usadit na chůdnicích břuňo-břichy. Pro ně byl ostrůvek něco, čeho bylo třeba se držet i za cenu nějaké té rány. Ani jim se nechtělo vyměnit ho za nějaké pomyslné budoucí štěstí.
"Nemůžeme tu zůstat, dřív nebo později by nám stejně došla potrava," řekl Gren, když se ocitl před břuňo-břichy.
"Ó muži Pastýři, s radostí tě poslechneme a odpovíme ‚Ano'. Až dojde tu veškerá potrava, tehdy odejdeme s tebou přes vodnatý svět na chůdochodu. Teď jíme množstvím zubů skvělé jídlo a neodejdeme, dokud je celé nesmíme."
"Pak bude příliš pozdě. Musíme vyrazit teď, kdy odcházejí chůdnice."
A znovu se rozezněly protesty, plácání po zadcích a úpění.
"Copak jsme někdy dřív viděli chůdochody, abychom s nimi odchůdili, když chůdochodí? Kde byly tehdy, když my jsme je nikdy neviděli? Ukrutný muži Pastýři a ty, sendvičová paní, teď vy dva lidé bez ocasů, máte chuť jít s nimi. My ale chuť nemáme. Neměli bychom nic proti tomu, kdybychom nikdy neviděli ty chůdochodící chůdochody."
Gren se dlouho omezil jen na slovní přemlouvání. Za pomoci klacku však byli břuňo-břichové rychle přesvědčeni o správnosti jeho argumentů a metod. Zahnal je se supěním a frkáním pod trs květů chůdnice, jejíž pupeny se otevřely nedávno. Kvetly vedle sebe na hraně břehu svažujícího se do moře.
Yattmur s Grenem pod vedením smrže nasbírali potravu, zavinuli ji do listů a upevnili trny k bubnům chůdnice. Všechno bylo připraveno na cestu.
Čtyři břuňo-břichy přinutili vydrápat se na čtyři bubny. Gren jim přikázal, aby se pevně drželi. Sám chodil od jednoho ke druhému a vkládal postupně dlaň do zapudrovaného nitra květu. Zásobníky jeden po druhém vylétaly do vzduchu doprovázené vřeštěním pasažéra, křečovitě se držícího při životě.
U čtvrtého zásobníku však něco nevyšlo. Byl to květ nachýlený k okraji skály. Když se odvinula pružina, přidané zatížení sneslo buben poněkud stranou. Chůdnice vypadala jako pštros se zlomeným krkem. Břuňo-břich řval a mával nohama visícíma ve vzduchu.
"Ó maminko! Ó břuňo! Zachraň svého tlustého sličného syna!" volal, ale žádná pomoc nepřicházela. Prsty povolily a tento do poslední chvíle protestující lkarus ubohých v dešti potravin spadl do moře. Uchopil ho proud. Viděli, jak hbitý proud vsál jeho hlavu.
Buben chůdnice zbavený přítěže se odrazil vzhůru, udeřil do tří už napřímených a spojil se se nimi v pevný celek.
"Ted je řada na nás!" řekl Gren a otočil se k Yattmur.
Neodtrhla oči od hladiny moře. Vzal ji za rameno a přistrčil pod dva nevystřelené květy. Aniž by dala najevo zlost, vyvlékla se z jeho stisku.
"Mám ti nabít jako břuňo-břichovi?" zeptal se.
Neopětovala úsměv. Gren stále držel svůj kyj.
Když viděl, že se neusmívá, sevřel ho pevněji. Poslušně vyšplhala na velký zelený buben chůdnice.
Oba jednou rukou svírali žilky listu a druhou přejížděli mezi okvětními lístky. V následující chvíli také vířili stále výš ve vzduchu. Krása kroužila kolem nich a agitovala proti ziskům z kapitálu. Yattmur byla vyděšená a na pokraji ztráty vědomí. Neschopná jediného pohybu padla obličejem mezi tyčinky s pylem a málem se zadusila vůní květu. Zatočila se jí hlava.
Ucítila na rameni dotyk zlehka položené dlaně.
"Jestli ti vyhládlo strachy, nejez květ hnusné chůdnice, ale ochutnej dobrou rybu bez chodících nohou, kterou my, mazaní člověci, chytáme v tůni!"
Pozvedla oči a pohlédla na břuňo-břicha. Uviděla nervózně se pohybující rty, velké, jemné oči a záplavu pylu, který mu komicky zesvětloval chlupy. Nebyl ani za mák hezký. Jednou rukou se škrábal v roz kroku a druhou jí nabízel rybu.
Yattmur se rozplakala.
Šokovaný břuňo-břich přilezl blíž a chlupatou rukou ji objal kolem ramen.
"Nedělej pro rybu příliš mokrých slz, když ryba ti neubližuje," řekl.
" "To ne proto," odpověděla. "To proto, že jsme vám chudákům nadělali tolik potíží..."
"Ó, my chudáci břuňo-bratři, jsme úplně ztracení!" začal a jeho dva kolegové se připojili k nářku. "To je pravda, že jste nám ukrutně nadělali mnoho potíží."
Gren sledoval, jak se šest zásobníků spojuje do jediného celku. Neklidně se díval dolů, aby zahlédl první příznaky, že se nohy chůdnice oddělují od kořenů. Žalostné úpění odvrátilo jeho pozornost.
Jeho klacek s křikem přistál na tlustých zádech. Břuňo-břich, který utěšoval Yattmur, s pláčem ustoupil. Oba jeho kumpáni se odtáhli také.
"Držte se od ní co nejdál!" zařval Gren vztekle. Zvedl se na kolena. "Vy špinaví břuňo-ocasové, jestli se jí ještě jednou dotknete, shodím vás na skály."
Yattmur si ho prohlížela a mezi odchýlenými rty ukazovala zuby.
Neozvala se.
Neozval se už nikdo, dokud se chůdnice konečně nezachvěla a nepohnula se.
Když stvoření na dlouhých chůdách udělalo první krok, Gren ucítil, že smrž je nadšený a že tento pocit má nádech triumfu. Postupně pohnulo všema šesti nohama. Zastavilo se, aby získalo rovnováhu. Znovu se pohnulo. Zastavilo se. Pak, už s menším váháním, vypochodovalo. Pomalu šlo po úbočí dolů k mírnému svahu pláže, do míst, kde zmizel jeho příbuzný. Tady byl proud oceánu slabší. Krása je doprovázela vzduchem.
Chůdnice vstoupila bez zaváhání do moře. Po chvíli mu ze všech stran se převalující voda úplně zakryla nohy.
"Skvělé!" vykřikl Gren. "Konečně jsme se zbavili toho prokletého ostrova."

"Nic nám neudělal. Neměli jsme tam nepřátele," odpověděla Yattmur. "Říkal jsi, že bys tam chtěl zůstat."
"Nemohli bychom tam zůstat navždy," nafoukaně jí zopakoval přesně to, co řekl břuňo-břichům.
"Tvá kouzelná houba je příliš vypečená. Nemyslí na nic jiného, než jak by tu všechny využila. Břuňo-břichy, tebe, mě, chůdnice. Ale chůdnice nebyly stvořeny pro něj. Nebyly na ostrově kvůli němu. Byly tam už dlouho před naším příchodem. Vyrostly pro sebe, Grene. A ke břehu teď putují ne pro nás, ale pro sebe. Sedíme si na jedné z nich a myslíme si, jak jsme chytří. A jak to vlastně s tou naší chytrostí je? Ti nešťastní rybo-břicháči se považují za mazané a pro nás jsou přihlouplí. Možná, že i my jsme hloupí?"
Nikdy neslyšel, že by takto mluvila. Zíral na ni a nevěděl, co má odpovědět, dokud mu rozčilení neusnadnilo situaci.
"Nenávidíš mě, Yattmur, jinak bys takhle nemluvila. Něco jsem ti udělal? Copak tě nemiluji a nechráním? Víme, že břuňo-břichové jsou přihlouplí a protože se od nich lišíme, nemůžeme být hlupáci. Říkáš to proto, aby se mne to dotklo."
Yattmur ignorovala všechny ty řeči, protože neměly nic společného s meritem věci. Vztekle pokračovala, jako by Gren nic neřekl. "Jedeme na téhle chůdnici a nevíme ani kam. Bereme její přání za vlastní."
"Jde na pevninu, to je jasné," řekl Gren zlostně.
"Jistě? Co kdybys se rozhlédl kolem sebe?"
Udělala rukou gesto, které Gren sledoval pohledem.
Kontinent byl v dohledu. K němu původně směřovali. Potom chůdnice narazila na spodní proud a sunula se stále víc po proudu rovnoběžně s pobřežím. Dlouho Gren vztekle zíral, až bylo jasné, co se dělo.
"Jseš spokojená!" zasyčel.
Yattmur neodpověděla. Nahnula se a ponořila ruku do vody. Rychle ji však vytáhla. Voda, do níž chůdnice vkročila, byla studená, a oni se plavili v jejím proudu. Část toho chladu pronikla do jejího srdce.
ČÁST TŘETÍ
20
Kolem nich byla jen ledová voda unášející ledové hory. Chůdnice si razila cestu vpřed rovnou za nosem. Nezměnila tempo, ani když se v jedné chvíli částečně potopila a promáčela svých pět pasažérů.
Nebyla sama. Připojily se k ní chůdnice z jiných ostrovů nedaleko pobřeží. Všechny směřovaly na stejnou stranu. Nastal čas jejich migrace, čas pouti za neznámými záhony vhodnými k výsevu. Ledové hory některé převrátily vzhůru nohama a rozdrtily, ale ostatní pochod nepřerušily.
K lidem do jejich hnízda, které se podobalo voru, čas od času vylézaly plazotlapy, totožné s těmi, které znali z ostrova. Nádorovité dlaně zešedlé zimou vylézaly z vody a hbitě se hnaly po šikmé ploše, a hledaly teplé místečko. Jeden se vyškrábal Grenovi na ramena. Ten ho s odporem shodil daleko do moře.
Břuňo-břichové si ze studených hostí, když po nich lezli, nic nedělali. Jakmile Gren zjistil, že ke břehu nedorazí tak brzy, jak předpokládal, začal odměřovat jídlo a tak břuňo-břichové upadli do apatie. Jejich postavení nezlepšovala ani zima. Zdálo se, jako by se slunce rozhodlo utonout v moři a studený vichr nepřestal ani na chvíli. Potom se zase na bezbranně ležící lidi sesypaly z černého nebe kroupy a doslova je sedraly z kůže.
Dokonce i těm, kteří neměli představivost, muselo připadat, že tato cesta nikam nevede. Jedna za druhou se kolem nich uzavíraly mlžné stěny a když se mlha zvedla, viděli na horizontu před sebou nikdy nezjasněnou linii temnoty, stále hrozivější a bližší.
Ale nastal čas a chůdnice změnila kurs. Ječení trojice břuňo-břichů probudilo Grena a Yattmur, kteří spolu leželi propletení na semenících.
"Mokrá mokrost mokrého světa opouští nás prokřehlé břuňo-břichy, klesá dolů, skapává po dlouhých nohou! Zpíváme hlasitě výkřiky štěstí, protože musíme uschnout nebo zemřít. Nic není tak úžasné, než se stát teplým, suchým břuňo-břichatým-bratrem. A právě teplý suchý svět přichází k nám."
Gren rozčileně otevřel oči a uviděl důvod jejich vzrušení.
Skutečně, nohy chůdnice byly zase vidět. Dostala se ze studeného proudu a brodila se ke břehu. Ani na chvíli nezměnila rytmus toporné chůze. Pobřeží pokryté hustým lesem bylo už blízko.
"Yattmur! Jsme zachráněni! Konečně vystupujeme na břeh!" promluvil na ni poprvé po dlouhé době Gren.
Vstala. Vstali i břuňo-břichové. Alespoň jednou se celá pětice sjednotila ve vzájemném poplácávání plném úlevy.
Krása na ně pokřikovala shůry. "Nezapomeň, co se stalo s Ligou Mlčícího Odporu ve čtyřicátém pátém. Hlas se hlasitě o svá práva. Neposlouchej druhou stranu, nevěř klamné propagandě. Nedej se chytit do osidel delhijské byrokracie a intrik komunistů. Už dnes se vzepři Opičí Práci."
"Brzy budeme suší fajn chlapíci!" volali břuňo-břichové.
"Jen co tam dorazíme, rozděláme oheň," rozhodl Gren.
Yattmur se zaradovala, že ho vidí v lepší náladě. Pojednou se jí však dotkla zlá předtucha a tak se zeptala: "Jak sestoupíme?"
Gren se na ni podíval a v jeho očích vzplál hněv, hněv, že ho vrátila na zem. Když hned neodpovídal, předpokládala, že se radí se smržem.
"Chůdnice bude hledat místo pro výsev," řekl. "Až ho najde, usadí se na zemi. Pak sestoupíme. Nestarej se, tady velím já."
Nedokázala pochopit tvrdost jeho tónu. "Ale ty tu nevelíš, Grene. To stvoření jde tam, kam chce, a my na něj nemáme žádný vliv. Právě proto se starám."
"Staráš se, protože jsi hloupá."
Přestože se jí to dotklo, rozhodla se za žádnou cenu se nepoddávat pesimismu, vyvolanému jejich současnou situací.
"Všichni se přestaneme starat, jen co dorazíme ke břehu. Možná, že pak na mě budeš trochu milejší."

Pevnina je však nepřivítala nijak vřele. Zatímco k ní s nadějí vzhlíželi, z lesa se vznesl pár velkých černých ptáků. Rozepjali křídla, vzlétli nad vrcholky, zastavili se ve vzduchu a pak vystartovali směrem k chůdnici. S námahou se prodírali vzduchem.
"Nehýbejte se!" vykřikl Gren a tasil nůž.
"Bojkotuj šimpanzí zboží!" volala Krása. "Nevpouštěj Opičí Stranu Práce do své továrny. Podporuj Nesnadný Anti-Trojstranný Plán!"
Chůdnice se už brodila mělčinou.
Černá křídla se jim mihla nízko nad hlavami a třepotala se v závanech hniloby nad chůdnicí. Chvíli na to mohutné drápy přerušily klidný let Krásy a odnesly ji na břeh. Doléhal k nim její vzdalující se patetický pokřik. "Bojuj o dnešek, abys ochránil zítřek. Zachraň svět pro demokracii!" Potom ji ptáci zatáhli dolů do větví.
Chůdnice se teď sunula ke břehu a voda stékala po jejích tenkých nohách. Viděli čtyři nebo pět jejích příbuzných, kteří buď dělali totéž a nebo se k tomu chystali. Svou živostí, svou téměř lidskou cílevědomostí se odlišovali od nevlídného okolí. Ani Yattmur, ani Gren ve svém okolí necítili život, který přeplňoval svět, jaký znali dříve. Z toho skleníkového kruhu zůstal sotva stín. Slunce leželo na horizontu jako krvavé oko na mělčině. Všude panoval soumrak. Na nebi před nimi se hromadila temnota.
Zdálo se, že v moři vymřel život. Žádné monstrózní vodní rostliny bičující břeh. V kalužích na skále se nepohnula ani rybička. Tuto pustinu podtrhával klid oceánu a vyvolával husí kůži. Zdálo se, že chůdnice vedené instinktem si pro svou pouť vybraly období klidu.
Stejný klid ovládal i pevninu. Les rostl stále, ale byl to les ohlušený stínem a chladem, položivý les přitlumený modří a šedí nepřetržitého večera. Lidé postupující mezi zakrslými kmeny, viděli fleky plísně na spodní straně listů. Jen na jediném místě jasně svítila trocha zlata. Zavolal na ně jakýsi hlas: "Zvol dnes SHR, vol demokracii!" Štěkačka ležela jako rozbitá hračka tam, kde ji ptáci zahodili a tloukla jedním křídlem mezi vrcholky stromů. Nepřestala s vykřikováním, ani když se ponořili do nitra pevniny mimo dosah jejího hlasu.
"Kdy se zastavíme?" zašeptala Yattmur.
Gren přesně podle jejích předpokladů mlčel. Tvář měl studenou a strnulou. Dokonce se ani nepodíval jejím směrem. Zaryla nehty do dlaně, aby ulevila svému hněvu. Věděla, že to není jeho vina.
Chůdnice se sunuly opatrně nad lesem a pečlivě zvažovaly každý krok. Listí, jež se jim otíralo o nohy, občas dosáhlo na trup. Stále byly odvráceny zády ke slunci, napolo schovanému v kupách kyselého listí. Nezadržitelně pochodovaly k čáře tmy, která značila konec světlého světa. V jedné chvíli se hejno černých ptakorostů vzneslo z vrcholků stromů a odlétlo k slunci. Chůdnice však nemínily změnit kurs.
Přes své očarování a rostoucí strach museli lidé chtě nechtě znovu zmírnit své nároky na potravu. Nakonec museli v těsném chumlu ulehnout ke spánku. A Gren stále mlčel.
Usnuli. Když se probudili a s nechutí se vraceli do studené reality, viděli, že se změnil výhled. Jen stěží by se však dalo říci, že k lepšímu.
Chůdnice právě procházela mělkou kotlinou. Pod nimi se rozlévala tma. Jen ojedinělý paprsek světla ozařoval těleso rostliny, na němž jeli. Na zemi stále rostl les, ale byl tak znetvořený, že připomínal spíše slepce, který zakopává, a ve strachu, jenž se mu rýsuje ve tváři, natahuje před sebe ruce a prsty. Tu a tam visel list, jinak byly větve holé, pokřivené do groteskních tvarů. Velký osamělý strom, který se časem změnil v džungli, tu bojoval o právo žít na místě, které nebylo určeno pro něj.
Tři břuho-břichové se neklidně otřásali při pohledu nikoli dolů, ale před sebe.
"Ó břicha a ocasy! Teď navždy přichází vše pohlcující propast noci. Proč jsme nezemřeli smutně, šťastně dávno, dávno před tím, když jsme byli všichni spolu a společné pocení bylo tak šťavnatě milé, před dávným časem?"
"Ticho, vy bando!" zařval Gren a sevřel v ruce klacek. Vlastní hlas mu zněl hluše a nejistě, když ho uslyšel jako ozvěnu.
"Ó velký, malý, bezocasý Pastýři, proč jsi nám neprokázal tu službu a nezabil nás ukrutnou vraždou, když jsme se mohli potit v dobách, kdy jsme ještě rostli na dlouhých ocasech štěstí? Teď se tu nad námi bez ocasů přibližuje černý dávný konec světa s klapajícími čelistmi. Ó, nešťastně šťastné slunce, Ó, my nešťastní!"
Nedokázal zastavit jejich nářek. Temnota ležela před nimi naskládaná jako vrstvy břidlice.
Vpředu trčel ojedinělý nevelký pahorek. Svou pestrostí jen podtrhoval okolní čerň. Tyčil se před nimi hrdě, jako by nesl tíži noci na svých útlých bedrech. Slunce dopadalo na jeho horní partie a každý takový zlatistý dotyk byl poslední výzvou barevného světa. Za ním ležel soumrak. Začali už stoupat na pahorek. Chůdnice se pachtila za světlem. Zahlédli ještě pět chůdnic roztroušených po dolině. Jedna byla poblíž, čtyři další napůl ztracené v soumraku.
Jejich chůdnice se tvrdě nadřela, než se vybatolila do slunce. Ale i potom bez zastávky pokračovala.
I les přešel přes kotlinu stínu. Chtěl vrhnout poslední vlnu své zeleně na poslední cíp osvětlené země. Proto se také prodral temnotou. Tady, na svazích hledících na věčně zapadající slunce, se rozbujel do své dávné bohatosti.
"Možná, že tady se zastaví," řekla Yattmur. "Myslíš, že se zastaví, Grene?"
"Nevím. Jak to mám vědět?"
"Musí se tu zastavit. Kam by dál mohla jít?"
"Říkám ti, že nevím. Nevím."
"A tvůj smrž?"
"Ani on neví. Dej mi pokoj. Čekej a dívej se."
Dokonce i břuho-břichové zmlkli ve směsici hrůzy a naděje a dívali se na podivnou scenérii kolem sebe.
Skřípající chůdnice stoupala na pahorek a nic nepoukazovalo na to, že by se měla jednou zastavit. Její dlouhé nohy neúnavně vyhledávaly bezpečný průchod listím. Bylo jasné, že ať už míří kamkoliv, nezastaví se tady, v této poslední baště světla a tepla. Automatický rostlinný tvor, kterého pojednou tak nenáviděli, byl už na vrcholu pahorku, ale stále

pochodoval dál.
"Já skáču!" vykřikl Gren a postavil se. Yattmur, která zahlédla v jeho očích šílenství, si nebyla jistá, zda to řekl on, nebo smrž. Ovinula mu pažemi nohy a volala, že se zabije. Ztuhl s klackem napolo pozvednutým k ráně. Chůdnice, aniž by zastavila, začala sestupovat po neosvětleném svahu pahorku.
Slunce je ještě chvíli zalévalo teplými paprsky. Naposledy se před nimi v mlhavém vzduchu mihl zlatavý svět, černé listí dole a nalevo další pachtící se chůdnice. Potom se úbočí pahorku zlomilo a oni zapadli dolů, do světa noci.
Jednohlasně vykřikli. Jejich výkřik se odrazil jako ozvěna v nedohledných pustinách kolem nich a umlkl v letu.
Pro Yattmur existovalo jediné možné vysvětlení. Překročili hranici mezi světem a smrtí.
Vyděšeně skryla tvář do měkkého, vlasatého boku nejbližšího břuňo-břicha. Teprve pravidelně se opakující otřesy chůdnice ji přesvědčily, že stále ještě neztratila spojení s okolím.
Gren promluvil. Křečovitě se držel toho, co mu říkal smrž. "Náš svět je stále otočený ke slunci jednou polovinou... my směřujeme do nitra noční strany, přes terminátor... do nekonečné tmy..."
Zuby mu cvakaly. Yattmur ho objala a otevřela oči, aby poprvé pohlédla do jeho tváře, která se vznášela v temnotě jako přízrak.
Ale dokonce i v tomto přízraku plujícím temnotou našla uklidnění.
Gren ji objal pažemi a s tvářemi u sebe si klekli. Z Grena vyzařovalo dostatek tepla a odvahy, aby se kradmo rozhlédla.
Ve své hrůze si představovala místo ohlušující prázdnoty a myslela si, že se určitě dostali do jakési mušle kosmického oceánu, vyvržené na bájné pláže nebe. Skutečnost byla méně šokující, za to mnohem více strohá. Bezprostředně nad nimi zůstala vzpomínka na sluneční světlo zalévající údolí, v němž nedávno byli. Tento přísvit tříštil stín, vrhaný tlapou černého obra, a stále víc se rozléval po nebi. A právě do tohoto stínu sestupovali.
Jejich sestup provázely dunivé zvuky. Yattmur pohlédla dolů a uviděla, že procházejí vrstvou svíjejících se červů. Červi naráželi do tyčkovitých nohou chůdnice, která teď šla s velkou opatrností, aby neztratila rovnováhu. Červi, žlutavě se lesknoucí v ubohém světle, se svíjeli, vztyčovali a vztekle útočili. Někteří byli tak dlouzí, že sahali až do místa, kde se krčili lidé. Yattmur viděla na jejich hlavách mečovitá chapadélka. Některá se míhala na úrovni jejího obličeje. Nedokázala odhadnout, zda tato chapa-délka jsou ústy, očima nebo orgány, jimiž vstřebávají zbytky tepla, které tu zůstaly. Ječela hrůzou a její jekot vytrhl Grena z letargie. Gren se téměř s radostí pustil do netvorů, protože ti byli přinejmenším pochopitelní a hmatatelní. Sekal do žlutých hadů vší silou. Připomínali mu chobotnice, jak se tak vynořovali ze soumraku.
I chůdnice vlevo měla potíže. Pokud mohli soudit podle šerem rozmazaného obrazu, vstoupila na území vzrostlejších a větších červů. Tyčila se nehybně na pozadí světlého pruhu terénu, ležícího daleko stranou od pahorku, zatímco les bezkostných prstů kolem ní doslova vřel. Chůdnice se zachvěla. Pak nehlučně padla a červi ukončili její dlouhou pouť. Chůdnice nesoucí na hřbetě lidi se neustále sunula dolů, nedotčena katastrofou.
Byla už mimo oblast s největším množstvím útočníků. Červi vrostlí do země ji nemohli stíhat. Zůstávali vzadu, byli stále kratší, řidší, až konečně vystřelovali pouze v hloučcích, kterým se chůdnice vyhýbala.
Gren si trochu oddechl a využil tohoto okamžiku k tomu, aby se rozhlédl po okolí. Yattmur ukryla tvář na jeho hrudi. Udělalo se jí mdlo - nechtěla už nic víc vidět.
21
Pod nohama chůdnice byla půda poseta silnou vrstvou balvanů a kamenů. To všechno sem nanosila prastará, už neexistující řeka. Její dřívější koryto bylo dnes dnem kotliny. Když ji překročili, začali stoupat po úplně holém svahu. Nic tu nerostlo.
"Kéž bychom zemřeli!" zaječel jeden břuňo-břich. "Je příliš hrozné žít v krajině smrti. Udělej všechny věci stejně, velký Pastýři, dovol nám využít seknutí tvého přítulného a ukrutného sekajícího meče. Dej břuňo-břicho-lidem rychlé a krátké seknutí, aby opustili tenhle jiný kraj. Ó, ó, ó, zima nás pálí, dlouhá zima, zima!"
Vyplakávali sborově svůj strach.
Gren jim dovolil, aby si zanaříkali. Nakonec, stále více znuděný jejich vřeštěním, které se jakýmsi podivným echem neslo dolinou, pozvedl klacek, aby jim pár naložil. Yattmur ho zadržela.
"Copak nemají důvod naříkat?" zeptala se. "Místo bití bych nejraději lamentovala s nimi, protože nás brzy čeká společná smrt. Dostali jsme se do světa za světem, Grene. Tady může žít jedině smrt."
"Možná, že my tu nejsme z vlastní vůle, ale chůdnice ano. Nešly by za vlastní smrtí. Stává se z tebe břuňo-břich, ženo!"
Chvíli mlčela.
"Potřebuji útěchu a ne výmluvy," ozvala se znovu. "Nemoc jako smrt se hýbe v mém břiše. "
Když to říkala, nevěděla, že nemoc v jejím břiše není smrtí, ale životem.
Gren neodpovídal. Chůdnice zvolna stoupala vzhůru. Yattmur ukolébaná žalozpěvy břuňo-břichů si zdřímla. Probudil ji chlad. Monotónní zpěvy utichly, všichni její přátelé spali. Podruhé se probudila, když uslyšela Grenův pláč, ale ponořená do letargie znovu podlehla mučivým snům.
Ještě jednou se probrala, tentokrát k úplnému vědomí. Ponurý soumrak trhala beztvará, červená hmota, zavěšená pravděpodobně ve vzduchu. Strachy a nadějí tajila dech, když Grenem třásla.
"Podívej, Grene!" volala a ukazovala před sebe. "Něco tam hoří! Kam to jedeme?"
Chůdnice přidala, jako by větřila cíl své pouti.
Z hlubin deprimující temnoty hleděli na cosi před sebou. Ještě dlouho museli napínat zrak, než pochopili, co před nimi leží. O kousek výš se táhl okraj kotliny. Úměrně tomu, jak se k němu chůdnice přibližovala, viděli stále více z toho, co bylo do té doby skryté. V určité vzdálenosti za okrajem se tyčila hora s trojitým vrcholem. Právě ona tak červeně svítila.
Když dosáhli hrany kotliny, chůdnice neohrabaně přelezla okraj a hora se ukázala v celé své okázalosti.
Žádný pohled se nemohl rovnat nádheře tohoto obrazu.

Všude kolem vládla všemocná noc nebo její bledý bratr soumrak. Nikde žádný pohyb. Jen chladné závany větru se kradmo sunuly neviditelnými údolími u jejich nohou, jako cizinec zničeným půlnočním městem. Pokud nebyli za jejich světem, jak původně myslela Yattmur, byli na každý pád mimo svět vegetace. Naprostá pustota doplňovala naprostou tmu dole a zesilovala sebetišší šeptání .na blekotavé vřeštění.
A z této pustiny se tyčila vysoká a majestátní hora. Její úpatí mizelo v černi a štíty se vypínaly tak vysoko, že slunce o ně mohlo zavadit pohledem. Oplývaly růžovým teplem a vrhaly odlesk svého jasu do široké soumračné doliny na úpatí.
Gren chytil Yattmur za rameno a ukázal mlčky před sebe. Další chůdnice se tak jako oni prodraly temnotou. Tři byly vidět vpředu, jak rovnoměrně stoupají do svahu. Dokonce i jejich vzdálc:mé a neuvěřitelné siluety zmírňovaly pocit osamělosti.
Yattmur probudila břuňo-břichy, aby jim vše ukázala. Tři tlusté bytosti se vzájemně objaly a přilepily pohled na horu.
"Óch, oči vidí dobrý výhled!" vysupěly.
"Velmi dobrý," přitakala.
"Ó, velmi dobrý, sendvičová paní! Ten velký kus zralého dne způsobuje, že pohoří hory vyrůstá v tomto místě noci a smrti. Je to překrásný kousek slunce, abychom v něm žili jako ve šťastném domově."
"Možná, že i to," souhlasila, protože už předvídala potíže, které určitě překročí jejich omezené možnosti.
Šli dál a dál. Rozjasňovalo se stále víc. Konečně se vynořili za hranice. stínu. Blahoslavené slunce je znovu ozářilo. Hltali ho, div že neoslepli, a dívali se tak dlouho, až jim před očima po soumračných dolinách zatančily oranžové a zelené skvrny. Slunce, vymačkané jako citrón a atmosférou ztlumené do červena, planulo pomalým plamenem, který k nim přicházel zpoza roztřepeného okraje světa. Jeho paprsky si razily cestu nad panoramatem stínu. Asi dvě desítky štítů se tyčily z temnoty a tříštily nejnižší vrstvu slunečního lesku jako řada nepravidelně rozmístěných reflektorů. Pohled na ten pozlacený vzor byl úchvatný.
Chůdnice, lhostejná k tomuto panoramatu, skřípala nohama při každém kroku a úporně pokračovala ve výstupu. Jakýsi plazotlap, ignorující její pochod, se náhodou mihl kolem jejích nohou, jak sestupoval do doliny zahalené černým suknem. Chůdnice konečně dorazila do sedla mezi dvěma ze tří vrcholků. Zastavila se.
"Duchové!" zvolal Gren. "Vypadá, že se s námi nehne už ani o centimetr."
Břuňo-břichové se radostně rozeřvali, ale Yattmur se pochybovačně rozhlížela.
"Jak slezeme dolů, jestli chůdnice neusedne, jak sliboval smrž?" zeptala se.
"Musíme nějak slézt, " řekl po krátkém zamyšlení Greh, když viděl, že se chůdnice nehýbe.
"Uvidíme, jak slezeš ty. Nohy mi ztuhly zimou a příliš dlouhým sezením na bobku a mám je jako ze dřeva."
Gren po ní bleskl vyzývavým pohledem, vstal a protáhl se. Zjistil, v jaké jsou situaci. Nedalo se mluvit o tom, že by se spustili dolů bez lana. Hladké, oblé pláště semenných bubnů vylučovaly možnost sestoupit na zem po nohou chůdnice. Gren si sedl a znovu zmizel ve tmě.
"Smrž radí, abychom počkali," řekl. Objal rukou Yattmur. Styděl se za vlastní bezradnost.
Čekali. Snědli ještě kousek ze zásob, které se už začaly pokrývat plísní. Nezbylo jim nic než usnout. Když se probudili, byla scenérie kolem nich úplně stejná. Přibylo jedině několik chůdnic, které teď tiše stály níž na svazích, a temné mraky, které táhly po nebi.
Lidé bezradně leželi, zatímco příroda kolem nich byla po celou dobu v pohybu, jako kdyby byli její zcela neužitečnou částečkou.
Velké, černé, kypré mraky se vynořovaly v horských sedlech zpoza štítů hory a měnily se v kyselé mléko všude tam, kde je ozářilo slunce. Nakonec zakryly i slunce. Pohltily celé úbočí. Začal se sypat sníh - křehké, vlhké plátky podobné polibkům nemocného.
Pětice lidí se k sobě přitiskla a nastavila závějím záda. Chůdnice pod nimi se zachvěla.
Brzy potom se její chvění změnilo na pravidelné houpání. Nohy chůdnice se trochu zabořily do rozmoklé půdy a díky vlhku se zvolna začaly bortit. Stále víc se křivily. Ostatní jedinci šli za ní po zamlženém svahu poněkud pomaleji, přestože na hřbetě neměli zátěž. Chůdnice se teď chvěla stále víc a celé tělo se sesouvalo stále níž.
Spoje opotřebené na nespočetných kilometrech cesty a narušené vlhkem nevydržely a povolily. Šest nohou chůdnice odpadlo stranou a ona sama se zřítila na promočenou půdu. Šest semeníků úder roztříštil a z jejich nitra se na všechny strany sypala zoubkovaná semena.
To zatracené zasněžené rumiště bylo začátkem i koncem cesty keře chůdnice. Stejně jako všechny ostatní rostliny ji ohrožoval strašlivý problém přeplněnosti skleníkového světa. A vyřešila to tak, že vstoupila do těchto studených oblastí mimo dosah lesa. Na tomto a několika jemu podobných úbočích v soumračné oblasti prodělávaly chůdnice jednu fázi svého nekonečného vývojového cyklu. Semena, která tu byla roztroušena, měla trochu místa a nepatrně tepla; řada jich .teď vyklíčí a vyrostou z nich hbití, malincí plazotlapové; někteří zdolají tisíce nástrah a konečně se proderou do oblastí skutečného světla a tepla, aby tam zapustili kořeny, rozkvetli a prodloužili odvěký rostlinný život.
Lidé byli rozhozeni spolu se semeníky do bláta. Obolavělí a s praskajícími ztuhlými klouby se zvedli. Sníh se kolem nich vznášel a vířil tak hustě, že jen stěží pozorovali siluety svých přátel, změněné na přízračné bílé sloupy.
Yattmur se snažila co nejrychleji shromáždit břuňo-břicho-národ, dřív, než se ztratí. Zahlédla v potemnělém světle mátožnou postavu. Přiběhla k ní a uchopila ji za rameno. Se zamručením se k ní otočila jakási tvář; žluté zuby a planoucí světla se jí mihly před očima. Přikrčila se, připravená odrazit útok, ale stvoření sebou mrsklo a zmizelo.
Byl to první důkaz toho, že nejsou na tomto kopci sami. "Yattmur!" ozval se Gren. "Břuňo-břichové jsou tady! Kde jsi?"
přiběhla k němu, jako kdyby měla křídla. Strachy zapomněla i na únavu.
Je tu ještě něco. Nějaké bílé divoké stvoření se zuby a velkýma ušima."
Rozhlíželi se s Grenem po okolí, zatímco trojice břuňo-břichů vzývala duchy smrti a temnot.

V tom zatraceném zmatku není nic vidět," řekl Gren a setřel si sníh z tváře.
Stáli smáčknutí do těsného hloučku. Gren a Yattmur drželi nože v pohotovosti. Sníh kvapem tál, změnil se na déšť a ustal. V končící průtrži zahlédli zástup více jak deseti bílých postav mizících na soumračné straně hory. Táhli za sebou saně naložené pytli; z jednoho pytle se sypala semena chůdnice a značila jejich cestu.
Paprsek slunce probodl melancholické svahy hory. Bílí tvorové přidali do kroku a zmizeli v průsmyku, jakoby se báli slunce.
Gren a Yattmur se na sebe podívali.
"Myslíš, že to byli lidé?" zeptal se Gren.
Pokrčila rameny. Nevěděla. Neměla tušení, co znamená "člověk". Břuňo-břichové teď leželi v blátě a pištěli. A to byli lidé? A co Gren, který byl teď tak cizí a jehož, jak se zdá, smrž zcela ovládl, copak je možné tvrdit, že je stále ještě člověkem?
Bylo tolik záhad, že pro některé ani nedokázala najít pojmenování, natož aby se zmohla na jejich rozluštění... Slunce je však znovu hřálo. Nebe bylo ohraničené směsicí tuše a pozlátka. výš na svahu uviděli jeskyně. Mohli k nim dojít a zapálit oheň. Měli šanci, že přežijí a že znovu budou usínat v teple...
Yattmur si odhrnula vlasy z tváře a vydala se zvolna vzhůru. Přestože byla unavená a ztrápená, věděla jedno: že ostatní půjdou za ní.
22
Život na velkém svahu byl snesitelný. Někdy byl dokonce více než snesitelný, protože člověk ke štěstí moc nepotřebuje.
Na ohromném a strašlivém pozadí se s lidmi nepočítalo. Pozemská dramata probíhala, aniž by na ně brala ohled. Lidé žili svůj skromný život na rozhraní svahu a soumraku, v blátě a sněhu.
Přestože den a noc už nebyly synonymem pro běh času, byly tu jiné události, jež odměřovaly jeho tok. Zuřily bouře a klesala teplota, čas od času pršely kapky deště, buď ledového nebo zase vařícího, a lidé se s křikem museli skrýt do svých jeskyní.
Gren byl čím dál tím zamračenější, úměrně tomu, jak smrž získával stále silnější vliv na jeho vůli. Houba trápená potřebou rozmnožování se nořila do meditací, protože si uvědomovala, jak ji vlastní důvtip zavedl do slepé uličky. Nakonec odřízla Grenovi i kontakty s jeho druhy.
Ještě jedna událost potvrdila neustálý běh času. Za bouře Yattmur porodila syna.
Stal se smyslem jejího života. Dala mu jméno Laren. Byla spokojená.
V odlehlém koutu Země Yattmur chovala v náručí své dítě a přestože spalo, stále mu zpívala.
Horní část hory tonula v paprscích věčně zapadajícího slunce, zatímco dolní mizela v temnotě noci. Celá tato rozeklaná oblast náležela temnotě, jen zřídka prosvícené rudými lampami v místech, kde hory jako kamenné napodobeniny živých bytostí dosahovaly ke světlu.
Dokonce i v zákoutích, kde byla nejhustší temnota, nebylo absolutně černo. Stejně tak neexistovala absolutní smrt - sloučeniny života se měnily, jen aby daly vzniknout novému životu. A tmu bylo třeba brát jen jako nižší stupeň jasu, jako doménu tvorů, kteří byli vytlačeni z jasnějších a živějších oblastí.
Takovými vyhnanci byli i perokožci, jejichž párek nad hlavou matky Yattmur předváděl akrobacii. Hned pikoval k zemi se složenými křídly, hned je zase rozepjali a stoupali vzhůru na proudu teplého vzduchu. Dítě otevřelo oči a matka ukázala na létající tvory.
"Podívej, jak letí, Larene, šup dolů do kotliny a... koukni támhle!... tam nahoře, zpátky u slunce. "
Dítě ji poslouchalo a krčilo nos. Kožnatí letouni klesali a vraceli se, jakoby vystřelení z moře až k patě mračen, aby se zableskli dřív, než se znovu ponoří do husté sítě stínu. Mraky bronzově svítily a vytvářely krajinu na úrovni hor. Odrážely a rozstřikovaly světlo svými konturami jako déšť, až se pustina mihotala žlutým a lehce nazlátlým přísvitem.
V této síti jasu a soumraku se míhali perokožci. Krmili se semeny, kterých se sem z rozlehlé plodící mašinérie, pokrývající slunečnou stranu planety, vždy dostalo spousta. Nemluvně Laren nadšeně vrnělo a natahovalo ruce. Matka Yattmur vrněla také, plná radosti z každého pohybu dítěte.
Jeden z ptáků právě kolmo klesal. Yattmur náhle zaskočilo, když si uvědomila, že ztratil vládu nad svým tělem. Perokožec přešel do vývrtky. Jeho druh za ním rychle sestupoval. Chvíli si Yattmur myslela, že perokožec let vyrovná, ale zřítil se s hlasitou ranou na úbočí.
. Yattmur vstala. Mohla odtud perokožce vidět jako nehybnou hromádku, nad níž se třepotá jeho partner.
Nebyla jediným svědkem pádu. Opodál na rozlehlém svahu jeden břuňo-břicháč pádil k ležícímu ptákovi a cestou volal na své kolegy. V čistém vzduchu slyšela zřetelně, jak křičí: "Pojdte se podívat očima na upadlé ptáky křídláky!" Slyšela i dunění jeho nohou o zem, jak klusal dolů po svahu. Jako skutečná matka všemu pozorně přihlížela. Tiskla k sobě Larena a chvěla se při představě jakékoliv události, která by mohla porušit jejich klid.
Ještě něco kromě nich se zajímalo o zříceného ptáka. Yattmur zahlédla tlupu postav. Spěšně se vynořovaly zpoza skalního ostrohu dole na úbočí. Napočítala osm bíle oblečených zjevení s trčícími rypáky a velkýma ušima. Postavy se ostře rýsovaly na pozadí temně modrého šera doliny. Vlekly za sebou saně.
Spolu s Grenem je pojmenovali hrboslechy a měli se před nimi na Pozoru. Hrboslechové byli rychlí a dobře vyzbrojení. Nikdy si však lidí nevšímali.
V tu chvíli obhlédla celý obraz. Trojice břuňo-břicho-lidí cválajících dolů po svahu, osm hrboslechů sunoucích se vzhůru a jediný pták, jenž zůstal na živu, a neví, zda má setrvat u mrtvého druha nebo zda má utéci. Hrboslechové měli luky a šípy. Malí, ale i na tuto vzdálenost zřetelně viditelní, pozvedli zbraň. Yattmur náhle ovládl strach o ty tři tlusté hlupáky, s nimiž toho tolik procestovala. Přitiskla Larena k prsům, vyskočila a zvolala:
"Hej, břuňové, vraťte se!"

V témže okamžiku vůdce divokých hrboslechll pustil tětivu. Rychle a přesně letěla střela a osamocený perokožec ve spirále dopadl na zem. První břuňo-břich před ním s pištěním uskočil. Zasažený pták ještě mlátil křídly, když ho zasáhl mezi lopatky. Břuňo-břich se zachvěl a upadl. Pták se třepetal vedle něj stále slaběji.
Skupinka břuňo-břichů se střetla s hrboslechy.
Yattmur se otočila a rozběhla. Vrhla se do začouzené jeskyně, v níž žila s Grenem a s dítětem.
"Grene! Pojď, prosím tě! Pozabíjejí břuňo-břichy. Jsou tam venku a ty hrozné, velkouché, bílé příšery na ně útočí. Udělej něco!"
Gren ležel opřený se založenýma rukama o skalní pilíř. Když uslyšel Yattmur, spočinul na ní svým mrtvým pohledem a pak znovu zavřel oči. Jeho tvář byla bledá. Kontrastovala s bohatým bronzem barvy vnitřností, jenž se leskl kolem jeho hlavy a šíje a obklopoval mu tvář měkkými faldy.
"Dělej něco!" ozvala se. "Co se to s tebou děje?"
"Břuňo-břichové jsou nám na nic," pronesl Gren. Přesto však vstal. Natáhla ruku, které se apaticky chytil a dotáhla ho do ústí jeskyně. "Oblíbila jsem si ty nešťastníky," řekla víc sobě než jemu.
Dívali se dolů ze strmého svahu, kde se na pozadí temné opony pohybovaly siluety. Tři břuňo-břichové se vraceli nahoru a vlekli s sebou jednoho perokožce. Za nimi šli hrboslechové se saněmi a na nich ležel druhý perokožec. Obě tlupy postupovaly společně a mumlaly si spolu za živé gestikulace ze strany břuňo-břichů.
"Co ty na to?" zvolala Yattmur.
Bylo to podivné procesí. Hrboslechové, jejichž rypáky byly z profilu špičaté, šli poněkud neuspořádaně. Občas klesali na všechny čtyři, aby překonali stoupání. Jejich řeč dorážela k Yattmur jako krátká útržkovitá štěknutí. I když předpokládala, že tomu, co říkali, lze rozumět, byli příliš daleko na to, aby rozeznala slova.
"Co tomu říkáš, Grene?" zopakovala.
Neřekl nic, jen se díval na tlupu, která teď evidentně mířila do jeskyně obývané podle jeho příkazu břuňo-břichy. Když míjeli hájek chůdnic, všiml si, že se smíchem ukazují směrem k němu. Vůbec ho to nevzrušilo.
Yattmur na něj pohlédla očima plnýma soucitu nad změnou, která se s ním v poslední době stala.
"Hrozně málo mluvíš a strašně špatně vypadáš, drahý. Prošli jsme spolu, ty a já, tak dlouhou cestu a měli jsme jen sebe, ale teď mám pocit, jako by ses mi vzdaloval. V mém srdci je k tobě jen láska, má ústa ti přejí jen to nejlepší. Ale láska a přízeň tě už nezajímají. Ach, Grene, ach, můj Grene!"
Objala ho volnou paží, ale hned ucítila, jak se odtahuje. Ozval se sice, ale slova pronášel, jako by každé z nich bylo kouskem ledu. "Pomoz mi, Yattmur. Buď trpělivá. Jsem nemocný."
Yattmur však už zajímalo něco jiného.
"Uzdravíš se. Ale co ti divocí hrboslechové? Myslíš, že nejsou zlí?"
"Když to chceš vědět, tak to vyzkoušej," řekl Gren ledovým hlasem. Uvolnil se z jejího objetí a vrátil se do jeskyně, kde zaujal tutéž polohu vleže se založenýma rukama, jako dřív. Yattmur si dřepla u vchodu do jeskyně a nevěděla, co má dělat. Břuňo-břichové zmizeli s hrboslechy ve své jeskyni. Bezradné děvče zůstalo na místě. Na nebi se kupila mračna. Zanedlouho začalo pršet a déšť se změnil ve sníh. Laren se rozplakal a tak mu dala pít.
Dívčiny myšlenky zvolna uletěly daleko, kamsi za déšť. Kolem ní ve vzduchu visely nejasné obrazy, které, přestože jim scházela logická souvislost, představovaly způsob jejího myšlení. Malý červený kvítek představoval její bezpečné dny s kmenem Pastýřů nebo také, jen s trochu jiným významem, ji samotnou, stejně jako byly jí samotnou i ty bezpečné dny. Neviděla se bez souvislostí s událostmi, které ji obklopovaly. A i když se o to pokusila, viděla se jedině zpovzdálí, v hloučku těl, nebo také jako fragment tance, nebo děvče, na něž přišla řada, aby došlo s vědry k Dlouhé Vodě.
Dny červeného kvítku minuly a svěží poupě rozvinulo okvětní lístky na jejích prsou. Zmizel hlouček těl a spolu s nimi zmizel i symbolický zlatý šál. Ten čarovný šál! Věčné slunce nad hlavou jako teplá koupel. Nevinné těleso, štěstí, jež si neuvědomuje samo sebe - to byly nitě zlatého šálu, jak si je představovala. Zřetelně se viděla, jak ho odhazuje, aby se vydala za přítmím, jehož cena spočívala v tom, že zosobňovalo neznámo. Neznámo bylo velkým suchým listem, který cosi ukrýval. Šla po stopách listu a její malinká postava se jaksi přiblížila a zaostřila, zatímco šál a červené lístky vesele uletěly v jednosměrném větru času. Teď ožil list, točil se spolu s ní a její postava se stala velkou bytostí, kypěla pohybem krajiny oplývající mlékem a medem, otevřené na všechny strany. A takovou hudbu, jakou byla melodie oživlého listu, v červeném květu neznala.
Všechno se to však rozplynulo. Vstoupila hora. Hora a květ byly protivníky. Hora se stáčela neustále z jednoho strmého úbočí, které nemělo ani dno, ani vrcholek, i když její úpatí tkvělo v černé mlze a štít v černém mraku. Černá mlha a mrak ji sledovaly všude v jejích snech jako znamení zla. Zároveň se díky jednomu z těch mnoha významů úbočí stalo nejen její současnou chvílí, ale jejím celým životem. V mysli neexistují paradoxy, ale chvíle. A ve chvíli úbočí žijí všechny barevné květy a šály, a tělo jakoby nikdy neexistovalo.
Nad skutečnou horou se ozval hřmot, probral Yattmur se zamyšlení a rozprášil snové obrazy.
Ohlédla se po Grenovi do hloubi jeskyně. Nehýbal se. Nedíval se na ni. Ve snu nalezla odpověď, kterou hledala. Řekla si: "To ten čarovný smrž je příčinou celého utrpení. Laren i já jsme jeho oběťmi stejně jako chudák Gren. Gren je nemocný, protože na něm parazituje houba. Je nejen na jeho hlavě, ale i uvnitř. A jedině já mohu najít způsob, jak se s ní vypořádat."
Ale nalézt odpověď není totéž jako najít klid. Objala pevněji děcko, vstala a schovala prs.
"Jdu do jeskyně břuňo-břichů," řekla, připravená, že nedostane odpověď.
Ale Gren odpověděl: "Nemůžeš vzít Larena do takové průtrže. Dej mi ho, já se o něj postarám."
Vstoupila pod klenbu, která je dělila. I když bylo světlo slabé, zdálo se jí, že houba v jeho vlasech a kolem šíje je temnější než obvykle. Rozrostla se a visela mu nad čelem, to nikdy nedělala. Chtěla mu už podat dítě, když ji náhlý odpor zadržel v polovině kroku.

Gren na ni pohlédl zpod houby nikoli svým pohledem, ale pohledem, který u něj neznala. Byla v něm ta zhoubná směsice hlouposti a prohnanosti, která je zpravidla u základů všeho zla. Instinktivně strhla dítě zpět.
"Dej mi ho. Nic se mu nestane. Lidské mládě je možné mnohému naučit."
Normálně se pohyboval jako mátoha, ale teď vyskočil s neočekávanou rychlostí. Uskočila, vyděšená každým nervem svého těla, tasila nůž, syčela zlostí a cenila na něj zuby jako zvíře.
"Nepřibližuj se!"
Laren podrážděně zakňoural.
"Dej mi dítě," zopakoval Gren.
"To nejsi ty. Bojím se tě, Grene. Sedni! Nepřibližuj se! Nepřibližuj se!"
Ale Gren šel podivně nekoordinovaně k ní, jakoby jeho nervový systém poslouchal dvě řídící centra, která vydávají protichůdné příkazy.
Pozvedla nůž, ale zdálo se, že to nevidí. Oči měl slepé, jakoby zatažené závojem.
Yattmur se zlomila v poslední chvíli. Upustila nůž a vyběhla z jeskyně, s dítětem pevně přitisknutým k sobě.
V ústrety se jí zpoza pahorku ozval hřmot. Blesk s třeskem udeřil do jedné nitě velké traverzérovy pavučiny roztažené v sousedství až k mrakům. Nit zaskřípala a vzplála plamenem, který déšť hned uhasil. Yattmur běžela do jeskyně břuňo-břichů. Nesměla se ohlédnout za sebe.
Teprve když dorazila na místo, uvědomila si, že neví, jak ji přivítají. Ale bylo už pozdě. Když se vřítila promočená deštěm dovnitř, břuňo-břichové s hrboslechy jí vyrazili naproti.
23
Gren padl na kolena a na dlaně, do kůže se mu bolestivě zaryly kameny u východu z jeskyně.
Vjemy, které k němu docházely z vnějšího světa, v něm vytvářely naprostý chaos. Obrazy se vznášely jako pára a vířily mu v mysli. Viděl zeď složenou z malinkých buněk, lepkavých jak buňky v plástvi medu; vyrůstaly kolem něj ze všech stran. Přestože měl tisíc rukou, tu zeď jimi nezbořil; dlaně se vracely oblepené sirupem, v němž končila veškerá jeho námaha. Stěna buněk mu přerůstala přes hlavu a uzavírala se.
Zůstala v ní sotva štěrbina. Díval se jí teď na malé siluety vzdálené řadu kilometrů. Jednou z nich byla Yattmur. Klečela, volala ho gesty a plakala, že se k ní nemůže dostat. Pochopil, že další siluety jsou břuňo-břichové. V následující poznal Lily-yo, vůdkyni dřívější tlupy. A ještě tam bylo jedno takové ubohé stvoření - zaregistroval, že je to on sám, odříznutý od své vlastní citadely.
Zjevení se zahalilo a zmizelo.
Nešťastný Gren padl zády na zeď, buňky začaly praskat a vy tryskla z nich jedovatá substance.
Tyto jedovaté substance měly podobu úst, lesknoucích se, bronzových rtů, z nichž splývaly slabiky, které na něj dopadaly jako hlas smrže. Sypaly se ze všech stran tak hustě, že chvílemi vnímal jen otřesy dopadu a nikoliv význam. Chraplavě křičel, dokud si neuvědomil, že smrž k němu nepromlouvá s krutostí, ale se soucitem. Pokusil se ovládnout chvění a poslouchat, o čem mluví.
"V houštinách Země Nikoho, kde žije můj druh, nežili tobě podobní tvorové," říkal smrž. "Žili jsme na úkor primitivních, rostlinných bytostí. Existovaly bez mozku a my byli jejich mozky. S tebou je tomu jinak. Velmi dlouho jsem prohrabával kupu kompostu, kterou zdědilo tvé podvědomí.
Uviděl jsem v tobě tolik fascinujících věcí, že jsem ztratil z očí svůj hlavní cíl. Chápal jsi mě, Grene, stejně dobře, jako já chápal tebe.
Nastal však čas, kdy musím myslet na svou pravou podstatu. Živil jsem se tvým životem a krmil jím vlastní život. Je to jediný způsob, jak dokážu fungovat. Teď jsem dosáhl kritického bodu, zralosti."
"Nechápu," hluše odpověděl Gren.
"Mám před sebou možnost. Zanedlouho se budu muset dělit a vyklepu výtrusy. Takový je systém mé reprodukce. Mám nad ním jen nevelkou kontrolu. Mohl bych to udělat tady a spoléhat na to, že moje potomstvo nějak přežije na téhle nehostinné hoře i přes deště, led a sníh. Nebo... bych se mohl přenést na nového hostitele."
"Na moje dítě ne."
"Proč ne? Laren je má jediná šance. Je mladý a svěží, budu ho ovládat mnohem snáz než tebe. Je pravda, že je ještě slabý, ale ty a Yattmur o něj budete pečovat, dokud se o sebe nepostará sám."
"Ne, pokud to znamená pečovat i o tebe."
Dřív, než Gren stačil větu dokončit, dostal silnou ránu přímo do mozku, až se bolestivě udeřil o stěnu jeskyně.
"Oba, ty i Yattmur, byste dítě neopustili v žádném případě. Vím o tom a čtu o tom ve tvých myšlenkách. Vím také, že při první vhodné příležitosti utečete z těchto jalových, nešťastných svahů do úrodných oblastí. To vyhovuje mému plánu. Čas nečeká, člověče. Musím se chovat v souladu se svými potřebami.
Vzhledem k tomu, že v tobě znám každé vlákno, je mi líto, že trpíš. Přestane to však pro mne mít jakýkoliv význam v okamžiku, kdy jednáš proti mně. Musím mít schopného hostitele a nejlepší by bylo, kdyby neměl rozum. Ten by mne rychle zanesl zpět do světa přivráceného ke slunci, abych se mohl vysít. A já si vybral Larena. To bude nejlepší pro mé potomstvo, nemyslíš?"
"Umírám," vyjekl Gren.
"Ještě ne," zazněl smrž.

Napolo spící Yattmur seděla v hloubi jeskyně břuňo-břichů. Zkažený vzduch, jímž bylo toto místo naplněno, hluk hlasů, šum průtrže zvenčí, to všechno ji uvádělo do stavu otupělosti. Dřímala u kupy uschlého listí, na které spal Laren. Všichni přítomní se najedli pečeného perokožce, napůl spáleného nad šlehajícím ohněm. Dokonce i dítě snědlo několik kousíčků.

Když se jak šílená objevila v ústí jeskyně, břuňo-břichové ji pozvali dovnitř pokřikem: "Pojď, spanilá sendvičová paní, vstup z padajícího mokra, padajících mraků. Vejdi se s námi přitulit a udělat teplo bez vody."
"To je kdo?" s neklidem sledovala osm usmívajících se hrboslechů, poskakujících na uvítanou na místě.
Při pohledu zblízka byli hrozní. Byli o hlavu větší než lidé, dlouhá srst jim trčela na širokých ramenou jako hříva. Tiskli se za zády k břuňo-břichům, cenili zuby, pokřikovali na sebe v podivném nářečí a zvolna začínali obklopovat Yattmur. Nikdy neviděla tak děsivé tváře. Měli dlouhé čelisti, nízké obočí, čumáky a krátké, žluté bradky. Uši jim splývaly po kudrnatém kožichu jako kusy živého masa. Pohyby měli rychlé a nervózní tváře budily dojem neklidu. Dlouhé řady ostrých klů se hned objevovaly, hned zase mizely mezi popelavými rty, když ji hrboslechové zasypávali otázkami.
"Ty rrrap ty žiješ tady? Na velkém Svahu ty trrry-trrry žiješ? S břuňo-břichy žiješ? Ty s nimi spolu trrrip-rrrap spolu-ležíš spíš běžíš jseš na Velkém Svahu?"
Jeden z nejurostlejších hrboslechů zavolal Yattmur spěšným přívalem otázek, přitom se před ní neustále pitvořil a poskakoval. Hlas měl tak chraplavý a hrdelní, že jen stěží porozuměla slovům, rozsekaným štěkáním.
"Trrrip trrrap tak ty žiješ na Velkém Černém svahu?"
"Ano, žiji tady," odpověděla, aniž by ukázala strach. "A vy žijete kde? Z jakého jste rodu?"
Jako odpověď vyvalil své kozí oči, až mu je obroubil pruh červené tkáně. Pak je pevně zavřel, spodní čelist mu poklesla a vydal řadu vysokých, kdákavých sopránových zvuků.
"Kožkodrsní lidé jsou bozi, zázračníi, drsní bohové, sendvičová paní, " vyjasnili břuňo-břichové a všichni tři začali poskakovat. Předháněli se v předvádění ve snaze ulevit svým duším. "Kožkodrsní lidé se jmenují kožkodrsní. Jsou našimi bohy, paní, protože běželi po Velkém Svahu hory, aby se mohli stát bohy starých dobrých břuňo-lidí. Jsou to bozi, bozi, velcí divocí bozi, sendvičová paní. Oni mají ocasy!"
To poslední triumfálně vykřikli a začali s vřeštěním a vytím běhat kolem jeskyně. Hrboslechové skutečně měli ocasy a trčely jim ze zadků pod nestydatým úhlem. Břuňo-břichové za nimi běhali, snažili se je chytit a líbat na ocasy. Yattmur chtěla zmizet, ale Laren, který do té doby všechno sledoval široce rozevřenýma očima, se rozkřičel, co měl v plicích síly. Plesající postavy se po něm opičily a připojily své vlastní výkřiky a zpěvy.
"Ďábelský tanec na Velkém Svahu, Velkém Svahu. Tesáky, mnohé tesáky, koušou - bodají - trhají, den či noc na Velkém Svahu. Břuňo-břicho-bratři zpívají ocasům kožkodrsných bohů. Spousta zatracených zatraceností ke zpívání na Ošklivém Svahu. Žrát a kousat a chlemtat, když déšť padá prší. Ju... ju... juchůůůů!"
Míhali se kolem Yattmur, když jí jeden divočejší hrboslech vytrhl z náručí Larena. Rozpačitě vykřikla, ale už byl pryč a vířil kolem s poděšeným výrazem v malém rudém obličeji. Tvorové s protáhlou čelistí si s ním házeli jednou vysoko, podruhé nízko, jednou div že nespadl na podlahu, jindy div že nezavadil o strop. Při tom poštěkávali a pobaveně se pochechtávali této hře.
Rozlícená Yattmur se vrhla na nejbližšího kožkodrsného. Trhla za dlouhou, bílou kožešinu a ucítila, jak se pod ní zachvěly svaly, když se stvoření obrátilo. Kožnatá šedá dlaň vystřelila směrem k ní, dva prsty jí nacpala do nozder a zatlačila. Dva nože jí bolestivě vjely mezi oči. Pohnula se dozadu, vymrštila ruce k obličeji, ztratila rovnováhu a zřítila se k zemi. Kožkodrsný se v témže okamžiku ocitl na ní. Okamžitě je zavalili ostatní.
To Yattmur zachránilo. Kožkodrsní na ni zapomněli a začali se prát mezi sebou. Vyhrabala se zpod jejich těl, aby pomohla Larenovi, který teď bez úhony a omámeně ležel na zemi. Přitiskla ho k sobě a s úlevou se rozvzlykala. Malý se rozplakal. Když se Yattmur ostražitě rozhlédla kolem sebe, zjistila, že kožkodrsní už neví ani o ní, ani o rvačce a klidně se chystají opékat perokožce.
"Ach, neměj mokrý déšť v očích, krásná sendvičová paní, " uslyšela břuňo-břichy, kteří se k ní přihrnuli, nemotorně ji poplácávali a snažili se ji pohladit po vlasech. Zneklidňovalo ji jejich důvěrné chování, když Gren nebyl nablízku. Potichu však řekla: "Když jste se tak hrozně báli Grena a mne, proč se neděsíte těch strašných tvorů? Copak nevidíte, jak jsou nebezpeční?"
"Cožpak nevidíš, jaké ti bohové s drsnou kožkou mají ocasy? Jen ocasy rostoucí na lidech mají lidé s ocasy, aby se stali bohy bídných břuňo-břicho-bratří."
"Vždyť vás zabijí."
"Jsou našimi bohy a my si děláme štěstí aby zabili nás jen bohové s ocasy. Ano, mají ostré zuby a ocasy! Ano, zuby a ocasy mají díky ostrosti! "
"Jste jako děti, vždyť jsou nebezpeční. "
"Ai-ee, kožkodrsní bohové nosí nebezpečí ve svých tlamách na zuby.
Ale zuby nás nevolají ukrutnými slovy jako ty a mozkomuž Gren. Je lepší mít veselou smrt, ó paní!"
Yattmur se dívala na tlupu kožko drsných přes kostnatá ramena břuňo-břichů. V tu chvIíi byli úplně klidní. Zaujalo je žrádlo. Trhali jednoho perokožce a cpali si ho do tlam. Zároveň mezi nimi kolovala velká, kožená láhev, ze které si každý lokl jakéhosi odvaru. Yattmur si všimla, že se mezi sebou domlouvají lámavým jazykem používaným břuňo-břichy.
"Jak dlouho tu budou?" zeptala se.
"Oni často bývají v jeskyni, protože nás mají rádi v jeskyni," odpověděl jeden břuňo-břich a pohladil ji po rameni.
"Byli tu už dříve?"
Tlusté tváře se rozesmály.
"Přicházejí potkat nás dřív a zase a zase, protože milují milované břuňo-břicho-lidi. Ty i lovec Gren nemilujete milované břuňo-břicho-lidičky a tak my pláčeme na Velkém Svahu. A kožkodrsní nás brzy vezmou s sebou abychom našli zelenou břicho-matku. Ano, ano, kožkodrsní nás vezmou."
"Opustíte nás?"
"Odcházíme od vás, abychom vás nechali na studeném a odporném temném Velkém Svahu, velkém a temném, protože božsky drsní nás vezmou do malého zeleného místa s teplými břuňo-matkami, kde svahy nemohou být."

V horku a smradu, s uplakaným Larenem v náručí, Yattmur byla stále víc šokovaná. Přinutila je, aby to všechno ještě jednou zopakovali. S patřičnou dávkou výřečnosti to opakovali tak dlouho, až prohlédla jejich myšlenky.
Už dlouho Gren nedokázal skrývat svou nenávist k břuňo-břichům. Tahle nebezpečná nová rasa jim slíbila, že je vezme ze svahu zpět k některému z těch obtloustlých stromů, které si držely v poddanství břuňo-břicho-lidi. Yattmur instinktivně věděla, že hrboslechům není možné věřit, ale nevěděla, jak o tom břuňo-břichy přesvědčit. Chápala, že ona, její dítě i Gren zanedlouho zůstanou na této hoře sami.
Rozplakala se, zmožená tak mnohostrannou nepřízní osudu. Břuňo-břichové ji obklopili těsněji a neúnavně se ji pokoušeli utišit dýcháním do obličeje, poplácáváním po prsou, hlazením a pitvořením na dítě. Byla příliš nešťastná, než aby se ohradila.
"Pojď s námi do zeleného světa, sendvičová paní, aby ses ocitla daleko od ohromného Velkého Svahu s námi milými chlapíky," mrkali. "Dáme ti milé spaní s námi."
Osměleni její apatií, začali se věnovat intimnějším částem jejího těla. Yattmur se nebránila. Když ukojili svůj nevybíravý chtíč, nechali ji samotnou v koutě. Po chvíli se jeden vrátil a přinesl jí kus pečeného perokožce.
Žvýkala a přemýšlela: "Gren tou houbou zabije mé dítě. Musím tedy pro Larenovo dobro riskovat a odejdu s břuňo-břichy." Když se rozhodla, cítila se lépe a začala dřímat.
Probudil ji Larenův pláč. Vyhlédla z jeskyně. Nikdy neviděla takovou temnotu. Déšť chvílemi přestával. Vzduch teď naplňoval hřmot, odrážel se od země i od těžkých mračen, jako by se snažil uniknout. Břuňo-břichové spali s kožkodrsnými v jedné kupě, každou chvíli se budili nějakými zvuky. Ve spáncích cítila, jak jí pulsuje krev. Napadlo ji, že v tom kraválu nikdy nemůže usnout. Za chvíli se k ní přitulil Laren a oči se jí zavřely samy.
Po nějaké době ji probudili kožkodrsní. Rozrušeně a brebentivě štěkali před jeskyní.
Laren spal. Nechala dítě na hromadě suchého listí a šla se podívat, co se děje. Pochopila to, hned jak zahlédla kožkodrsné. Aby si ochránili hlavy před průtrží, která se znovu spustila, měli helmy z tykví, z těch tykví, jaké Yattmur používala pro vaření a mytí.
V tykvích byly vyříznuty otvory pro uši, oči a čumáky. Helmy však byly pro jejich chlupaté hlavy příliš velké a bimbaly se ze strany na stranu, takže kožkodrsní vypadali jako rozbité loutky. To spolu s faktem, že tykve byly nepříliš zručně pomalované různými barvami, dodávalo kožkodrsným na groteskności, podbarvené hrůzou.
Yattmur vyběhla do provázků deště. Jedno stvoření s kývající se dřevnatou hlavou jí zastoupilo cestu.
"Trgrrap ty dál spi v jeskyni snu, paní matko. Přes rap-rrrap-déšť jdou zlá zla pro nás druzi zlí. "
Slyšela bubnování deště do nemotorné přilby, smíšené s podivnou srněsicí vrčení, štěknutí a slov.
"Proč tu nemohu zůstat?" zeptala se. "Snad byste se mne nebáli? Co se děje?"
"Drž-dones-druh přichází rrrup rrrap a chytí tě! Grrr, ať tě chytne!"
Hrboslech strčil do Yattmur, odběhl a připojil se ke svým kolegům. Stvoření s helmami na hlavách skákala kolem saní a hádala se při vyndávání luků a šípů. Tři břuňo-břichové, přitisknutí k sobě, stáli v jejich těsné blízkosti a ukazovali dolů po svahu.
Příčinou celé té horečky byla skupinka postav blížících se zvolna k Yattmur. Ta mhouřila oči před deštěm. Zpočátku myslela, že se blíží pouze dvě bytosti, ale brzy se skupinka rozdělila na tři. I kdyby v té chvíli měla zemřít, nevěděla, co za podivné tvory to mohlo být. Kožkodrsní to ale věděli.
"Drž-dones-druh, drž-dones-druh! Zab drž-dones-druh! " volali a zdálo se, že je zachvacuje stále větší šílenství. Ale deštěm se blížící trio, přes veškerou svou podivnost, v očích Yattmur strach nebudilo. Kožkodrsní divže v horečce nevyskočili z kůže a jeden či dva už mířili lukem skrz záclony deště.
"Stát! Neubližujte jim, ať přijdou!" volala Yattmur. "Nic nám nemohou udělat."
"Drž-dones-druh! Ty ty rrrap ty buď zticha, paní, nedělej škodu nebo ti udělám škodu!" volali mumlavě a vzrušeně.
Jeden hrboslech zaútočil na Yattmur jako býk a zasáhl ji tykvovou přilbou do ramene. Vystrašeně se otočila a rozběhla se zpočátku bez cíle, ale krok za krokem viděla cíl stále zřetelněji.
S kožko drsnými nepohne, ale možná, že Gren se smržem si s nimi poradí.
Běžela s čvachtáním a cákáním zpět do své jeskyně. Bez rozmyšlení vběhla dovnitř.
U stěny blízko vchodu stál napolo ukrytý Gren. Minula ho dřív, než si to stačila uvědomit. Když se otočila, už se k ní blížil.
Jeho vzhled jí otřásl, bezradně křičela a v hrůze cenila zuby široce rozevřenými rty.
Povrch houby byl teď černý a pokrytý puchýři. Smrž sklouzl dolů a zakryl Grenovi celou tvář. Jen oči mu z toho všeho svítily šílenstvím, když se na ni vrhl.
Padla na kolena. Pohled na velký, rakovinový nádor na Grenových ramenou ji natolik zbavil odvahy, že se zmohla na sotva slyšitelný vzdech:
"Ach, Grene!"
Naklonil se a chytil ji brutálně za vlasy. Fyzická bolest jí rozjasnila hlavu, a přestože se chvěla jako list, viděla věci jasně a ostře.
"Grene, ta houba tě zabíjí," zašeptala.
"Kde je dítě?" zeptal se. Jeho hlas, i když ztlumený, zněl cize. Byl v něm tón, který vzbuzoval další důvod k obavám.
"Cos udělala s dítětem, Yattmur?"
Přikrčila se. "Mluvíš, jako bys to nebyl ty, Grene. Co se stalo? Víš, že tě mám ráda, řekni mi, oč jde, abych to mohla také pochopit."
"Proč jsi nepřinesla dítě?"
"Ty už nejsi Gren. Jako... jako bys byl teď smrž, viď? Mluvíš jeho hlasem. "
"Yattmur... potřebuji to dítě."

Stále ji držel za vlasy, ale ona vstala a řekla co nejklidněji: "Řekneš mi, na co ti je Laren?"
"Dítě je moje a potřebuji ho. Kdes ho nechala?"
Ukázala do šera jeskyně.
"Nebuď hlupák, Grene. Leží za tebou vzadu v jeskyni, tvrdě spí." V okamžiku, kdy se jeho pozornost upřela do jeskyně, vytrhla se mu ze sevření a prolétla pod jeho rukou. S vylekaným vypísknutím vyběhla ven.
Déšť jí znovu zalil obličej a vrátil ji zpět do světa, který před chvílí opustila. Přesto se jí zdálo, že dojmy z toho letmého setká:ní s Grenem budou trvat věky. Z místa, kde se ocitla, nemohla vidět přes úbočí podivné trio, jemuž kožkodrsní říkali drž-dones-druh. Zato zřetelně viděla skupinku u saní. Jako na živém obrazu břuňo-břichové i kožko drsní znehybněli a dívali se na ni, zalarmovaní jejími výkřiky.
Přes všechnu jejich absurditu k nim běžela s radostí. Ohlédla se, teprve když byla mezi nimi.
Gren vyšel před jeskyni. Chvíli nerozhodně stál venku, pak se otočil a zmizel uvnitř. Kožkodrsní mrmlali a brebentili mezi sebou, značně vyděšení tím, co uviděli. Yattmur toho využila a ukázala na sebe, na jeskyni, Grena a řekla: "Když mne nebudete poslouchat, můj strašlivý muž se strašlivou houbovitou tlamou přijde a sežere vás. A teď nechte ty cizí lidi, aby se přiblížili a neubližujte jim dřív, než nás sami neohrozí."
"Drž-dones-druh není rrrap rrrap dobrý!" vykřikli.
"Dělejte, co říkám, jinak vás sežere houbovitá tlama i s ušima, i s kožešinou, celé. "
Tři zvolna se sunoucÍ postavy byly už blíže. Dvě připomínaly siluety lidí, až na to, že neobyčejně hubených. Byl to jen dojem, protože zvláštní světlebronzové světlo, které všude pronikalo, zastíralo detaily. Yattmur zaujala nejvíc poslední postava. Přestože se pohybovala po dvou nohách, značně se lišila od svých kolegů. Byla vyšší a zdánlivě měla větší hlavu. Chvílemi se zdálo, že má pod první druhou hlavu, že má ocas a pochoduje s rukama položenýma na horní hlavě. Ale průtrž, která částečně zacláněla výhled, dodávala zároveň této postavě jiskrnou aureolu z rozstřikujících se kapek deště.
Podivná trojice se pojednou zastavila, jakoby zkoušela trpělivost Yattmur. Nevšímali si jí, ani když na ně volala, aby šli blíž. Stáli bez hnutí na svahu zalitém deštěm. Obrys jedné lidské postavy se postupně začal rozmazávat, stávala se stále víc průzračnou, až úplně zmizela!
Břuňo-břichové stejně jako kožkodrsní pod dojmem hrozeb Yattmur mlčeli. Tohle zmizení mezi nimi způsobilo šum, přestože kožko drsní nevypadali nijak překvapeni.
"Co se tam děje?" zeptala se Yattmur jednoho břuňo-břicha.
"Moc divná věc ke slyšení, sendvičová paní. Několik moc divných věcí! Odporným mokrým deštěm přišli dva duchové a hnusné stvoření drž-dones-druh odporně hopsající v mokrém dešti na duchu číslo tři. A tak božští kožkodrsní pláčou nad mnoha špatnými myšlenkami!"
Toto sdělení jí ovšem příliš nepomohlo. Pojednou se na ně rozčílila. "Řekni kožkodrsným, aby se v klidu vrátili do jeskyně. Půjdu těm novým lidem naproti. "
"Ti krásní drsní bozi nedělají to, co rozkážeš ty, která nemáš ocas," odvětil břuňo-břich, ale Yattmur už ho neposlouchala.
Vyrazila s napřaženýma rukama a s otevřenými dlaněmi, aby ukázala, že nemá nepřátelské úmysly. Zatímco takto šla, liják slábl, přešel do mžení a nakonec ustal. Oba tvorové se stali výraznějšími a najednou se ukázalo, že jsou znovu tři. Mlžné obrysy dostávaly tvar, až se staly znovu hubenou lidskou bytostí. Hleděla na Yattmur stejným pohledem jako její kolegové.
Yattmur se zastavila. Zjevení ji zneklidnilo. Vtom se pohnula tlustá postava, prodrala se mezi svými kolegy a zvolala: "Tvorové věčně zeleného vesmíru, Sodal Ye z drž-dones-druhů k vám přichází s pravdou. Je vaše věc, zda jste připraveni ji přijmout!"
Hlas byl hluboký a zralý, jakoby proudil mohutným hrdlem a odrážel se o klenbu, dřív než se stal zvukem. Pod záštitou tohoto lahodného tónu se blížily i další dvě lidské postavy. Yattmur se přesvědčila, že jsou to opravdu lidé - ve skutečnosti to byly dvě ženy velmi primitivní rasy, nahé, jak je pánbůh stvořil, pokud nepočítáme komplikované tetování na tělech a absolutně idiotský výraz ve tvářích.
Yattmur, která cítila, že je třeba nějak odpovědět, se uklonila a pronesla: "Pokud přicházíte v míru, vítejte na naší hoře. "
Tlustá postava vyloudila nelidský pokřik triumfu a pobouření.
"Hora ti nepatří! Té hoře, tomu Velkému Svahu, tomuhle nádoru ze země, skal a kamení naopak patříš ty! Země není tvoje: to ty jsi tvarem Země. "
"Příliš široce chápeš význam toho, co jsem řekla, " odvětila udivená Yattmur. "Kdo jste?"
"Všechno bychom měli chápat zeširoka! " zněla odpověď, kterou Yattmur už neposlouchala. Řev postavy způsobil za jejími zády zmatek. Když se otočila, zjistila, že kožko drsní se chystají na cestu. Mezi pištěním a strkáním se popohánělí navzájem, když obraceli saně dolů po svahu.
"Vezměte nás s sebou jedoucí nebo běžící pomalu vedle vašeho divukrásného jezdícího zařízení!" křičeli břuňo-břichové a šíleně poskakovali kolem. Dokonce se před svými děsivě vyhlížejícími bohy váleli v blátě. "Ach, prosíme, zabijte nás klidně divukrásnou smrtí, ale hlavně nás vezměte s sebou utéct a odjet daleko od Velkého Svahu. Vezměte nás daleko od Velkého Svahu se sendvičovými lidmi, a teď s tím velkým, řev-dones-druhem. Vezměte nás, vezměte nás, ukrutní, divukrásní bohové drsných bohů!"
"Ne, ne, ne. Prrrup prrrup, pryč odsud, plazivci! Fofrem jdem pryč a vrátíme se pro vás brzy, až bude klid!" volali kožko drsní a pádili ze svahu.
Všechno bylo v pohybu. Přes všechen chaos a zmatek kožkodrsní bleskově vyběhli podél saní i za nimi. Pokud to bylo právě třeba, postrkovali je a brzdili, přenášeli je a naskakovali na ně, vřeštěli, mumlali, vyhazovali a chytali svoje helmy z tykví. Tak se rychle sunuli po nerovném terénu do soumračného údolí.

Opuštění břuňo-břichové, z celého srdce plačící nad svým osudem, odvrátili oči od příchozích a zdrceně se došourali do své jeskyně. Když utichlo povykování kožkodrsných, uslyšela Yattmur z jeskyně pláč dítěte. Zapomněla na všechno a rozběhla se pro ně. Pak ho chovala tak dlouho, až se k ní radostně přivinulo. Vyšla s ním ven, aby ještě jednou promluvila s tlustou postavou.
Ta však začala s proslovem, jen co se Yattmur objevila.
"Tyhle zubo-drsní, kožko drsní přede mnou utíkají. Idioti se senem místo mozků - nic víc, zvířata se žábou v hlavě. Co z toho mají, že mne teď neslyší, přijde doba, kdy mne budou muset poslouchat. Jejich rasa pomine jako hlas odnáší vítr."
Zatímco stvoření řečnilo, pozorovala je Yattmur s rostoucím údivem. Nedokázala se v něm dost dobře vyznat. Jeho hlava, ten obří rybě podobný orgán se širokou dolní čelistí vybíhal dolů tak hluboko, že docela zakrýval chybějící podbradek a byl neúměrný ke zbytku těla. Nohy vypadaly jako lidské, byly jen křivé. Paže byly zvednuté a chybně zaklesnuté za ušima; z prsou mu trčel vlasatý nádor ve tvaru hlavy. Sem tam sebou házel vzadu volně visící velký ocas. Dvojice tetovaných žen stála po jeho boku a hleděla před sebe mrtvýma očima. Zdálo se, že nic nevidí, že nemyslí, a že nejsou schopné vykonávat jakoukoliv činnost složitější než dýchání.
Ať tak, či tak, tlustá postava přerušila projev a pohlédla vzhůru na těžká mračna, která zakrývala slunce.
"Odpočinu si," řekla. "Najděte mi vhodný kámen, ženy. Brzy se nebe vyjasní a pak se ukáže, co uvidíme. "
Rozkaz se netýkal ani Yattmur, ani břuňo-břichů, kteří se mačkali v nešťastném hloučku u východu ze své jeskyně, ale byl adresován tetovaným ženám. Yattmur a břuňo-břichové přihlíželi, jak se postava se svou suitou vzdaluje.
Opodál v rumišti balvanů stál ohromný kámen s plochým vrcholkem. Podivný průvod se u něho zastavil. Tlustá postava se rozpadla ve dví; ženy zvedly horní, plochou část rybího tvaru a položily ji na kámen, druhá, dolní polovina stála v předklonu stranou.
V Yattmur se zatajil dech a za jejími zády se rozlehl zděšený jekot břuňo-břichů, popohánějících se navzájem v úprku do nitra jeskyně. Tlustý drž-dones-druh, jak mu říkali kožko drsní, se skládal ze dvou oddělitelných tvorů! Ohromné, rybí tělo, velmi se podobající zlatorybám, které vídávala během putování po pustinách oceánu, nesl starý, přihrblý muž.
"Ty jsi dva lidé!" vykřikla Yattmur.
"Samozřejmě, že nejsem!" pronesl se své plošiny delfinoid. "Říkají mi Sodal Ye, největší ze všech sodalů mezi drž-dones-druhy, prorok Nočních Hor, který ti přináší slova pravdy. Jsi inteligentní, ženo?"
Obě potetované ženy se shlukly u muže-nosiče. Dávaly mu jakési znamení rukama, aniž by při tom vydaly hlásku. Jedna z nich něco mručela. Co se týče muže, zabýval se nošením dlouhý počet období plodů. Přestože náklad z jeho zad zmizel, zůstal shrbený, jako by tam břemeno bylo pořád. Stál jako obraz bídy a utrpení a s přihrbeným hřbetem a s očima zabodnutýma do země neustále objímal vzduch nad sebou. Stál nehnutě, jen čas od času se přesunul jinam.
"Ptal jsem se, jestli jsi inteligentní, ženo," zopakovala bytost, jež si říkala Sodal Ve, hlasem syrovým jak vnitřnosti.
"Mluv, mluvit umíš." Yattmur odtrhla oči od toho hrozného trakaře. "Co tu hledáš? Přicházíš nám pomoci?"
"Mluvíš jak pravá lidská žena!"
"Za to tvé ženy moc řečí nenadělají!"
"Také to nejsou lidé! Jak víš, neumějí mluvit. Nebo že bys ještě nikdy nepotkala nikoho z tetovaného kmene ornáků? Ať je tomu jak chce, proč prosíš Sodala Ye o pomoc? Jsem prorok, ne sluha. Máš potíže?"
"Velké! Mám muže, který..."
Sodal Ye plácl ploutví.
"Dost. Neunavuj mne teď svými historkami. Sodal Ye myslí na mnohem důležitější věci, jako třeba pozorování mohutného nebe, toho moře, které unáší to drobné sémě - Zemi. A tenhle Sodal má hlad. Nakrm mne a já ti pomohu, pokud toho budu schopen. Má mysl je tou největší silou na celé planetě."
Yattmur ignorovala samochválu, vstala a ukázala na jeho barvitý průvod. "A co tví druzi, ti nemají hlad?"
"O ty se nestarej, ženo, oni jedí zbytky po Sodalu Ye."
"Nakrmím vás všechny, jestli mi opravdu budeš chtít pomoci."
Zvedla se, aniž by vnímala jeho nový proslov. Yattmur vycítila, že na rozdíl od kožkodrsných je tvor, s nímž se tu baví, prázdná, inteligentní bytost, že však má své slabé místo. Věděla hned, že kdyby nic jiného nezbylo, stačí jen zabít trakaře a Sodal zůstane odkázaný na její pomoc. Setkání s někým, s kým mohla jednat z pozice síly, na ni působilo jako povzbuzující prostředek. Byla hned plná ochoty.
Břuňo-břicho-lidé měli rádi Larena stejně jako jeho matka. Svěřila jim tedy dítě a dohlédla, aby se s ním pohodlně usadili, dřív než se začala věnovat přípravě jídla pro své nevšední hosty. Nevšímala si promočených vlasů, ani oděvu, který na ní už začínal osychat.
Dala do tykve zbytky perokožce z předchozí hostiny spolu s další potravou, kterou nasbírali břuňo-břichové. Byl-tam pupen chůdnice, ořechy, uzené houby, jahody a dužnaté plody. Druhou tykev naplnila vodou kapající z pukliny v klenbě. Vodu odnesla také.
Sodal Ye stále ležel na kameni. Zaplavený tajemným, krémovým světlem, nespouštěl oči ze slunce. Yattmur před něho postavila jídlo a pohlédla stejným směrem.
Mračna se rozestoupila. Slunce viselo nad potemnělým a divokým mořem obzoru. Změnilo poněkud tvar - díky atmosféře bylo zploštělé. Žádným optickým klamem se však nedalo vysvětlit ohromné, červenobílé křídlo, stejně velké jako mateřské těleso.
"Ach, blahoslavená svátost rozpíná křídlo, aby odlétlo a opustilo nás! " volala Yattmur.
"Ještě ti nic nehrozí, ženo, " zkonstatoval Sodal Ve. "Předvídal jsem to. Nelam si hlavu. Užitečnější bude, když mi podáš jídlo. Až ti povím o plamenech, které mají brzy pohltit náš svět, pochopíš všechno. Ale před kázáním se musím najíst."
Její pohled však utkvěl na divném nebeském úkazu. Jádro bouře se přesunulo z pásma soumraku do oblastí, kde vládl

fikovník. Mračna se nakupila do krémové vrstvy na purpuru nad lesem a blýskalo se téměř bez ustání. A uprostřed toho všeho viselo zdeformované slunce.
Nepříliš uklidněná Yattmur, popoháněná voláním, podala Sodalovi jídlo.
V tom okamžiku jedna ze dvou zubožených žen začala mizet. Yattmur, fascinované tímto pohledem, div že nevyletěly tykve z rukou. Po velmi krátké chvíli zbyla z ženy jen šmouha. Zůstaly jen linie jejího tetování, mazanice beze smyslu visící ve vzduchu. Pak se i ony rozplynuly a zmizely.
Scéna zmrtvěla. Zvolna se znovu objevilo tetování a pak i žena s nepřítomným pohledem, hubená jako dřív. Rukama udělala gesto ke své kolegyni. Druhá žena se obrátila na Sodala a vyslovila dvě nebo tři slité slabiky.
"Skvěle!" vykřikl Sodal a tloukl svým dlouhým ocasem o kámen. "Bylo rozumné, žes neotrávila jídlo, matko. Teď je sním. "
Žena, která předvedla parodii řeči, vystoupila a odnesla tykev s jídlem Sodalovi. Ponořila do ní ruku a začala ho krmit tak, že mu strkala plné hrsti potravy do masité tlamy. Jedl hlasitě a s chutí. Jen jednou jídlo přerušil, aby se napil vody.
"Kdo vlastně všichni jste? Čím jste? Odkud jste? A jak mizíte?" ptala se Yattmur.
Sodal Ye odpověděl nezřetelně s plnými ústy: "Možná, že ti o tom něco povím, možná, že ne. Věz, že jen jedna němá žena umí to, čemu ty říkáš "mizet ". Nech mne jíst a buď zticha."
Konečně skončil.
Na dně tykve nechal trochu zbytků pro nasycení trojice vyhublých lidí. Ženy odstoupily ve své žalostné skromnosti stranou a krmily přihrbeného kolegu, jenž měl paže stále nehybné a jakoby ochrnuté nad hlavou.
"Teď jsem připraven vyslechnout tvou historii," oznámil Sodal. "Pokusím se taky pro tebe něco udělat, pomoci ti, pokud to bude možné. Věz, že patřím k nejinteligentnější rase na této planetě. Můj druh obydlil všechna rozlehlá moře a většinu mnohem méně zajímavé souše. Jsem prorok, Sodal Nejvyššího Zasvěcení a snížím se, abych ti pomohl, pokud shledám tvou žádost za dostatečně zajímavou."
"Tvá skromnost je hodna obdivu," pronesla Yattmur.
"Pche, co je mi po skromnosti, když Země má zanedlouho zemřít? Začni se svou hloupou povídačkou, matko, pokud mi ji vůbec chceš vyprávět."
24
Yattmur toužila Sodalovi vyložit svůj problém s Grenem a smržem. Protože však neovládala vypravěčské umění a nedokázala vybrat podstatná fakta, vyprávěla mu podrobnou historii svého života. Začala dětstvím mezi Pastýři žijícími na okraji lesa u Černého Jícnu. Pak popsala příchod Grena s jeho partnerkou Poyly, vyprávěla o její smrti, o jejich pozdější pouti až do chvíle, kdy je osud jako rozbouřené moře vyvrhl na úbočí Velkého Svahu. Nakonec mluvila o narození svého dítěte a o tom, co s ním chce udělat smrž.
Během jejího vyprávění Sodal Ye z drž-dones-druhů s bedlivou lhostejností ležel na svém kameni. Dolní čelist měl svěšenou tak, že byla vidět pomerančově zbarvená dáseň kolem zubů. Dvojice naprosto netečných tetovaných žen ležela vedle něj v trávě po bocích ohnutého trakaře, stále stojícího s pažemi vztyčenými nad hlavou, jako socha ztělesněné ubohosti. Sodal nepohlédl ani na jednoho z nich; jeho pohled bloudil po nebi.
Konečně promluvil. "Jsi zajímavý případ. Slyšel jsem podrobnosti mnoha životů, které mi připomínají tvoji životní dráhu. Když je všechny sestavím dohromady a provedu díl<.y své neobyčejné inteligenci syntézu, mohu vytvořit skutečný obraz tohoto světa v jeho posledních stádiích existence."
Yattmur rozzlobeně vstala.
"Za takovou radu bych tě z toho kamene měla shodit, ty shnilá rybo!" vykřikla. "To je všechno, co mi řekneš, místo té nabízené pomoci?"
"Ach, mohl bych ti toho říci mnohem víc, malinký človíčku. Ale tvůj problém je tak prostý, že pro mne doslova neexistuje. Setkal jsem se se smrži na svých dřívějších poutích. Přestože jsou to milostpáni pěkně mazaní, mají několik slabin, které každý, kdo je stejně inteligentní jako já, může využít, kdy chce."
"Prosím tě, rychle mi něco poraď. "
"Mám jedinou radu: dej dítě svému partneru Grenovi, hned, jak si o ně řekne."
"To neudělám!"
"Hmm, ale musíš to udělat. Neotálej. Pojď sem a já ti vysvětlím, proč musíš.
Sodalův plán se jí nelíbil. Ale za jeho ješitností a okázalostí se ukrývala neústupná kamenná vůle. Jeho přítomnost dělala z ostatních nevolníky. Slova, díky způsobu, jakým je přežvykoval, se zdála být nevyvratitelná. Yattmur se uklidnila, přitiskla Larena k prsům a přistoupila na podmínky.
"Nemám dost odvahy, abych před ním stanula v jeskyni tváří v tvář," řekla.
"Tak pošli své břuňo-tvory, aby ho přivedli sem," rozhodl Sodal. "A pospěš. Paní, já putuji veden Náhodou, která toho teď má na svých ramenou příliš, než aby se zabývala tvými problémy. "
Rozlehlo se dunění hromu, jako by nějaká mocná bytost dodávala váhu jeho slovům. Yattmur nervózně pohlédla na slunce, které bylo stále ozdobené kohoutím ocasem ohně. Potom se vydala promluvit s břuňobřichy.
Rozvaleni vedle sebe na měkkém písku, objímali se vzájemně a žvatlali. Když vešla do jeskyně, jeden uchopil hrst písku a štěrku a hodil ji po nÍ.
"Dřív jsi nevcházela do naší jeskyně, ani jsi sem nikdy nepřicházela, ani jsi sem nikdy nechtěla přijít, ale teď, když sem chceš přijít, je příliš pozdě, ukrutná sendvičová paní! A rybí nesočlověk je tvůj zlý přítel a my k němu nepatříme. Nešťastní břuňo-lidé nechtějí, abys sem přicházela a zařídí, aby tě skvělí kožkodrsní schroupali v jeskyni. "
Zarazila se. Hněv, žal a strach ji hluboce dojaly. Nakonec rozhodně pronesla: "Vaše potíže teprve začnou, protože si o ně sami říkáte. Sami víte, že bych byla ráda vaší přítelkyní. "
"Za všechny naše potíže můžeš ty! Okamžitě odejdi! "

Otočila se, a když se vydala směrem k druhé jeskyni, v níž ležel Gren,
slyšela, jak na ni břuňo-břichové volají. Nerozuměla jim, zda vykřikovali urážky nebo omluvy. Blesk proťal nebe a zahýbal stínem u jejích nohou. Dítě se jí vrtělo v náručí.
"Lež klidně, " řekla přísně. "Nic ti neudělá. "
Gren ležel na zádech uvnitř jeskyně, na stejném místě jako minule.
Blesk ozářil na okamžik bronzovou masku, z níž hleděly jeho oči. Přestože věděla, že se na ni dívá, nepohnul se ani se neozval.
"Grene! "
Ani se nehnul, ani neotevřel ústa.
Chvěla se napětím. Shrbila se pod tíží rozporu, rozervaná láskou a nenávistí. Znovu zaplál blesk. Yattmur máchla rukou před obličejem, jako by ho chtěla odehnat.
"Grene, můžeš si vzít dítě, jestli chceš."
Pohnul se.
"Pojď si pro malého ven, tady je příliš tma, " řekla Yattmur a odešla.
Myslela na marnost a tíži života, až na ni přicházely mdloby.
Nad ponurými svahy si hrálo zrádné světlo a zesilovalo její omámení.
Drž-dones-druh spočíval stále na kameni. Ve stínu balvanu ležely prázdné tykve od jídla a pití a ubohý nevolník s dlaněmi trčícími do nebe a pohledem zarytým do země. Yattmur ztěžka přisedla, opřela se zády o kámen a tiskla Larena v náručí.
Gren po chvíli vyšel z jeskyně. Blížil se k ní pomalu, na měkkých nohách.
Nevěděla, jestli se potí z horka nebo z nervozity. Zavřela oči, protože se bála pohlédnout na kašovitou hmotu, jež mu pokrývrvala tvář. Otevřela je, teprve když vycítila jeho blízkost. Když se sklonil nad ní a dítětem, podívala se přímo na něj. S naprostou důvěrou natáhl Laren obě ručičky a vesele brblal.
"Chytrý chlapec!" řekl Gren cizím hlasem. "Budeš to nejlepší dítě, skvělé dítě. Nikdy tě neopustím."
Rozechvěla se teď tak silně, že nebyla schopna udržet dítě v klidu. Ale Gren se už naklonil nízko, přiklekl a. přiblížil se natolik, že ji ovanul trpký, vlhký a studený pach. Závojem mžikajÍcÍch řas uviděla, jak se houba začíná po jeho tváři přesouvat.
Část visící nad Larenovou hlavou se zvětšovala. Každou chvíli mohla odpadnout. Viděla jen houbu posetou sporami, desku velkého balvanu a jednu ze dvou prázdných nádob. Musela dýchat krátce a spasmaticky, protože Laren se rozplakal. Znovu se hmota přesunula po Grenově tváři.
Táhla se jako hustá ovesná kaše.
"Teď," vykřikl Sodal Ye, aby ji vyburcoval k činu.
Yattmur bleskově vsunula prázdnou tykev nad dítě. Houba spadla do nádoby a ocitla se v pasti, kterou Sodal vymyslel. Gren se zachvěl a tehdy uviděla jeho skutečnou tvář, zhroucenou bolestí. Světlo se rozsvěcovalo a zhasínalo v rychlém tempu jejího pulsu. Dřív, než omdlela, k ní však pronikl jakýsi křik. Ani nepoznala vlastní vysoký hlas.
Dvě hory se zaklaply jako čelisti na baculaté a křičící Larenově podobě, která se mezi nimi ztrácela. Yattmur se probrala, rychle si sedla a zahnala děsivý přízrak.
"Tak tys nezemřela," řekl neurvale drž-dones-druh. "Laskavě vstaň a utiš své dítě, protože moje ženy to nedokáží."
Nechtělo se tomu věřit, ale všechno bylo jako ve chvíli, než omdlela. Zdálo se jí, že noc se jí zmocnila na delší dobu.
Smrž ležel bezvládně v téže tykvi, do níž nedávno spadl, a vedle něj tváří k zemi Gren. Sodal Ye trůnil na vrcholu svého kamene. Dvojice tetovariých žen chovala Larena na zvadlých prsou a nedokázala ho utišit.
Yattmur se zvedla, sebrala jim dítě a přiložila si ho ke svým plným prsům. Okamžitě začalo chtivě a zamlkle sát. Yattmur se také začala zvolna uklidňovat.
Naklonila se nad Grena.
Dotkla se jeho ramene.
Vtom k ní obrátil svou tvář.
"Yattmur," řekl.
V očích se mu objevilo několik slz. Na ramenou, na tváři, mezi vlasy, všude měl červenobílý vzorek bodů, v nichž smrž zapustil své sondy do kůže a získával potravu.
"Je pryč?" pronesl svým vlastním hlasem.
"Podívej se sám," odpověděla. Volnou rukou naklonila tykev, aby mohl nahlédnout dovnitř.
Dlouho.hleděl na stále ještě živého smrže. Byl teď na dně nádoby bezradný a nehybný jako výkaly. Víc s údivem než se strachem se vnitřní Grenův zrak zaměřil na ty události, které se staly od počátku, kdy na něj smrž spadl v lesích Země Nikoho, na příhody, které minuly jako sen. Vzpomínal, jak putoval po pevnině, a co dělal. Především teď však znal mnohé, co jeho dřívějšímu volnému já bylo nedostupné.
Viděl, jak to celé probíhalo pod vedením houby, v níž teď bylo stejně energie jako v připálených zbytcích jídla. Střízlivě hodnotil svou počáteční radost ze smržovy pomoci, díky níž překonal svá vrozená omezení. Teprve tehdy, když se základní potřeby smrže začaly protivit jeho vlastním, bylo zle. Byl téměř zcela vytlačen ze své vlastní mysli a pod diktátem houby divže neparazitoval sám na sobě.
S tím byl konec. Parazit byl poražen. Nikdy už neuslyší vnitřní hlas smrže, už nebude houba ovládat jeho mozek.
V té chvíli ho ovládl spíše pocit osamění než pocit triumfu. Gren prohledával chvatně chodby své paměti a mysli a nakonec dospěl k závěru, že smrž v něm přece jen zanechal něco dobrého. Má teď odhad; dokáže vést své myšlení, dokáže si pamatovat, co ho naučil.
Vždyť toho věděl tolik. Grenovi se teď zdálo, že přes veškerou spoušť, které se smrž v něm dopustil, nalezl jeho

myšlení jako malou sazenici a opustil ji jako živé moře. Když se tak díval do misky, kterou Yattmur přidržovala, ovládal ho jediný pocit - lítost.
"Neplač, Grene," uslyšel hlas Yattmur. "Jsme v bezpečí, všichni jsme v bezpečí, a ty se vzpamatuješ."
Nejistě se rozesmál.
"Vzpamatuji se," souhlasil. Rozjasnil svou poznačenou tvář úsměvem a pohladil Yattmur po rukou. "Všichni se vzpamatujeme."
Potom nastala opožděná reakce. Obrátil se a okamžitě usnul.
Když se probudil, Yattmur právě koupala nadšeně pištícího Larena v horském potoce. Tetované ženy se motaly kolem. Nosily vodu a polévaly drž-dones-druha na kameni, zatímco skrčený nosič trčel opodál ve své obvyklé služební póze. Po břuňo-břiších nebylo ani vidu ani slechu.
Opatrně si sedl. Obličej měl oteklý, ale hlavu jasnou. Nevěděl však, co ho mohlo probudit. Zachytil koutkem oka drobný pohyb. Otočil se a uviděl stružku kamení, valící se nedalekým žlebem. Hned na to se zase v jiném místě začal sypat štěrk.
"Blížící se zemětřesení," řekl Sodal Ye. "Mluvil jsem o tom s tvou ženou Yattmur a vysvětlil jí, že není důvod se vzrušovat. Přesně podle mých předpokladů směřuje svět ke svému konci, přesně podle plánu. "
Gren vstal. "Máš silný hlas, rybí tváři. Kdo jsi?"
"To já jsem tě zbavil žravé houby, člověče, neboť jsem Sodal Ye, Prorok Nočních Hor, jemuž všichni obyvatelé hor naslouchají, aby zvěděli zprávy, které pro ně mám."
Gren to stále ještě promýšlel, když přišla Yattmur. "Ani nevíš, jak dlouho jsi spal, po tom, co ses zbavil smrže. My jsme také spali, ale teď se musíme připravit na cestu."
"Na cestu? A kam odtud můžeme jít?"
"Vysvětlím ti to, tak jak jsem to vysvětlil Yattmur," řekl Sodal a spokojeně zamručel pod dalším proudem vody z tykve. "Život jsem zasvětil putování po těchto horách a hlásám Slova Země. Nastal čas vrátit se pro nové instrukce do Oceánu Hojnosti, v němž žije můj druh. Oceán leží na okraji Krajiny Věčného Soumraku. Pokud vás dovedu až tam, snadno najdete cestu zpět do věčných lesů, které obýváte. Povedu vás a vy o mne cestou budete pečovat."
Když Yattmur viděla, že Gren váhá, ozvala se sama. "Víš, že na Velkém Svahu zůstat nemůžeme. Dostali jsme se sem proti své vůli. Když už máme šanci utéct, musíme ji využít."
"Dobrá, když chceš, půjdeme, i když mám putování po krk."
Země se znovu zachvěla. Se smyslem pro humor podpořeným neznalostí Yattmur řekla: "Musíme opustit horu dřív, než ona opustí nás.
A musíme přesvědčit břuňo-břichy, aby šli s námi," dodala. "Jestli tu zůstanou, zemřou hlady nebo je pozabíjejí kožkodrsní hrboslechové."
"Ach ne!" protestoval Gren. "Copak s nimi bylo málo potíží! Nech ta ubohá stvoření tady. Mám jich dost. "
"Vzhledem k tomu, že s vámi jít nechtějí, není co řešit," zakončil Sodal Ye rozhovor plesknutím ocasu. "A teď na cestu. Nemáme času nazbyt."
Příliš mnoho řečí nenadělali, protože žili v těsném soužití s přírodou. Aby byli zcela připraveni, stačilo jen vyrobit zbraně a připravit jídlo na cestu. Pak už se jen naposled ohlédli na jeskyni, v níž se narodil Laren. Grenův pohled padl na tykev a její obsah. "Co uděláme s houbou?" zeptal se.
"Nech ji tady, ať shnije."
"Vezmeme smrže s sebou. Mé ženy ho ponesou, " řekl Sodal.
Jeho ženy se právě lopotily, když zdvihaly drž-dones-druha z lůžka na záda nosiče. Linie jejich tetování se slévaly s vráskami kůže zbrázděné námahou. Domlouvaly se jen ojedinělým zamručením. Jedna však odpovídala Sodalovi jednotlivými slabikami a množstvím gest. Byl to jazyk, který Gren neznal. Fascinovaně sledoval, jak pokládají Sodala na záda přihrbeného muže, který ho uchopil v půli těla.
"Jak dlouho tě ten ubožák musí nosit?" zeptal se.
"Čestným posláním jeho rodu je sloužit drž-dones-druhu. Byl vyškolen brzy. Nezná a ani už netouží poznat žádný jiný život."
Začali sestupovat dolů se dvěma nevolnicemi v čele. Yattmur se ohlédla a postřehla trojici břuňo-břichů, smutně vyhlížejících ze své jeskyně. Gestem ruky a hlasem je přivolávala. Pomalu se zvedli ze země a lopotili se ze svahu tak blízko sebe, že o sebe navzájem zakopávali.
"Pojďte!" volala, aby je povzbudila. "Vy, hlupáci, pojďte s námi, budeme se o vás starat. "
"Už jsme s nimi měli dost potíží, " konstatoval Gren. Shýbl se, zvedl hrst kamení a hodil ji po nich.
Když jeden břuňo-břich dostal kamenem do rozkroku a druhý do ruky, rozeběhli se nejdřív na všechny strany a pak se hnali zpět do jeskyně a žalostně volali do nebe, že je nikdo nemá rád.
"Jsi příliš krutý, Grene. Nesmíme je tu nechat napospas kožkodrsným."
"Říkám ti, že jich mám plné zuby. Bude pro nás lepší, když půjdeme sami. " Poklepal ji po rameni, ale přesvědčená nebyla.
Když sestupovali po Velkém Svahu, za jejich zády utichly výkřiky břuňo-lidí. Nikdy víc už jejich hlasy Gren ani Yattmur neslyšeli.
25
Sestupovali po ladem ležícím úbočí Velkého Svahu a stíny údolí jim vycházely vstříc. Jednu chvíli se po kotníky brodili v temnotě. Potom se tma rychle vzedmula a pohltila je. Vzdálené pásmo hor osvítilo slunce.
Tma, v níž se teď pohybovali a v níž budou ještě nějakou dobu putovat, nebyla naprostá. Kupy mračen teď sice neodrážely sluneční paprsky, za to jim osvětlovaly cestu časté blesky.

V místě, kde se potoky Velkého Svahu slévaly do vcelku velkého pramene, se cesta zhoršila, protože voda vyhloubila úvoz. Museli postupovat husím pochodem po vyšším břehu na samém okraji stěny. Bylo nezbytné zachovávat opatrnost a tak se pochod zpomalil. Pracně obcházeli balvany, které teď byly v pohybu častěji díky podzemním otřesům. Kromě zvuku jejich kroků byly pravidelné vzdechy nosiče jediným zvukem, který konkuroval šumění vody. Hukot rozléhající se vpředu sliboval blížící se vodopád. Když napjali zrak, postřehli v soumraku světélko. Pokud to dokázali odhadnout, planulo na okraji úvozu. Procesí stanulo a pro každý případ se všichni shlukli do těsného hloučku.
"Co je to?" zeptal se Gren. "Copak nějaké bytosti obývají tuhle příšernou díru v zemi?"
Nikdo neodpověděl.
Sodal Ye cosi zamručel k mluvící ženě a ta to předala své němé kolegyni, která se postavila do pozoru a začala v místě, kde stála, mizet.
Yattmur chytila Grena na ruku. Gren byl svědkem mizení poprvé. Díval se skrz ženino tělo na nerovnou stěnu. Stíny, které je ze všech stran obklopovaly, umocňovaly dojem tajemnosti. Tetování viselo chvíli v soumraku jakoby bez opory. Napínal zrak, aby mu něco neušlo. Žena zmizela, nehmotná jako zvuk padající vody.
V dramatickém napětí nehybně čekali, až se vrátí.
Beze slova udělala několik gest a druhá žena je pro Sodala přeložila do slabik. Sodal plácl ocasem svého trakaře do lýtek, aby vyrazil vpřed. "Nic nám nehrozí, " řekl. "Je tam pár kožkodrsných, určitě hlídají most. Ale ti utečou. "
"Jak to víš?" zeptal se Gren.
"Bylo by dobré, kdybychom dělali hluk," ignoroval Sodal Ye Grenův dotaz. Hned na to vydal hluboké, duté volání, které Yattmur i Grena vystrašilo a rozplakalo dítě.
Jak přicházeli blíž, světélko zablikalo a přesunulo se za okraj stěny. Blesk osvítil šest nebo osm stvoření, která poskakovala v porostu jako míče. Jedno mělo primitivní pochodeň. Neustále se ohlíželo a štěkalo nadávky.
"Jak jsi věděl, že utečou?" zopakoval Gren. "Nemluv tolik. Musíme tu dávat pozor. "
Dorazili k něčemu, co připomínalo most. Jeden břeh se zřítil a zatarasil koryto. Pramen se musel prorvat tunelem a pak se v myriádách kapiček řítil do sousedního úvozu. Závaly se opíral o protější břeh a tvořil oblouk nad vlastním tokem. Temnota zvyšovala nebezpečí, které číhalo na tvory přecházející po této nerovné a nepevné cestě. Výprava postupovala krok za krokem. Sotva však vstoupili na rozpadající se most, znenadání se vzneslo zpod jejich nohou mračno malinkých tvorů.
Vzduch se změnil v černé, třepotavé drobečky.
Strachy šílený Gren bezhlavě tloukl do malých míhajících se tělíček. Po chvíli všichni tvorečkové uletěli. Pohlédl vzhůru a uviděl jejich hejno jak víří, stoupá a padá nad jejich hlavami.
"To jsou jen netopýři," řekl lhostejně Sodal Ve. "Jdeme. Vy, lidská stvoření, nedokážete držet tempo."
Vyrazili.
Znovu se zablýsklo, svět zbělel a změnil se v mrtvou přírodu. V rýhách pod jejich nohama, těsně nad hlavami i po stranách mostu dolů k řítící se vodě zasvítily pavoučí sítě, jaké Gren a Yattmur nikdy v životě neviděli. Vypadaly jako les bradel vrůstajících do řeky.
Yattmur o nich cosi vykřikla a Sodal se pyšně ozval: "Nelamte si hlavu s věcmi, které se ukrývají za neobvyklým okolím, jaké tu vidíte. Jak byste vůbec něco mohli pochopit, obyčejní obyvatelé souše. Inteligence vždy vycházela z moří. My, sodalové, jsme jedinými nositeli moudrosti světa."
"Skromností tedy určitě neoplýváš," řekl Gren, zatímco pomáhal Yattmur na druhý břeh.
"Netopýři a pavouci obývali starý, studený svět před mnoha eóny," začal Sodal. "Ale kvůli expanzi rostlinného království byli postaveni před dvě alternativy. Buď se adaptují na nový způsob života nebo vymřou. Postupně se tedy před nejtvrdší konkurencí přesunuli do soumraku, na který alespoň netopýři byli přizpůsobení. Oba druhy uzavřely dohodu."
Sodal Ye neustále s kazatelským tónem v hlase mluvil, zatímco ho trakař s pomocí žen vynášel, s velkou námahou a za mohutného vzdychání ze zříceného břehu na pevnou půdu. Hlas zněl pevně, dutě a sametově jako sama noc.
"Pavoučí samice potřebuje teplo, aby vyseděla vejce. Více tepla, než má tady. Naklade tedy vejce, zavine je do zámotku a netopýr je úslužně odnese na Velký Svah nebo některý jiný štít, na který dopadá slunce. Když se vylíhne potomstvo, přinese ho úslužně zpět. Nepracuje však zadarmo.
Dospělí pavouci snovají dvě pavučiny, jednu obyčejnou a druhou napůl ponořenou ve vodě a napůl se rozpínající ve vzduchu. Její dolní část slouží jako síť. Chytají do ní ryby nebo drobné tvorečky a ty vytahují nad hladinu jako potravu pro netopýry. Děje se tu bezpočet dalších zvláštností, o nichž vy, obyvatelé souše, nemáte ani tušení."
Škarpa, kterou teď šli, klesala k rovině. Úměrně tomu, jak se vzdalovali od masívu hory, otvíral se jim čím dál tím lepší výhled na okolní terén. Ve změti stínů tu a tam svítil purpurový plamínek pahorku natolik vysokého, že se koupal ve slunci. Blížící se mrak vrhal na všechno pod sebou odlesk, který se měnil z minuty na minutu. Tak se některé body terénu postupně objevovaly a zase mizely za pohyblivými oponami. Mraky postupně zakryly i slunce a poutníci museli hustou šedí postupovat obzvlášť opatrně.
Opodál po jejich levé ruce se objevilo blikající světélko. Jestli to byla tatáž pochodeň jako u rokle, znamenalo to, že kožkodrsní s nimi drželi krok. Grenovi to připomnělo jeho starou otázku.
"Sodale, jak vlastně mizí tvoje žena?"
"Musíme ujít ještě lán cesty, než dojdeme k Oceánu Hojnosti, " zkonstatoval Sodal. "A proto mne ušetři a nechtěj, abych ti podával vyčerpávající odpovědi na tvé otázky, protože, jak se zdá, jsi poněkud zvědavější než většina jedinců tvého druhu.
Nikdy se nepodaří vypátrat kompletní historii země, přes níž putujeme, protože bytosti, které tu žily, zmizely. Nenechaly po sobě žádnou stopu, jen své kosti. Ty už nejsou k ničemu. Existují však legendy. Můj rod, drž-dones-druh, je rodem

velkých poutníků. Procházeli jsme po řadu generací rozsáhlými územími a tyto legendy jsme sbírali.
Dozvěděli jsme se tak, že Krajina Věčného Soumraku, přes všechnu svoji neplodnost, poskytuje útočiště řadě tvorů. Ti tvorové jdou vždy toutéž cestou.
Přicházejí z jasných, zelených zemí, nad nimiž plane slunce. Směřují buď k záhubě nebo do Krajiny Věčného Soumraku. Často však ty dva cíle splývají v jeden.
Každá vlna příchozích tu může zůstat po několik generací. Vždycky je však svými nástupci vytlačována dál a dál od slunce.
Kdysi se tu rozplemenila rasa, které říkáme stádní lid, protože lovili v tlupách, tak jako to dělají kožkodrsní; ale mnohem lépe zorganizovaných. Podobně jako kožkodrsní měli ostré zuby a rodili živá mláďata, ale pohybovali se jedině po čtyřech.
Stádní lid byl savci. Nebyli to však lidé v pravém slova smyslu. Ty rozdíly jsou pro mne mlhavé, protože se nezabývám tříděním, ale tvůj druh znal kdysi stádní lid pod jménem vlci, jestli se nepletu.
Po stádním lidu přišla silná lidská rasa, která si s sebou přivedla čtyřnohé bytosti, jež jim poskytovaly potravu i oděv. Tito lidé se se svými zvířaty i pářili."
"Copak je to možné?" zeptal se Gren.
"Opakuji, že jsou to staré legendy. Jestli to, co říkají, je či není možné, mne nezajímá. Na každý pád ti lidé se jmenovali chlíváci. Potřeli hordáky a následně byli vyhlazeni vyjáky, o nichž legenda tvrdí, že vznikli spojením chlíváků s jejich zvířaty. Nepatrné zbytky vyjáků přežily dodnes, ale většina byla vybita v následující invazi, když se objevili zvedáci. Zvedáci byli kočovníci. Několikrát jsem na ně narazil, ale jsou to hrozné bestie. Pak následovala nová větev lidství. Ornáci byla rasa se skromnou dovedností obdělávat pole a bez jakékoliv jiné schopnosti.
Ornáky rychle zaplavili kožkodrsní, neboli bambousové, jak zní jejich skutečné jméno.
Kožkodrsní Zemi obývají v menším či větším počtu od věků. S jistotou však mýty tvrdí, že ukradli tajemství obdělávání ornákům, tajemství dopravy na saních zvedákům, dar ohně hordákům, dar řeči chlívákům a tak dále. Kolik je na tom pravdy, nevím. Faktem zůstává, že kožkodrsní ovládli kraj.
Jsou podivní a nedá se jim věřit. Jednou mne vyslechnou, jindy zase ne. Naštěstí mají respekt před možnostmi mého druhu.
Neudivilo by mne, kdybyste vy, lidé obývající stromy neboli sendvičové - tak vám, pokud vím, říkali břuňo-lidé, ne? - byli předsunutou hlídkou další vlny nájezdníků. Samozřejmě si to ani nemusíte uvědomovat..."
Něco z tohoto monologu Gren a Yattmur neslyšeli, protože se museli soustředit na cestu kamenitým údolím.
"A co jsou za lidi ti tví nevolníci?" ukázal Gren na nosiče a obě ženy.
"Myslel jsem, že si to domyslíte. Patří k ornákům. Všichni by dávno vymřeli, kdyby nebylo naší péče.
Jak vidíš, ornáci upadají. Možná, že vám někdy povím, jak si to vysvětluji. Změnili se nejvíce. Jestli nevymřou dřív na neplodnost, stanou se z nich rostliny. Už dávno u nich zmizela schopnost mluvit. Říkám sice "zmizela", ale ve skutečnosti to byl pokrok, protože přežít mohli jedině ti, kteří se zřekli všeho, co je dělilo od úrovně rostlinné vegetace. Takováto přeměna není v současných podmínkách, panujících v tomto světě, nijak zvláštní. Spolu s ní však došlo k mnohem nezvyklejší transformaci. Ornáci ztratili schopnost vnímat tok času. Nakonec, vždyť už neexistuje nic, co by nám čas připomínalo. Vždyť nejsou dny ani roční období. Ornáci tedy během svého zanikání na čas zapomněli definitivně. Existuje pro ně jen individuální období života. Byl to - vlastně je to jediný skok času, jaký jsou schopni zaregistrovat. Je to období existence. A tak si vytvořili model průběžného života, žijí tam, kde potřebují, v rozmezí svého období. "
Ve tmě se na sebe Yattmur a Gren nechápavě podívali.
"Chceš říct, že ty ženy se mohou pohybovat vpřed nebo vzad v čase?" zeptala se Yattmur.
"To jsem neřekl. Ani samotní ornáci by to tak nechápali. Jejich myšlení nepřipomíná ani moje, dokonce ani vaše myšlení. Když jsme například došli k mostu hlídanému kožkodrsnými s pochodní, rozkázal jsem jedné ženě, aby se posunula ve svém období života a podívala se, zda jsme se dostali na druhou stranu bez problémů.
Vrátila se a ohlásila, že ano. A tak jsme vyrazili a ukázalo se, že jako obyčejně měla pravdu.
Spontánně to dělají, jen pokud jsou v nebezpečí. Tato schopnost pohybovat se časem je prvotní formou sebeobrany. Jiný příklad. Když nám Yattmur poprvé přinesla jídlo, rozkázal jsem skokyni, aby se posunula vpřed a zjistila, zda jsme byli otráveni. Když se vrátila a oznámila, že žijeme, věděl jsem, že můžeme klidně jíst.
Stejně tak, když jsem tě viděl poprvé s kožkodrsnými a - jak se jen jmenují... - břuňo-břicho-lidmi, poslal jsem skokyni, aby zjistila, zda na nás zaútočíte. Jak vidíte, i tak ubohá rasa, jakou jsou ornáci, může být k něčemu dobrá!"
Postupovali pomalu podhůřím v hlubokém, nazelenalém přítmí, které oživovalo odlesk slunce odražený od mračen nad jejich hlavami. Stále viděli vlevo lesk pohybujících se světel. Kožkodrsní se jich tvrdošíjně drželi. Objevilo se víc pochodní.
Zatímco Sodal řečnil, Gren si se zájmem prohlížel dvě ornákyně v čele pochodu.
Byly nahé, a tak si mohl všimnout, jak nedokonalé mají charakteristické znaky pohlaví. Hlava s řídkými vlasy, lysý Venušin pahorek, úzká pánev, visící a plochá prsa. Ženy přesto nevypadaly staře.
Pochodovaly bez zápalu stejně jako bez váhání. Nikdy se neohlížely. Jedna nesla na hlavě tykev se smržem.
Grena jímala hrůza, když si představil, jak odlišné musí být jeho a jejich vidění světa. Jaký by byl jejich život, jakým směrem by se ubíralo jejich myšlení, kdyby jejich období života nebyla paralelními proudy času, ale šla by za sebou?
"Jsou ty ornákyně šťastné?" zeptal se Sodala.
Drž-dones-druh se hrdelně zasmál.
"Nikdy mne nenapadlo, abych se jich na to zeptal."
"Tak se jich zeptej teď."

Sodal ztratil trpělivost a mávl ocasem. "Pro vás, všechny lidi a druhy vám podobné, je příznačnou vlastností všetečnost. Ta příšerná vlastnost vás nikam nedovede. Proč bych se jich na to měl ptát? Jenom proto, abych uspokojil svou zvědavost?
Kromě toho schopnost pohybovat se časem mají jen ti, kteří absolutně postrádají známky inteligence. Ten, kdo nerozeznává minulost, současnost a budoucnost, musí mít v hlavě pořádně vymeteno. Ornákyně vůbec neznají řeč. Stačilo by naučit je verbálně se vyjadřovat a nikdy by nerozepjaly křídla. Když mluví, neposouvají se v čase. Když se posouvají, nemluví.
A právě proto musím mít vždy dvě ženy. Nejlepší jsou ženy, protože mají vymeteno víc než muži. Jednu jsme naučili několik slov, aby rozuměla mým rozkazům. Předává je pomocí gest své přítelkyni. Může ji tak přesvědčit, aby se posunula, protože je v nebezpečí. Všechno je to primitivní, ale ušetří to na cestách spoustu potíží."
"A co ten chudák, který tě nese?" zeptala se Yattmur.
Sodal Ye vyloudil vibrující pohrdlivý zvuk.
"Líné dobytče, nic víc! Jezdím na něm od té doby, co dospěl. Už je dost opotřebovaný. Hni se, ty hnusná příšero! Dělej, nebo domů nikdy nedorazíme."
Sodal jim vyprávěl mnohé. Některé věci budily v Grenovi a v Yattmur hněv, některé je nezajímaly. Sodal mluvil nepřetržitě, až se jeho hlas stal nerozlučnou součástí přítmí rozdíraného blesky.
Postupovali bez zastávky, dokonce i když lilo jako z konve a celá rovina kolem se změnila v bláto. Mračna plula v zeleném světle. I přes svou otupělost cítili, že se otepluje. Stále pršelo. V otevřené krajině si mohli nechat o úkrytu jen zdát, a tak postupovali umíněně a klopotně vpřed, jako prostředkem mísy plné bublající polévky.
Průtrž ustala, když začali znovu stoupat. Yattmur kvůli dítěti chtěla, aby si odpočinuli. Sodal, protože ho potěšil déšť, s nechutí souhlasil. Zapálili ubohý, čadící oheň a živili ho trávou. Nakrmili dítě. Všichni skromně pojedli.
"Jsme blízko Oceánu Hojnosti," konstatoval Sodal Ye. "Z tamtoho hřebenu hor uvidíte jeho rozkošné, slané vody, celé v přítmí. Pouze jediný dlouhý pruh sluneční záře dopadá na jeho povrch. Ach, jak příjemné bude ocitnout se znovu v moři. Máte štěstí, vy sucholezové, že naše rasa je tak obětavá, jinak bychom nikdy neopustili vodu kvůli vaší souši, ponořené v přítmí. Inu co, proroctví je naším břemenem a musíme je nést s radostí... "
Začal pokřikovat na ženy, aby si pospíšily a přinesly víc trávy a kořenů do ohně. Položily ho na štít škarpy. Nešťastný nosič zůstal dole v jámě. S pažemi vztyčenými nad hlavou téměř vlezl do ohniště a bez ohledu na chuchvalce kouře, které ho zahalovaly, se snažil nasát trochu tepla.
Gren využil toho, že Sodalova pozornost je zaujatá něčím jiným, rychle se přiblížil k muži a chytil ho za rameno.
"Rozumíš, co ti říkám?" zeptal se. "Mluvíš mým jazykem, příteli?"
Přítel ani na chvíli nepozvedl hlavu. Visela mu na prsou, jako by měl zlomený vaz, a lehce se kývala, když muž cosi nesrozumitelně mumlal.
Další blesk prořízl nebe a Gren si všiml jizev na jeho krku. Byl šokován. Ten člověk byl zmrzačen tak, aby nikdy nemohl pozvednout hlavu.
Gren si klekl na koleno a pohlédl vzhůru do mužovy svěšené tváře. Uviděl zkřivená ústa a oči svítící jako uhlíky.
"Příteli, myslíš, že se dá tomu drž-dones-druhovi věřit?" zeptal se.
Ústa se zvolna zkřivila bolestí, jež tohoto člověka, zdá se, trápila už dávno. Ze rtů splynula slova těžká jako kov:
"Vůbec... já vůbec... lámu se, padám, zdechlé smetí... vidíš, já skončil... ještě jeden výstup... Ye ze všech hříchů - Ye ty poneseš... tvá záda silná... ty poneseš Ye... on ví... já konec smetí..."
Cosi káplo na Grenovu dlaň, když se zvedal. Byla to slza nebo slina - nevěděl.
"Díky, příteli, nějak to všechno uděláme." Šel k místu, kde Yattmur myla Larena. "Tušil jsem, " řekl, "že té ukecané rybě se nedá věřit. Chce mě využít jako soumara, až padne jeho nosič. Alespoň to ten člověk tvrdí a on zná zvyky drž-dones-druha dost dobře."
Dřív než Yattmur stačila cokoliv říct, ozval se Sodalův řev.
"Něco se blíží!" hučel. "Ženy, posaďte mne rychle na soumara, Yattmur, udus oheň. Grene, pojď sem a řekni, co vidíš."
Gren se vyškrábal nahoru a rozhlížel se na všechny strany. Ženy zatím zvedaly Sodala Ye na záda nosiče. Dokonce i přes jejich těžké oddechování Gren zaslechl další zvuky, které slyšel i Sodal. Bylo to vzdálené, úporné vytí a křik, hned stoupající, hned zase klesající v zuřivém rytmu. Ty zvuky mu vyhnaly všechnu krev z obličeje.
Zneklidnila ho skupina asi deseti světel, rozsypaných nedaleko po rovině. Ten zvuk však přicházel odjinud. Pojednou se jeho pohled zachytil na pohybujících se siluetách. Napjal zrak, aby si je lépe prohlédl. Srdce mu bilo na poplach.
"Vidím je," ohlásil. "Oni... oni v té tmě svítí."
"Tak je to jasné, jsou to vyjáci. Napolo lidská, napolo zvířecí rasa, o níž jsem mluvil. Jdou sem?"
"Vypadá to tak. Co budeme dělat?"
"Jdi dolů k Yattmur a tiše seďte. Vyjáci jsou jako kožkodrsní, dokáží být nepříjemní, když je vydráždíš. Pošlu napřed svou ženu, aby zjistila, co se stane."
Gren sledoval pantomimu mručení a gest před zmizením i po návratu
ženy. Po celou tu dobu strašlivé vytí sílilo.
"Žena viděla, jak stoupáme do dalšího svahu, takže nás pravděpodobně nepotká nic zlého. Prostě v tichosti přečkáme, až vyjáci přejdou a pak vyrazíme. Yattmur, dej pozor, aby tvé dítě bylo zticha."
Poněkud uklidněni Sodalovými slovy stanuli ve škarpě.
Vyjáci se zvolna blížili, řítili se v zástupu, co by kamenem dohodil. Táhlé děsivé kvílení sílilo a sláblo, podle toho, jak se objevovali a mizeli. Nedalo se říci, zda běží, skáčí nebo jen přískoky prolétávají rovinou. pohybovali se tak děsivým tryskem, že vypadali jako šílencova vize.
Jejich obrysy byly nevýrazné, přestože vyzařovaly tlumené bílé světlo. Byly jejich siluety karikaturami lidských

postav? Vysocí a vyhublí jako upíři - alespoň to viděli jistě, dřív, než se vyjáci přehnali a zmizeli ve vlhku, v dálce na rovině, i se svým děsivým .křikem.
Gren si uvědomil, že k sobě rozechvěle tiskne Yattmur a Larena.
"Co to bylo?" zeptala se Yattmur.
"Říkal jsem ti, ženo, že to byli vyjáci," řekl Sodal. "Rasa, o níž jsem vyprávěl, rasa, vytlačená do Krajiny Věčného Soumraku. Ta tlupa byla asi na lovecké výpravě a teď se vrací domů. My se také musíme zvednout. Čím dřív se dostaneme za tu horu, tím větší budu mít radost."
Gren i Yattmur tentokrát nevyrazili tak bezstarostně jako dřív.
Díky tomu, že Gren si zvykl ohlížet se za sebe, první zjistil, že z levé strany se k nim blíží světla, která pokládali za pochodně kožkodrsných. Čas od času zaslechli štěknutí, které k nim doplulo tichem jako klacík po vodě.
"Kožkodrsní se k nám blíží," obrátil se na Sodala. "Jdou za námi celou cestu a pokud si nedáme pozor, dostihnou nás na tomhle kopci."
"Není to u nich obvyklé, že někoho stíhají tak zatvrzele. Většinou zapomínají na svůj úkol stejně rychle, jak ho vymysleli. Musí je popohánět něco před námi; třeba je tam potrava. Ať je tam cokoliv, v přítmí jsou odvážní a my nemůžeme riskovat útok. Přidejte. Vijé, ornácký klusáku, hyjé!"
Pochodně je však dohánějí. Stoupali po značně dlouhém svahu, shora vyzařovalo stále více světla, až konečně mohli v přibývajícím jasu zahlédnout skvrny postav mezi pochodněmi. Pronásledovala je početná skupina. Byla ještě vzdálená.
Problémy rostly. Yattmur si všimla, že zprava se k nim blíží jiná skupina. Nebylo pochyb, že je stíhá značné množství kožkodrsných.
Malá skupina teď stoupala div ne poklusem.
"V bezpečí budeme teprve na vrcholu. Hyjé, hý!" popohánět Sodal.
"Ještě kousek a uvidíme Oceán Hojnosti. Hy, hyjé, ty líná prašivá bestie! "
Bez jediného slova se nosič pod Sodalem zhroutil. Sodal se svalil do štěrku. Chvíli ležel napůl omráčený na hřbetě, pak se jediným mávnutím silného ocasu převrátil zpátky na břicho. S neobyčejnou fantazií začal svému nosiči nadávat.
Tetované ženy se zastavily. Ta, která nesla tykev se smržem, ji postavila na zem. Žádná však nepospíchala pomoci ležícímu člověku. Až Gren přiskočil k vyzáblému pytlíku kostí a co nejjemněji ho otočil. Nosič ani nepípl. Oko jako žhavý uhlík bylo zavřené.
Rozčilený Gren přerušil nadávky Sodala Ye. "Na co si stěžuješ? Copak tě ten nešťastník nenesl do posledního dechu? Vymáčkl jsi z něj všechno, co se dalo! Můžeš se radovat! Už nežije, už se tě zbavil a nikdy víc tě už neponese."
"Proto mne teď musíš nést ty," odvětil Sodal bez váhání. "Stáda kožko drsných nás roztrhají na cucky, jestli se odtud hned nedostaneme. Slyšíš je - stále se blíží! Pojď, člověče, vem rozum do hrsti, zamysli se nad tím, co je pro tebe prospěšné a řekni ženám, aby mne posadily na tvůj hřbet."
"Nikdy! Zůstaneš tady v tom žlebu, Sodale. Budeme bez tebe rychlejší. Byla to tvá poslední projížďka."
"Ne!" rozezněl se Sodalův hlas jako hlásná trouba. "Neznáš vrchol kopce. Je tam tajný průchod, dolů na druhou stranu k Oceánu Hojnosti. A znám ho jedině já. Ty ženy tam netrefí. Beze mne si nahoře zlámeš vaz, ujišťuji tě. Chytí tě kožkodrsní."
"Ach, Grene, bojím se o Larena. Vezměme už Sodala a pojďme. Je to lepší, než tu stát a hádat se."
V nevýrazném svítání viděl siluetu Yattmur jako obrázek nakreslený na stěně křídou. Sevřel pěsti, jako by stanul tváří v tvář skutečnému protivníkovi.
"Chceš ze mě udělat tažné zvíře?"
"Ano, ano, všechno je lepší, než se tu nechat rozcupovat! Kvůli tomuhle jedinému kopci. Smrže jsi bez námitek nosil také."
Hořce kývl na tetované ženy.
"Tak je to lepší," řekl Sodal. Usadil se. Obepjaly ho Grenovy ruce. "Dej ještě trochu níž hlavu, aby mne netlačila do krku. Tak, dokonalé. Skvěle, ano, brzy se to naučíš. Jdeme, hyjé!"
S hluboko skloněnou hlavou, shrbeným hřbetem a drž-dones-druhem na zádech se Gren pachtil do kopce. Obě ženy šly v čele, Yattmur nesla dítě po jeho boku. Doléhal k nim nevlídný chór pokřiku kožkodrsných. Když se brodili korytem potoka, studená voda jim sahala po kolena. Pomohli si navzájem na strmý, štěrkem pokrytý břeh. Ted' už je čekala méně vyčerpávající cesta.
Yattmur uviděla za nejbližší vyvýšeninou sluneční světlo. Poprvé po delší době se rozhodla obhlédnout okolí. Rozprostíral se před ní nový, veselejší svět svahů a vrcholků hor. Byl všude kolem ní. Tlupy kožkodrsných zmizely za skalami.
Nebe teď prořezávaly pásy paprsků. Klouzal po něm náhodný traverzér, mířil nad noční stranu nebo možná vzhůru, do prostoru. Vypadal jako symbol naděje.
Před sebou však měli ještě kus cesty. Horké slunce teď konečně zalilo vlnami horka jejich záda, když po dlouhém, úporném šplhání stanuli zadýchaní na štítu hory. Její dlouhé úbočí uzavírala ohromná, holá skalní stěna. Tudy by nikdo nemohl sestoupit.
Před nimi, ve stovce protínajících se závěsů stínu, ležel rozlehlý a klidný cíp moře. Přesně podle Sodalových slov se pruh světla rozložil jako vějíř přes celý střed a rozlil lesk po celém bazénu ohraničeném vysokými břehy. Ve vodě se pohybovali tvorové a čeřili vodu v neposedných proužcích. Jakési postavy se pohybovaly na proužku pláže mezi primitivními bílými příbytky, které byly na tu vzdálenost drobné jako perly.

Jedině Sodal se nedíval dolů.
Jeho pohled směřoval ke slunci a k úzkému pruhu světa v plném světle. Toto území bylo díky přímému osvětlení dokonale vidět. Díval se i na pevninu, nad níž věčně svítilo slunce. Tam byl určitě nesnesitelný jas. Sodal nepotřeboval žádné přístroje, aby si mohl být jist, že žár a lesk od chvíle, kdy opustili Velký Svah, zřetelně vzrostl.
"Je to tak, jak jsem říkal," zvolal. "Všechno tone ve světle. Nadchází chvíle, kdy nastane Velký Den, kdy se všichni tvorové stanou součástí nesmrtelného vesmíru. Musím si o tom s vámi jednou promluvit."
Blesky, které se nad Krajinou Věčného Soumraku téměř vyčerpaly, se stále objevovaly nad osvětlenou krajinou. Jeden neobyčejně oslepivý blesk zasáhl mohutný les a zůstal viset v prostoru. Místo aby zmizel, kroutil se jako zmije chycená mezi nebe a zem. Zdola začal zelenat. Zeleň po něm stoupala do nebe, až se přestal chvět. Rozšířil se. Nakonec zeleň dosáhla nebeské klenby, a blesk mířil jako ukazovák vzhůru a jeho špice mizela v zamlžené atmosféře.
"Aaach, to je skvělé znamení!" zvolal Sodal. "Teď vidím a vím, že se blíží konec Země."
"Co to u všech čertů je?" zeptal se Gren. Zpod svého břemene pokukoval na zelený sloup.
"Pyl, prach, naděje, růst, esence staletí, zelená rozbuška Země, nic víc. Stoupá vzhůru, tyčí se k novým polím. Zem pod tím sloupem musí být sežehlá na troud! Celý svět ohřívej po polovinu věčnosti, podus ho ve vlastní šťávě, pak připoj proud o supervysokém napětí a na odražené energii se vznese extrakt života, vyplave na povrch a vystartuje do prostoru spolu s galaktickým proudem."
Gren si vzpomněl na ostrov s vysokými břehy. Po pravdě řečeno nevěděl, co Sodal myslel, když mluvil o extraktu života vyplouvajícím na povrch na galaktických proudech, ale připomnělo mu to zážitky v podivné jeskyni očí.
Škoda, že se na to nemůže zeptat smrže.
"Kožkodrsní se blíží!" vykřikla Yattmur. "Poslouchejte! Slyším jejich pokřik! "
Ohlédla se za sebe na cestu, kterou prošli, a v šeru uviděla malé siluety. Některé doposud nesly čadící pochodně a po čtyřech se drápaly vzhůru. Šlo jim to pomalu, ale jistě.
"Kudy máme jít?" zeptala se. "Chytí nás, jestli nepřestaneš plácat, Sodale."
Sodal Ye, vytržený z úvah, řekl: "Musíme vystoupit výš, na tamten vrcholek. Jen kousek. Za tím velkým ostrohem, který trčí před ním, leží tajný průchod. Vede dolů mezi skalami. Tudy se dostaneme přímo na pláž u Oceánu Hojnosti. Neboj se, ti lotři mají před sebou ještě pěkné stoupání. "
Gren vyrazil k ostrohu dřív, než Sodal dokončil svou řeč.
Yattmur přidržovala Larena rukou a netrpělivě vyběhla napřed. Pojednou se zastavila.
"Sodale!" volala. "Podívej! Za ostrohem se zřítil traverzér. Zahradil únikovou cestu!"
Ostroh se rozeklaně tyčil na samém okraji stěny jako komín postavený na hřebeni strmé střechy. Za ním leželo masívní a bytelné tělo traverzéra. Díky tomu, že byl vidět jen jeho tmavý bok, nadouvající se nad skálou, nevšimli si ho dřív.
"Jak teď projdeme pod tou hromadou kompostu?!" vykřikl hlasitě Sodal Ye a udeřil vztekle Grena ocasem po nohou.
Gren se zachvěl a zakoplo ženu s tykví. Oba se svalili na trávu, vedle Sodala, který se válel na zemi a ječel.
Žena vykřikla. Nebylo to bolestí ani zlostí. Zakryla si tvář. Krev z nosu jí tekla po bradě. Nevšímala si toho, že ji Sodal proklíná. Yattmur pomáhala Grenovi vstát, zatímco Sodal láteřil. "Ať jsou prokleti hnojožrouti i jejich předkové. Řeknu jí, ať přinutí skokyni ke skoku. Třeba uvidí, jak se odtud dostat. Kopni ji, ať se vzpamatuje. Pak si mě posaď na záda a příště dávej pozor."
Znovu se rozkřikl na ženu.
Ta znenadání vyskočila, s tváří scvrklou jak vymačkaný plod. Chytila opodál stojící tykev a celou svou silou ji mrštila Sodalovi na hlavu. Tykev pod nárazem pukla, smrž z ní vyhřezl jak kaše na Sodalovu hlavu a pokryl ji s jakousi letargickou spokojeností.
Oči Grena a Yattmur se se znepokojením a tázavě setkaly. Ženě-skokyni poklesla čelist. Tiše se smála. Její kolegyně si sedla a rozplakala se. Chvilková vzpoura v jejím období života přišla a zmizela.
"Co budeme dělat?" ozval se Gren.
"Uvidíme, možná že si poradíme a Sodalovu myší díru najdeme. To je teď to nejdůležitější," řekla Yattmur.
Dotkl se jejího ramene, aby jí dodal odvahy.
"Pokud traverzér žije, mohli bychom pod ním zapálit oheň. Je šance, že ho vykouříme. "
Nechali ornákyně v apatickém vyčkávání u Sodala Ye a vydali se k traverzérovi.

26

Čím více sílil proud slunečních paprsků, čím blíže byl den, teď už nepříliš vzdálený, v němž se Slunce změní v novu, a tím více rostla flóra jako pominutá, dosáhla neomezené vlády, rozdrtila všechny ostatní formy života a odsoudila je k zániku a nebo do oblastí soumraku. Ohromní, pavoukům podobní traverzéři, rostlinní tvorové, dlouzí často dva kilometry, byli vrcholným výsledkem vegetace.
Pro ně bylo silné záření nezbytné. Jako první astronauti skleníkového světa putovali mezi Zemí a Měsícem dlouho po tom, co člověk zabalil svůj hlučný krámek a vrátil se od byznysu na stromy, ze kterých kdysi sestoupil.
Gren a Yattmur se blížili k základně vláknitého, černozeleného tělesa. Yattmur svírala Larena, který na všechno zíral svýma bystrýma očima. Gren se zastavil, protože cítil nebezpečí.
Podíval se vzhůru. Tam, z výšky monstrózního boku, na něj hleděl čísi obličej. Po chvíli zahlédl další tváře. Řada lidských bytostí se ukrývala v chlupech porůstajících traverzéra.
Gren podvědomě tasil nůž.
Když zjistili, že jsou odhaleni, ostražitě vylezli z úkrytu a začali se spouštět po boku traverzéra. Bylo jich deset.
"Uteč!" řekl pojednou Gren Yattmur.
"Ale kožkodrsní..."
Útočníci je zaskočili. Rozevřeli křídla, nebo snad pláště a spustili se ze značné výšky. Začali Grena a Yattmur

obkličovat. Každý mával holí nebo mečem.
"Ani krok, nebo vás probodnu!" divoce zařval Gren a postavil se před Yattmur a dítě.
"To je Gren! Ty jsi Gren z tlupy Lily-yo!"
Postavy se zarazily. Ta, která volala, vystoupila s otevřenou náručí a zahodila meč.
Gren poznal její temnou tvář.
"Živé stíny! Lily-yo! Lily-yo! Jsi to ty?"
"Ano, já, Grene, a nikdo jiný!"
S radostným pláčem přišli další dva. Poznal je hned, ty zapomenuté, ale vždy blízké tváře dvou dospělých členů jeho rodné tlupy. Haris-muž a Flor se drželi za ruce. Díky svému překvapení si téměř nevšiml, jak se změnili. Díval se raději do jejich tváří než na křídla.
Haris, když uviděl otázku v Grenových očích, putujících od jedné tváře ke druhé, se ozval: "Jsi teď muž, Grene. My jsme se také hodně změnili. Tamti ostatní jsou naši přátelé. Vracíme se ze Skutečného Světa. Celou cestu jsme urazili v břiše tohoto traverzéra. Cestou onemocněl a spadl sem, do té hnusné krajiny stínů. Žijeme v téhle pasti už příliš dlouho, jsme vystaveni útokům všech možných i nemožných tvorů a nemůžeme se vrátit do teplých lesů."
"Teď vás čeká setkání s nejhoršími z těch tvorů," řekl Gren. Nebylo příjemné vidět obdivované lidi, jakými pro něj byli Haris a Lily-yo, se společností klouzáků. "Jdou po nás nepřátelé. Zanechme mluvení, přátelé. Myslím, že mé vyprávění bude mnohem podivnější než vaše, ale teď jsou nám v patách dvě velké tlupy kožkodrsných."
"Říkáš, že kožkodrsní? " ozvala se Lily-yo. "Shora z traverzéra jsme je viděli. Ale proč myslíš, že jim jde o nás? V té ubohé hladové krajině jim určitě jde o zdechlinu traverzéra. "
Ta myšlenka Grena nenapadla, ale musel uznat, že byla pravděpodobná. Jen značný objem potravy, jakou byl traverzér, mohl tlupy kožkodrsných přitáhnout tak intenzívně a z takové dálky. Otočil se, aby zjistil, co si o tom myslí Yattmur. Ta však za ním nebyla.
V okamžení tasil nůž, který teprve před chvílí zasunul. Začal ji hledat. Běhal kolem a volal ji jménem. Členové skupiny Lily-yo s neklidem přejížděli po rukojetích mečů, ale Gren si jich nevšímal.
Yattmur byla nedaleko. Když ji našel, tiskla k sobě dítě a dívala se na něj úkosem. Vrátila se tam, kde ležel Sodal, u něhož stály ornákyně a nečinně hleděly před sebe. Vztekle mručící Gren prošel kolem Harise a doběhl k ní.
"Co se děje?" volal. "Pojď sem s Larenem."
"Jestli ho chceš, pojď sem a vezmi si ho," odpověděla. "Nechci mít nic společného s těmi podivnými divochy. Patříš ke mně, tak proč mne kvůli nim opouštíš? Proč se s nimi bavíš? Co jsou zač?"
"Ó stíny, chraňte mne před hloupými ženami! Copak nechápeš..."
Zmlkl.
Příliš dlouho setrvávali na tomto místě.
První šiky kožko drsných stanuly na štítu hory. Pohybovali se v hrozivém tichu, snad proto, že lapali po dechu. Když uviděli lidi, znehybněli, ale dav za nimi je vytlačoval dál. Naježené hřívy na hřbetě a vyceněné zuby jim nedávaly zrovna přívětivý vzhled. Několik mělo na hlavách podivné helmy vyřezané z tykví.
"Je tam několik z těch, kteří slibovali, že vezmou břuňo-břichy domů," řekla Yattmur rty zbělenými strachem.
"Jak jsi je poznala? Vždyť vypadají všichni stejně. "
"Támhle toho starého se žlutými vousisky, co mu chybí jeden prst, alespoň poznávám určitě. "
Přišla Lily-yo se svou tlupou. "Co uděláme?" zeptala se. "Dají nám ty bestie pokoj, když jim necháme traverzéra?"
Gren mlčel. Přistoupil přímo k žlutovousému tvorovi, jehož mu ukázala Yattmur, a zastavil se krok před ním.
"Nechováme k vám nepřátelství, kožkodrsní, lidé bambouští. Nikdy jsme s vámi nebojovali na Velkém Svahu. Možná, že jsou s vámi tři břuňo-břicho-lidé, kteří byli našimi přáteli?"
Žlutý Vous neodpověděl. Otočil se a šel se poradit s kumpány; nohy táhl za sebou. Nejbližší kožkodrsní dosedli na zadní nohy a štěkavě rokovali. Konečně se před Grenem objevil Žlutý Vous, vycenil tesáky a promluvil. V rukou něco držel.
"Rrrip rrrip rrrap tak, holokoží. Tlusto-břichové jsou snaff snaff s námi. Podívej! Dívej! Chytej!"
S neočekávaným rozmachem hodil něčím po Grenovi, který stál tak blízko, že mu nezbývalo, než to chytit.
Byla to odříznutá hlava jednoho břuňo-břicha.
Gren zareagoval jak v transu. Upustil hlavu, vyrazil jako blesk a s divokým vztekem bodl bestii nožem. Ostří zasáhlo kožkodrsného žlutovouse do břicha dřív, než stačil uskočit. Zachvěly se mu nohy. Gren ho uchopil oběma rukama za šedou tlapu. Otočil se na patě a v plné rychlosti vymrštil Žlutovouse za okraj srázu.
Žlutovousův řev utichl a rozhostilo se smrtelné ticho, ticho zaražené a vyčkávavé.
Za chvíli se naplní náš osud, pomyslel si Gren. Cítil, jak se mu bouří krev a všechno mu bylo jedno. Věděl, že za ním je Yattmur, Lily-yo a ostatní, ale nehodlal se na ně obrátit.
Yattmur se sklonila nad zmrzačenou, zakrvavenou věcí u svých nohou. Odříznutá hlava byla už jen věc, hrozná věc. Dívala se do vodnatého rosolu, který býval zřítelnicemi, a vyčetla z něj osud všech tří břuňo-břicho-lidí.
"A jak byli hodní na Larena!" hlesla. Pojednou to za jejími zády zahučelo. Děsivý ryk prořízl ticho. Byl nelidský tím, jak zněl, i tím, jak byl silný. Vybuchl za jejich zády tak znenadání, až se jim zastavila krev v žilách. Kožkodrsní zaječeli strachy, udělali čelem vzad a se strkáním a mlácením zmizeli pod křídly stínu za štítem hory.
Napolo ohluchlý Gren se rozhlédl. Lily-yo a její přátelé zmizeli zpět ve skoro zdechlém traverzérovi. Yattmur se pokoušela uklidnit dítě. Ornákyně se jak široké tak dlouhé natáhly na zem a ukryly hlavy mezi pažemi.
Hlas zastřený bolestnými rozpaky se ozval znovu. Sodal Ye získal znovu vědomí a řevem oznamoval svůj hněv. Náhle otevřel masitou tlamu s velkou dolní čelistí a promluvil. Slova jen zvolna nabývala jakéhosi smyslu.
"Kam jste se poděly, prázdné hlavy, vy, tvorové temných rovin. Máte žáby v hlavách, když nerozumíte mým

předpovědím, v nichž se tyčí zelené sloupy. Růst je symetrie vzhůru i dolů. To, čemu říkáte rozklad, je druhou částí růstu. Je to jeden proces, vy žabí hlavy, proces devoluce, který nás odnáší na dno zelené studny, z níž jste vyrostli... Ztratil jsem se v labyrintech... Grene! Grene! Jako krtek se prohrabávám vrstvou pochopení... Grene, ty noční můry... Grene, z břicha ryby já volám tebe. Slyšíš mne? Jsem to já, svůj starý přítel smrž!"
"Houba?"
Gren údivem klesl na kolena před drž-dones-druhem. S kamennou tváří se díval na malomocnou, bronzovou korunu. Teď zdobila Sodalovu hlavu. Zůstal tak, dokud Sodal neotevřel zpočátku zakalené oči, které se po chvíli zaostřily na Grena.
"Grene! Byl jsem na dosah smrti... Ach, jak vědomí bolí... Poslouchej, to mluvím já, tvůj smrž. Držím Sodala v šachu a využívám možností jeho mysli, stejně, jako jsem musel kdysi využívat tvoji. Nedokážeš si představit kolik bohatství v něm je... spolu s mými vlastními znalostmi... ach, teď vidím jasně nejen tenhle malinký svět, ale celou zelenou galaxii, věčně se zelenající vesmír..."
Gren vyskočil jak uštknutý.
"Houbo, copak jsi zešílela? Nevidíš, v jaké jsme situaci? Jsme krok od smrti z rukou kožkodrsných, jen co se osmělí a zaútočí! Co máme dělat? Jestli jsi to opravdu ty a jestli máš zdravý rozum, zachraň nás!"
"Já se nezbláznil, ledaže být jedinou rozumnou bytostí na světě obydleném ropuchohlavými tvory je samo o sobě šílenstvím... Dobrá, Grene, podívej, pomoc se blíží! Podívej se na nebe!"
Už delší dobu se krajina koupala v tajemném světle. Tam, ve vzdálených, sevřených šicích džungle, povstal druhý zelený sloup, nedaleko od předešlého. Zdálo se, že oba ozařovaly nižší vrstvy atmosféry svým leskem a tak Grena neudivil pohled na nebe přeškrtané pruhy mračen se zelenavým odstínem. Z jednoho mraku klesal traverzér. Vypadalo to, že v klidu padá na výběžek, na němž se ocitl Gren a všichni ostatní.
"Myslíš, že míří sem, houbo?" zeptal se Gren. Ačkoliv ho nenadchlo zmrtvýchvstání tyrana, který z něj ještě nedávno čerpal životodárnou krev, viděl, že houba závislá na beznohém Sodalovi mu nemůže uškodit, ale spíše pomoci.
"Klesá sem, "odpověděl smrž. "Ty i Yattmur s dítětem se jděte ukrýt, aby vás nerozmáčkl během přistání. Pravděpodobně se chce pářit - vyměnit pyl - s umírajícím traverzérem. Hned, jak dosedne, se na něj musíme vyšplhat. Budeš mne muset nést, Grene, rozumíš? Pak ti povím, co dělat dál."
Zatímco smrž mluvil tlustými Sodalovými pysky, vítr čechral trávu. Chlupatý trup ve vzduchu bobtnal, až zaplnil doslova celé zorné pole. Traverzér opatrně přistával na okraji strže, až dosedl na hřbet svého umírajícího druha. Jeho obrovské nohy se natáhly dolů jako mechem porostlé skalní pilíře a ztlumily náraz. Chvíli naprázdno hrabaly, než našly oporu. Nakonec traverzér znehybněl.
Gren s Yattmur k němu přistoupili a pohledem přeměřili jeho výšku. Za nimi se vlekly potetované ženy. Gren pustil Sodalův ocas a táhl ho za sebou po zemi.
"Nedokážeme to!" řekl Gren. "Zbláznila ses, houbo, že tě něco takového vůbec napadlo. Je moc velký!"
"Lez, lidský tvore, lez, " popoháněl smrž.
Gren se stále nehýbal. Váhal. Vtom k němu přistoupila Lily-yo se zbylými členy tlupy. Doposud byli ukrytí za skalním hrotem. Toužili dostat se odsud.
"Je to jediný způsob, jak se zachránit, přesně jak říká tvůj rybí druh," řekla Lily.-yo. "Nežvaň, Grene! Můžeš jít s námi, postaráme se o tebe."
"Traverzér není tak hrozný," dodal Haris.
Gren stál na místě. Jejich povzbuzování ho příliš nenadchlo. Dělalo se mu zle při představě, že má vlézt na něco, co létá ve vzduchu. Pamatoval si svou jízdu na hřbetě ptakorosta, který se roztříštil v Zemi Nikoho. Nezapomněl ani na cestu lodí a na putování na chůdnici; obojí vedlo z bláta do louže. Jedině výprava se Sodalem, která nedávno skončila a jíž se Gren zúčastnil z vlastní vůle, měla úspěšnější konec.
Váhal. Smrž ho povzbuzoval Sodalovým hlasem. Popoháněl i ostatní, aby začali šplhat po vláknitých nohou. Ti se do toho nakonec s pomocí druhů Lily-yo pustili. Zanedlouho se všichni ocitli vysoko na ohromném hřbetu a volali dolů na Grena. Zůstala u něj jen Yattmur.
"Proč bychom se měli svěřit tomu monstru právě teď, když jsme se zbavili břuňo-břichů i smrže, " zamumlal.
"Musíme jít, Grene. Odnese nás daleko do teplých lesů, daleko od kožkodrsných, kde budeme moct spokojeně s Larenem žít. Dobře víš, že tu nemůžeme zůstat."
Podíval se na ni i na okaté dítě v jejím náručí. Tolik hrůzy přetrpěla kvůli němu od chvíle, kdy se setkali s neodbytnou písní Černého Jícnu.
"Jdeme, když si to přeješ ty, Yattmur. Dej mi chlapce, ponesu ho."
Podíval se vzhůru a vybil si svůj vztek na smrži: "Přestaň s tím pitomým řvaním, vždyť jdu!"
Křičel zbytečně, neboť smrž právě ztichl. Když se Gren a Yattmur nakonec vyškrábali udýchaní na vrchol živého kopce, zjistili, že smrž nadšeně velí Lily-yo a jejím přátelům, které už zatáhl do svých plánů.
Sodal pohlédl na Grena jedním ze svých prasečích očeк. "Dobře víš, že se potřebuji dělit a rozmnožovat. Hodlám využít traverzéra i Sodala."
"Jen si dej pozor, aby on nevyžil tebe," řekl Gren slabým hlasem. Hlasitě vzdychl, protože traverzér se zachvěl. Ta obrovská bytost vnímala během opylování jen nepatrně. Zůstala spokojeně ponořena ve svých vlastních oslepujících prožitcích. Lily-yo s ostatními zatím zuřivě noži odřezávala jeho pokožku. Když vytvořili malý kráter, zvedli Sodala a otočili ho hlavou dolů. Trochu sebou házel, ale smrž ho bravurně ovládal a tak se na víc nezmohl. Hnusně pórovitá, bronzová hmota se začala posouvat. Když polovina spadla dolů, pod vedením houby zakryli otvor jakýmsi špuntem z traverzerovy tkáně. Gren byl udiven tím, jak horlivě plnili každé smržovo přání. Zdálo se, že on sám je vůči jeho rozkazům odolnější.

Yattmur seděla a kojila dítě. Když si k ní Gren přisedl, ukázala prstem na potemnělý svah. Z této výhodné pozice viděli nejasné skupinky kožkodrsných, pelášících do bezpečí, aby tam vyčkali, co se bude dít. Tu a tam se jako květy ve smutném lese rozzářily jejich pochodně a prořízly šero.
"Ustupují," řekla. "Možná bychom mohli slézt a najít tajný průchod k Oceánu Hojnosti?"
Krajina se zachvěla.
"Už je pozdě," řekl Gren. "Pevně se drž! Letíme. Je Laren v pořádku?"
Traverzér se vznesl. Mihla se pod ním skalní stěna. Převalil se rychle přes hřeben a klesal. Díky traverzérově akrobacii jim Oceán Hojnosti letěl vstříc, rostl jim před očima, zatímco se blížili k jeho zrcadlu.
Vklouzli do dlouhého stínu, pak zase do světla. Jejich vlastní stín se přilepil do tečkovaných vod. Znovu byli ve stínu a ve světle. Nakonec se vznesli, získali stabilitu a zamířili k chocholem ozdobenému slunci.
Laren se rozkřičel strachy. Potom se vrátil k prsům a zavřel oči, jako by toho všeho na něj bylo moc.
"Pojďte všichni ke mně," volal smrž. "Chci k vám promluvit rybí tlamou. Musíte mě všichni vyslechnout."
Chytili se vláknitých vlasů nedaleko Sodala, jen Gren a Yattmur poněkud váhali.
"Mám teď dvě těla, " oznámil smrž. "Ovládám traverzéra a řídím jeho nervový systém. Půjde jen tam, kam mu řeknu. Nebojte se, v nejbližší době vám nic nehrozí.
Děsivější než náš let jsou však informace, které jsem vytáhl z tohoto rybího drž-dones-druha Sodala Ye. Musíte to vědět, protože to mění mé plány.
Tihle sodalové jsou lidmi moří. Zatímco všechny ostatní inteligentní bytosti byly odděleny rostlinstvem, sodalové ve volných oceánech měli možnost udržovat kontakty mezi všemi plemeny. Podařilo se jim, že své vědomosti neztráceli, ale naopak je rozšířili.
Odhalili, že se blíží konec světa. Nezjistili to teď, ale už před mnoha generacemi. Určitě to však není naprostý konec. Ty zelené sloupy pohromy vyrůstající z džungle do nebe jsou znamením, že konec už začal.
Ve skutečně horkých oblastech, v krajích, které nikdo z nás nezná, které obývají žárové keře a další rostliny využívající oheň, existují zelené sloupy už dost dlouho. Jsou o nich zmínky v Sodalově paměti. Letmo z párou zahaleného moře vidím plameny planoucí na břehu."
Smrž zmkl. Gren viděl, jak se teď dostává k dalším informacím. Gren se plný údivu nad smržovým hladem po vědění otřásl, když pomyslel na podstatu jeho existence.
Pod nimi zvolna plul a houpal se na vlnách břeh Krajiny Věčného Soumraku. Oblast se znatelně vyjasnila, než se mohutné čelisti pohnuly a Sodalův hlas ještě jednou vyjádřil smržovy myšlenky.
"Sodalové ne vždy chápou vše, co objevili. Ach, umět tak vyjádřit krásu té myšlenky... Lidé, existuje hořící doutnák síly, zvané devoluce... Jak to mám vyjádřit, aby to bylo srozumitelné pro vaše malé mozečky?
Před dávnými lety lidé - vaši vzdálení předkové - objevili, že život povstal a rozvinul se ze zárodku, z améby, která se stala bránou k životu, uchem jehly, za nímž byly aminokyseliny a anorganický svět přírody. Objevili také, že tento anorganický svět se rozvinul v celé své složitosti z jediného prvotního atomu.
Lidé nakonec pochopili ty rozsáhlé procesy růstu. Sodalové zase objevili to, že růst obsahuje zároveň to, čemu by lidé řekli úpadek. Objevili, že se příroda potřebuje nejen rozvinout, aby se mohla ‚svinout', ale že se musí svinout, aby se mohla rozvinout.
Ten tvor, jehož využívám, ví, že svět se teď ocitl ve fázi svinování.
Pokoušel se vysvětlit to vám, nižším druhům.
Na počátku tohoto slunečního systému všechny formy života splývaly jaksi v jedno a když hynuly, vytvářely nové formy. Dostaly se na Zem z vesmíru jako prášek, jako jikry ještě v kambriu. Další formy se vyvíjely ve zvířata, rostliny, hmyz, ještěry - všechny obměny a druhy, které zaplavily svět. Řada z nich už je pryč.
Proč? Protože galaktické proudy omezují život Slunce. Ničí Slunce. Tytéž proudy vládnou i oživlé hmotě a zhasínají ji tak, jako zhášejí existenci Země. A tak příroda prochází devolucí. Formy života se znovu slévají! Vždycky byly na sobě závislé - jedna žila na úkor druhé - a teď se spolu spojují naposled. Byli břuňo-břichové rostliny nebo lidé?
A kožkodrsní jsou lidé nebo zvířata? A co tvorové skleníkového světa, traverzéři, vrbomordy ze Země Nikoho, chůdnice, jež vysévají svá semena jako rostliny a migrují jako ptáci - jak ti vypadají ve světle starých klasifikací?
Sám sebe se ptám, co jsem zač?"
Smrž na chvíli zmlkl. Jeho posluchači se na sebe kradmo dívali, zachváceni neklidem. Až plácnutí sodalova ocasu je opět vrátilo do reality.
"My všichni jsme dílem náhody byli smeteni na okraj hlavního toku devoluce. Žijeme ve světě, v němž každá generace je stále více a více neurčitá. Všechen život směřuje k nerozumu, k nekonečné malosti - k embryonálnímu zárodku. Tak se završí vesmírný proces. Galaktické proudy odnesou zárodky života k jinému, novému systému, přesně tak, jako ho kdysi přinesly sem. Vidíte, že tento proces už probíhá. Zelené světelné sloupy vysávají život z lesů. V permanentně rostoucím žáru se devoluční procesy urychlují."
Zatímco mluvil, druhá polovina smrže vedla traverzéra stále níž. Vznášeli se nad hustou džunglí, nad fíkovníkem zakrývajícím celý sluncem ozářený svět. Teplo je objalo jako plášť.
Viděli jiné traverzéry, jak se sunou nahoru či dolů po svých nitích. Smržův traverzér dosedl bez jediného nárazu na vrcholky lesa.
Gren se okamžitě zvedl a pomohl Yattmur vstát.
"Jsi ten nejmoudřejší tvor, houbo," řekl. "Není mi líto, že tě opouštím, protože vidím, jak jsi teď dokonale soběstačná. Konec konců jsi první houba, která rozřešila tajemství vesmíru. Já a Yattmur na tebe budeme vzpomínat, až budeme v bezpečí středních pater lesa. Půjdeš se mnou, Lily-yo, nebo ses rozhodla vozit se po zbytek života na zelenině?"
Lily-yo, Haris a ostatní stáli před Grenem se směsicí nepřátelství a trpkosti, kterou znal už odedávna.

"Snad nechceš opustit ten skvělý mozek, toho zastánce, toho smrže, jenž je tvým přítelem?" zeptala se Lily-yo.
Gren přikývl.
"Můžeš ho klidně využívat, nebo on může klidně využívat tebe. Vy sami, stejně jako já sám, se musíte rozhodnout, zda patří mezi síly dobra či zla. Já už jsem se rozhodl. Beru s sebou Yattmur, Larena a obě ornákyně zpět do lesa, kde je moje místo." Luskl prsty a potetované ženy poslušně vstaly.
"Jsi tvrdohlavý, Grene. Vůbec jsi se nezměnil, " řekl Haris netrpělivě. "Vrať se s námi do Skutečného Světa. Je to lepší místo než džungle. Slyšel jsi před chvílí, jak rybí smrž řekl, že džungle je ztracená."
Ke své spokojenosti Gren zjistil, že dokáže argumentovat způsobem, jaký by byl pro něj dříve nedosažitelný.
"Pokud je pravda to, co říká houba, pak je tvůj svět, Harisi, stejně ztracený jako tento."
Znovu se ozval hřmotný, vzrušený smržův hlas.
"Je tomu tak, člověče, ale musíte ještě vyslechnout můj plán. V mlhavých zákoutích traverzérovy mysli jsem narazil na zmínku o světech mimo tento svět, vyhřívajících se daleko u jiných sluncí. Mohu přinutit traverzéra, aby se vydal nahoru na takovou cestu. Já, Lily-yo a ostatní ji prožijeme bezpečně v jeho nitru. Budeme se živit jeho tělem a nakonec dorazíme k novým světům. Poputujeme prostě po stopách zelených sloupů a pojedeme na galaktických proudech prostoru. Ty nás zavedou na nové, dobré místo. A ty, Grene, musíš samozřejmě s námi."
"Už jsem dost nosil a nechal se vést. Jdi! Přeji ti hodně štěstí! Zaplň celý pustý svět lidmi a houbami! "
"Víš, hloupý člověče, že Zemi čeká smrt v ohni?"
"Jak jsi řekla, ó, moudrá houbo. Řekla jsi také, že to nenastane po řadu generací. Laren a jeho syn a syn jeho syna budou žít raději v zeleni, než by se dusili ve střevech rostliny na dlouhé cestě do neznáma. Pojď, Yattmur. Vyskočte, děvčata, jdete s námi."
Sestupovali. Tetované ženy šly první, pak Yattmur podala Larena Grenovi a ten si ho položil na ruku. Haris postoupil s taseným nožem o krok vpřed.
"Vždycky jsem měl potíže, abych s tebou vyšel. Nevíš, co děláš."
"Možná máš pravdu, ale já dobře vím, co děláte vy."
Gren ignoroval čepel a zvolna slezl z širokého, ovislého boku. Spustil se na tenkou větev a pomohl odevzdaným ornákyním nalézt oporu pro nohy. Gren s radostí v srdci pohlédl do listnaté propasti lesa.
"Jdeme," řekl povzbudivě. "Tady bude náš domov, tady, kde mi bylo nebezpečí kolébkou a kde všechno, co jsme se naučili, nás bude chránit. Podej mi ruku, Yattmur."
Sestoupili společně pod listnatou klenbu. Neohlédli se, ani když se traverzér se svými pasažéry zvolna vznesl a odplouval vzhůru, do zeleně skvrnitého nebe, a nabral kurs do slavnostní modři prostoru.